

**RADA
GMINY KOWAL**

**UCHWAŁA NR XLII/272/23
RADY GMINY KOWAL
z dnia 27 lutego 2023 r.**

**w sprawie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego
Gminy Kowal**

Na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tj. Dz. U. z 2022 r. poz. 503 ze zm.) oraz art. 18 ust. 2, pkt. 5 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2023 r. poz. 40), Rada Gminy Kowal uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kowal.

§ 2. Integralną częścią uchwały jest:

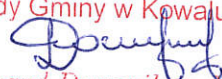
1. tekst studium:
 - a) załącznik nr 1 - uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego,
 - b) załącznik nr 2 - kierunki zagospodarowania przestrzennego,
2. rysunki studium:
 - a) załącznik nr 3 - uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego (mapa w skali 1:25 000),
 - b) załącznik nr 4 - kierunki zagospodarowania przestrzennego (mapa w skali 1:25 000),
3. załącznik nr 5 - rozstrzygnięcie o sposobie rozpatrzenia uwag do projektu studium,
4. załącznik nr 6 - dane przestrzenne.

§ 3. Podstawę opracowania stanowi uchwała nr IV/42/2019 Rady Gminy Kowal z dnia 25 marca 2019 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kowal.

§ 4. Studium obejmuje obszar gminy w jej granicach administracyjnych.

§ 5. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Kowal.

§ 6. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Gminy w Kowalu

Edward Domunikowski

Uzasadnienie
do Uchwały Nr XLII/272/23 Rady Gminy Kowal
z dnia 17 lutego 2023 r.

Przedstawione do uchwalenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Kowal stanowi wynik podjętej przez Radę Gminy Kowal uchwały Nr IV/42/2019 z dnia 25 marca 2019 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Kowal.

Studium opracowane zostało dla całego obszaru gminy w jej granicach administracyjnych.

Wójt Gminy Kowal sporządził projekt studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Kowal w części tekstowej i graficznej zgodnie z zakresem obowiązkowym wynikającym z art. 10 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego (Dz. U. z 2004r. Nr 118 poz. 1233).

Pierwszy etap prac nad studium obejmował wstępną analizę zapisów obowiązującego studium oraz ocenę aktualności posiadanych materiałów planistycznych. Drugi etap to sporządzenie diagnozy stanu obejmującej wieloaspektowe rozpoznanie i ocenę uwarunkowań rozwoju gminy Kowal na podstawie aktualnie dostępnych opracowań i materiałów. Trzeci etap obejmował ocenę kierunków i zasad rozwoju przestrzennego gminy przyjętych w obowiązującym studium oraz analizę potrzeb i możliwości rozwojowych gminy. Czwarty etap związany był z opracowaniem celów, zasad rozwoju, kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz formułowaniem zapisów ustaleń studium.

W toku prac nad studium, w kwestii najtrudniejszych i kontrowersyjnych tematów, odbyły się konsultacje z pracownikami urzędu gminy.

Uwarunkowania rozwoju i szczegółowe ustalenia dotyczące kierunków i zasad rozwoju przestrzennego gminy zapisane zostały w tekście studium stanowiącym odpowiednio załącznik nr 1 i nr 2 do uchwały Rady Gminy Kowal w sprawie uchwalenia Studium oraz na rysunkach problemowych w skali 1:25 000: uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego stanowiący załącznik nr 3 oraz kierunki zagospodarowania przestrzennego stanowiący załącznik nr 4 do uchwały.

Projekt studium uzyskał wymagane opinie i uzgodnienia stosownie do art. 11 pkt 4 i 5 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 503 ze zm.) oraz ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1029 ze zm.). Wniesione w opiniach i uzgodnieniach uwagi zostały uwzględnione w projekcie studium, w zakresie zgodnym z obowiązującymi przepisami.

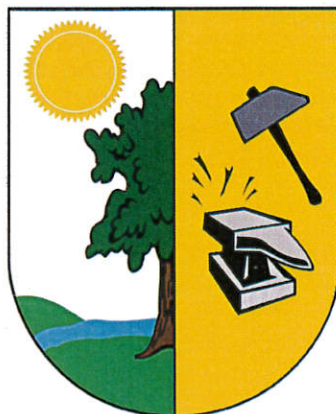
Studium zostało sporządzone z zachowaniem jawności i przejrzystości procedur planistycznych. Zgodnie z obowiązującymi przepisami dokonano stosownych ogłoszeń, obwieszczeń umieszczając je w miejscach dostępnych szerokiemu gronu zainteresowanych (prasa, tablica ogłoszeń w Urzędzie Gminy Kowal oraz tablice ogłoszeń we wszystkich sołectwach, strona

internetowa gminy). Każdy miał możliwość składania wniosków do studium a następnie miał możliwość składania uwag do projektu studium. Przeprowadzona została strategiczna ocena oddziaływania projektu studium na środowisko, w ramach której zapewniony został udział społeczeństwa poprzez wyłożenie projektu studium wraz z prognozą oddziaływania na środowisko do publicznego wglądu w Urzędzie Gminy w Kowalu w dniach od 26-09-2022 r. do 25-10-2022 r. z możliwością składania uwag w nieprzekraczalnym terminie do dnia 16-11-2022r. oraz zorganizowanie w tym czasie (w dniu 14.10.2022 r.) dyskusji publicznej nad przyjętymi w projekcie studium rozwiązaniami. W procedurze sporządzania studium wykorzystano ze środków komunikacji elektronicznej poprzez publikację projektu studium i prognozy oddziaływania na środowisko na stronie internetowej Urzędu Gminy Kowal. Do projektu studium oraz prognozy oddziaływania na środowisko nie złożono żadnych uwag.

Przyjęte w projekcie studium rozwiązania, służą ograniczeniu negatywnych oddziaływań na środowisko poszczególnych sposobów zagospodarowania i zainwestowania terenów oraz zachowują zasady ochrony obszarów aktywnych biologicznie i zabezpieczenia struktur przyrodniczych.

Dokumentacja planistyczna potwierdzająca wykonanie czynności formalno-prawnych przeprowadzonych zgodnie z art. 11 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, zawarta jest w odrębnym segregatorze i nie podlega uchwaleniu.

Stwierdza się, że prace merytoryczne i formalno-prawne związane ze sporządzeniem w/w zmiany studium zostały zakończone i projekt studium kwalifikuje się do uchwalenia.

STUDIUM
UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY KOWAL

Uwarunkowania

Załącznik nr 1 do uchwały
Rady Gminy Kowal
Nr XLII/272/2023 z dnia 27 lutego 2023 r.

Spis treści

I. WPROWADZENIE	4
1. Podstawa opracowania	4
2. Cel, zakres i metoda opracowania	4
3. Wykaz opracowań i materiałów wykonanych na potrzeby studium lub wykorzystanych dla potrzeb studium	7
4. Ogólna charakterystyka gminy	8
II. UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY KOWAL	10
1. Uwarunkowania wynikające z dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenu	10
1.1. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne – stan prawny	10
1.2. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego	10
1.3. Obowiązujące plany miejscowe	11
1.4. Decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu	12
1.5. Dotychczasowe przeznaczenie, zagospodarowanie i uzbrojenie terenu	16
1.5.1. Tereny mieszkaniowe – stan mieszkalnictwa	16
1.5.2. Tereny usługowo-produkcyjne	17
1.5.3. Tereny zieleni, rekreacji i wypoczynku	20
1.5.4. Stan infrastruktury technicznej	20
2. Uwarunkowania wynikające ze stanu ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony	20
3. Uwarunkowania wynikające ze stanu środowiska, w tym stanu rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego	23
3.1. Zasoby środowiska przyrodniczego	23
3.1.1. Budowa geologiczna, geomorfologia, rzeźba terenu	24
3.1.2. Gleby	25
3.1.3. Warunki hydrologiczne (wody powierzchniowe, wody podziemne)	26
3.1.4. Klimat	27
3.1.5. Flora	28
3.1.6. Fauna	29
3.2. Leśna przestrzeń produkcyjna	29
3.3. Rolnicza przestrzeń produkcyjna	31
3.4. Stan zagrożenia środowiska	35
3.4.1. Zagrożenia i stan gleb	35
3.4.2. Przekształcenia powierzchni ziemi i zagrożenie występowania masowych ruchów ziemi	35
3.4.3. Zagrożenie i stan powietrza	35
3.4.4. Klimat akustyczny	37
3.4.5. Zagrożenia i stan wód	38
3.4.6. Zagrożenia i stan lasów	41
3.5. Wymogi ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego	42
4. Uwarunkowania wynikające ze stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej	43
4.1. Rys historyczny	43
4.2. Walory środowiska kulturowego	44
4.3. Zasoby środowiska kulturowego	44
4.3.1. Zabytki nieruchome wpisane do rejestru zabytków	44
4.3.2. Zabytki nieruchome niewpisane do rejestru zabytków ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków	46
4.3.3. Wykaz stanowisk archeologicznych na obszarze gminy Kowal, zlokalizowanych w trakcie badań powierzchniowych w ramach Archeologicznego Zdjęcia Polski (AZP)	49
4.4. Stan zagrożenia środowiska kulturowego	57
4.5. Dobra kultury współczesnej	58
5. Uwarunkowania wynikające z rekomendacji i wniosków zawartych w audycie krajobrazowym lub określonych przez audyt krajobrazowy granic krajobrazów priorytetowych	58
6. Uwarunkowania wynikające z warunków i jakości życia mieszkańców, w tym ochrony ich zdrowia	58
6.1. Potencjał demograficzny	58
6.2. Sytuacja na rynku pracy	63
6.3. Infrastruktura społeczna	64
6.3.1. Ochrona zdrowia i opieka społeczna	64
6.3.2. Oświata i wychowanie	65
6.3.3. Kultura	65
6.3.4. Sport i rekreacja	65
7. Uwarunkowania wynikające z zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia	67

7.1.	Charakterystyka zagrożeń i stanu bezpieczeństwa	67
7.2.	Jednostki odpowiedzialne za zapewnienie bezpieczeństwa	68
8.	Uwarunkowania wynikające z potrzeb i możliwości rozwoju gminy	68
8.1.	Analiza dokumentów strategicznych	68
8.2.	Analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne	78
8.2.1.	Analiza ekonomiczna	78
8.2.2.	Analiza środowiskowa	80
8.2.3.	Analiza społeczna	81
8.3.	Prognoza demograficzna	82
8.4.	Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę	83
8.5.	Wnioski zgłaszane przez mieszkańców	90
8.6.	Tereny wskazane w obowiązującym SUIKZP gminy Kowal do rozwoju zabudowy	90
9.	Uwarunkowania wynikające ze stanu prawnego gruntów	92
10.	Uwarunkowania wynikające z występowania obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych	92
10.1.	Obiekty i tereny chronione na podstawie przepisów o ochronie przyrody	92
10.2.	Obiekty i obszary chronione na podstawie przepisów o ochronie zabytków	97
10.3.	Obszary chronione na podstawie przepisów o ochronie gruntów rolnych i leśnych	97
11.	Uwarunkowania wynikające z występowania obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych	97
12.	Uwarunkowania wynikające z występowania udokumentowanych złóż kopalin, zasobów wód podziemnych oraz udokumentowanych kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla	98
12.1.	Udokumentowane złoża kopalin	98
12.2.	Zasoby wód podziemnych	98
12.3.	Udokumentowane kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla	100
13.	Uwarunkowania wynikające z występowania terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych	100
14.	Uwarunkowania wynikające ze stanu systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym stopnia uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami	100
14.1.	Uwarunkowania wynikające z istniejącego systemu transportowego	100
14.1.1.	Układ drogowy	100
14.1.2.	Komunikacja kolejowa	106
14.2.	Uwarunkowania wynikające z istniejącej infrastruktury technicznej	106
14.2.1.	Zaopatrzenie w wodę	106
14.2.2.	Gospodarka ściekowa	109
14.2.3.	Zaopatrzenie w energię elektryczną	111
14.2.4.	Odnawialne źródła energii	112
14.2.5.	Zaopatrzenie w gaz	112
14.2.6.	Gospodarka odpadami	113
14.2.7.	Zaopatrzenie w ciepło	113
14.2.8.	Telekomunikacja i teleinformatyka	113
15.	Uwarunkowania wynikające z zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych	114
16.	Uwarunkowania wynikające z wymagań dotyczących ochrony przeciwpowodziowej	114

I. WPROWADZENIE

1. Podstawa opracowania

Niniejsze Studium sporządzone zostało zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym¹ (dalej upzp) oraz na podstawie Uchwały Nr IV/42/2019 Rady Gminy Kowal z dnia 25 marca 2019 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia studium.

Zastąpiło ono dotychczas obowiązujące w gminie Kowal Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego przyjęte Uchwałą Nr XIV/66/2000 Rady Gminy Kowal z dnia 08 lutego 2000 r.

2. Cel, zakres i metoda opracowania

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego opracowane zostało dla całego obszaru gminy Kowal, która w granicach administracyjnych zajmuje powierzchnię około 115 km². Określa ono politykę przestrzenną gminy, w tym lokalne zasady zagospodarowania przestrzennego, stanowi podstawowe narzędzie umożliwiające realizację zadań własnych gminy w zakresie ładu przestrzennego, komunikacji i infrastruktury technicznej.

Obowiązujące dotychczas Studium przyjęte Uchwałą Nr XIV/66/2000 Rady Gminy Kowal z dnia 08 lutego 2000 r. sporządzone zostało na podstawie nieobowiązującej już ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym. W ciągu dwudziestu lat obowiązywania dokumentu zmianie uległo szereg ustaw związanych z tematyką kształtowania przestrzeni, w szczególności pojawiła się nowa ustawa regulująca kompetencje organów oraz rodzaj i tryb sporządzania dokumentów planistycznych.

Obowiązująca od 11 lipca 2003 r. ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym wprowadziła zasadnicze zmiany dotyczące toku formalno-prawnego sporządzania studium, określiła jego formę a także zmieniła zakres jego problematyki. Wymagany zakres projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy w części tekstowej i graficznej określony został w Rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego (Dz. U. z 2004 r. Nr 118 poz. 1233).

Decyzja o podjęciu prac nad Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kowal wyniknęła z potrzeby doprowadzenia do zgodności treści ww. dokumentu z dynamicznie zmieniającymi się w naszym kraju przepisami prawa ale przede wszystkim z potrzeby aktualizacji polityki przestrzennej gminy w oparciu o aktualny stan zagospodarowania i posiadane potencjały.

Studium uchwalone przez radę gminy nie jest aktem prawa miejscowego. Jest „aktem kierownictwa wewnętrznego” gminy wykorzystywanym przy podejmowaniu decyzji w zakresie działań dotyczących polityki przestrzennej gminy. Ustalenia studium realizowane są poprzez plany miejscowe i są wiążące dla organów gminy przy ich sporządzaniu.

Studium powinno być komplementarne wobec strategii rozwoju lokalnego oraz programów i planów rozwoju gminy – wyznacza ramy przestrzenne realizacji ich ustaleń.

Elementy uwzględniane i określane w studium wskazane są w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Zgodnie z art. 10, ust. 1, tej ustawy, w studium uwzględnia się uwarunkowania wynikające w szczególności z:

- 1) dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenu;
- 2) stanu ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony;

¹ Tekst jednolity Dz. U. z 2022 r. poz. 503 ze zm.

- 2a) diagnozy, o której mowa w art. 10a ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, przygotowanej na potrzeby strategii rozwoju gminy;
- 3) stanu środowiska, w tym stanu rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego;
- 4) stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej;
- 4a) rekomendacji i wniosków zawartych w audycie krajobrazowym lub określenia przez audyt krajobrazowy granic krajobrazów priorytetowych
- 5) warunków i jakości życia mieszkańców, w tym ochrony ich zdrowia;
- 6) zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia;
- 7) potrzeb i możliwości rozwoju gminy, uwzględniających w szczególności:
 - a) analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne,
 - b) prognozy demograficzne, w tym uwzględniające, tam gdzie to uzasadnione, migracje na obszarach funkcjonalnych w rozumieniu art. 5 pkt 6a ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju,
 - c) możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy,
 - d) bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę
- 8) stanu prawnego gruntów;
- 9) występowania obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych;
- 10) występowania obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych;
- 11) występowania udokumentowanych złóż kopalin, zasobów wód podziemnych oraz udokumentowanych kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla;
- 12) występowania terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych;
- 13) stanu systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym stopnia uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami;
- 14) zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych;
- 15) wymagań dotyczących ochrony przeciwpowodziowej.

Na podstawie uwarunkowań, zgodnie z art. 10, ust. 2, cytowanej ww. ustawy, w studium określa się w szczególności:

- 1) uwzględniające bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę:
 - a) kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów, w tym wynikające z audytu krajobrazowego;
 - b) kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny przeznaczone pod zabudowę oraz tereny wyłączone spod zabudowy;
- 2) obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobraz, w tym krajobrazu kulturowego i uzdrowisk;
- 3) obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej;
- 4) kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej;
- 5) obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym;
- 6) obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa;
- 7) obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także obszary przestrzeni publicznej;
- 8) obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne;
- 9) kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej;
- 10) obszary szczególnego zagrożenia powodzią oraz obszary osuwania się mas ziemnych;
- 11) obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny;

- 12) obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych oraz obowiązujące na nich ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej, zgodnie z przepisami ustawy o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady;
- 13) obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji;
- 14) obszary zdegradowane;
- 15) granice terenu zamkniętego i jego strefy ochronnej, w tym stref ochronnych wynikających z decyzji lokalizacyjnych wydanych przez Komisję Planowania przy Radzie Ministrów w związku z realizacją inwestycji w zakresie obronności i bezpieczeństwa państwa.

Ponadto:

- zgodnie z art. 10 ust. 2a upzp jeżeli na obszarze gminy przewiduje się wyznaczenie obszarów, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW, a także ich stref ochronnych związanych z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu; w studium ustala się ich rozmieszczenie.
- zgodnie z art. 10 ust. 3a upzp jeżeli na obszarze gminy przewiduje się lokalizację obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m², w studium określa się obszary, na których mogą być one sytuowane. Lokalizacja takich obiektów może nastąpić wyłącznie na podstawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, w paragrafie 4, pkt. 1. określa wymaganą zawartość projektu studium:

- 1) część określającą uwarunkowania, o których mowa w art. 10 ust. 1 ustawy, przedstawioną w formie tekstowej i graficznej;
- 2) część tekstową zawierającą ustalenia określające kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy, o których mowa w art. 10 ust. 2 ustawy;
- 3) rysunek przedstawiający w formie graficznej ustalenia, określające kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy, a także granice obszarów, o których mowa w art. 10 ust. 2 ustawy;
- 4) uzasadnienie zawierające objaśnienia przyjętych rozwiązań oraz syntezę ustaleń projektu studium.

Pierwszy etap prac nad studium obejmował analizę zapisów obowiązującego studium oraz ocenę aktualności posiadanych materiałów planistycznych.

Drugi etap to sporządzenie diagnozy stanu obejmującej wieloaspektowe rozpoznanie i ocenę uwarunkowań rozwoju gminy Kowal na podstawie aktualnie dostępnych opracowań i materiałów. Ważnym elementem tego etapu było również określenie potrzeb i możliwości rozwoju gminy Kowal oraz ocena aktualności kierunków i zasad rozwoju przestrzennego gminy przyjętych w obowiązującym studium.

Trzeci etap związany był z opracowaniem celów, zasad rozwoju, kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz formułowaniem zapisu ustaleń studium.

W toku prac nad studium, w kwestii najbardziej trudnych i kontrowersyjnych tematów, odbyły się spotkania z pracownikami Gminy, na których zaprezentowane i przedyskutowane zostały poszczególne grupy zagadnień.

Uwarunkowania rozwoju i szczegółowe ustalenia dotyczące kierunków i zasad rozwoju przestrzennego gminy zapisane zostały w tekście studium stanowiącym załącznik nr 1 do uchwały oraz przedstawione na mapach problemowych w skali 1:25 000: uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego stanowiące załącznik nr 3 oraz kierunki zagospodarowania przestrzennego stanowiące załącznik nr 4 do uchwały.

3. Wykaz opracowań i materiałów wykonanych na potrzeby studium lub wykorzystanych dla potrzeb studium

- Opracowanie ekofizjograficzne wykonane na potrzeby Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kowal, czerwiec 2020 r.;
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kowal, przyjęte Uchwałą Nr XIV/66/2000 Rady Gminy Kowal z dnia 8 lutego 2000 roku; oraz materiały wejściowe sporządzone do ww. studium;
- Plan zagospodarowania przestrzennego województwa kujawsko – pomorskiego przyjęty uchwałą Nr XI/135/03 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 26 czerwca 2003 r. (Dziennik Urzędowy Województwa Kujawsko-Pomorskiego z 2003 r. Nr 97, poz. 1437), Biuro Planowania Przestrzennego i Regionalnego we Włocławku, czerwiec 2003;
- Strategia Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do 2030 – Strategia przyspieszenia 2030+, przyjęta Uchwałą Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego Nr XXVIII/399/20 z dnia 21 grudnia 2020 r.;
- Program ochrony środowiska województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2017-2020 z perspektywą na lata 2021-2024, Sejmik Województwa Kujawsko-Pomorskiego, Uchwała Nr XXXVI/611/17 z dnia 25 września 2017 r.;
- Plan gospodarki odpadami województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2016- 2022 z perspektywą na lata 2023- 2028 przyjęty Uchwałą Nr XXXII/545/17 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 29 maja 2017 r.,
- Strategia Obszaru rozwoju społeczno-gospodarczego gmin powiatu włocławskiego na lata 2014-2020, Włocławek 2015 r.;
- Strategia rozwoju Gminy Kowal na lata 2015 – 2025
- Gminny Program Rewitalizacji Gminy Kowal na lata. 2018 – 2023 przyjęty Uchwałą Nr XLII/256/18 Rady Gminy Kowal z dnia 13 listopada 2018 r.
- Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Kowal przyjęty Uchwałą Nr XI/73/2019 z dnia 25 listopada 2019 r.;
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Kowal na lata 2016 - 2021 przyjęta Uchwałą Nr XXII/140/16 z dnia 14 grudnia 2016 r.;
- Wieloletnia Prognoza Finansowa Gminy Kowal na lata 2019- 2030;
- Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Kowal, wrzesień 2016 r.;
- Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Kowal za rok 2019;
- Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Włocławskiego na lata 2016-2019 z perspektywą na lata 2020-2024;
- Informacja o stanie środowiska województwa kujawsko-pomorskiego w 2018 r. – Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Departament Monitoringu Środowiska, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Bydgoszczy, Bydgoszcz 2019 r. oraz Informacje.. z lat wcześniejszych;
- Bilans zasobów kopalin i wód podziemnych w Polsce wg stanu na 31 XII 2019 r., Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa (<http://surowce-mineralne.pgi.gov.pl/index.htm>);
- Bank Danych Lokalnych (BDL) www.stat.gov.pl;
- Odnawialne źródła energii – zasoby i możliwości wykorzystania na terenie województwa kujawsko-pomorskiego – KPBPPiR we Włocławku, 2010;
- Przyroda Województwa Kujawsko-Pomorskiego, Kujawsko-Pomorski Urząd Wojewódzki, Wojewódzki Konserwator Przyrody, Bydgoszcz, 2001 r.;
- Raport o stanie przyrody województwa kujawsko-pomorskiego. Kujawsko-Pomorski Urząd Wojewódzki, Wojewódzki Konserwator Przyrody, Bydgoszcz 2004;

- Powiatowy Program Opieki nad Zabytkami Powiatu Włocławskiego na lata 2014-2017 (Uchwała Nr XXXVII/339/14 Rady powiatu we Włocławku z dnia 26 września 2014 r. opublikowana w Dz. Urz. Woj. Kujawsko-pomorskiego z 2014 r. poz. 2876);
- Mapa Głównych Zbiorników Wód Podziemnych wg stanu na 1.01.2017 r., Państwowa Służba Hydrogeologiczna;
- Informator PSH Główny Zbiorniki Wód Podziemnych, Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa 2017 r.
- Natura 2000 a gospodarka wodna, Ministerstwo Środowiska, Warszawa 2009 r.
- Natura 2000 w planowaniu przestrzennym – rola korytarzy ekologicznych, Ministerstwo Środowiska, Warszawa 2009 r.
- Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych, Ministerstwo Środowiska, Warszawa 2005 r. wraz z aktualizacjami;
- Poradnik dotyczący gospodarki ściekowej w kontekście wykonywania krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych, Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej, Warszawa 2010;
- Strona internetowa Urzędu Gminy Kowal <http://www.gminakowal.pl/>;
- <http://natura2000.mos.gov.pl/natura2000/>;
- <https://www.igipz.pan.pl/Regiony-geobotaniczne-zgik.html>;
- Bank Danych o Lasach <https://www.bdl.lasy.gov.pl/portal/>;
- www.isok.gov.pl;
- <http://www.imgw.pl/>;
- internetowy atlas województwa kujawsko-pomorskiego"; <http://atlas.kujawsko-pomorskie.pl/>
- Materiały i obserwacje własne z wizji lokalnej.

4.Ogólna charakterystyka gminy

Gmina Kowal położona jest w południowej części województwa kujawsko – pomorskiego. Pod względem administracyjnym należy do powiatu włocławskiego. Gmina zajmuje powierzchnię około 115 km² (11 479) ha i jest to wartość środkowa wśród gmin wiejskich w województwie kujawsko - pomorskim. W skład gminy wchodzi 17 sołectw: Bogusławice, Czerniewiczki, Dąbrówka, Dębniaki, Dobrzelewie, Dziardonice, Gołaszewo, Grabkowo, Grodztwo, Kępka Szlachecka, Krzewent, Nakonowo, Przydatki Gołaszewskie, Rakutowo, Unisławice, Strzały, Więstawice Parcele, w których łącznie znajduje się 18 wsi.²

Gmina Kowal usytuowana jest w odległości około 15 km³ na południowe od Włocławka – siedziby władz powiatu. Przez gminę przebiegają drogi publiczne kategorii gminnej, powiatowej, wojewódzkiej (drogi nr 265, 269) oraz krajowej (droga nr 91 oraz autostrada A1). Dla rozwoju gminy, nie tylko pod względem komunikacyjnym, ale także inwestycyjnym, ważna jest przebiegająca przez gminę autostrada A1 Gdańsk – Cieszyn. Przez teren gminy przebiega również linia kolejowa nr 18 znaczenia państwowego. Zlokalizowany na terenie gminy w miejscowości Dąbrówka węzeł autostradowy oraz bliski dostęp do bocznic kolejowej (ok. 5 km) sprawia że gmina posiada dobrą dostępność transportową co otwiera możliwości rozwoju różnego rodzaju działalności gospodarczych.

Gmina Kowal graniczy z innymi gminami położonymi w powiecie włocławskim:

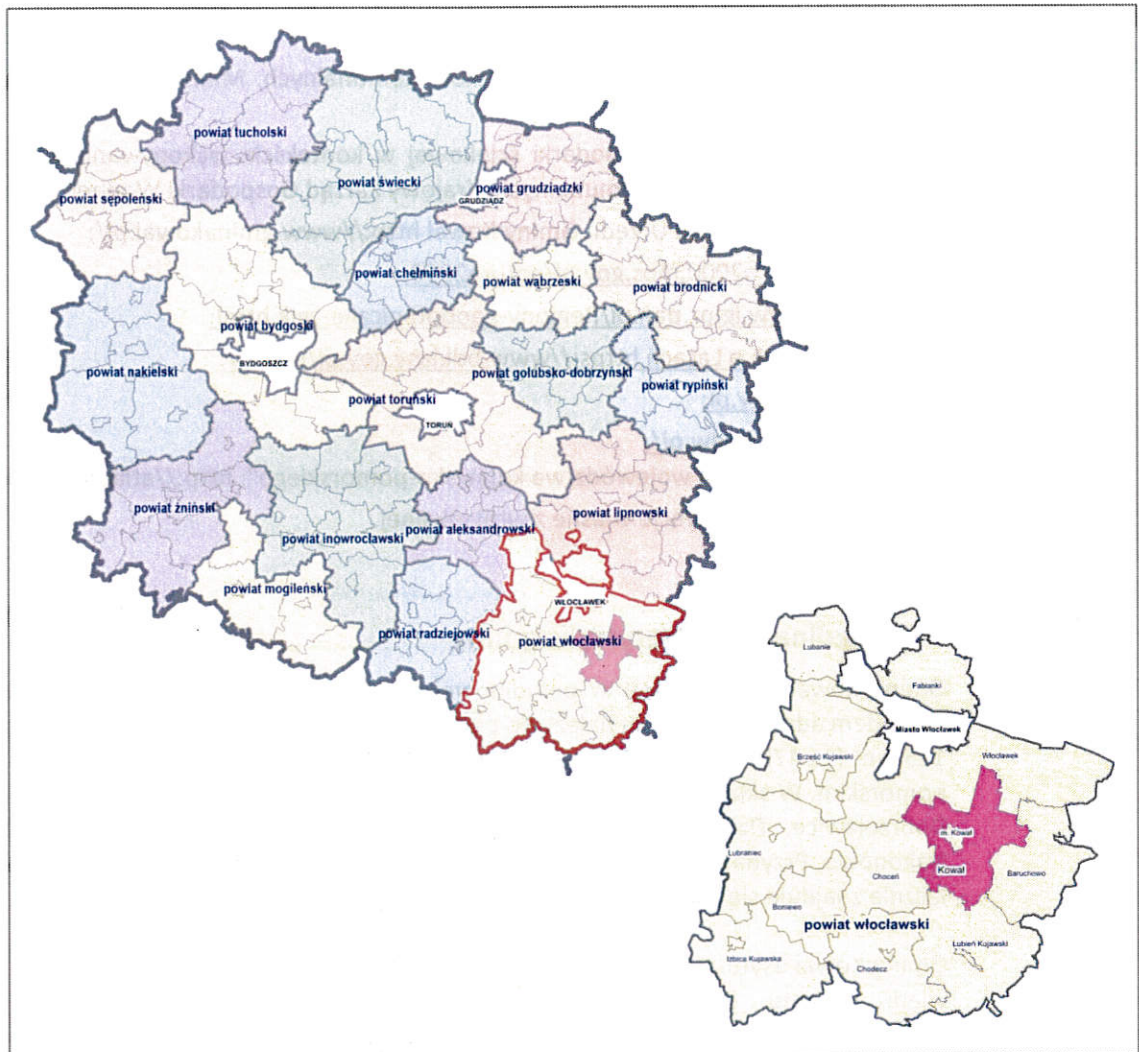
- od północy z gminą Włocławek,

² Wg danych zawartych w Państwowym Rejestrze Nazw Geograficznych, lipiec 2020 r.

³ Odległość od centrum miasta Włocławek do miasta Kowal – siedziby Urzędu Gminy Kowal

- od wschodu z gminą Baruchowo,
 - od południa z gminą Lubień Kujawski,
 - od zachodu z gminą Chocień
- oraz położonym niemal centralnie w obszarze gminy miastem Kowal, które jest siedzibą władz Gminy Kowal.

Liczba ludności w gminie Kowal według stanu na 31.12.2019 r. wynosiła 3918 osób. Średnia gęstość zaludnienia wynosiła około 34 osoby/km².

Rysunek 1 Położenie gminy Kowal na tle województwa kujawsko-pomorskiego i powiatu włocławskiego

Opracowanie własne

II. UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENEGO GMINY KOWAL

1. Uwarunkowania wynikające z dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenu

1.1. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne – stan prawny

Prowadzenie polityki w zakresie gospodarowania przestrzenią i zapewnienie ładu przestrzennego jest zadaniem własnym gminy, wynikającym z ustawy o samorządzie gminnym. Zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w celu kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej, w tym określenia lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego, wójt sporządza studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, zwane dalej studium. Dokument ten, zgodnie z art. 9 pkt. 5 wspomnianej wyżej ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, nie jest aktem prawa miejscowego, tylko opracowaniem kierunkowym, stanowiącym wyraz polityki przestrzennej władz samorządowych gminy. Zgodnie z art. 14 pkt 8 tej ustawy, aktami prawa miejscowego są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, przy sporządzaniu których, poprzez wymóg związania z ustaleniami studium (art. 9 pkt. 4 ww. ustawy), uwzględnia się politykę przestrzenną gminy. Powyższe sprawia, że jest ono prawem wewnętrznym gminy wiążącym władze oraz podporządkowane jej organy i jednostki, w podejmowanych decyzjach w zakresie działań dotyczących polityki przestrzennej na terenie gminy dla realizacji określonych celów.

Obowiązującym prawem miejscowym są wszystkie plany miejscowe i zmiany planów uchwalone po 1 stycznia 1995 r. (nawet sporządzone na podstawie ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym), niezależnie od tego, jaki zakres ustaleń i stopień szczegółowości ustaleń określono w tych planach. Obowiązujące plany miejscowe są obecnie bezpośrednią podstawą do sporządzania dokumentacji budowlanych i ubiegania się o decyzje o pozwoleniu na budowę, wydawaną przez starostę powiatu.

Opisany stan prawny sprawił, że wiele gmin w Polsce pozostało z niewielkim pokryciem swojej powierzchni obowiązującymi planami miejscowymi. Ustawodawca przewidział możliwość lokalizacji inwestycji w przypadku braku planu miejscowego i zgodnie z art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym dla lokalizacji inwestycji celu publicznego i dla zmiany zagospodarowania terenu polegającej na budowie obiektu budowlanego lub wykonaniu innych robót budowlanych, obowiązują procedury uzyskiwania decyzji:

- o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego (określone w art. 50),
- o warunkach zabudowy (określone w art. 59).

Decyzje te wydaje wójt na wniosek inwestora dla konkretnie zdefiniowanego zamierzenia inwestycyjnego. Problemem mającym często swoje odzwierciedlenie w przestrzeni jest brak regulacji w aktualnym prawodawstwie odnośnie zachowania zgodności wydawanej decyzji ze studium. Decyzje mogą zatem prowadzić do pewnego chaosu w przestrzeni a nawet zakłócać realizację nakreślonej w studium polityki przestrzennej gminy.

1.2. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego

Gmina Kowal posiada Studium przyjęte Uchwałą Nr XIV/66/2000 Rady Gminy Kowal z dnia 08 lutego 2000 r. sporządzone na podstawie nieobowiązującej już ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym. Ustawa, zgodnie z którą sporządzone zostało to studium, w ograniczonym zakresie określała formę tego dokumentu oraz tok prac nad jego sporządzeniem. Koncentrowała się przede wszystkim na zakresie problematyki studium nakładając równocześnie

obowiązek badania, przez zarząd gminy, „spójności” rozwiązań projektowych miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „z polityką przestrzenną gminy” określoną w studium.

Obecnie obowiązująca ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym wprowadziła zasadnicze zmiany dotyczące toku formalno-prawnego nad sporządzeniem studium, określiła jego formę, a także zmieniła zakres jego problematyki. Wymagany zakres projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy w części tekstowej i graficznej określony został w Rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego⁴.

Zasadniczą zmianę toku sporządzania studium wprowadziła również ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.⁵ Zgodnie z art. 51 ust. 1 w związku z art. 46 pkt. 1 ww. tej ustawy obowiązującej od dnia 15 listopada 2008 r., wprowadzone zostały zmiany w art. 11 pkt 10 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Dla projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego lub jego zmiany opracowuje się obligatoryjnie prognozę oddziaływania na środowisko ustaleń studium w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Rada Gminy Kowal w dniu 28 marca 2018 r. podjęła uchwałę nr XXXV/210/18 w sprawie aktualności studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gminy Kowal. Zgodnie z ww. uchwałą studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kowal przyjęte Uchwałą Nr XIV/66/2000 Rady Gminy Kowal z dnia 08 lutego 2000 r. wymaga aktualizacji w oparciu o bieżący i prognozowany stan gminy oraz jej potencjał, a także dostosowania do obowiązujących przepisów prawa, co stanowiło podstawę do podjęcia działań zmierzających do opracowania nowego dokumentu.

1.3. Obowiązujące plany miejscowe

Na terenie gminy Kowal obowiązują następujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego:

- 1) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Gminy Kowal we wsi Krzewent i Dębniaki w zakresie ustalenia terenów zabudowy usług turystycznych i zalesień - Uchwała Rady Gminy Kowal Nr XXIV/111/97 z dnia 10 czerwca 1997 r. – zgodnie z przeprowadzoną oceną aktualności planów miejscowych plan ten został zrealizowany w ok. 50%.
 - 2) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu lokalizacji urządzeń i budowy oczyszczalni ścieków w obszarze wsi Rakutowo Gmina Kowal - Uchwała Rady Gminy Kowal Nr XXIX/135/98 z dnia 20 lutego 1998 r. – plan zrealizowany
 - 3) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego obszaru działki nr 128/10 położonej we wsi Gołaszewo, Gmina Kowal w zakresie lokalizacji urządzeń i budowli oczyszczalni ścieków Uchwała Rady Gminy Kowal Nr XXX/141/2002 z dnia 26 lipca 2002 r. – plan zrealizowany.
- sporządzone zgodnie z nieobowiązującą już ustawą z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym. Plany te, z upływem czasu stały się zasadniczo nieaktualne, posiadają zbyt ogólne zapisy, budzą trudności w interpretacji. Przede wszystkim jednak swoją zawartością merytoryczną nie spełniają wymogów obecnej ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 26 sierpnia 2003 roku w sprawie wymaganego zakresu projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Były to plany sporządzane pod konkretne zamierzenia inwestycyjne, dwa z nich zostały już zrealizowane.
- 4) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w obrębie miejscowości Dąbrówka, Unisławice i Kępka Szlachecka w gminie Kowal – uchwała Nr

⁴ Dz. U. z 2004 r. Nr 118 poz. 1233

⁵ Tekst jednolity Dz.U. z 2021 r. poz. 2373 z późn. zm.

XXXVI/211/18 Rady Gminy Kowal z dnia 23 marca 2018 r. – sporządzony na podstawie obowiązującej ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

W dniu 23 marca 2020 roku Rada Gminy Kowal podjęła Uchwałę Nr XIV/101/2020 w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego przy węźle autostrady A1 „Kowal”, w obrębie miejscowości Dąbrówka, Unisławice i Kępka Szlachecka w gminie Kowal. Plan ten stanowić będzie w części zmianę planu wymienionego w pkt 4.

Bardzo niski stopień pokrycia gminy planami miejscowymi (1,3% powierzchni gminy, przy średniej 7,3% w województwie kujawsko-pomorskim⁶) powoduje, że gospodarka przestrzenna w gminie nie jest prowadzona w sposób planowany lecz doraźny, w oparciu o decyzje o warunkach zabudowy.

1.4. Decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu

Przez inwestycję celu publicznego, zgodnie z definicją zawartą w art. 2 pkt 5 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, należy rozumieć działania o znaczeniu lokalnym (gminnym) i ponadlokalnym (powiatowym i wojewódzkim), a także krajowym (obejmującym również inwestycje międzynarodowe i ponadregionalne), bez względu na status podmiotu podejmującego te działania oraz źródła ich finansowania, stanowiące realizację celów, o których mowa w art. 6 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997r. o gospodarce nieruchomościami.⁷ Zgodnie z obowiązującymi przepisami, na etapie wydawania decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego nie jest wymagane badanie zgodności z ustaleniami studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. Nie można odmówić wydania decyzji, jeżeli zamierzenie inwestycyjne jest zgodne z przepisami odrębnymi (art. 56 w związku z art. 64 ust. 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym).

W przypadku braku planu miejscowego zmiana zagospodarowania terenu polegającej na budowie obiektu budowlanego lub wykonaniu innych robót budowlanych a także zmiana sposobu użytkowania obiektu budowlanego lub jego części dokonywana jest w oparciu o ustalenia decyzji o warunkach zabudowy.

Wg danych GUS latach 2010-2019 w gminie wydano łącznie 550 decyzji, w tym 49 decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego. Wśród 501 decyzji o warunkach zabudowy blisko 70% to decyzje na zabudowę mieszkaniową jednorodzinną (nowe budynki lub remonty, rozbudowy budynków istniejących).

Bardziej szczegółowe dane zawarte są w rejestrze decyzji o warunkach zabudowy prowadzonym przez gminę Kowal. Na ich podstawie można określić, że blisko 50% wydanych decyzji dotyczy nowej zabudowy mieszkaniowej (jednorodzinnej lub budynku mieszkalnego w zabudowie zagrodowej).

Pozostałe decyzje ustalające warunki zabudowy dotyczyły takich przedsięwzięć jak:

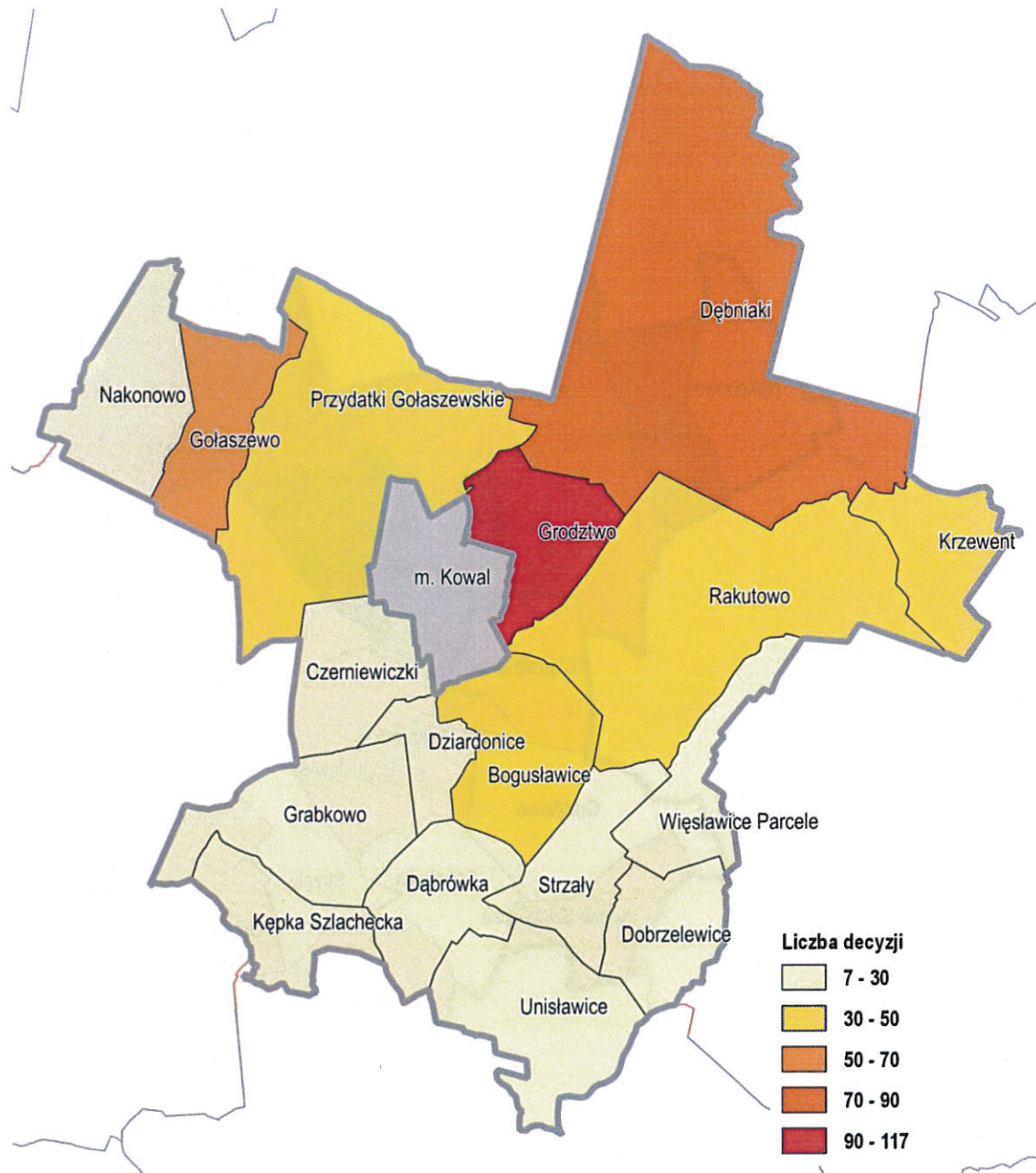
- remont, rozbudowa, przebudowa istniejących budynków,
- zmiana konstrukcji i pokrycia dachu budynku,
- budowa garażu, budynku gospodarczego lub innych obiektów stanowiących uzupełnienie istniejącej zabudowy mieszkaniowej, zagrodowej, usługowej lub produkcyjnej,
- zmiana sposobu użytkowania budynków za wyjątkiem tych, w wyniku których na danym terenie wprowadzona została zupełnie nowa funkcja.

⁶ Wg danych GUS, BDL listopad 2020 r.

⁷ Tekst jednolity Dz. U. z 2020 r. poz. 1990

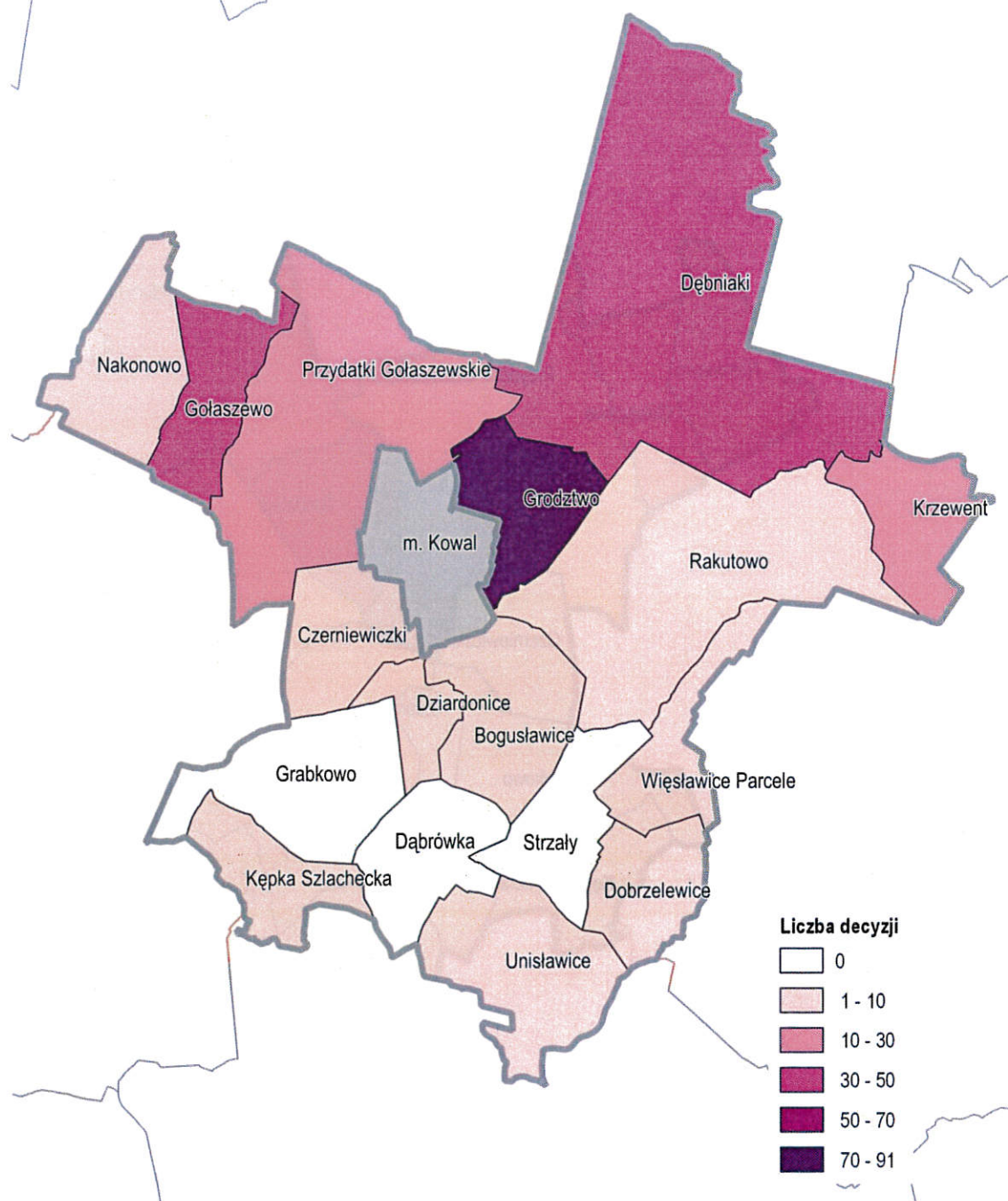
Przedsięwzięcia te poprawiają standard lub warunki użytkowania przebudowywanych, rozbudowywanych obiektów i odpowiadają na bieżące potrzeby właścicieli nieruchomości.

W oparciu o powyższe dane oraz dane o liczbie mieszkańców w poszczególnych obrębach w roku 2010 obliczono presję inwestycyjną - iloraz liczby mieszkańców i liczby wydanych w latach 2010-2019 decyzji na nową zabudowę mieszkaniową. Im mniejsza wartość tego ilorazu tym większa presja inwestycyjna. Zdecydowanie najwyższa presja inwestycyjna wystąpiła w sołectwie Grodztwo, gdzie 1 decyzja na nową zabudowę w analizowanym okresie przypadała przeciętnie na 3,4 mieszkańca tego sołectwa oraz w sołectwie Dębniaki – 1 decyzja przeciętnie na 4,3 mieszkańca. Dla porównania najniższa presja, wśród sołectw w których wydano decyzje na nową zabudowę, wystąpiła w sołectwie Dobrzelewie i wyniosła 1 decyzja przeciętnie na 147 mieszkańców.

Rysunek 2 Liczba wydanych decyzji o warunkach zabudowy ogółem w gminie Kowal (w latach 2010-2019)

Opracowanie własne na podstawie rejestrów decyzji prowadzonych przez Gminę Kowal

Rysunek 3 Liczba wydanych decyzji o warunkach zabudowy dla nowych inwestycji w gminie Kowal (w latach 2010-2019)

Opracowanie własne na podstawie rejestrów decyzji prowadzonych przez Gminę Kowal

W związku z brakiem miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla zabudowy mieszkaniowej rozwija się ona w gminie Kowal w oparciu o decyzje o warunkach zabudowy. Jak pokazała przeprowadzona analiza występuje widoczna koncentracja planowanej nowej zabudowy w dwóch sołectwach. Występujący popyt na działki budowlane powoduje że dokonywane są podziały gruntów rolnych na ten cel, w latach 2010-2019 wydano 62 decyzje o warunkach zabudowy w których przewidziano wydzielenie nowych działek łącznie dla 530 budynków.

Na terenie gminy Kowal, w badanym okresie, nie wydano decyzji w oparciu o przepisy ustawy z dnia 10 kwietnia 2003 roku o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych, tzw. „specustawy drogowej”.⁸

Na terenie gminy Kowal występują tereny zamknięte o których mowa w art. 2 ust. 9 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne (tekst jedn. Dz. U. z 2016 r. poz. 1629)⁹, ustanowione decyzją nr 3 Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 24 marca 2014 r. w sprawie ustalenia terenów, przez które przebiegają linie kolejowe, jako terenów zamkniętych. W latach 2010 - 2019 Wojewoda Kujawsko-Pomorski nie wydał dla terenu gminy Kowal decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego na terenach zamkniętych.

Na terenie Gminy Kowal w latach 2010-2019 nie została wydana żadna decyzja ustalająca lokalizację inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym.

1.5. Dotychczasowe przeznaczenie, zagospodarowanie i uzbrojenie terenu

Gmina Kowal jest gminą o charakterze rolniczym z przeciętnymi warunkami do jego rozwoju. W strukturze użytkowania gruntów dominują użytki rolne, zajmujące 67,1% powierzchni gminy. Grunty zurbanizowane i zabudowane stanowią 2,63% powierzchni gminy. Największy udział w nich mają tereny komunikacyjne (65%), tereny mieszkaniowe (14%). Dość znaczny udział w powierzchni gminy mają lasy – ok. 23%, położone głównie w północnej części gminy, a wody powierzchniowe zajmują 2%.

1.5.1. Tereny mieszkaniowe – stan mieszkalnictwa

Zabudowa mieszkaniowa w gminie Kowal koncentruje się głównie wzdłuż dróg (m.in. Rakutowo, Gołaszewo, Grabkowo, Krzewent).

Zasoby mieszkaniowe gminy Kowal na koniec 2019 r. wynosiły (wg BDL) 1304 mieszkania o średniej powierzchni 87,7 m². Na jedno mieszkanie przeciętnie przypadły 3 osoby a na jedną osobę przeciętnie 29,2 m² powierzchni użytkowej mieszkania. Wskaźniki te są korzystniejsze niż w powiecie włocławskim, w którym średnia powierzchnia mieszkania wynosi 85,6 m², liczba osób przypadających średnio na jedno mieszkanie wynosi 3,14 osoby, a na jedną osobę przeciętnie 27,3 m² powierzchni użytkowej mieszkania.

W ciągu ostatnich 10 lat zasoby mieszkaniowe w gminie zwiększyły się o 75 mieszkań.

Dominuje zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, praktycznie brak jest zabudowy wielorodzinnej.

⁸ Tekst jednolity Dz. U. z 2020 r. poz. 1363

⁹ terenami zamkniętymi są tereny o charakterze zastrzeżonym ze względu na obronność i bezpieczeństwo Państwa, określone przez właściwych ministrów i kierowników urzędów centralnych. Decyzją Ministra Infrastruktury terenami zamkniętymi w gminie Kowal są działki nr ewid. 113 Gołaszewo, 2 i 38 Grabkowo, 88 i 140 Kępka Szlachecka, 15 Nakonowo, 213 Wola Nakonowska

Tabela 1 Zasoby mieszkaniowe w latach 2010-2019 [szt.]

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba mieszkań	1 229	1 236	1 241	1 248	1 258	1 262	1 268	1 276	1 292	1 304
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania	84,7	84,9	85,1	85,3	85,9	86,0	86,4	86,8	87,5	87,7
Przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie	3,26	3,25	3,22	3,18	3,15	3,12	3,10	3,10	3,05	3,00

Opracowano na podstawie danych BDL

1.5.2. Tereny usługowo-produkcyjne

Gmina Kowal nie posiada dużych zainwestowanych już terenów produkcyjnych i produkcyjno-usługowych. Największe, o powierzchni ok. 3,9 ha, znajdują się w miejscowości Dziardonice, gdzie ulokowany jest kompleks budynków zakładu Marlex Sp. z o.o., Fresh Frozen Food Park oraz przedsiębiorstwa Smak sp. j. Są to przedsiębiorstwa przemysłu spożywczego zajmujące się przechowywaniem i przetwórstwem produktów rolnych. W miejscowości Bogusławice, na terenie o powierzchni ok. 2,7 ha, znajduje się wytwórnia mas bitumicznych Przedsiębiorstwa Budowy Dróg i Mostów Kobyłarnia S.A.

Fot. 1 Kompleks zakładów przemysłu spożywczego w miejscowości Dziardonice

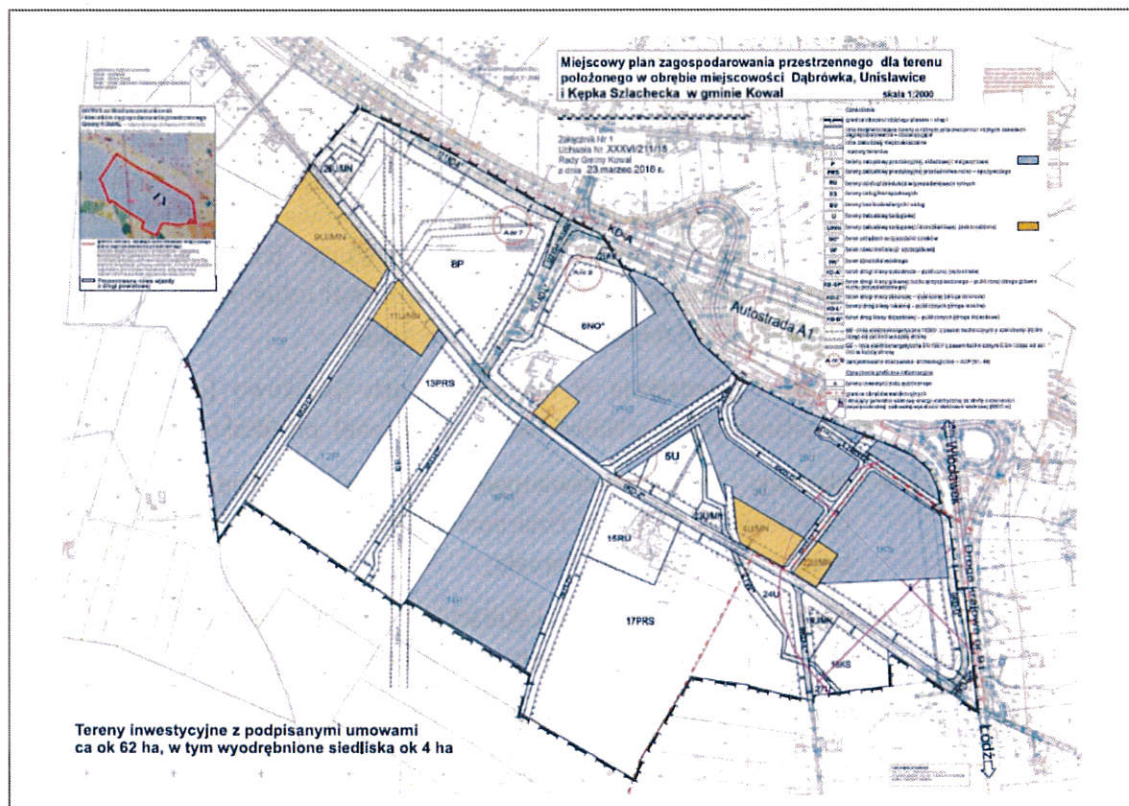
Źródło: [google.pl/maps](https://www.google.pl/maps)

Fot. 2 Wytwórnia mas bitumicznych w miejscowości Bogusławice

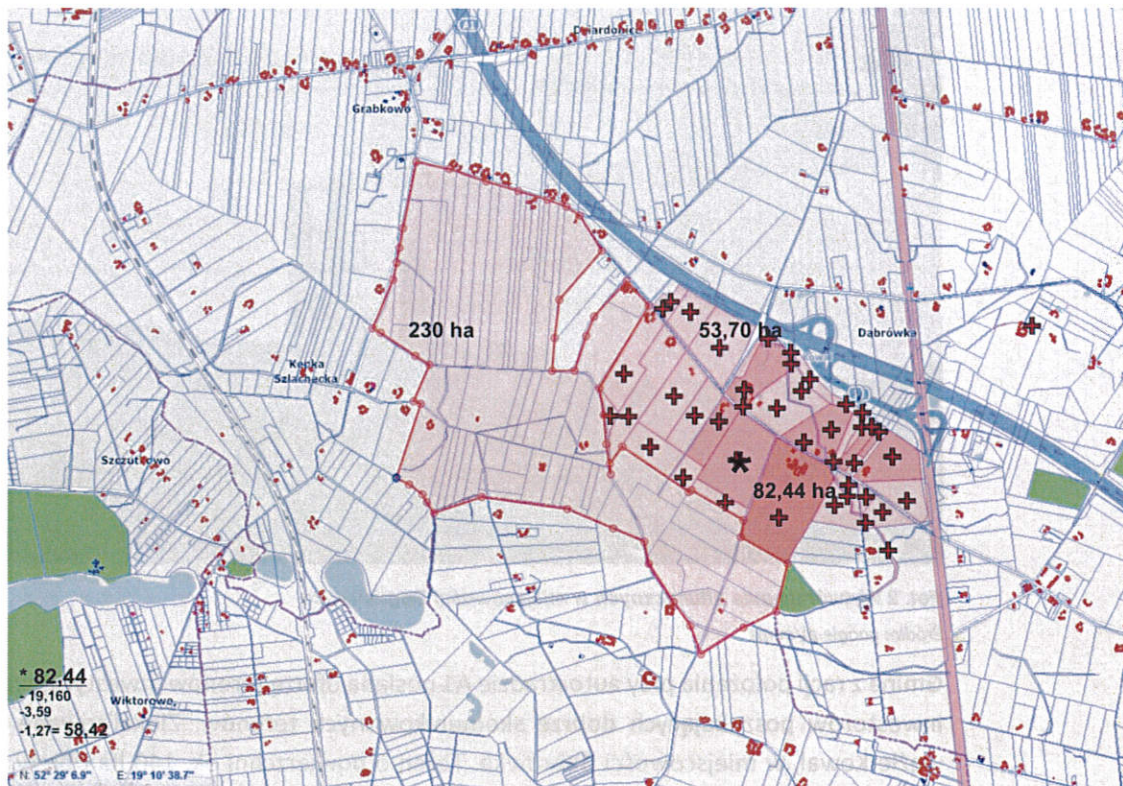
Źródło: [google.pl/maps](https://www.google.pl/maps)

Gmina z racji położenia przy autostradzie A1 posiada ofertę terenów inwestycyjnych skierowaną do inwestorów poszukujących dobrze skomunikowanych terenów. Zlokalizowane są one tuż przy węźle Kowal, w miejscowości Dąbrówka. Teren o powierzchni ok. 140 ha objęty jest miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego, a istnieje możliwość jego powiększenia o 230 ha.

Rysunek 4 Tereny inwestycyjne w miejscowości Dąbrówka objęte planem miejscowym

Źródło: Raport o stanie gminy za rok 2019, Kowal 29.05.2020 r.

Rysunek 5 Tereny inwestycyjne w miejscowości Dąbrówka - perspektywiczne

Źródło: Raport o stanie gminy za rok 2019, Kowal 29.05.2020 r.

Gmina Kowal stanowi gminę tzw. obwarzankową – otacza ona swoim terenem zlokalizowane niemalże centralnie miasto Kowal. Miasto to jest bardzo ważnym dla mieszkańców gminy ośrodkiem, stanowiącym centrum usług dla całej gminy Kowal. Swoją siedzibę mają tu władze gminy, funkcjonują szkoły (w tym ponadpodstawowe), ośrodki opieki zdrowotnej, pomocy społecznej, obiekty sportowe i kultury, instytucje finansowe, służby odpowiedzialne za bezpieczeństwo publiczne. W obszarze gminy Kowal usługi rozmieszczone są nierównomiernie, występują w większych miejscowościach i obejmują:

- szkoły i przedszkola w miejscowościach Grabkowo (publiczna podstawowa z filią w Wiśławicach) oraz Nakonowo (niepubliczne), przedszkole w Grodztwie (niepubliczne),
- placówki kulturalno-oświatowe (w tym świetlice wiejskie) w miejscowościach: Czerniewiczki, Dębniaki, Dziardonice, Grabkowo, Kępka Szlachecka, Krzewent, Rakutowo, Unisławice, Wiśławice Parcele,
- infrastrukturę sportowo-rekreacyjną w miejscowościach: Grabkowo, Grodztwo, Nakonowo, Rakutowo, Wiśławice Parcele.

Dostęp do usług zapewnia dobrze rozwinięta sieć dróg.

1.5.3. Tereny zieleni, rekreacji i wypoczynku

Część Gmina Kowal, w północnej i północno wschodniej części objęta jest formą ochrony przyrody w postaci Gostynińsko-Włocławskiego Parku Krajobrazowego (GWPK) i posiada bogate walory sprzyjające rozwojowi terenów rekreacji i wypoczynku – lasy oraz jeziora Lubiechowskie i Krzewent. Funkcjonują tu gospodarstwa agroturystyczne: w Krzewencie „Rybakówka” i „Stajnia w Zielonym Gaju” oraz w Gołaszewie „Agrofarma”.

W Krzewencie rozwija się zabudowa letniskowa – działki z budynkami rekreacji indywidualnej. Powstaje również ogólnodostępna infrastruktura pozwalająca na korzystanie z uroków przyrody jak m.in. parking „Zielony Zakątek” i pole namiotowe w rejonie Jeziora Lubiechowskiego czy trasy rowerowe w GWPK.

Pozostała część gminy jest w zasadzie bezleśna a obszary skupisk zieleni urządzonej, posiadającej zwykle wysokie walory przyrodnicze, stanowią parki podworskie w Kępce Szlacheckiej, Unisławicach i Więśławicach.

Młodszy mieszkańcom gminy do celów rekreacji służy publiczna infrastruktura sportowo-rekreacyjna, w tym place zabaw zlokalizowane w miejscowościach: Grodzko, Grabkowo, Rakutowo i Więśławice.

1.5.4. Stan infrastruktury technicznej

Wg danych zawartych w Banku Danych Lokalnych GUS w latach 2010-2019 na terenie gminy Kowal wybudowano 11,1 km sieci wodociągowej i jej łączna długość na koniec 2019 r. wynosiła 147,8 km. Stopień zwodociągowania gminy jest bardzo wysoki – 99,9% mieszkańców zaopatruje się w wodę z wodociągu gminnego. Sieć ta nie jest zbyt awaryjna, zgodnie z danymi GUS BDL odnotowuje się jedynie pojedyncze awarie w ciągu roku (np. w 2015 r. wystąpiło 5 awarii sieci, a w 2019 r. – 2 awarie). Sieć zasilana jest z działających na terenie gminy 4 gminnych ujęć wody wraz ze stacjami uzdatniania.

Wg danych GUS w latach 2010-2019 wybudowano w gminie Kowal 7,3 km sieci kanalizacyjnej i jej łączna długość na koniec 2019 r. wynosiła 25,8 km. Stopień skanalizowania jest stosunkowo niski – zaledwie 32% mieszkańców gminy swoje ścieki bytowe odprowadza do gminnej sieci kanalizacji sanitarnej. Sieć ta nie jest zbyt awaryjna, zgodnie z danymi GUS BDL odnotowuje się pojedyncze awarie w ciągu roku (np. 4 awarie w 2015 r., 1 w 2019r. i bezawaryjnie w 2017 r.).

Gmina nie posiada wyznaczonej aglomeracji (kanalizacyjnej). Działają tu dwie biologiczne oczyszczalnie ścieków komunalnych: w Rakutowie o średniej przepustowości 80 m³/dobę oraz w Gołaszewie o średniej przepustowości 120 m³/dobę.

W zakresie gospodarki odpadami gmina należy do trzeciego, południowego Regionu Gospodarki Odpadami Komunalnymi z regionalnymi instalacjami przetwarzania odpadów komunalnych (RIPOK) w Machnacu (gmina Brześć Kujawski), Inowrocławiu (gm. Inowrocław) i Służewie (gm. Aleksandrów Kujawski).

Na terenie gminy nie funkcjonuje rozdzielcza sieć gazowa.

2. Uwarunkowania wynikające ze stanu ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony

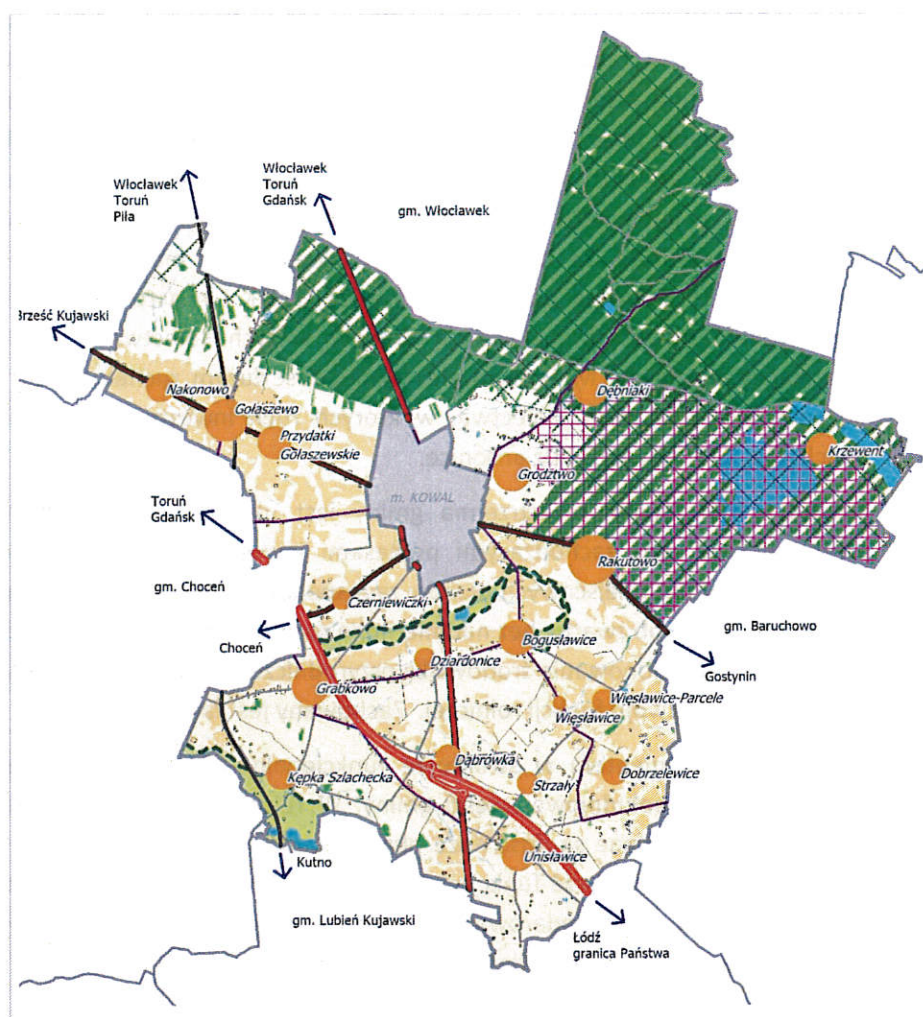
Zgodnie z definicją zawartą w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, przez ładu przestrzenny należy rozumieć takie ukształtowanie przestrzeni, które tworzy harmonijną całość oraz uwzględnia w uporządkowanych relacjach uwarunkowania i wymagania funkcjonalne, społeczno - gospodarcze, środowiskowe, kulturowe oraz kompozycyjno – estetyczne.

Struktura przestrzenna gminy Kowal determinowana jest położeniem gminy na granicy dwóch jednostek strukturalno – tektonicznych: wału środkowopolskiego i niecki brzeźnej. Część północna gminy to rozległe kompleksy leśne objęte ochroną w formie parku krajobrazowego a także obszary cenne przyrodniczo, związane z niecką w której położone jest jezioro Rakutowskie, objęte ochroną w formie obszarów Natura 2000. Pozostała część gminy ma charakter rolniczy – pola uprawne wraz z zabudową zagrodową, gdzie funkcji mieszkalnej towarzyszą budynki gospodarcze, inwentarskie, silosy itp.

Wymienione kompleksy leśne oraz rejon jeziora Rakutowskiego stanowi korytarz ekologiczny migracji dużych ssaków. W obszarze gminy wyróżnić można również lokalne ciągi ekologiczne. Jeden z nich związany jest z doliną rzeki Lubieńki i położony jest w południowo zachodniej części gminy. Drugi związany z niewielkimi ciekami i zbiornikami wodnymi w rejonie których występują gleby torfowe przebiega na kierunku wschód-zachód w rejonie miejscowości Dziardonice i Bogusławice.

W sieci osadniczej nie ma tu wyraźnie wyodrębnionych ośrodków. Przestrzenny układ wsi w większości oparty jest na układzie ulicowym. Zabudowa zlokalizowana jest wzdłuż dróg, zazwyczaj po obu ich stronach i stanowi często bardzo długie ciągi dość zwartej zabudowy mieszkaniowej przeplecionej drobnymi usługami (np. Rakutowo). Zabudowa zagrodowa jest czasami przemieszana z zabudową mieszkaniową jednorodzinną przy wspomnianych ciągach dróg, a w pozostałych obszarach – rozproszona.

Gmina jest dobrze skomunikowana, przebiega przez nią droga krajowa nr 91, drogi wojewódzkie nr 265 i 269, pięć dróg powiatowych. Gmina posiada również dobrze rozwiniętą, dość gęstą sieć dróg gminnych (w tym publicznych). Wymienione drogi pozwalają na łatwy dostęp do miasta Kowal, stanowiącego centrum usług dla mieszkańców, oraz sprawne przemieszczanie się po obszarze gminy. W dalszych relacjach dobre powiązania komunikacyjne zapewnia droga krajowa nr 91, autostrada A1 oraz linia kolejowa nr 18.

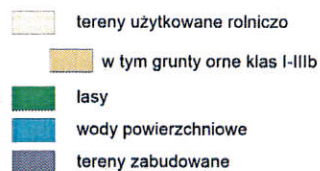

Legenda:

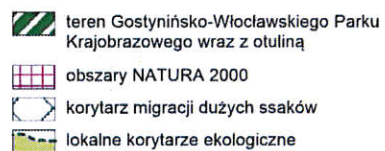
Sieć osadnicza - wielkość miejscowości wg liczby mieszkańców

Użytkowanie terenu

Powiązania środowiskowe

Powiązania transportowe

Rysunek 6 Struktura funkcjonalno-przestrzenna gminy Kowal

Opracowanie własne

Zagospodarowanie przestrzeni gminy odbywa się wyłącznie w oparciu o decyzje o warunkach zabudowy, które z założenia (art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym) powinny dopuszczać wprowadzenie nowej funkcji i nowego zagospodarowania terenu wyłącznie wówczas, gdy planowane zamierzenie stanowi kontynuację tzw. „dobrego sąsiedztwa”. Nowa zabudowa powinna swoimi parametrami nawiązywać do istniejącej już w jej sąsiedztwie zabudowy. Analiza wydanych w gminie Kowal decyzji o warunkach zabudowy¹⁰ wskazuje, że największy ruch inwestycyjny ma miejsce w sołectwie Grodzitwo i Dębniaki. Są to sołectwa położone pomiędzy GWPK i miastem Kowal, o bardzo atrakcyjnych krajobrazowo obszarach. Lokalizacją domów w tych sołectwach zainteresowani są głównie mieszkańcy Włocławka. Mniejszym, ale również dość dużym, ruchem inwestycyjnym charakteryzuje się sołectwo Gołaszewo. Sołectwa, w których ruch inwestycyjny był bardzo mały to: Kępka Szlachecka, Czerniewiczki i Dziardonice.

Struktura funkcjonalno-przestrzenna gminy jest ukształtowana i determinowana warunkami przyrodniczymi oraz zachodzącymi procesami inwestycyjnymi. Mimo realizowania zabudowy mieszkaniowej bez miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego lokalizowana jest ona zasadniczo w sposób zwarty, bez nadmiernego rozproszenia, nawiązuje do istniejącego sąsiedztwa i uwzględnia funkcjonowanie środowiska przyrodniczego. Koncentruje się w obszarach o słabszych warunkach do rozwoju funkcji rolniczej. Zachowany jest ład przestrzenny.

Dość nowym elementem w strukturze funkcjonalno-przestrzennej gminy jest autostrada A1 przebiegająca w południowej części gminy. W rejonie węzła zlokalizowanego w miejscowości Dąbrówka przewidziane są dość duże obszary pod rozwój działalności gospodarczych. Będzie to nowy element w strukturze funkcjonalno-przestrzennej gminy. Istniejący dla części tego obszaru miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, obecnie w trakcie zmiany, poprzez odpowiednie zapisy zapewni właściwe zagospodarowanie tych terenów.

3. Uwarunkowania wynikające ze stanu środowiska, w tym stanu rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego

3.1. Zasoby środowiska przyrodniczego

Czynnikiem determinującym i kierującym działalność człowieka jest ilość oraz jakość zasobów środowiska. Podstawą gospodarowania tymi dobrami jest ich rozpoznanie oraz racjonalne nimi zarządzanie. Na obszarze historycznej Ziemi Kujawskiej, a więc także gminy Kowal, od tysięcy lat silnie wykorzystywano zasoby środowiska przyrodniczego dla celów gospodarczych, a zwłaszcza dla prowadzenia działalności rolniczej. Obserwowana od kilkudziesięciu lat intensyfikacja tych procesów, odbija się coraz wyraźniej na stanie środowiska. Należy podkreślić, że obszar gminy nie stanowi samodzielnej i wyodrębnionej jednostki przyrodniczej, ale jest elementem całościowego systemu przyrodniczego. Elementy środowiska występujące na terenie gminy ściśle powiązane są z sąsiednimi obszarami.

¹⁰ Na podstawie Analiza zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy Kowal, E. Matusiak, luty 2018

3.1.1. Budowa geologiczna, geomorfologia, rzeźba terenu

Gmina Kowal położona jest na pograniczu dwóch jednostek strukturalno – tektonicznych: wału środkowopolskiego i niecki brzeżnej, z czym związane jest duże zróżnicowanie litologiczno – facjalne. Najstarszymi utworami, które rozpoznano otworami wiertniczymi są osady mezozoiczne. Utwory zaliczane do kredy osiągają dużą miąższość, wykształcone są w facji ilastej, mułowcowo – ilastej oraz piaszczystej.

Na osadach mezozoicznych zalegają utwory trzeciorzędowe wykształcone najczęściej jako piaski, mułki i iły. Czwartorzęd występuje na terenie całej gminy a miąższość tych osadów jest zróżnicowana i waha się od kilkunastu do kilkudziesięciu metrów w zależności od konfiguracji podłoża czwartorzędu, przebiegu zlodowaceń i interglacjalnej erozji rzecznej, w mniejszym stopniu od form dzisiejszej powierzchni terenu. Osady czwartorzędu to gliny zwałowe lub żwiry z głazami, piaski i żwiry rzeczne dolin, torfy i namuły torfiaste i gytie.

Przynależność do dwu odmiennych regionów powoduje zróżnicowanie w rzeźbie terenu, ukształtowanej generalnie w czasie zlodowacenia północnopolskiego.

W gminie występuje więc szereg jednostek geomorfologicznych utworzonych w procesach akumulacji lodowcowej, wodnolodowcowej, rzecznej, eolicznej oraz przez roślinność i człowieka.

Obszar gminy położony jest średnio na poziomie 90 – 100 m n.p.m. Maksymalne wzniesienie dochodzące do prawie 140 m n.p.m. występuje koło Unisławic na południu gminy oraz do 120 m n.p.m. w Grabkowie na południowy – zachód od Kowala.

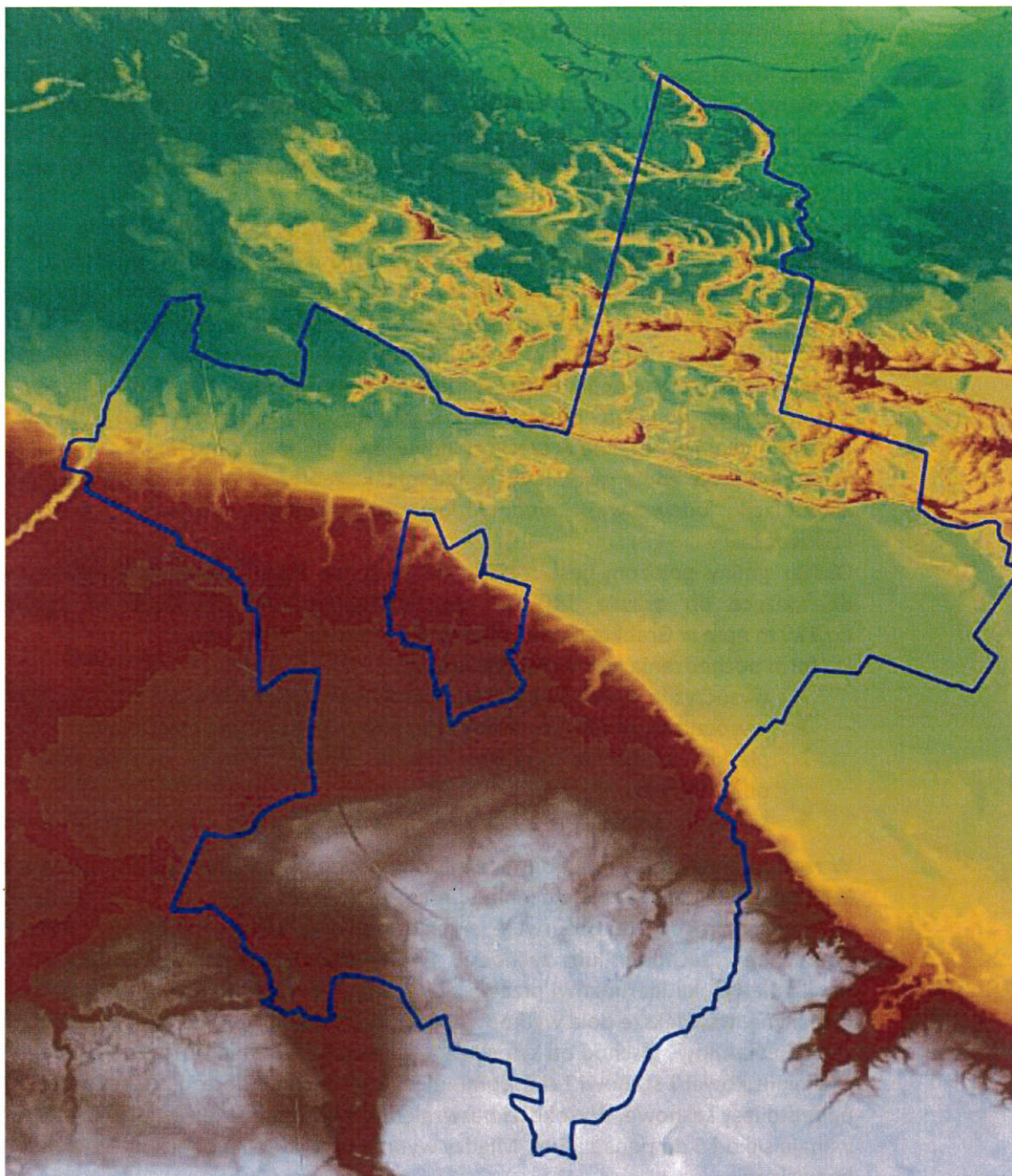
Do form pochodzenia lodowcowego należą:

- wysoczyzna morenowa płaska, która obejmuje obszar w środkowej części gminy,
- wysoczyzna morenowa falista obejmująca południową część gminy,
- płaskie obniżenie przypominające formę dolinną rozciągające się na zachód od Grabkowa,
- krawędź oddzielająca wysoczyznę od pradoliny Wisły o przebiegu SE na NW.

W rzeźbie gminy dużą rolę odgrywają formy pochodzenia eolicznego tj. wydmy, które zaczęły się kształtować w późnym plejstocenie i proces ten trwał w holocenie, a na obszarach pozbawionych roślinności procesy te obserwuje się i dzisiaj. Ukształtowane zostały przez wiatry wiejące z północnego zachodu lub zachodu, tworzą formy najczęściej paraboliczne o ramionach wyciągniętych ku kierunkowi przeważających wiatrów i stromych czołach skierowanych w stronę przeciwną. Największe pola wydymowe, osiągające około 20 km długości i 6 km szerokości rozciągają się na południowy wschód od Włocławka w kierunku Górnego Dużego, część tego pola znajduje się w gminie Kowal i stanowi tutaj dominujący element krajobrazu, którego odrębność podkreślają ponadto lasy sosnowe. Wysokości bezwzględne wydym są różne, sięgają 75 – 103 m n.p.m, względne wahają się od 5 do ponad 15 m. Między wydymami występują obniżenia wypełnione torfowiskami i bagniskami.

Dodatkowym urozmaicheniem rzeźby są jeziora. Dwa z nich: Krzewent i Lubiechowskie stanowią zakończenie rynny subglacjalnej o przebiegu NW – SE. Jezioro Rakutowskie znajduje się w niecce wytopiskowej powstałej po wytopieniu bryły martwego lodu.

Formy pochodzenia rzecznych to dna dolin rzecznych, zaś utworzone przez roślinność to równiny torfowe.

Rysunek 7 Gmina Kowal na tle mapy hipsometrycznej

Źródło: geoportal.gov.pl

3.1.2. Gleby

Na obszarze gminy występuje dość duże zróżnicowanie gleb, co jest następstwem urozmaicenia rzeźby terenu, lokalnych różnic litologicznych, warunków wodnych i szaty roślinnej.

Gleby murszowe występują w rejonie wsi Grodztwo, Dębniaki, Krzewent oraz na północ od wsi Gołaszewo. Wykorzystywane są głównie jako tereny trwałych użytków zielonych. Powstały na bazie piasków luźnych różnej genezy i piasków słabogliniastych.

Ziemie czarne występują w rejonie wsi Rakutowo, Rakutówek, Bogusławice. Ze względu na wysoką produktywność tworzą kompleks pszenno-budowlany bardzo dobry. Powstały na podłożu glin zwałowych z piasków gliniastych oraz piasków luźnych.

Gleby rdzawe i bielcowe – występują w zachodniej części gminy obejmując wsie: Gołaszewo, Przydatki Gołaszewskie, Przydatki Wolskie, Czerniewiczki oraz we wschodniej części gminy wieś Dobrzelewicki i Więśławice. Tworzą kompleks żytńi słaby oraz żytńio – łubinowy. Powstały na bazie piasków gliniastych i słabogliniastych.

Gleby płowe i brunatne – obejmują całą południową część gminy oraz rejon wsi Więśławice, Grabkowo. Tworzą przeważnie kompleks żytńi bardzo dobry lub pszenney dobry. Związane są przede wszystkim z wysoczyznami morenowymi. Powstały na bazie piasków gliniastych na glinach zwałowych, lekkich.

Gleby torfowe – obejmują południowo – zachodnią część jeziora Rakutowskiego i poniżej. Rozwinęły się na torfowiskach niskich powstałych w wyniku zarastania jezior.

Gleby o najwyższych klasach bonitacyjnych (I-IIIb) objęte są ochroną prawną, zajmują one łącznie 23,23% gruntów ornych. Położone są one zwłaszcza w środkowej i południowej części gminy – na południe od Nakonowa, Kowala i Rakutowa. Grunty najbardziej przydatnych dla rolnictwa klas I – IVb zajmują łącznie 62,56%.

Ok. 34% gruntów ornych w gminie zajmują gleby niskich klas bonitacyjnych (V-VI). Ich największe kompleksy występują w północnej części gminy. Pomimo niskiej wartości bonitacyjnej, gleby te w przeważającej części użytkowane są rolniczo.

Struktura jakościowa gruntów ornych w gminie jest dość dobra. Większość gruntów zalicza się do I-IVb klasy bonitacyjnej. Ogólny wskaźnik jakości rolniczej przydatności przestrzeni produkcyjnej jest średni i wynosi 67,3 na 100 punktów przy wskaźniku dla województwa kujawsko-pomorskiego wynoszącego 71 punktów.

3.1.3. Warunki hydrologiczne (wody powierzchniowe, wody podziemne)

Gmina Kowal leży w dorzeczu Wisły. Główną oś hydrograficzną gminy stanowią rzeki Rakutówka i Lubieńka oraz jeziora: Rakutowskie, Lubiechowskie i Krzewent.

Lubieńka – małym fragmentem przepływa w południowo zachodniej części gminy. Całkowita długość rzeki wynosi 42,5 km, w tym na terenie gminy Kowal ok. 1,7 km.

Rakutówka - całkowita długość rzeki wynosi 37,4 km, w tym na obszarze gminy Kowal 11,98 km (wraz z jeziorem Rakutowskim).

Jezioro Rakutowskie - największy zbiornik wodny w gminie. Jest zbiornikiem zastoiskowym. Ze względu na zarastanie jeziora oraz duże różnice w powierzchni lustra wody w okresie wiosennym o zazwyczaj największych opadach i okresach o mniejszych opadach, podawane są różne dane dotyczące powierzchni jeziora (od ok. 165,0 ha do ok. 300,5 ha). Jezioro otaczają rozległe obszary szuwarów, bagien i podmokłych łąk.

Jezioro Lubiechowskie – płytki zbiornik rynnowy o powierzchni ok. 16,6 ha.

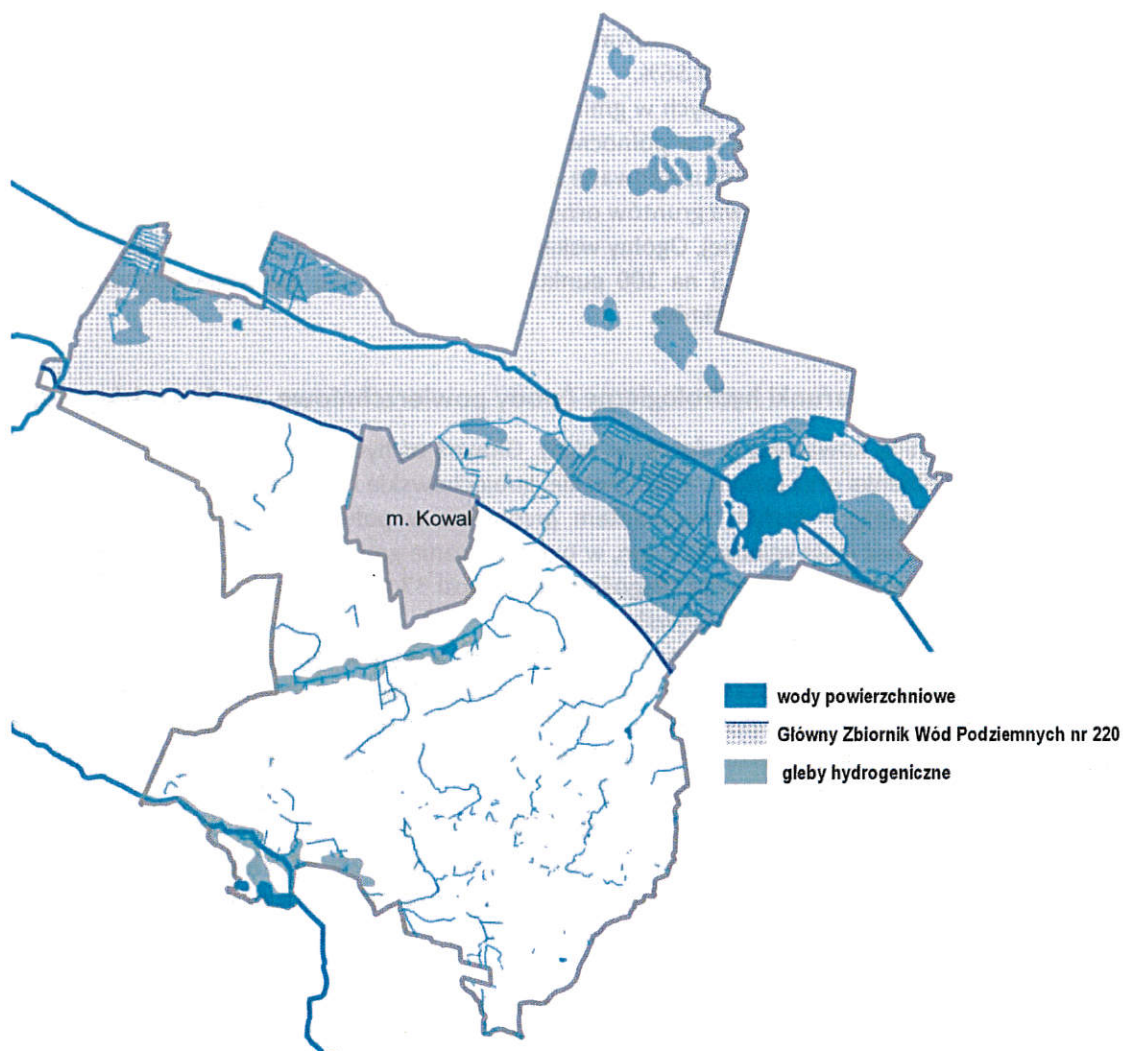
Jezioro Krzewent – zbiornik rynnowy o powierzchni ok. 37,5 ha.

Wody powierzchniowe skupione są głównie w części północnej gminy, natomiast pozostała jej część posiada bardzo ubogą sieć hydrograficzną, opartą jedynie na drobnych ciekach okresowych i rowach melioracyjnych.

Ważny składnik sieci hydrograficznej tej grupy stanowią tereny podmokłe, mające swoisty wpływ na wielkość odpływu oraz możliwości retencjonowania wód gruntowych. Tworzą ją przede wszystkim kompleksy łąkowe oraz tzw. nieużytki rolne – tereny torfowiskowe, bagienne, zarośnięte jeziora itp.

Wody podziemne występują na obszarze gminy na kilku poziomach wodonośnych. Na przeważających w gminie terenach wysoczyznowych występują wody wierzchołkowe (zaskórne). Są one całkowicie zależne od opadów atmosferycznych, w skutek czego ich zasobność jest niewielka. Wody gruntowe występują na niewielkich głębokościach. Od powierzchni ziemi oddziela je przepuszczalna strefa ponad zwierciadłem wody. Zasilane są infiltrującymi opadami atmosferycznymi. Są silnie narażone na przenikanie zanieczyszczeń z poziomu gruntu. W warstwach wodonośnych pokrytych utworami słabo przepuszczalnymi występują wody wgłębne. Ich związek z

powierzchnią jest ograniczony – zasilanie zmniejsza się, ale zwiększa się odporność na zanieczyszczenia. Wody te również zasilane są infiltrującymi opadami atmosferycznymi. Występujące na terenie gminy wody podziemne wiekowo związane z czwartorzędem i trzeciorzędem, które stanowią podstawowe źródło zaopatrzenia gospodarki komunalnej i przemysłowej w wodę. Głównym źródłem ich zasilania są opady atmosferyczne, z których prawie 20% infiltruje w głąb powodując ciągłą wymianę. Północna część gminy objęta jest zasięgiem głównego zbiornika wód podziemnych Nr 220 – Pradolina rzeki Środkowa Wisła. Jest to zbiornik wód czwartorzędowych o zasobach dyspozycyjnych 300 tys. m³/dobę. pozbawiony odpowiedniej ciągłej izolacji od powierzchni (piaszczyste osady pradoliny Wisły) więc wody tego zbiornika wymagają najwyższej ochrony przy ustalaniu warunków gospodarowania tą częścią gminy.

Rysunek 8 Sieć hydrograficzna, gleby hydrogeniczne oraz Główny Zbiorniki Wód Podziemnych

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych geoportalu.gov.pl

3.1.4. Klimat

Zgodnie z podziałem Polski na regiony klimatyczne Alojzego Wosia (1999), gmina Kowal mieści się w północnej części Regionu Środkowopolskiego.

Średnia roczna temperatura wynosi 8,1 °C, średnia temperatura dla lata 14,1°C, a dla zimy 1,6°C. Najcieplejszym miesiącem jest lipiec (średnia 18,5°C), natomiast najchłodniejszym - styczeń (średnia 2,1°C – 2,5°C). Termiczne lato (średnia dobową temperaturę powietrza powyżej 15°C) trwa tu średnio przez 89 dni, natomiast termiczna zima (temperatura średnia dobową poniżej 0°C) przez średnio 75 dni.

Okres wegetacyjny na obszarze gminy Kowal trwa przeciętnie 221- 225 dni¹¹. Średnia temperatura w tym okresie wynosi ok. 15,5°C. W efekcie występują korzystniejsze warunki uprawy roślin ciepłolubnych. Taka sytuacja stwarza również możliwość wcześniejszego siewu roślin oraz rozpoczynania prac agrotechnicznych. Sprzyja ona również uprawie międzyplonów i poplonów ścierniskowych.

Charakterystyczną cechą klimatu jest niedobór opadów atmosferycznych. Średnio notuje się 520 mm opadów. Niskie opady przypadają na okres wegetacji roślin uprawnych, ich ilość jest zdecydowanie za niska w stosunku do potrzeb wodnych roślin. Niedostatek wody w okresie wegetacyjnym uniemożliwia osiągnięcie maksymalnej urodzajności upraw.

Najczęściej wieją wiatry z kierunku zachodniego, rzadziej z południowozachodniego oraz z północnozachodniego. Czas ciszy stanowi 12,3%. Zgodnie z Atlasem Klimatu Polski¹² przeważają wiatry o dość znacznych prędkościach (średnio 3,5-4,0 m/sek.). Na mapie zasobów wiatru prof. H. Lorenc gmina Kowal mieści się w II z V stref. W strefie tej średnioroczna prędkość wiatru wynosi 4-6 m/s (średnia dla województwa 3,1 m/s). W związku z powyższym na terenie gminy, podobnie jak i na terenie całego województwa, występują korzystne warunki dla rozwoju energetyki wiatrowej.

Ze względu na odmienne pokrycie terenu w różnych częściach gminy (lasy, tereny podmokłe, tereny skupionej zabudowy) czy lokalne zróżnicowania rzeźby terenu, na jej terenie występują różnice odnośnie poszczególnych składników klimatu. Modyfikacje te nie są najczęściej duże. Zwłaszcza różne ekspozycje zboczy powodują powstawanie znacznych różnic termicznych. W zagłębieniach terenu powstają natomiast inwersje termiczne; zalegają w nich masy chłodnego powietrza. W obniżeniach tych często tworzą się mgły.

W ostatnich latach obserwuje się postępujące zmiany klimatu, w efekcie czego coraz częściej występują groźne zjawiska pogodowe, w szczególności susze, wiatrów huraganowe oraz gradobicia.

3.1.5. Flora

Tereny leśne zajmują północną część gminy, tworząc zwarty kompleks leśny, wchodzący w skład Gostynińsko – Włocławskiego Parku Krajobrazowego.

W środkowej i południowej, prawie bezleśnej części gminy, szczególnie ważną rolę spełniają powierzchnie zadrzewione – sady, zadrzewienia przydrożne i śródpolne „wyspy” zieleni wysokiej, oraz niewielkie enklawy lasów prywatnych.

Roślinność nieleśną na terenie gminy stanowią:

- roślinność wodna, wykształcona w eutroficznych jeziorach (np. Jezioro Rakutowskie),
- roślinność szuwarowa wykształcona w trakcie zarastania eutroficznych jezior oraz porastająca brzegi cieków,
- roślinność wykształcona na torfowiskach tzw. roślinność bagienna,
- zbiorowiska roślinności łąkowej i pastwiska (szczególnie łąk trzęślicowych w obrębie jeziora Rakutowskiego),
- zbiorowiska roślinności bezpośrednio związanej z gospodarką rolną i działalnością człowieka – tzw. roślinność synantropijna.

Wiele zbiorowisk synantropijnych rozwija się w obrębie zabudowań wiejskich i przy szlakach komunikacyjnych tworząc tzw. roślinność ruderalną. Powstaje ona w miejscach silnie

¹¹ wg wielolecia 1981-2010 Joanna Krużel, Agnieszka Ziernicka-Wojtaszek, Łukasz Borek, Krzysztof Ostrowski

¹² Lorenc 2005 [za:] Komentarz do mapy sozologicznej w skali 1:50 000 Arkusz N-34-123-A Włocławek

wydeptywanych (przydroża, podwórka), na przyptociach, przy śmietnikach, w zaniedbanych ogródkach przydomowych, na piaszczystych przydrożach i nieużytkach. Tworzą ją przede wszystkim: babka zwyczajna, rdest ptasi, rumianek bezpromieniowy, pokrzywa żegawka, stulisz lekarski, bylica piołun, dziewanna, wiesiołek.

Cenne okazy flory związane są z pozostałościami dawnych parków dworskich, mimo iż obecnie odbiegają one od pierwotnych założeń, a w wielu przypadkach są poważnie przekształcone i zdewastowane. Występują tam głównie rodzime gatunki wyróżniające się na tle otaczających terenów rolnych. Często drzewostan parków tworzy swoistą dominantę krajobrazową wyróżniającą się na tle rolniczo użytkowanych obszarów. Podobne funkcje spełnia zieleń towarzysząca i ochronna występująca w sąsiedztwie różnych obiektów (m.in. kościołów, cmentarzy, szkół). Tworzy ona tło przyrodniczo-krajobrazowe dla obiektów użyteczności publicznej oraz stanowi miejsce bytowania dla drobnej fauny.

3.1.6. Fauna

Fauna gminy Kowal nie różni się zbytnio od fauny Niżu Polskiego. Ze względu na rolniczy charakter przeważającej części gminy świat zwierzęcy tworzą głównie gatunki związane z biocenozami polnymi. Na obszarach leśnych i agrocenozach polnych bytują zające, króliki polne, kuropatwy i bażanty. Licznie spotykane są także sarny i lisy.

Szczególnym miejscem na mapie gminy jest jezioro Rakutowskie wraz z przylegającymi do niego szuwarami i podmokłymi łąkami. Obszar ten cechuje się bardzo dużą bioróżnorodnością, szczególnie w zakresie spotykanej tu awifauny. Sam rezerwat jest ostoją około 100 gatunków ptaków, będąc miejscem do lęgów, żerowania czy odpoczynku podczas wiosenno-jesiennych wędrówek. W bezpośredniej okolicy jeziora spotkać można m.in. łabędzie nieme, perkozy, wodniki, kropiatki, zielonki, różnorodne kaczki, żurawie, czaple oraz bąki. Na podmokłych łąkach występują gatunki tj. kuliki, kszyki i czajki. W okolicznych lasach bytują m.in. bielik, orlik krzykliwy, dzięcioł średni czy muchołówka mała. Jezioro stanowi ważne miejsce obserwacji ornitologicznych.

Spośród występujących w pobliżu jeziora gatunków ssaków spotkać można m.in. wydry, gronostaje, bobry, łosie czy jelenie.

3.2. Leśna przestrzeń produkcyjna

Lasy występujące w gminie Kowal występują głównie w północnej części gminy i niemal w całości wchodzi w skład Gostynińsko-Włocławskiego Parku Krajobrazowego lub jego otuliny. W południowej części gminy występują jedynie drobne, rozproszone fragmenty lasów. W oparciu o zapisy ustawy o lasach z dnia 28 września 1991 r. wyznaczone są m.in. lasy ochronne. Wszystkie lasy położone w granicy Gostynińsko-Włocławskiego Parku Krajobrazowego są lasami ochronnymi.

W drzewostanie lasów na terenie gminy Kowal występuje bór świeży i bór mieszany oraz ich postacie degeneracyjne i regeneracyjne (przewaga subkontynentalnego boru sosnowego) z dominującą jednowiekową monokulturą sosny. W zagłębieniach, w części północno-zachodniej występują liczne drobne płyty grądów, łęgów, olsów, boru bagiennego i brzeziny bagiennej. Różnorodność szaty roślinnej średnia.

Struktura wiekowa występującego tu drzewostanu jest średnio korzystna. Średni wiek drzewostanu wynosi 59 lat.

Czynnikami kształtującymi stan i jakość zbiorowisk leśnych są w znacznej mierze warunki klimatyczne. Zwłaszcza niedostatek opadów stanowi duże zagrożenie dla drzewostanu. Również wszelkiego rodzaju ekstremalne zjawiska pogodowe (np. gwałtowne wiatry huraganowe) wpływają niekorzystnie na funkcjonowanie ekosystemów leśnych. Także przemieszczające się z masami powietrza zanieczyszczenia mogą mieć potencjalny wpływ na produktywność lasów i przyrost

drzewostanu. Rozbudowana sieć odwadniających rowów melioracyjnych powoduje obniżenie poziomu wód gruntowych, co w efekcie negatywnie odbija się na funkcjonowaniu lasów. Drzewostan jest osłabiony oraz bardziej narażony na pożary. Wykazuje on również mniejszą odporność na inwazje szkodników oraz choroby grzybowe. Na stan drzewostanu leśnego wpływają także bytujące w nim owady, ssaki i grzyby. Ze względu na duży udział drzewostanu sosnowego, istnieje potencjalne zagrożenie ze strony owadów atakujących ten gatunek, jak np. brudnicy mniszka, borecznika sosnowego czy igłówki sosnowej. W związku z wspomnianym już deficytem wodnym w gminie, bytowaniem ludzi i wypalaniem łąk, zbiorowiska leśne narażone są w dużym stopniu na występowanie pożarów. Ze względu na atrakcyjność kompleksów leśnych w gminie, występujące w nich jeziora oraz liczne szlaki turystyczne (piesze i rowerowe), istnieje potencjalne ryzyko zbyt dużej penetracji turystycznej lasów w gminie przez okoliczną ludność.

Funkcje lasu można podzielić na dwie grupy: produkcyjne i pozaprodukcyjne. Funkcja produkcyjna (gospodarcza) lasów polega na ich trwałym użytkowaniu poprzez pozyskiwanie drewna i surowców nieдрzewnych. Wiąże się z tym również gospodarka łowiecka. W efekcie lasy stanowią źródło pozyskiwania dochodów.

Do funkcji pozaprodukcyjnych zaliczają się funkcje społeczne oraz funkcje ekologiczne. Funkcja społeczna lasów polega na wykorzystywaniu ich jako miejsca do rekreacji i wypoczynku. Siedliska te wpływają również korzystnie na warunki zdrowotne społeczeństwa i dostarczają przeżyć estetycznych. Lasy mogą być również wykorzystywane w celach edukacyjnych.

Funkcje ekologiczne (ochronne) wyrażają się wpływem tych lasów na otoczenie. Zbiorowiska te są siedliskiem życia i rozwoju organizmów roślinnych i zwierzęcych. W efekcie posiadają ważne znaczenie w ochronie bioróżnorodności gatunków. Lasy odgrywają również istotną rolę w regulacji stosunków wodnych i mikroklimatycznych. Drzewostany leśne pochłaniają ogromne ilości dwutlenku węgla, ograniczają stężenie wielu innych zanieczyszczeń gazowych oraz filtrują powietrze z pyłów. Poprzez zdolność retencjonowania wody, korzystnie wpływają na bilans wodny najbliższej okolicy. Przyczyniają się one również do ochrony gleb przed erozją.

Spośród całkowitej powierzchni lasów 72,4% stanowią lasy publiczne Skarbu Państwa, a 27,6% - lasy prywatne.

Gospodarkę leśną w lasach należących do Skarbu Państwa prowadzi tu przede wszystkim Nadleśnictwo Włocławek będące jednostką administracyjno-gospodarczą Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Toruniu. Na niewielkim fragmencie gminy (obręb Unisławice) gospodaruje Nadleśnictwo Kutno będące jednostką administracyjno-gospodarczą Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Łodzi. Podstawowym dokumentem dotyczącym gospodarowania w kompleksach leśnych Lasów Państwowych jest plan urządzania lasu. Określa się w nim m.in. przyrodnicze i ekonomiczne warunki gospodarki leśnej, cele i zasady polityki leśnej oraz sposoby realizacji zidentyfikowanych zadań.

Nadleśnictwo Włocławek od 1995 r. tworzy wraz z sąsiednimi nadleśnictwami Leśny Kompleks Promocyjny „Lasy Gostynińsko-Włocławskie”.

Leśne kompleksy promocyjne są obszarami funkcjonalnymi o szczególnym znaczeniu społecznym, ekologicznym i edukacyjnym. Celem ich ustanowienia i działania jest promowanie prowadzonej przez Lasy Państwowe trwale zrównoważonej gospodarki leśnej, integrowanie celów trwale zrównoważonej gospodarki leśnej z aktywną ochroną zasobów przyrody w lasach, wszechstronne rozpoznanie i monitorowanie stanu biocenoz na obszarze LKP i warunków ich bytowania oraz trendów zmian zachodzących w biocenozach.

Zasady gospodarki leśnej dotyczącej lasów prywatnych zawarte są w uproszczonych planach urządzania lasów, a nadzór nad ich realizacją sprawuje Starostwo Powiatowe we Włocławku.

3.3. Rolnicza przestrzeń produkcyjna

Kowal to gmina w której funkcja rolnicza jest dominująca ale potencjał dla rozwoju rolnictwa należy określić jako średni.

Występują tu przede wszystkim gleby brunatne, płowe, które należą do gleb żyznych. Odznaczają się dużą zasobnością w składniki pokarmowe poziomu ornopróchniczego oraz dobrymi stosunkami wodno-powietrznymi. W efekcie na tych terenach dość intensywnie rozwija się rolnictwo. Gleby płowe zajmują znaczne powierzchnie w zachodniej i południowej części gminy. Cechą charakterystyczną gleb płowych jest jednak wymywanie węglanów oraz przemieszczanie się minerałów ilastych w głąb profilu co sprzyja okresowemu stagnowaniu wód opadowych. Odczyn poziomów powierzchniowych jest najczęściej kwaśny. Wraz z głębokością odczyn jest słabo kwaśny lub alkaliczny.

Gleby najwyższych klas bonitacyjnych I-IV zajmują prawie cały obszar w obrębie wysoczyzny płaskiej w zachodniej części gminy, a w obrębie wysoczyzny pagórkowatej tworzą rozległe płaty. Słabe gleby dominują we wschodniej i południowo-wschodniej części gminy, na tamtejszych sandrach. Są to zazwyczaj bardzo lekkie i ubogie gleby bielicoziemne, trudne do uprawy, często o wysokim poziomie zalegania wód gruntowych, a tym samym mało przydatne w rolnictwie.

W pasie od miasta Kowal na południowy wschód występują gleby glejowe i czarne ziemie. Gleby rdzawe mieszczą się w pasie od północnego zachodu na południowy wschód.

Z dolinami rzek, cieków i zbiorników wodnych związane są gleby organiczne. Największe ich kompleksy występują przy rzece Rakutowce oraz w sąsiedztwie jeziora Rakutowskiego. Wykorzystuje się je jako użytki zielone.

Grunty podlegające ochronie (klas I-IIIb) zajmują łącznie 23,23% gruntów i występują zwłaszcza w środkowej i południowej części gminy – na południe od Nakonowa, Kowala i Rakutowa.

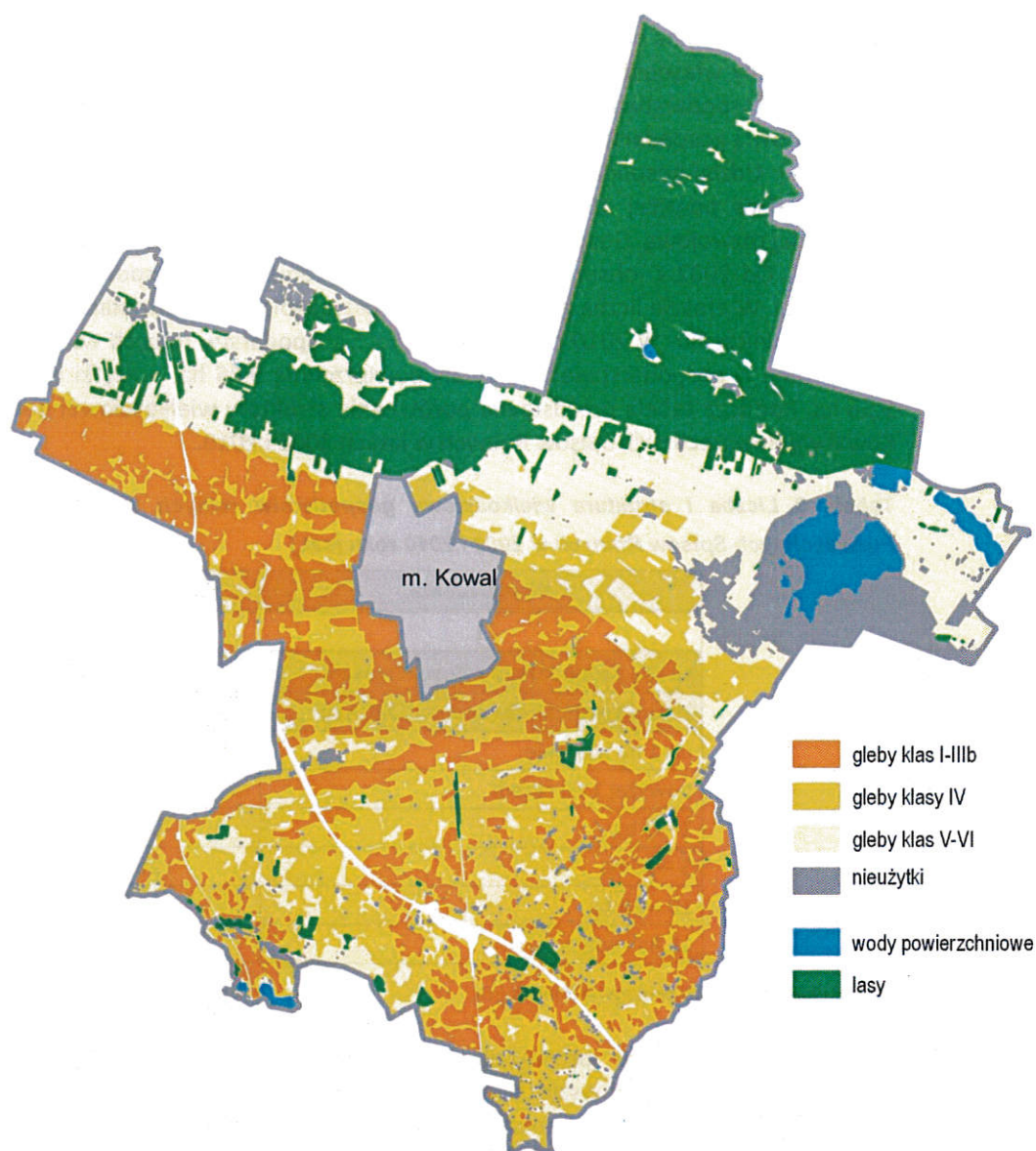
Grunty najbardziej przydatnych dla rolnictwa klas I – IVb zajmują łącznie 62,56%, a wśród nich przeważają grunty klasy III i IV, brakuje gleb klasy I a klasy II zajmują niewielkie powierzchnie. Stosunkowo duży udział przypada także na grunty klas V i VI (ponad 34%), które należą do gleb słabych, mało żyzne i słabo urodzajnych. Występują w szczególności w sołectwach Nakonowo, Gołaszewo, Grodztwo, Rakutowo i Krzewent.

Ogólny wskaźnik jakości rolniczej przydatności przestrzeni produkcyjnej jest średni i wynosi 67,3 na 100 punktów przy wskaźniku dla województwa kujawsko-pomorskiego wynoszącego 71 punktów. Oprócz warunków glebowych czynnikiem ograniczającym rozwój funkcji rolniczej na obszarze gminy jest woda, która decyduje o możliwościach i poziomie rozwoju gospodarczego danego terenu rolniczo użytkowanego. Deficyty wody, zwłaszcza w okresie wegetacyjnym, przyczyniają się do zmniejszonej produkcji roślinnej. Szacuje się, że ze względu na niedostateczne nawodnienie gleby, uzyskiwane zbiory stanowią 40 – 60% potencjalnych możliwości. Brak wody jest jedną z przyczyn degradacji gleb, skutkuje ich przesuszeniem, co powoduje także zwiększoną erozję wietrzną. Do uwarunkowań pozaprzrodniczych wpływających na stan rozwoju rolniczej przestrzeni produkcyjnej zalicza się:

- ilość odbiorców pierwotnej produkcji rolnej wraz z możliwą wielkością skupu;
- istnienie bazy przetwórczej i przechowalniczej dla produkcji rolnej;
- występowanie zaplecza okołorolniczego, a w szczególności dostawców nawozów sztucznych i środków ochrony roślin oraz zalecza maszynowego.

Według danych GUS na koniec 2014 r. (BDL)¹³ użytki rolne w gminie Kowal zajmują 67% powierzchni gminy (7706 ha) stanowiąc dominującą formę użytkowania ziemi. W grupie użytków rolnych 80% stanowią grunty orne.

¹³ Brak nowszych danych – Główny Urząd Statystyczny już takich danych nie publikuje

Rysunek 9 Gleby wg klas bonitacyjnych

Opracowanie własne na podstawie danych ewidencji gruntów i budynków (EGiB)

Tabela 2 Zestawienie użytków rolnych w gminie Kowal w 2014 roku

Rodzaj użytku rolnego	Powierzchnia [ha]	Udział procentowy [%]
Grunty orne	6182	80,2
Sady	133	1,7
Łąki trwałe	917	11,9
Pastwiska trwałe	259	3,4
Grunty rolne zabudowane	8	0,1
Grunty pod stawami	56	0,7
Grunty pod rowami	72	0,9
Grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych	79	1
Razem	7 706	99,9

Opracowano na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego (Bank Danych Lokalnych - BDL)

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego zebranymi podczas Powszechnego Spisu Rolnego w 2010 r., na obszarze gminy Kowal funkcjonowało 621 gospodarstw rolnych. Wszystkie z nich stanowiły własność indywidualną. Struktura agrarna¹⁴ gospodarstw przedstawia się średnio korzystnie, gospodarstwa w gminie cechuje stosunkowo duże rozdrobnienie. Znaczny udział, blisko 26%, stanowią gospodarstwa małe (od 1 ha do 5 ha). Łącznie gospodarstw do 10 ha było w gminie 404 (65%). Udział gospodarstw powyżej 15 ha wynosił niecałe 19% ogólnej liczby gospodarstw. Gospodarstwa powyżej 15 ha stanowią najsilniejszą grupę gospodarstw rolnych, a zarazem najbardziej rozwojową. Gospodarstwa takie zdolne są do funkcjonowania w warunkach gospodarki rynkowej. Od 2002 r. obserwowane było zmniejszenie liczby gospodarstw rolnych o blisko 1/5 liczebności. W efekcie liczba gospodarstw w poszczególnych przedziałach wielkościowych również uległa zmniejszeniu. W 2010 r. średnia wielkość gospodarstw rolnych wynosiła 10,71 ha. Średnio użytki rolne w gospodarstwie zajmowały powierzchnię 9,66 ha, a użytki rolne w dobrej kulturze 9,56 ha. Poniższa tabela przedstawia porównanie struktury wielkościowej gospodarstw w gminie Kowal wg Powszechnych Spisów Rolnych w latach 2002 i 2010.

Tabela 3 Liczba i struktura wielkościowa gospodarstw rolnych w gminie wiejskiej Kowal wg Powszechnych Spisów Rolnych w 2002 i 2010 roku [szt.]

Powierzchnia	2002	2010
1	2	3
Liczba gospodarstw rolnych ogółem	756	621
Liczba gospodarstw indywidualnych	755	621
do 1 ha włącznie	148	73
powyżej 1 ha razem	608	548
1 – 5 ha	185	160
5 – 10 ha	203	171
10 – 15 ha	99	100
15 ha i więcej	121	117

Źródło: Opracowano na podstawie danych BDL

Większość gospodarstw prowadziła produkcję wielokierunkową bez wyraźnie określonej specjalizacji. 507 spośród wszystkich gospodarstw zajmowało się produkcją roślinną. Największe arealy zajmowały uprawa pszenicy i pszenżyta. Na wielkość poszczególnych rodzajów zasiewów wpływa przede wszystkim jakość gleb ale także popyt.

Zwierzęta gospodarskie utrzymywano w 377 gospodarstwach rolnych. Najliczniej hodowano drób, trzodę chlewną i bydło. Pogłowie zwierząt w sztukach dużych w 2010 r. wynosiło 3 173 sztuki. Spośród wszystkich gospodarstw rolnych w 2010 roku, 415 z nich (67%) posiadało ciągnik/ciągniki. Łącznie w gospodarstwach tych zinventaryzowano 623 ciągniki (2002 – 561 sztuk).

Tabela 4 Rodzaj zasiewów w gospodarstwach rolnych na terenie gminy wiejskiej Kowal wg Powszechnych Spisów Rolnych w 2002 i 2010 roku [ha]

Rodzaj zasiewów	Powierzchnia [ha]	
	2002	2010
1	2	3
ogółem	4 944,46	4 735,85

¹⁴ Struktura agrarna – stan produkcyjnych jednostek rolniczych określający także udział zaklasyfikowanych do różnych grup według własności ziemi, wielkości powierzchni gospodarstw rolnych i rozproszenia gruntów w ogólnej liczbie gospodarstw

zboża razem	3 483,68	3 146,93
zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi	3 329,99	2 926,81
pszenica ozima	887,90	867,58
pszenica jara	339,87	57,73
żyto	666,42	433,09
jęczmień ozimy	68,87	37,79
jęczmień jary	388,46	389,36
owies	121,53	130,85
pszenżyto ozime	175,53	536,39
pszenżyto jare	50,83	54,99
mieszanki zbożowe ozime	50,43	18,54
mieszanki zbożowe jare	580,15	400,49
gryka, proso i inne zbożowe	1,50	bd
kukurydza na ziarno	73,94	216,17
kukurydza na zielonkę	79,75	bd
ziemniaki	579,02	363,13
uprawy przemysłowe	bd	601,31
buraki cukrowe	524,90	391,62
rzepak ozimy	44,49	bd
rzepak jary	1,50	bd
rzepak i rzepik razem	bd	209,69
strączkowe jadalne	11,33	bd
strączkowe jadalne na ziarno razem	bd	16,45
okopowe pastewne	8,06	bd
warzywa gruntowe	139,33	114,43
truskawki	8,82	bd

bd – brak danych dla jednostki gminnej

Źródło: Opracowano na podstawie danych BDL

Tabela 5 Liczba zwierząt gospodarskich w gospodarstwach rolnych ogółem na terenie gminy wiejskiej Kowal wg Powszechnych Spisów Rolnych w 2002 i 2010 roku [szt.]

Rodzaj zwierząt gospodarskich	2002	2010
1	2	3
bydło	2 756	2 821
trzoda chlewna	5 098	3 202
konie	66	46
drób	8 750	11 673
owce	128	bd
kozy	24	bd

bd – brak danych dla jednostki gminnej

Źródło: Opracowano na podstawie danych BDL

3.4. Stan zagrożenia środowiska

3.4.1. Zagrożenia i stan gleb

Na stan gleb wpływają zarówno procesy naturalne, jak i działalność człowieka.

Dużym zagrożeniem naturalnym dla gleb są różnego rodzaju erozje. Na obszarze gminy najistotniejsze znaczenie ma erozja eoliczna, czyli wywiewanie najwartościowszych glebowych cząstek organicznych i mineralnych. Wiatry powodują szybsze parowanie i w związku z tym nadmierne przesuszanie powierzchni ziemi. Przy bardzo małych opadach zjawisko to przybiera na sile. W efekcie stopniowo zachodzi proces degradacji fizycznej i wyjąławiania gleby.

Najbardziej narażone na ten typ erozji są obszary pozbawione roślinności oraz odstąpione i wyniesione obszary wysoczyznowe. Do natężenia zjawiska erozji wietrznej przyczynia się również niewłaściwa gospodarka rolna i wodna, nadmierne wykorzystywanie terenów uprawowych oraz wycinanie lasów i zadrzewień.

Kolejne zagrożenie przeobrażenia gleb niesie za sobą wspomniana już wyjątkowo niewielka ilość opadów oraz coraz częściej obserwowane zjawisko suszy. Erozja wodna dotyczyć może głównie stref krawędziowych i stoków wzdłuż rzeki Rakutówki, mniejszych cieków wodnych oraz wzdłuż brzegów jezior. Ze względu na charakter sieci hydrologicznej gminy oraz niewielkie przepływy w ciekach, erozja wodna stanowi potencjalne źródło zagrożenia. Zintensyfikowane procesy erozji wodnej dotyczyć mogą również terenów o większych spadkach gdzie na intensywność procesów erozyjnych wpływ mają również gwałtowne opady atmosferyczne.

Największe zagrożenie dla gleb w gminie Kowal związane jest z rolnictwem. Intensywna gospodarka rolna prowadzić może do dehumifikacji i zmęczenia gleby (degradacja biologiczna) oraz spadku zawartości substancji organicznej. Ponadto w konsekwencji szeroko stosowanych środków ochrony roślin i nawozów, gleba może zmienić swoje właściwości (degradacja chemiczna). Istnieje zagrożenie zakwaszenia, alkalizacji, zasolenia, skażenia pestycydami i metalami ciężkimi itd. Do zakwaszenia gleb przyczyniają się również związki azotu i siarki z atmosfery (kwaśne deszcze). Negatywną konsekwencją zakwaszenia jest obniżenie przyswajalności mikroelementów, co bezpośrednio wpływa na jakość i ilość uzyskiwanych plonów. Ze względu na stosunkowo dobrą jakość powietrza w gminie, ryzyko zanieczyszczenia gleb z tego źródła ma jedynie potencjalne znaczenie. Lokalnie występować może wzdłuż tras komunikacyjnych (zwłaszcza o największym natężeniu ruchu).

Ze względu na stały rozwój mieszkalnictwa oraz intensyfikację rolnictwa udział silnie przekształconych gleb antropogenicznie ulega zwiększeniu. Zanieczyszczenie gleb wynikać może również z niewłaściwego składowania śmieci i nieodpowiedniego magazynowania odchodów zwierzęcych. Należy podkreślić, że zanieczyszczenia te występują jedynie lokalnie.

3.4.2. Przekształcenia powierzchni ziemi i zagrożenie występowania masowych ruchów ziemi

Na terenie gminy Kowal, zgodnie z „Mapą osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi” wykonaną w ramach Systemu Osłony Przeciwosuwiskowej, stwierdzono występowanie jednego terenu zagrożonego ruchami masowymi ziemi o numerze SOPO 17688.

3.4.3. Zagrożenie i stan powietrza

Na jakość powietrza w gminie wpływają zwłaszcza lokalne źródła emisji zanieczyszczeń. Są to najczęściej zanieczyszczenia punktowe. Z przemieszczającym się powietrzem napływać mogą

zanieczyszczenia z gmin sąsiednich, zwłaszcza z miasta Kowal, jednak oddziaływanie to jest niewielkie.

Stan powietrza pogarsza się w sezonie grzewczym, nadal bowiem w wielu gospodarstwach domowych używa się tradycyjnego systemu ogrzewania opartego na paliwach kopalnych (węglowych) i niesezonowanym drewnie. Do zwiększenia emisji przyczynia się również zły stan techniczny urządzeń grzewczych. Czynniki te wraz z zimowymi niekorzystnymi warunkami atmosferycznymi (inwersje temperatury, temperatura poniżej -10°C, słaby wiatr) powodują, że w sezonie grzewczym wzrasta emisja pyłu PM₁₀ oraz benzo(a)pirenu. Warunki aerosanitarne ulegają wówczas wyraźnemu pogorszeniu.

Obszar gminy cechuje się umiarkowanym nagromadzeniem lokalnych emitorów zanieczyszczeń powietrza (pyłowych i gazowych). Ze względu na niewielki udział innych niż rolnictwo form działalności, emitory z zakładów przetwórczych i usługowych nie są znaczącym źródłem zanieczyszczeń.

Wśród obserwowanych na terenie gminy zanieczyszczeń powietrza są także odory wynikające z prowadzonej działalności rolniczej. Dotyczą one głównie większych gospodarstw rolno-hodowlanych. Uciążliwość odorowa może towarzyszyć najbliższemu otoczeniu znajdujących się w gminie dwóch oczyszczalni ścieków, a także przenoszonych wraz z wiatrem odorów z oczyszczalni funkcjonującej na terenie miasta Kowal. Uciążliwości z tych źródeł są szczególnie odczuwalne w okresie wiosennym i letnim.

Monitoring środowiska na terenie całego województwa kujawsko-pomorskiego prowadzi Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Bydgoszczy. W województwie kujawsko-pomorskim wydzielono cztery strefy ze względu na przekroczenia dopuszczalnych substancji w powietrzu. We wszystkich tych strefach prowadzi się klasyfikację pod kątem ochrony zdrowia a w strefie kujawsko-pomorskiej również klasyfikację pod kątem ochrony roślin.

Gmina Kowal wchodzi w skład strefy kujawsko-pomorskiej dla której obowiązują programy ochrony powietrza¹⁵ ze względu na:

- przekroczenie poziomu docelowego i dopuszczalnego dla pyłu PM_{2,5};
- przekroczenia poziomów dopuszczalnych dla pyłu PM₁₀ i benzenu oraz poziomu docelowego dla arsenu;
- przekroczenia wartości docelowych benzo(a)pirenu.

Celem tych aktów jest wskazywanie działań służących poprawie stanu powietrza i osiągnięciu dopuszczalnych poziomów substancji. Dodatkowymi dokumentami służącymi zapewnieniu odpowiedniej ochrony powietrza są plany działań krótkoterminowych wprowadzane ze względu na ryzyko wystąpienia przekroczeń wartości docelowych substancji.¹⁶ Wg przeprowadzonych badań jakości powietrza pod kątem zdrowia ludzi, wszystkie strefy w województwie (w tym kujawsko-pomorska z gminą Kowal) zakwalifikowano do strefy C. Oznacza to, że stężenia zanieczyszczeń

¹⁵ - Program ochrony powietrza dla strefy kujawsko-pomorskiej ze względu na przekroczenie poziomów dopuszczalnych dla pyłu PM₁₀ i benzenu oraz docelowych dla arsenu i ozonu, uchwalony przez Sejmik Województwa Kujawsko-Pomorskiego Uchwałą Nr XXX/537/13 z dnia 28 stycznia 2013 roku;

- Program ochrony powietrza dla 4 stref województwa kujawsko-pomorskiego ze względu na przekroczenia wartości docelowych benzo(a)pirenu, uchwalony przez Sejmik Województwa Kujawsko-Pomorskiego Uchwałą Nr XIX/349/16 z dnia 25 kwietnia 2016 roku;

- Program ochrony powietrza dla strefy kujawsko-pomorskiej ze względu na przekroczenie poziomów dopuszczalnych dla pyłu PM₁₀ i benzenu oraz poziomu docelowego dla arsenu – aktualizacja, uchwalony przez Sejmik Województwa Kujawsko-Pomorskiego Uchwałą Nr XXVIII/494/16 z dnia 19 grudnia 2016 roku;

¹⁶ - Plan działań krótkoterminowych dla 4 stref województwa kujawsko-pomorskiego (aglomeracja bydgoska, miasto Toruń, miasto Włocławek, strefa kujawsko-pomorska) ze względu na ryzyko wystąpienia przekroczenia wartości docelowych benzo(a)pirenu w powietrzu, uchwalony przez Sejmik Województwa Kujawsko-Pomorskiego Uchwałą Nr LIV/834/14 z dnia 27 października 2014 roku;

- Plan działań krótkoterminowych dla strefy kujawsko-pomorskiej ze względu na ryzyko przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM_{2,5} w powietrzu, uchwalony przez Sejmik Województwa Kujawsko-Pomorskiego Uchwałą Nr XXVIII/493/16 z dnia 19 grudnia 2016 roku

przekraczają poziomy dopuszczalne powiększone o margines tolerancji lub przekraczają poziomy docelowe jeśli margines tolerancji nie został określony. O zaliczeniu strefy kujawsko-pomorskiej do niekorzystnej klasy C w 2018 r. zdecydowały przekroczenia pyłu zawieszonego PM10 oraz benzo(a)pirenu. Należy zaznaczyć, że przekroczeń tych nie odnotowano bezpośrednio na obszarze gminy.

Pod względem SO₂, NO_x i O₃ analizowanych ze względu na ochronę roślin, strefę kujawsko-pomorską zakwalifikowano do najlepszej klasy jakości.

3.4.4. Klimat akustyczny

Hałas uważany jest za jeden z czynników zanieczyszczających środowisko. Stanowi on dużą uciążliwość dla człowieka. Jego oddziaływanie może powodować częściową lub całkowitą utratę słuchu. Może przyczyniać się ponadto do nadciśnienia, zaburzeń nerwowych czy zaburzeń w układzie kostno-naczyniowym. Ponadto hałas wpływa negatywnie na komfort życia człowieka, powoduje złe samopoczucie i zmęczenie.

W gminie Kowal ze względu na brak większych zakładów przemysłowych, największy udział ma hałas komunikacyjny.

Do czynników wpływających na wielkość emisji hałasu komunikacyjnego, drogowego należą m.in.:

- wielkość natężenia ruchu,
- struktura pojazdów wraz z ich stanem technicznym,
- rodzaj i stan techniczny dróg,
- organizacja ruchu drogowego,
- charakter otaczających terenów (zabudowa, lasy, tereny rolnicze).

Największa uciążliwość akustyczna dotyczy głównego szlaku komunikacyjnego przebiegającego przez gminę – autostradę A1 a także drogi krajowej nr 91.

Pomiar ruchu drogowego dokonywany jest na drogach krajowych i wojewódzkich co pięć lat. Wyniki badań dokonanych w 2015 roku na drogach krajowych wskazują, że największy średni dobowy ruch pojazdów (SDR) miał miejsce na autostradzie A1, wynosił na odcinku Węzeł Włocławek Zachód – Węzeł Kowal - 21 052 poj./dobę, Węzeł Kowal – Węzeł Kutno Północ - 19 643 poj./dobę i był prawie dwukrotnie wyższy niż średnia ruchu dla dróg krajowych w Polsce -11 178 poj./dobę oraz średnia ruchu na drogach krajowych w województwie kujawsko-pomorskim 10 531 poj./dobę. Natomiast na przebiegających przez gminę odcinkach drogi nr 91 SDR był niższy niż średni w kraju. Największe obciążenie komunikacyjne odnotowano na odcinku Włocławek – Kowal (obwodnica) - 8 239 poj./dobę.

Podkreślić należy że odcinki ww dróg o największym natężeniu ruchu oraz w miejscach, w których natężenie hałasu jest potencjalnie największe w celu ochrony sąsiedniej zabudowy przed hałasem wyposażone zostały w ekrany akustyczne.

W efekcie badań monitoringowych, dla dróg notujących znaczne przekroczenia dopuszczalnego poziomu hałasu, uchwalone zostały programy ochrony przed hałasem. Ich celem jest określenie podstawowych kierunków i zakresu działań niezbędnych do przywrócenia dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku. Obszaru gminy Kowal dotyczy Program ochrony środowiska przed hałasem dla dróg krajowych o ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie na terenie województwa kujawsko-pomorskiego przyjęty Uchwałą nr VIII/137/19 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 24 czerwca 2019 r. Wskazuje on następujące odcinki dróg przebiegających przez teren gminy Kowal:

- Autostrada A1 – cały odcinek przebiegający przez gminę Kowal
- odcinek drogi krajowej nr 91 od granicy z gminą Włocławek do granicy z miastem Kowal

dla których przedstawiono działania krótkookresowe, długookresowe oraz działania ciągłe służące ograniczaniu hałasu. Wśród propozycji takich działań znalazły się m.in. wyprowadzenie ruchu samochodowego poza teren ścisłej zabudowy mieszkaniowej; remonty i modernizacje nawierzchni drogowych; redukcja natężenia ruchu poprzez budowę obwodnic, tworzenie stref z zakazem lub ograniczeniem ruchu pojazdów; wspieranie i promowanie komunikacji zbiorowej czy promowanie pojazdów elektrycznych i hybrydowych.

W przeprowadzonym w 2015 r. przez Zarząd Dróg Wojewódzkich w Bydgoszczy pomiarze ruchu największą średnią liczbę pojazdów odnotowano na drodze nr 265 odcinek Kowal – granica województwa - 3 895 poj./dobę. Na pozostałych drogach wojewódzkich przebiegających przez gminę Kowal ruch ten był mniejszy i wynosił: na drodze wojewódzkiej nr 269 odcinek Chocień – Kowal - 2 091 poj./dobę a na drodze nr 265 odcinek Brześć Kujawski – Kowal - 1 177 poj./dobę. Dla porównania średni dobowy ruch roczny w kraju dla dróg wojewódzkich wynosił 3 520 poj./dobę.

Źródłem hałasu akustycznego jest również ruch pociągów na przebiegającej przez gminę linii kolejowej nr 18. Przeciętnie przejeżdża nią dziennie w obie strony ok. 40 pociągów pasażerskich oraz przynajmniej kilkanaście towarowych.

Hałas na terenie gminy pochodzi również z elektrowni wiatrowych i zakładów produkcyjnych funkcjonujących na terenie gminy Kowal oraz w gminach sąsiednich.

Zagrożenie niosą za sobą również obiekty wytwarzające pole elektromagnetyczne tj. stacje i linie wysokiego napięcia, obiekty radiokomunikacyjne (tj. stacje bazowe telefonii komórkowej). W otoczeniu stacji telefonii komórkowej przekroczenia wartości dopuszczalnych występują na poziomie anten w odległości do kilkudziesięciu metrów. Należy zauważyć, że poziom promieniowania w tle tych urządzeń i instalacji pozostaje wielokrotnie niższy od natężeń przy których możliwe jest jakiekolwiek szkodliwe oddziaływanie na organizm ludzki. Obiekty takie ze względu na większe niż sąsiadująca zabudowa wysokości, wpływają na estetykę krajobrazu. Dominanty te na płaskim terenie pozbawionym lasów widoczne są w odległości kilku kilometrów.

3.4.5. Zagrożenia i stan wód

Na stosunki wodne wpływają zarówno uwarunkowania klimatyczne jak i działalność człowieka. Wody podziemne z uwagi na budowę geologiczną (a głównie znajdujące się w podłożu utwory gliniaste, które utrudniają infiltrację zanieczyszczeń), są znacznie mniej zagrożone zanieczyszczeniami niż wody powierzchniowe.

Wody podziemne stanowią podstawowe źródło zaopatrzenia ludności w wodę do spożycia. Ustawa Prawo wodne i Ramowa Dyrektywa Wodna nakładają na państwa członkowskie UE obowiązek ochrony przed ich degradacją zasobową i jakościową co wymaga opracowania i wdrożenia programów ochrony wód podziemnych w celu osiągnięcia i utrzymania ich dobrego stanu.

Wody podziemne występujące na terenie gminy Kowal narażone są na migrację zanieczyszczeń powierzchniowych. Sytuację pogarsza słabo izolująca pokrywa w stropie warstw wodonośnych.

Państwowy Instytut Geologiczny prowadzi krajowy monitoring wód podziemnych. Wody podziemne weryfikowane są zgodnie z podziałem na jednolite części wód podziemnych (JCWPd). JCWPd wprowadzone zostały przez Ramową Dyrektywę Wodną i oznaczają określoną objętość wód podziemnych w obrębie warstwy wodonośnej lub zespołu warstw wodonośnych. Do końca 2015 roku obowiązywał podział na 161 JCWPd. Według nowego podziału na lata 2016 – 2021 wyznaczono 172 JCWPd. Gmina Kowal mieści się w regionie wodnym Środkowej Wisły. Zgodnie z nowym podziałem, gmina leży na obszarze JCWPd PLGW200047, o powierzchni 2772 km², w której głębokość występowania wód słodkich wynosi szacunkowo 20-250 m. Ta jednolita część wód podziemnych jest zagrożona ryzykiem nieosiągnięcia celów środowiskowych, tj. utrzymania co najmniej dobrego stanu ilościowego i chemicznego wód podziemnych.

Północna i północno-wschodnia część gminy mieści się w zasięgu Głównego Zbiornika Wód Podziemnych Nr 220 „Pradolina rzeki Środkowa Wisła (Włocławek-Płock)” o zasobach

udokumentowanych w 1998 r. Wg dokumentacji z 2015 r. zbiornik ten zajmuje powierzchnię 777 km². Jest zbiornikiem porowym, czwartorzędowym. Szacunkowe zasoby dyspozycyjne wynoszą 107 187 m³/d. Zbiornik posiada znaczne rezerwy zasobów dyspozycyjnych (77%). Jego głębokość waha się od 2 do 110 m; średnio 35 m. Zwierciadło wody ma przeważnie charakter swobodny. Zwierciadło wód podziemnych występuje stosunkowo płytko pod powierzchnią terenu. Zbiornik charakteryzuje się korzystnymi parametrami hydrogeologicznymi i ogólnie dobrą jakością wód jednak na większości jego obszaru poziom zbiornikowy jest pozbawiony warstwy izolującej lub lokalnie ma ona niewielką miąższość, dlatego sklasyfikowany został jako zbiornik bardzo podatny na antropopresję.

Znaczna część gminy (oprócz zachodnich fragmentów) znajduje się w zasięgu Głównego Zbiornika Wód Podziemnych Nr 215 „Subniecka warszawska” o nieudokumentowanych zasobach. Całkowita jego powierzchnia wynosi 51 000 km². Jest zbiornikiem z porowym z okresu paleogenu-neogenu o średniej głębokości 160 m.

Jedną z przyczyn zagrożeń dla zasobów i jakości wód jest emisja ścieków komunalnych, a zwłaszcza odprowadzanie ścieków nieoczyszczonych lub niedostatecznie oczyszczonych. Gmina zwodociągowana jest w 99,9% a stopień skanalizowania wynosi jedynie 32%. Zagrożenia dla wód mogą stanowić niewłaściwie funkcjonujące przydomowe oczyszczalnie ścieków lub nieszczelne zbiorniki na nieczystości powodujące przedostawanie się ścieków do gruntu lub wód powierzchniowych. Ich kumulacja może powodować koncentrację zanieczyszczeń bakteriologicznych i chemicznych. Z punktu ekonomicznego inwestycja polegająca na skanalizowaniu wszystkich budynków w gminie byłaby jednak zupełnie nieopłacalna i ekonomicznie nieuzasadniona zwłaszcza w obszarach o dość dużym stopniu rozproszenia zabudowy.

Problemem jest także niekontrolowane odprowadzanie wód opadowych do kanalizacji sanitarnej a także z nawierzchni utwardzonych do gruntu bez odpowiedniego ich podczyszczenia.

Poważne zagrożenia dla środowiska wodnego stanowi również gospodarka rolna. Stosowane przez rolników środki ochrony roślin oraz nawozy mineralne i sztuczne są tylko częściowo przyswajane przez rośliny. W efekcie pozostała nieprzyswojona część przedostaje się do wód gruntowych i powierzchniowych. Bogate w biogeny (głównie związki azotu i fosforu) wody przyczyniają się także do eutrofizacji okolicznych cieków i zbiorników wodnych.

Niebezpieczeństwo zanieczyszczeń wiąże się także z hodowlą zwierząt i może wystąpić w przypadku niewłaściwego składowania obornika i gnojowicy, a także zbyt dużego lub zbyt częstego stosowania go na polach.

Zgodnie z „Programem działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu”¹⁷ gospodarstwa rolne w zależności od powierzchni, skali produkcji zwierzęcej i intensywności produkcji roślinnej muszą spełniać obowiązkowo określone praktyki związane z rolniczym wykorzystaniem nawozów. Przez teren gminy przepływa rzeka Lubieńka i Rakutówka, która jest odbiorcą oczyszczonych wód z komunalnych oczyszczalni ścieków Gołaszewie i Rakutowie.

Zgodnie z Raportem o stanie środowiska województwa kujawsko-pomorskiego w 2017 roku, rzeka Lubieńka pod względem oceny biologicznej wody zakwalifikowana została do III klasy, oceny fizykochemicznej – poniżej dobrej, oceny hydromorfologicznej - do II klasy, natomiast pod względem stanu/potencjału ekologicznego – do III klasy. Wody Lubieńki znalazły się poniżej dobrego stanu chemicznego ze względu na występowanie benzo-a-pirenu, bromowanych difenylesterów, rtęci oraz heptachlorów i epoksyd heptachloru.

W tym samym badaniu rzeka Rakutówka na stanowisku poniżej jeziora Rakutowskiego, w Dębniakach pod względem oceny biologicznej wody zakwalifikowana została do III klasy, oceny fizykochemicznej – poniżej dobrej, oceny hydromorfologicznej - do I klasy, natomiast pod względem stanu/potencjału ekologicznego – do III klasy. Wody znalazły się poniżej dobrego stanu

¹⁷ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 12 lutego 2020 r. w sprawie przyjęcia "Programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu" Dz. U. z 2020 r., poz. 243

chemicznego ze względu na występowanie benzo-a-pirenu, bromowanych difenylesterów i rtęci. Na drugim stanowisku, u ujścia rzeki do Lubieńki w Dębicach, wody pod względem oceny biologicznej zakwalifikowano do III klasy, oceny fizykochemicznej – poniżej dobrej, oceny hydromorfologicznej - do II klasy, natomiast pod względem stanu/potencjału ekologicznego – do III klasy.

Badaniom poddano także dopływ z Kowala. Na stanowisku ujścia do Rakutowki w Dębniakach wody pod względem oceny biologicznej zakwalifikowano do III klasy, oceny fizykochemicznej – poniżej dobrej, natomiast pod względem stanu/potencjału ekologicznego – do III klasy.

W 2013 r. monitoringiem jezior objęto m.in. jezioro Rakutowskie. Jego stan/potencjał ekologiczny określono jako bardzo dobry. Pod względem elementów biologicznych jego stan określono jako bardzo dobry, natomiast pod względem elementów fizykochemicznych – powyżej II klasy. Stan chemiczny wód określono jako dobry. Podstawowe elementy fizykochemiczne brane pod uwagę w przeprowadzonym badaniu (widzialność, przewodność, azot ogólny, fosfor ogólny) zakwalifikowano powyżej dobrego stanu ekologicznego.

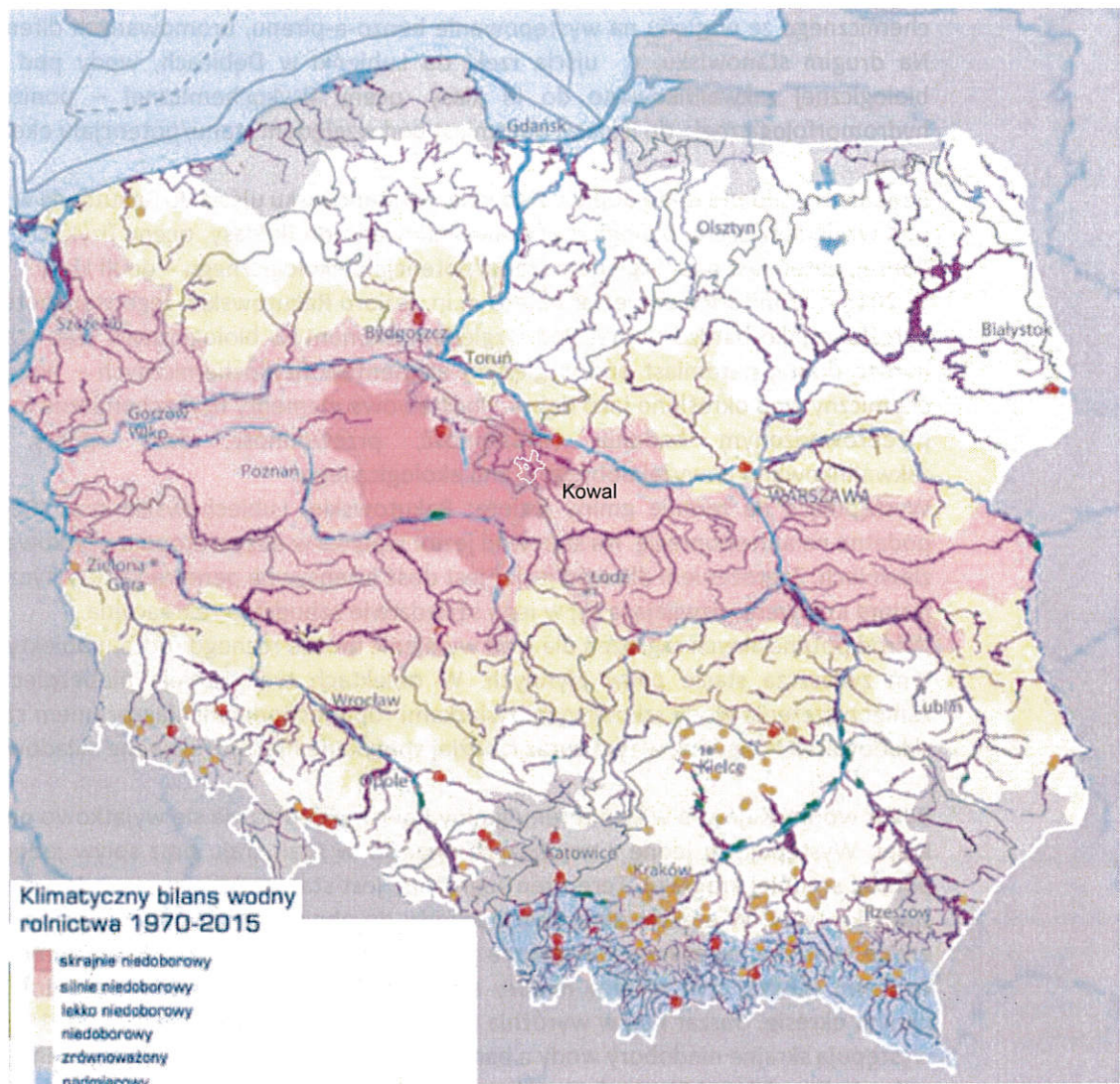
Występujące na terenie gminy jeziora: Rakutowskie, Lubiechowskie oraz Krzewent są bardzo podatne na antropopresję. Na stan wód jezior wpływa w dużym stopniu użytkowanie rolnicze w ich zlewniach. Zagrożeniem dla wód jezior jest dość intensywna penetracja turystyczna a w przypadku jeziora Krzewent rozwijająca się w jego sąsiedztwie zabudowa rekreacyjna.

Wśród potencjalnych zagrożeń dla wód wymienić można różnego rodzaju obiekty infrastruktury, w tym zwłaszcza stacje paliw płynnych. W obiektach tych istnieje niebezpieczeństwo awarii i zanieczyszczenia wody szkodliwymi związkami ropopochodnymi. Zagrożeniem są również miejsca składowania odpadów, w tym coraz rzadziej spotykane niekontrolowane składowanie odpadów.

Bilans wodny Kujaw, a w tym terenu gminy Kowal, przedstawia się wyjątkowo niekorzystnie na tle kraju. Występują tu jedne z najniższych opadów w skali kraju oraz spływ jednostkowy znacznie poniżej średniej krajowej. Teren ten zagrożony jest stałym deficytem wody oraz występowaniem zjawiska suszy. W efekcie okresowo dochodzi do obniżenia poziomu wód gruntowych, nasila się erozja wietrzna, a roślinność narażona jest na niedobór wody. Zgodnie z klimatycznym bilansem wodnym (KBW), czyli różnicą między sumą opadów a sumą ewapotranspiracji potencjalnej w danym okresie, obszar Kujaw wyróżnia się negatywnie w wieloleciu 1970-2015. Na terenie gminy występują skrajne niedobory wody a badania PIG-PIB wskazują kontynuację tendencji obniżania się zwierciadła wód podziemnych w województwie.

Ochronę przed suszą prowadzi się w oparciu o plany przeciwdziałania skutkom suszy na obszarach dorzeczy oraz plany przeciwdziałania skutkom suszy w regionach wodnych. Obecnie trwają prace nad opracowaniem tych dokumentów¹⁸. Będą one zawierały działania ograniczające zjawisko suszy oraz minimalizujące jego negatywne skutki.

¹⁸ dla regionu wodnego Środkowej Wisły przyjęto dokument: Projekt Planu przeciwdziałania skutkom suszy w regionie wodnym Środkowej Wisły przygotowany (przyjęty) przez Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie obwieszczeniem z dnia 24 lipca 2017 r; prace nad opracowaniem planów przeciwdziałania skutkom suszy na obszarach dorzeczy nadal trwają; za przygotowanie planów przeciwdziałania skutkom suszy w dorzeczach odpowiedzialny jest Prezes Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej

Rysunek 10 Klimatyczny bilans wodny rolnictwa

Opracowano na podstawie Strategii na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju

Deficyty wody przyczyniają się do zmniejszonej produkcji roślinnej. Ponadto są przyczyną degradacji gleb w wyniku ich przesuszania, co wiąże się także ze zwiększoną erozją wietrzną. Również zbyt mała ilość opadów jest niewystarczająca do filtrowania przez wody opadowe profilu glebowego. Efektem jest kumulacja różnego rodzaju zanieczyszczeń w glebie.

3.4.6. Zagrożenia i stan lasów

Czynnikami kształtującymi stan i jakość zbiorowisk leśnych są w znacznej mierze warunki klimatyczne. Do największych zagrożeń lasów należy niedostatek opadów atmosferycznych. Wśród czynników abiotycznych mających szkodliwy wpływ na stan lasów są wszelkiego rodzaju ekstremalne zjawiska pogodowe tj. susze, przymrozki czy huragany. Powoduje to osłabienie drzewostanów, ich większą podatność na zagrożenie pożarowe i mniejszą odporność na inwazję szkodników leśnych.

Istotnym źródłem stałego zagrożenia lasów są emisje przemysłowe do powietrza atmosferycznego w postaci zanieczyszczeń pyłowych i gazowych. Substancje te wpływają na obniżenie

produkcyjności i przyrostu drzewostanów, zwiększając podatność drzew na choroby grzybowe i szkody ze strony owadów. Zanieczyszczenia mogą być przenoszone także z odległych aglomeracji miejskich (np. Włocławek).

Na stan drzewostanu leśnego wpływają także bytujące w nim owady, ssaki i grzyby. Ze względu na duży udział drzewostanu sosnowego, istnieje potencjalne zagrożenie ze strony owadów atakujących ten gatunek, jak np. brudnicy mniszka, borecznika sosnowego czy szczeliniaka sosnowego. Również inne występujące w siedliskach leśnych gatunki drzew i krzewów mogą zostać uszkodzone przez różnego typu szkodniki (jak np. krobik modrzewiowiec, hurmak olchowiec czy zawodnica świerkowa).

Zagrożeniem dla lasów jest także masowa penetracja turystyczna. Do działań najbardziej szkodliwych dla lasu należą: niszczenie szaty roślinnej, odślanianie korzeni drzew, zaśmiecanie lasów, odprowadzanie ścieków. W związku z wspomnianym już deficytem wodnym w gminie, bytowaniem ludzi i wypalaniem łąk, zbiorowiska leśne Nadleśnictwa Włocławek narażone są w dużym stopniu na występowanie pożarów i zaliczone do I kategorii zagrożenia pożarowego.

3.5. Wymogi ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego

Pod względem różnorodności fizjonomicznej teren gminy stanowi mozaikę obszarów o zróżnicowanych sposobach użytkowania. Wśród nich występują obszary o wysokiej atrakcyjności wizualnej wynikającej z walorów przyrodniczych i kulturowych. Otwarty, rolniczy charakter gminy w połączeniu z położeniem głównych dróg i wsi sprawia, że krajobraz jest w naturalny sposób eksponowany. Niezwykle atrakcyjna jest widoczna ze znacznej odległości ściana lasów Gostynińsko-Włocławskiego Parku Krajobrazowego i jego otuliny. Istotnym elementem krajobrazu gminy jest również rejon jeziora Rakutowskiego – rozległe obszary szuwarów, bagien i podmokłych łąk. Charakterystyczny krajobraz występuje w rejonie jezior Lubiechowskiego i Krzewent, w którym intensywnie rozwija się zabudowa lotniskowa.

W pozostałym obszarze gminy dominuje krajobraz rolniczy który wzbogacają rzeki Lubieńka i Rakutówka, drobne ciek wodne, lokalne podmokłości, oczka wodne oraz rozproszone, niewielkie powierzchnie lasów. W tle przyrodniczo krajobrazowym widoczne są w szczególności parki podworskie, których okazały drzewostan wyróżnia się na tle terenów otaczających tworząc dominanty krajobrazowe.

Stan zachowania i ekspozycji walorów krajobrazowych uznaje się za dobry, choć działalność człowieka w pewnych szczególnych sytuacjach burzy ten harmonijny układ. Historyczne osady wiejskie zachowały podstawowe elementy dawnego rozplanowania i główne dominanty kompozycyjno-przestrzenne, pojedyncze obiekty zabytkowe architektury sakralnej i świeckiej z różnych okresów a także zespoły miejscowego budownictwa wiejskiego o znacznych wartościach kulturowych. Podstawowym elementem degradacji walorów krajobrazowych jest „rozlewanie się” zabudowy mieszkaniowej i wchodzenie jej na tereny rolnicze. Problemem jest również architektura nowopowstających budynków, która nie zawsze nawiązuje do architektury charakterystycznej dla obszarów wiejskich (zagród rolniczych) co negatywnie wpływa na odbiór przestrzeni.

Elementami dysharmonijnymi, zaburzającymi krajobraz gminy są elektrownie wiatrowe, obiekty infrastruktury technicznej: napowietrznych linii elektroenergetycznych, masztów telefonii komórkowej. Lokalizacja takich obiektów powinna następować z uwzględnieniem ochrony istniejących walorów krajobrazowych.

Stan środowiska na terenie gminy Kowal można uznać za dobry. Poprawa stanu powietrza atmosferycznego powinna nastąpić w wyniku wdrażania rozwiązań ograniczających niską emisję. Należy również kontynuować prace związane z budową kanalizacji sanitarnej i przydomowych oczyszczalni ścieków.

Na terenach otwartych, użytkowanych rolniczo należy wprowadzać różne formy zieleni, która oprócz wzbogacania krajobrazu będzie pełniła funkcję izolacyjną i ochronną. Dla ochrony różnorodności biologicznej niezbędne jest wspieranie produkcji rolnej nienaruszającej równowagi przyrodniczej, w tym rolnictwa ekologicznego.

Ważne jest również prowadzenie przez gminę szerokiej edukacji ekologicznej wśród mieszkańców (zarówno dzieci, młodzieży jak i osób dorosłych) co przyczyni się do ukształtowania proekologicznych postaw społecznych w celu podniesienia świadomości ekologicznej społeczeństwa dla wdrażania zrównoważonego rozwoju.

Na terenie gminy Kowal występują następujące formy ochrony przyrody, opisane szczegółowo w rozdziale 10.1:

- park krajobrazowy
- rezerваты przyrody
- pomniki przyrody
- obszary Natura 2000
- użytki ekologiczne.

4. Uwarunkowania wynikające ze stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

4.1. Rys historyczny

Gmina wiejska Kowal historycznie związana jest z Kujawami, wyodrębnionymi jako dzielnica pod koniec XII w. W tym okresie Kowal był osadą zwaną Kowale. Posiadał kościół, a w 1185 r. nadany został kanonikom wrocławskim. Nazwa Kowale pochodzi prawdopodobnie od grodu warownego, wokół którego powstała osada rzemieślnicza (kowale). Parafia Kowal istniała już na przełomie XII/XIII w. Przez obszar ten przebiegał szlak handlowy łączący Wielkopolskę i Pomorze Zachodnie z Kijowem i Lwowem.

Kazimierz Kujawski w 1262 r. nadał Kowalowi przywileje. Po śmierci Kazimierza Konradowica w 1267 i rozbiciu dzielnicowym, prawie cały obszar dzisiejszej gminy Kowal znalazł się w obrębie księstwa brzesko-kujawskiego, w kasztelanii brzeskiej.

Na przełomie XII i XIII w. ziemie te znalazły się pod panowaniem Władysława Łokietka. Prawdopodobnie w 1310 r. w Kowalu urodził się syn Łokietka – Kazimierz, późniejszy król Polski. Brakuje jednak dokumentów to potwierdzających.

W wieku XIII i XIV region dobrze się rozwijał. Rozpoczęły się konflikty z Krzyżakami, którzy osiedli na Ziemi Chełmińskiej. Doprowadziły one do wojny polsko-krzyżackiej w latach 1327-1332. W wyniku wojny Krzyżacy przejściowo opanowali Kujawy, a cała prowincja uległa wielkim zniszczeniom. M.in. Krzyżacy w 1327 r. zburzyli zamek w Kowalu, a w 1331 r. ponownie dokonali zniszczenia Kowala.

W 1339 r. Kowal został określony jako miasto. W wyniku zawartego w 1343 r. w Kaliszu pokoju z Krzyżakami, Kujawy wróciły do Korony. Kowal znalazł się w obrębie województwa brzesko-kujawskiego, powiatu kowalskiego. W 1370 r. Kowal lokowano na prawie magdeburskim.

W drugiej połowie XIV w. likwidowano zniszczenia wojenne; nastąpił wówczas szybki rozwój społeczno-gospodarczy całego obszaru. W XV w. Kowal podlegał starostom brzeskim. W latach 1409-1435 trwała kolejna wojna z Krzyżakami ostatecznie zakończona pokojem w Toruniu w 1466r. W 1519 r. Zygmunt Stary lokował Kowal będący własnością królewską na prawie chełmińskim z pozwoleniem odbywania jarmarków. Zygmunt III w latach 1593 i 1613 (lub 1615) zezwolił na utworzenie w Kowalu konfraterii z prawem fabrykowania i sprzedawania wódek i piwa. W 2 poł. XVI w. w starostwie kowalskim rozlokowanych było 78 osad, 3 huty, 26 młynów wodnych, 1 wiatrak, 53 karczmy i 5 gorzelni.

Rozwój regionu trwał do I poł. XVII w. Kowal był wówczas jednym z ważniejszych miast województwa brzesko-kujawskiego. W 1616 r. było tu 240 domów (czyli około 1440 osób).

W wyniku kryzysu w I poł. XVII w. i zniszczeń wojennych potopu szwedzkiego, nastąpiło zubożenie i wyludnienie Kujaw. W efekcie powyższych w Kowalu pozostało jedynie 30 domów. Dalsze zniszczenia nastąpiły na początku XVII w. w wyniku toczonych wojen, przemarszów wojsk oraz towarzyszących wojnom chorób epidemicznych. W późniejszym okresie trwał względny spokój, a w Kowalu mieściła się siedziba starostów grodowych.

Podczas I rozbioru Polski teren gminy znalazł się na granicy Państwa Polskiego przy równoczesnym zajęciu przez Prusy woj. inowrocławskiego i części Kujaw związanych z Kruszwicą. Podczas II rozbioru Kujawy znalazły się w granicach Prus Południowych. Nastąpił wówczas szybki rozwój miasta Kowala.

W 1807 r. obszar gminy znalazł się w obrębie Księstwa Warszawskiego, w departamencie bydgoskim. Po upadku Napoleona, na mocy traktatu wiedeńskiego utworzono Królestwo Polskie. Tereny gminy znalazły się wówczas w zaborze rosyjskim. Z pozostałej w Królestwie Ziemi Kujawskiej utworzono powiat brzesko-kujawski (później nazywany kujawskim, a od 1848 – włocławskim).

W latach 1839-1843 wybudowano drogę bitą przez Kowal, Lubień do Krośniewic. W latach 1861-1862 przez teren powiatu kowalskiego przeprowadzono kolej warszawsko-bydgoską (na odcinku Kamienna-Gołaszewo-Włocławek-Aleksandrów).

Po upadku powstania styczniowego teren obecnej gminy znalazł się w guberni warszawskiej. W 1867 r. Kowal utracił prawa miejskie. W 1915 r. Kujawy znalazły się w obrębie General Gubernatorstwa Warszawskiego.

W 1919 r. Kowal odzyskał prawa miejskie. Po wojnach następowały kolejne zmiany w układach administracyjnych. Od 1975 r. Kowal wchodził w skład woj. włocławskiego. Obecnie po reformie administracyjnej kraju przeprowadzonej w 1 stycznia 1999 r. gmina Kowal wchodzi w skład województwa kujawsko-pomorskiego. Osobno wydzielone zostało miasto Kowal.

Pod względem administracji kościelnej, tereny gminy zawsze związane były z diecezją włocławską dekanatem włocławskim. Na terenie gminy istniały dwie parafie: parafia Kowal powstała do przełomu XII/XIII w. oraz parafia Grabkowo powstała do 1325 r.

4.2. Walory środowiska kulturowego

Zachowane na terenie gminy obiekty zabytkowe o wartościach kulturowych związanych z ośrodkami wiejskimi, stanowią ważny element w układzie przestrzennym wsi, a także w krajobrazie naturalnym, gdzie w powiązaniu z elementami przyrodniczymi (rzeźba terenu, układy wodne i roślinne) tworzą krajobraz przyrodniczo-kulturowy.

Ochrona krajobrazu przyrodniczo-kulturowego wymaga umiejętnego wprowadzania nowych inwestycji, zabudowy i innych elementów zagospodarowania w sposób nie kolidujący z zachowanymi walorami kulturowymi, przestrzennymi i przyrodniczymi. Powinna być zachowana funkcja rolnicza gminy z ewentualnym wprowadzeniem funkcji turystyczno-rekreacyjnej, przy zachowaniu i ochronie istniejących elementów układów przestrzennych i obiektów oraz ich wykorzystaniu w kształtowaniu programu przestrzennego.

4.3. Zasoby środowiska kulturowego

Zasoby zabytkowe gminy, związane głównie z omawianą już siecią osadniczą, są dokumentem przemian społeczno-kulturowych, jakie zachodziły na tych terenach w minionych wiekach. Historyczne osady wiejskie zachowały podstawowe elementy dawnego rozplanowania i główne dominanty kompozycyjno-przestrzenne, pojedyncze obiekty zabytkowe architektury sakralnej i świeckiej z różnych okresów o znacznych wartościach kulturowych.

4.3.1. Zabytki nieruchome wpisane do rejestru zabytków

Zabytki nieruchome wpisane do rejestru zabytków (obiekty pojedyncze i zespoły obiektów), podlegające ochronie na podstawie art. 7 pkt 1 Ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

Tabela 6 Zabytki nieruchome w gminie Kowal wpisane do rejestru zabytków

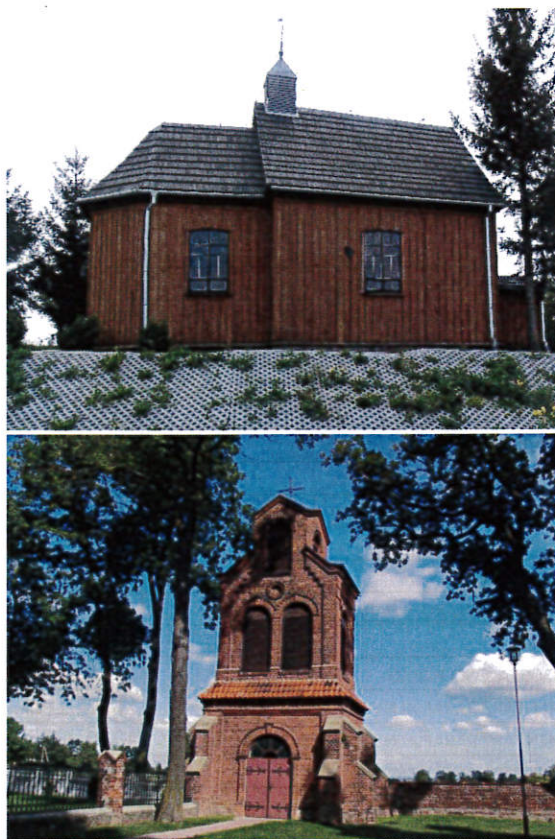
MIJESKOWOŚĆ	OBIEKT	CZAS POWSTANIA	REJESTR ZABYTEKÓW
BOGUSŁAWICE	<u>ZESPÓŁ DWORSKO – PARKOWY :</u>		
	PARK DWORSKI	1702, 1911	1984. 07. 25- A/1240
DĄBRÓWKA	<u>ZESPÓŁ DWORSKO – PARKOWY :</u>		
	DWÓR	1920-1930	1984. 09. 17- A/1225/1-2
	PARK DWORSKI		
GRABKOWO	<u>ZESPÓŁ KOŚCIOŁA PARAFIALNEGO :</u>		
	KOŚCIOŁ PARAF. RZYMSKOKATOLICKI PW. ŚW. MARII MAGDALENY	1889	08. 03. 1988 – A/424
	DZWONNICA	XIX W. K.	
	OGRODZENIE Z BRAMĄ I FURTKAMI	1915	25. 02. 2019 - A/1757/1-3
	D. CMENTARZ PRZYKOŚCIELNY W GRANICY OGRODZENIA	XIV W - L.20-TE XIX	
NAKONOWO (DIABELEK)	KOŚCIOŁ FILIALNY RZYMSKOKATOLICKI DREWNIAŃY PW. ŚW. MARKA	1765	1982. 11. 15 – A/428
UNISŁAWICE	<u>ZESPÓŁ DWORSKO – PARKOWY :</u>		
	DWÓR	XIX W. POŁ. OK.	1984. 03. 2 – A/1020/1-2
	PARK DWORSKI	XIX W. K.	
WIĘŚLAWICE	<u>ZESPÓŁ PAŁACOWO – PARKOWY :</u>		
	PAŁAC	1887 OK.	1984. 03. 1 – A/1021/1-2
	PARK PAŁACOWY		
WIĘŚLAWICE – PARCELE	GRÓDEK STOŻKOWATY		1993. 06. 16 – C/140

Źródło: Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Toruniu, Delegatura we Włocławku (stan: maj 2020 r.)

Do najciekawszych zabytków wpisanych do rejestru zabytków można zaliczyć:

- dworek w Unisławicach (powstał w II połowie XVIII wieku, odbudowany w stylu romantycznym w pierwszej połowie XIX wieku, na zachowanych piwnicach gotyku),
- pałac w Więśławicach (wzniesiony w latach 1880-90, przebudowany w 1910 r., zbudowany jest w stylu eklektycznym, dwukondygnacyjny, murowany, kryty dachem z blachy cynkowej),
- kościółek modrzewiowy w Nakonowie (jeden z najstarszych zabytków sakralnych oraz nielicznych obiektów drewnianej architektury zachowanych na ziemi kujawskiej, pochodzi z drugiej połowy XVIII wieku -1765),
- zabytkową dzwonnice w Grabkowie (powstała w końcu XIX wieku)

Zdjęcia 1-3: Zabytki na terenie gminy Kowal wpisane do rejestru zabytków: Dworek w Unisławicach, kościółek modrzewiowy w Nakonowie, dzwonnica przy kościele w Grabkowie

4.3.2. Zabytki nieruchome niewpisane do rejestru zabytków ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków

Obiekty znajdujące się w gminnej ewidencji zabytków / wojewódzkiej ewidencji zabytków, podlegają ochronie na podstawie art. 6 ust. 1 Ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tekst jedn. Dz. U. z 2017 r. poz. 2187 ze zm.) – dziedzictwo kulturowe nie wpisane do rejestru zabytków, wymagające ochrony na podstawie ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Tabela 7 Obiekty zabytkowe w gminie Kowal znajdujące się w wojewódzkiej ewidencji zabytków

MIJSCOWOŚĆ	OBIEKT	CZAS POWSTANIA
BOGUSŁAWICE	<u>ZESPÓŁ DWORSKO – PARKOWY :</u>	
	CZWORAK	XX w. POCZ.
	OŚMIORAK	1912
	SZEŚCIORAK	XX w. POCZ.
	OBORA	1921 ok.
	ALEJA KASZTANOWA	
	STAW Z PRZEPUSTAMI Z KAMIENIA POLNEGO	
	ALEJA JESIONOWA	
BOGUSŁAWICE	KAPLICZKA	XX w. POCZ., PRZEBUD. PO 2010

BOGUSŁAWICE	FIGURA PRZYDROŻNA MB	L. 30-TE XX W., PRZEBUD. 1991 I PO 2010
DĄBRÓWKA C	KAPLICZKA (OBOK STARODRZEW – LIPY)	1946
DĘBNIKI	CMENTARZ EWANGELICKI	XX W. POCZ.
DĘBNIKI	KAPLICZKA	XIX W. K.
DĘBNIKI	KRZYŻ PRZYDROŻNY	PO 1945, WYMIANA PO 1980
DOBRZELEWICE	KRZYŻ PRZYDROŻNY	L. 30-TE XX W., WYMIANA W L. 70-TE XX W.
GOŁASZEWO	LINIA KOLEI SZEROKOTOROWEJ	1861-1862
GOŁASZEWO	KAPLICZKA (OBOK STARODRZEW – KASZTANOWCE)	1908, ODBUD. 1946, PRZEBUD. 2000
GOŁASZEWO PIASKI	KAPLICZKA	1930, PRZEBUD. 1948, 2002
GRABKOWO	DOM NR 23	XX W. POCZ.
GRABKOWO	<u>ZESPÓŁ KOŚCIOŁA PARAFIALNEGO :</u>	
	PLEBANIA	XIX W. K.
	BUDYNEK GOSPODARCZY	XIX W. K.
	FIGURA CHRYSYTA	XIX W. K.
	STARODRZEW	
GRABKOWO	<u>ZESPÓŁ DWORSKO – PARKOWY :</u>	
	DWÓR	XIX W. K.
	POZOSTAŁOŚCI PARKU	XX W. POCZ.
GRABKOWO	CMENTARZ PARAFIALNY RZYMSKOKATOLICKI	XIX W. 1 POŁ.
GRABKOWO	CMENTARZ PARAFIALNY RZYMSKOKATOLICKI	1920 OK.
GRABKOWO	CMENTARZ CHOLERYCZNY	
GRABKOWO	<u>ZESPÓŁ BUDYNKÓW SZKOŁY :</u>	
	SZKOŁA	1929
	BUDYNEK	1918
	STARODRZEW	
GRODZTWO	KAPLICZKA	XIX/XX W.
GRODZTWO	KRZYŻ PRZYDROŻNY	2 ĆW. XX W., REMONT 2 POŁ. XXW
KĘPKA SZLACHECKA	<u>ZESPÓŁ DWORSKO – PARKOWY :</u>	
	DWÓR, OB. DOM	XIX W. 2 POŁ.
	RZĄDCÓWKA	XIX W. K.
	ZABUDOWANIA FOLWARCZNE (DWUNASTORAK, PIWNICA)	XIX W. K.
	PARK DWORSKI	XIX W. K.
KRZEWENT	DOM NR 47	OK. 1900
KRZEWENT	FIGURA MB	1938
KRZEWENT	KRZYŻ PRZYDROŻNY	1852, WYMIANA PO 1980
KRZEWENT	KRZYŻ PRZYDROŻNY	L. 30-TE XX W., WYMIANA PO 1980
KUKOWY DUŻE	KAPLICZKA MUROWANO-DREWNIANA	L. 40-TE XX W.
NAKONOWO	SZKOŁA PODSTAWOWA, UL. SZKOLNA 31	POŁ. XX W.
NAKONOWO	DOM NR 2	2 ĆW. XX W.
NAKONOWO	DOM NR 7	2 ĆW. XX W.
NAKONOWO	DOM NR 11	2 ĆW. XX W.
NAKONOWO	DOM NR 12	2 ĆW. XX W.
NAKONOWO	DOM NR 17	2 ĆW. XX W.
NAKONOWO	DOM NR 18	2 ĆW. XX W.
NAKONOWO	DOM NR 19 I 19A	2 ĆW. XX W.
NAKONOWO	BUDYNEK GOSPODARCZY NR 19	2 ĆW. XX W.
NAKONOWO	FIGURA PRZYDROŻNA NMP	2 ĆW. XX W., REMONT 2 POŁ. XXW

NAKONOWO	KRZYŻ PRZYDROŻNY	L. 30-TE XX W., PRZEBUD. L. 70-TE XX
PRZYDATKI GOŁASZEWSKIE	DOM NR 33	2 ćw. XX w.
PRZYDATKI GOŁASZEWSKIE	KRZYŻ PRZYDROŻNY	2 ćw. XX w., REMONT 2 POŁ. XXW
PRZYDATKI WOLSKIE	KRZYŻ PRZYDROŻNY	L. 30-TE XX W., WYMIANA L. 70-TE XX
RAKUTOWO	CMENTARZ EWANGELICKI	XX w. POCZ.
RAKUTOWO	KAPLICZKA MUROWANO-DREWNIANA	XX w. POCZ.
RAKUTOWO	ALEJA LIPOWA	
RAKUTOWO	DOM NR 4	2 ćw. XX w.
RAKUTOWO	DOM NR 5	2 ćw. XX w.
RAKUTOWO	DOM NR 18	2 ćw. XX w.
RAKUTOWO	DOM NR 20	2 ćw. XX w.
RAKUTOWO	DOM NR 23	2 ćw. XX w.
RAKUTOWO	DOM NR 26	2 ćw. XX w.
RAKUTOWO	DOM NR 31A	2 ćw. XX w.
RAKUTOWO	DOM NR 36	2 ćw. XX w.
RAKUTOWO	DOM NR 53	2 ćw. XX w.
RAKUTOWO	STODOŁA DREWNIANA Z ZAGRODY NR 56	1893 OK.
RAKUTOWO	DOM NR 57	2 ćw. XX w.
RAKUTOWO	DOM DREWNIAŃ Z ZAGRODY NR 69	1890 OK.
RAKUTOWO	DOM Z ZAGRODY NR 64	1873
RAKUTOWO	STODOŁA DREWNIANA Z ZAGRODY NR 65	XX w. POCZ.
RAKUTOWO	DOM NR 75	2 ćw. XX w.
RAKUTOWO	DOM NR 86	2 ćw. XX w.
RAKUTOWO	DOM NR 91	2 ćw. XX w.
RAKUTOWO	<u>ZAGRODA NR 93 :</u>	
	DOM, D. DOM MŁYNARZA	1903
	STODOŁA	1900 OK.
	BUDYNEK GOSPODARCZY	OK. 1900
	SPICHLERZ	XIX/XX w.
RAKUTOWO	DOM NR 96	2 ćw. XX w.
RAKUTOWO	MŁYN ELEKTRYCZNY, OB. MAGAZYN	1920 OK.
STRZAŁY	KAPLICZKA PRZYDROŻNA Z FIGURĄ NMP	2 ćw. XX w.
STRZAŁY	KRZYŻ PRZYDROŻNY	2 ćw. XX w., WYMIANA W 1972
UNISŁAWICE	<u>ZESPÓŁ DWORSKO – PARKOWY :</u>	
	OBSZAR HISTORYCZNEGO PARKU	XIX w. K.
	RZĄDCÓWKA	XIX w. K.
	CZWORAK	XX w. POCZ.
	OŚMIORAK	XX w. POCZ.
UNISŁAWICE	KAPLICZKA (OBOK STARODRZEW – KASZTANOWCE)	XIX w. K., L. 30-TE XX
UNISŁAWICE	KRZYŻ PRZYDROŻNY	L. 30-TE XX W., WYMIANA L. 70-TE XX
WIĘŚLAWICE	<u>ZESPÓŁ PAŁACOWO – PARKOWY :</u>	
	RZĄDCÓWKA	1850 OK.
	SPICHLERZ	XIX w. 4 ćw.
	STAW PARKOWY Z PRZEPUSTEM Z KAMIENIA	
WIĘŚLAWICE	SZKOŁA	1939
WIĘŚLAWICE	FIGURA MB	XIX/XX w.
WIĘŚLAWICE	SZPALER JESIONOWY	

WIĘŚLAWICE - PARCELE	KRZYŻ PRZYDROŻNY	L. 30-TE XX W., WYMIANA 1966
WIĘŚLAWICE - PARCELE	KRZYŻ PRZYDROŻNY	L. 30-TE XX W., WYMIANA L. 70-TE XX
WIĘŚLAWICE KOLONIA	FIGURA PRZYDROŻNA MB	L. 30-TE XX W., PRZEBUD. 1970, PO 2010
ZAKRZEWIEC	KAPLICZKA PRZYDROŻNA	L. 30-TE XX W., ODBUD. 1948
ZAKRZEWEK	KAPLICZKA	XIX/XX W.

Źródło: Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Toruniu, Delegatura we Włocławku (stan: maj 2020 r.)

4.3.3. Wykaz stanowisk archeologicznych na obszarze gminy Kowal, zlokalizowanych w trakcie badań powierzchniowych w ramach Archeologicznego Zdjęcia Polski (AZP)

Zewidencjonowane zabytki archeologiczne – podlegają ochronie na podstawie art. 6 ust. 3 Ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami – dziedzictwo kulturowe nie wpisane do rejestru zabytków, wymagające ochrony na podstawie ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Na terenie gminy znajduje się 195 stanowisk archeologicznych, zlokalizowanych w ramach programu Archeologicznego Zdjęcia Polski (AZP).

Tabela 8 Wykaz zabytków archeologicznych na obszarze gminy Kowal, zlokalizowanych w trakcie badań powierzchniowych w ramach Archeologicznego Zdjęcia Polski (AZP)

L.p.	miejsowość	nr stan	nr AZP	nr na AZP	funkcja	kultura	bliższa chronologia	uwagi
1	Nakonowo	1	49-48	3	osada	k. przeworska	OR	
					osada	k. łużycka	IV okres epoki brązu	
					ślad osadnictwa		średniowiecze	
2	Gołaszewo Piaski	1	49-48	11	osada	k. amfor kulistych	neolit	
3	Gołaszewo Piaski	2	49-48	12	ślad osadnictwa	k. przeworska	OR	
					ślad osadnictwa		nowożytny XVII-XVIII w.	
4	Gołaszewo Piaski	3	49-48	13	cmentarzysko	k. łużycka	IV okres epoki brązu	
5	Gołaszewo Piaski	4	49-48	14	ślad osadnictwa		późne średniowiecze XV w.	
6	Gołaszewo Piaski	5	49-48	15	ślad osadnictwa		nowożytny XVI-XVII w.	
7	Gołaszewo Piaski	6	49-48	16	osada	k. amfor kulistych	neolit	
8	Gołaszewo Piaski	7	49-48	17	ślad osadnictwa	k. łużycka	IV okres epoki brązu	
9	Nakonowo	4	49-48	18	osada	k. łużycka	IV-V okres epoki brązu	
					osada		nowożytny XVII-XVIII w.	
10	Nakonowo	5	49-48	19	ślad osadnictwa		wczesne średniowiecze XII-XIII w.	
11	Nakonowo	6	49-48	20	ślad osadnictwa		nowożytny XVII-XVIII w.	
12	Nakonowo	7	49-48	21	ślad osadnictwa	?	?	
13	Nakonowo	8	49-48	22	ślad osadnictwa		wczesne średniowiecze XIII w.	
					ślad osadnictwa		nowożytny XVI-XVII w.	
14	Nakonowo	9	49-48	23	osada	k. pomorska	halsztat	
					cmentarzysko	k. pomorska	halsztat	
15	Nakonowo	10	49-48	24	osada	k. łużycka	IV-V okres epoki brązu	
16	Nakonowo	11	49-48	25	osada	k. przeworska	OR	
					osada		późne średniowiecze XV w.	
17	Czerniewice	5	50-48	2	osada		późne średniowiecze/nowożytny XIV-XVII w.	

18	Czerniewiczki	1	50-48	3	śląd osadnictwa	k. prapolska	III okres wczesne średniowiecze	
19	Czerniewiczki	2	50-48	4	śląd osadnictwa	k. prapolska	III okres wczesne średniowiecze	
					śląd osadnictwa		późne średniowiecze XV - XVI w.	
20	Gołaszewo	1	50-48	8	śląd osadnictwa	k. prapolska	III okres wczesne średniowiecze	
21	Gołaszewo	2	50-48	9	śląd osadnictwa		nowożytny XVI w.	
22	Gołaszewo	3	50-48	10	śląd osadnictwa	k. prapolska	III okres wczesne średniowiecze	
23	Przydatki Gołaszewskie	1	50-48	22	śląd osadnictwa	k. prapolska	III okres wczesne średniowiecze	
24	Przydatki Gołaszewskie	2	50-48	23	osada		późne średniowiecze XIV w.	
25	Przydatki Gołaszewskie	3	50-48	24	osada	k. prapolska	III okres wczesne średniowiecze	
26	Przydatki Gołaszewskie	4	50-48	25	osada	k. prapolska	III okres wczesne średniowiecze	
27	Przydatki Wolskie	1	50-48	26	osada	k. prapolska	III okres wczesne średniowiecze	
28	Przydatki Wolskie	2	50-48	27	osada		późne średniowiecze/nowożytny XIV-XVI w.	
29	Czerniewiczki	4	50-48	51	śląd osadnictwa	k. amfor kulistych		
					śląd osadnictwa		I okres epoki brązu	
					śląd osadnictwa	k. łużycka		
					śląd osadnictwa	k. przeworska		
					osada		wczesne średniowiecze faza F	
					osada		późne średniowiecze	
					osada		nowożytny	
30	Czerniewiczki	5	50-48	52	śląd osadnictwa	k. amfor kulistych		
					osada	k. łużycka		
					osada	k. przeworska		
					osada		wczesne średniowiecze faza D-F	
					osada		późne średniowiecze	
					osada		nowożytny	
					śląd osadnictwa		pradzieje	
31	Nakonowo	12	50-48	53	cmentarzisko	k. amfor kulistych		archiwalne
32	Bogusławice	7	50-49	1	śląd osadnictwa		wczesne średniowiecze XII-XIII w.	
33	Bogusławice	8	50-49	2	?	?	neolit	
34	Bogusławice	9	50-49	3	śląd osadnictwa	k. przeworska	OR	
35	Bogusławice	10	50-49	4	śląd osadnictwa	k. przeworska	OR	
36	Bogusławice	11	50-49	5	osada		późne średniowiecze XIII-XIV w.	
37	Dębniaki	1	50-49	6	śląd osadnictwa	?	neolit	
					śląd osadnictwa		wczesne średniowiecze XII-XIII w.	
38	Dębniaki	2	50-49	7	śląd osadnictwa	?	?	
39	Dębniaki	3	50-49	8	śląd osadnictwa		II okres wczesne średniowiecze	
40	Dębniaki	4	50-49	9	śląd osadnictwa		wczesne średniowiecze XII-XIII w.	
41	Dębniaki	5	50-49	10	osada	k. przeworska	OR	

42	Dębniaki	6	50-49	11	osada	k. przeworska	OR	
43	Dębniaki	7	50-49	12	ślad osadnictwa		wczesne średniowiecze XII-XIII w.	
44	Dębniaki	8	50-49	13	ślad osadnictwa		późne średniowiecze XIV - XV w.	
45	Dębniaki	9	50-49	14	osada	k. łużycka	epoka brązu	
46	Grodztwo	1	50-49	15	osada	k. łużycka	epoka brązu	
47	Grodztwo	2	50-49	16	osada		późne średniowiecze XIV - XV w.	
48	Grodztwo	3	50-49	17	ślad osadnictwa		wczesne średniowiecze XII-XIII w.	
49	Grodztwo	5	50-49	19	ślad osadnictwa	k. przeworska	OR	
50	Grodztwo	6	50-49	20	ślad osadnictwa		epoka brązu	
					ślad osadnictwa		nowożytny XVIII w.	
51	Grodztwo	7	50-49	21	osada		późne średniowiecze XIV - XV w.	
52	Grodztwo	8	50-49	22	osada		II okres wczesne średniowiecze	
					osada		nowożytny XVI-XVIII w.	
53	Grodztwo	9	50-49	23	osada		nowożytny XVI-XVIII w.	
54	Grodztwo	10	50-49	24	ślad osadnictwa	k. przeworska	OR	
55	Grodztwo	11	50-49	25	osada		II okres wczesne średniowiecze	
56	Grodztwo	12	50-49	26	osada		wczesne średniowiecze XII-XIII w.	
57	Grodztwo	13	50-49	27	ślad osadnictwa		późne średniowiecze XIV - XV w.	
58	Grodztwo	14	50-49	28	osada	k. przeworska	OR	
59	Kowal	16	50-49	31	?	?	neolit	
					osada		wczesne średniowiecze XII-XIII w.	
					ślad osadnictwa		późne średniowiecze XIV - XV w.	
60	Krzewent	6	50-49	32	ślad osadnictwa		wczesne średniowiecze XII-XIII w.	
					ślad osadnictwa		późne średniowiecze XV w.	
61	Krzewent	7	50-49	33	osada		wczesne średniowiecze XII-XIII w.	
62	Krzewent	8	50-49	34	ślad osadnictwa		późne średniowiecze XIV - XV w.	
63	Ławy	1	50-49	35	ślad osadnictwa	?	?	
64	Olszewo	1	50-49	36	ślad osadnictwa		wczesne średniowiecze XII-XIII w.	
65	Rakutowo	1	50-49	37	łuźne	k. pucharów lejkowatych	neolit	archiwalne
66	Rakutowo	2	50-49	38	osada		nowożytny XVI-XVII w.	
67	Rakutowo	3	50-49	39	ślad osadnictwa	k. przeworska	OR	
					osada		późne średniowiecze/nowożytny XV-XVII w.	
68	Rakutowo	4	50-49	40	osada	k. łużycka/k. przeworska	ha-la	
					osada	k. przeworska	późny okres lateński	
					osada	k. przeworska	wczesny okres lateński	
					osada	k. przeworska	OR	
					osada		nowożytny XVI-XVII w.	
69	Rakutowo	5	50-49	41	osada		nowożytny XVI-XVIII w.	
70	Rakutowo	6	50-49	42	osada	k. przeworska	okres lateński	

					osada		wczesne średniowiecze XII-XIII w.	
71	Rakutowo	7	50-49	43	osada	k. pucharów lejgowatych	neolit	
					osada		wczesne średniowiecze XII-XIII w.	
					osada		późne średniowiecze XV - XVI w.	
					osada			
72	Rakutowo	8	50-49	44	ślad osadnictwa		wczesne średniowiecze XII-XIII w.	
73	Rakutowo	9	50-49	45	ślad osadnictwa	k. przeworska	OR	
74	Rakutowo	10	50-49	46	osada	k. przeworska	OR	
					osada		wczesne średniowiecze XII-XIII w.	
75	Rakutowo	11	50-49	47	ślad osadnictwa		wczesne średniowiecze XII-XIII w.	
76	Rakutowo	12	50-49	48	osada		późne średniowiecze XIV - XV w.	
77	Rakutowo	13	50-49	49	osada		późne średniowiecze XV - XVI w.	
78	Rakutowo	14	50-49	50	ślad osadnictwa	k. łużycka	epoka brązu	
					ślad osadnictwa	k. przeworska	okres lateński	
					osada		wczesne średniowiecze XII-XIII w.	
					osada		późne średniowiecze XV - XVI w.	
79	Rakutowo	15	50-49	51	ślad osadnictwa		wczesne średniowiecze XII-XIII w.	
80	Rakutowo	16	50-49	52	osada		nowożytny XVI-XVIII w.	
81	Rakutowo	17	50-49	53	osada		wczesne średniowiecze XII-XIII w.	
82	Rakutowo	18	50-49	54	osada		wczesne średniowiecze XII-XIII w.	
83	Rakutowo	19	50-49	55	osada		późne średniowiecze XIV - XV w.	
84	Rakutowo	20	50-49	56	ślad osadnictwa		wczesne średniowiecze XII-XIII w.	
85	Rakutowo	21	50-49	57	osada		wczesne średniowiecze XII-XIII w.	
86	Rakutowo	22	50-49	58	osada		wczesne średniowiecze - późne średniowiecze XII-XIV w.	
87	Rakutowo	23	50-49	59	osada		wczesne średniowiecze XII-XIII w.	
88	Rakutowo	24	50-49	60	?	?	neolit	
					ślad osadnictwa		wczesne średniowiecze XII-XIII w.	
89	Rakutowo	25	50-49	61	ślad osadnictwa	k. przeworska	OR	
					ślad osadnictwa		nowożytny XVII-XVIII w.	
90	Rakutówek	1	50-49	62	osada		późne średniowiecze XV - XVI w.	
91	Rakutówek	2	50-49	63	ślad osadnictwa	?	?	
92	Rakutówek	3	50-49	64	ślad osadnictwa		wczesne średniowiecze XII-XIII w.	
93	Więśławice	12	50-49	65	ślad osadnictwa	k. pucharów lejgowatych	neolit	
					ślad osadnictwa		II okres wczesne średniowiecze	
94	Więśławice	13	50-49	66	grodzisko		późne średniowiecze/nowożytny XIV-XVI w.	
95	Więśławice	15	50-49	68	osada	k. przeworska	OR	
					osada		nowożytny XVI-XVIII w.	

96	Więśławice	17	50-49	70	ślad osadnictwa		wczesne średniowiecze XII-XIII w.	
97	Więśławice	18	50-49	71	osada	k. przeworska	okres lateński	
					ślad osadnictwa		późne średniowiecze XIV - XV w.	
98	Krzewent	1	50-50	15	ślad osadnictwa	k. pucharów lejkowatych	neolit	
99	Krzewent	2	50-50	16	ślad osadnictwa	k. łużycka	IV-V okres epoki brązu	
100	Krzewent	3	50-50	17	ślad osadnictwa		III okres wczesne średniowiecze	
101	Krzewent	4	50-50	18	ślad osadnictwa	?	neolit	
					osada		II-III okres wczesne średniowiecze	
102	Krzewent	5	50-50	19	ślad osadnictwa		III okres wczesne średniowiecze	
103	Krzyżanów	1	50-50	20	ślad osadnictwa		III okres wczesne średniowiecze	
104	Krzyżanów	2	50-50	21	osada		III okres wczesne średniowiecze	
105	Krzyżanów	3	50-50	22	osada		II-III okres wczesne średniowiecze	
106	Grabkowo	5	51-48	7	osada	k. pucharów lejkowatych	neolit	
					punkt osadniczy	k. amfor kulistych	neolit	
					osada	k. łużycka	V okres epoki brązu	
107	Grabkowo	6	51-48	8	ślad osadnictwa		epoka kamienia	
					punkt osadniczy	k. przeworska	OR	
108	Kępka Szlachecka	3	51-48	9	punkt osadniczy		późne średniowiecze XIV-XV w.	
109	Kępka Szlachecka	4	51-48	17	ślad osadnictwa		epoka kamienia	
					ślad osadnictwa		pradzieje	
110	Kępka Szlachecka	5	51-48	18	ślad osadnictwa	k. trzcieniecka	II okres epoki brązu	
					punkt osadniczy	k. przeworska	OR	
					ślad osadnictwa		wczesne średniowiecze	
111	Kępka Szlachecka	6	51-48	19	osada		wczesne średniowiecze - późne średniowiecze XII-XIV w.	
112	Kępka Szlachecka	7	51-48	20	osada	k. przeworska	OR	
113	Grabkowo	1	51-48	26	punkt osadniczy		nowożytny XVI-XVII w.	
114	Grabkowo	2	51-48	27	punkt osadniczy	k. przeworska	OR	
115	Grabkowo	3	51-48	28	punkt osadniczy		nowożytny XVI-XVII w.	
116	Grabkowo	4	51-48	29	ślad osadnictwa		epoka kamienia/początek epoki brązu	
117	Ossówek	2	51-48	30	ślad osadnictwa		pradzieje	
					punkt osadniczy		nowożytny XVI-XVII w.	
118	Kępka Szlachecka	8	51-48	31	punkt osadniczy		wczesne średniowiecze	
					ślad osadnictwa	k. pucharów lejkowatych	neolit	
					punkt osadniczy		nowożytny XVI-XVII w.	
119	Kępka Szlachecka	1	51-48	32	ślad osadnictwa		średniowiecze	
					osada		nowożytny XVI-XVII w.	
120	Kępka Szlachecka	2	51-48	33	punkt osadniczy		nowożytny XVI-XVII w.	
121	Kępka Szlachecka	9	51-48	34	ślad osadnictwa		wczesne średniowiecze	
					punkt osadniczy		nowożytny XVI-XVII w.	
122	Kępka Szlachecka	10	51-48	35	osada	k. przeworska	środkowy okres lateński	
123	Kępka Szlachecka	11	51-48	57	cmentarzysko		epoka żelaza	archiwalne

124	Grabkowo	7	51-48	58	ślad osadnictwa	k. łużycka		
					osada	k. przeworska		
					osada		wczesne średniowiecze	
					osada		późne średniowiecze	
					osada		nowożytny	
125	Grabkowo	8	51-48	59	osada	k. pucharów lejkowatych		
					osada	k. amfor kulistych		
					osada	k. łużycka		
					osada	k. przeworska		
					osada		wczesne średniowiecze	
					osada		późne średniowiecze	
					osada		nowożytny	
126	Grabkowo	9	51-48	60	osada	k. łużycka		
					osada	k. przeworska		
					osada		wczesny okres rzymski	
					ślad osadnictwa		późne średniowiecze	
					ślad osadnictwa		nowożytny	
127	Grabkowo	10	51-48	61	obozowisko	k. amfor kulistych		
					ślad osadnictwa	k. łużycka		
					osada	k. przeworska		
					osada		wczesne średniowiecze	
					ślad osadnictwa		późne średniowiecze	
					osada		nowożytny	
128	Grabkowo	11	51-48	62	ślad osadnictwa	k. łużycka		
					ślad osadnictwa	k. przeworska		
					ślad osadnictwa		wczesne średniowiecze faza F	
					ślad osadnictwa		późne średniowiecze	
					osada		nowożytny	
129	Grabkowo	12	51-48	63	ślad osadnictwa	k. pucharów lejkowatych		
					obozowisko		I okres epoki brązu	
					ślad osadnictwa	k. łużycka		
					osada		późne średniowiecze	
					ślad osadnictwa		nowożytny	
130	Grabkowo	13	51-48	64	ślad osadnictwa	k. ceramiki wstęgowej rytej		
131	Grabkowo	14	51-48	65	ślad osadnictwa		pradzieje	
					ślad osadnictwa		późne średniowiecze	
132	Grabkowo	15	51-48	66	ślad osadnictwa		późne średniowiecze	
					ślad osadnictwa		nowożytny	
133	Grabkowo	16	51-48	67	ślad osadnictwa		pradzieje	
					ślad osadnictwa		późne średniowiecze	
134	Dąbrówka	6	51-48	68	osada		wczesne średniowiecze faza F	
					ślad osadnictwa		późne średniowiecze	
					osada		nowożytny	
135	Dąbrówka	7	51-48	69	osada		wczesne średniowiecze faza D-E	

					śląd osadnictwa		nowożytny	
136	Dąbrówka	8	51-48	70	śląd osadnictwa	k. pucharów lejkowatych		
					śląd osadnictwa		wczesne średniowiecze	
					osada		późne średniowiecze	
					śląd osadnictwa		nowożytny	
137	Dąbrówka	9	51-48	71	osada	k. pucharów lejkowatych		
					osada		późne średniowiecze	
					śląd osadnictwa		nowożytny	
138	Bogusławice	1	51-49	4	osada		późne średniowiecze/nowożytny XV-XVII w.	
139	Bogusławice	2	51-49	5	śląd osadnictwa		III okres wczesne średniowiecze	
140	Bogusławice	3	51-49	6	osada		późne średniowiecze/nowożytny XV-XVI w.	
141	Bogusławice	4	51-49	7	osada		III okres wczesne średniowiecze	
142	Bogusławice	5	51-49	8	śląd osadnictwa		późne średniowiecze/nowożytny XV-XVI w.	
143	Bogusławice	6	51-49	9	śląd osadnictwa		III okres wczesne średniowiecze	
144	Dąbrówka	1	51-49	12	śląd osadnictwa		epoka kamienia	
					osada		III okres wczesne średniowiecze	
145	Dąbrówka	2	51-49	13	osada	k. łożyczka		
					śląd osadnictwa	k. przeworska		
					osada		wczesne średniowiecze faza D-E	
					osada		późne średniowiecze	
					osada		nowożytny	
					śląd osadnictwa	?	?	
146	Dąbrówka	3	51-49	14	śląd osadnictwa		późne średniowiecze XIV - XV w.	
147	Dąbrówka	4	51-49	15	osada		III okres wczesne średniowiecze	
148	Dąbrówka	5	51-49	16	śląd osadnictwa	k. łożyczka		
149	Dobrzelewie	1	51-49	17	śląd osadnictwa		III okres wczesne średniowiecze	
150	Dobrzelewie	2	51-49	18	śląd osadnictwa		wczesne średniowiecze - późne średniowiecze XIII- XIV w.	
151	Dobrzelewie	3	51-49	19	śląd osadnictwa		III okres wczesne średniowiecze	
152	Dobrzelewie	4	51-49	20	osada		nowożytny XVI-XVII w.	
153	Dobrzelewie	5	51-49	21	osada		późne średniowiecze XIV - XV w.	
154	Kaliska	1	51-49	26	śląd osadnictwa	k. łożyczka		
155	Kolonia Więśławice	1	51-49	28	śląd osadnictwa		późne średniowiecze XIV - XV w.	
156	Dobrzelewie	6	51-49	29	śląd osadnictwa		późne średniowiecze XIV w.	
157	Strzały	1	51-49	32	śląd osadnictwa	k. przeworska	OR	
158	Strzały	2	51-49	33	śląd osadnictwa		neolit	
159	Strzały	3	51-49	34	śląd osadnictwa	?	?	
160	Rakutowo	1	51-49	35	osada		wczesne średniowiecze - późne średniowiecze XIII- XIV w.	

161	Rakutowo	2	51-49	36	ślad osadnictwa		III okres wczesne średniowiecze	
162	Świątkowice	3	51-49	37	osada		III okres wczesne średniowiecze	
163	Unisławice	1	51-49	40	ślad osadnictwa		III okres wczesne średniowiecze	
164	Unisławice	2	51-49	41	ślad osadnictwa	k. łużycka		
165	Unisławice	3	51-49	42	obozowisko	k. pucharów lejkowatych		
					osada		I okres epoki brązu	
					ślad osadnictwa		nowożytny	
166	Unisławice	4	51-49	43	osada		wczesne średniowiecze - późne średniowiecze XIII- XIV w.	
167	Unisławice	5	51-49	44	ślad osadnictwa		wczesne średniowiecze - późne średniowiecze XIII- XIV w.	
168	Unisławice	6	51-49	45	osada		późne średniowiecze XIV - XV w.	
169	Unisławice	7	51-49	46	ślad osadnictwa		neolit	
					ślad osadnictwa		III okres wczesne średniowiecze	
170	Więśławice	1	51-49	47	osada	k. pucharów lejkowatych		archiwalne
171	Więśławice	2	51-49	48	cmentarzysko	k. grobów skrzynkowych i kloszowych		archiwalne
172	Więśławice	3	51-49	49	ślad osadnictwa		III okres wczesne średniowiecze	
173	Więśławice	4	51-49	50	osada		wczesne średniowiecze - późne średniowiecze XIII- XIV w.	
174	Więśławice	5	51-49	51	ślad osadnictwa		późne średniowiecze XIV w.	
175	Więśławice	6	51-49	52	ślad osadnictwa	k. łużycka		
176	Więśławice	7	51-49	53	dwór na kopcu		nowożytny XVII-XVIII w.	
177	Więśławice	8	51-49	54	ślad osadnictwa		III okres wczesne średniowiecze	
178	Więśławice	9	51-49	55	ślad osadnictwa		wczesne średniowiecze - późne średniowiecze XIII- XIV w.	
179	Więśławice	10	51-49	56	ślad osadnictwa	k. ceramiki wstęgowej		
180	Więśławice	11	51-49	57	osada		późne średniowiecze/nowożytny XV-XVII w.	
181	Zakrzewiec	1	51-49	58	osada		późne średniowiecze XIV - XV w.	
182	Dąbrówka	10	51-49	59	osada	k. łużycka		
					osada	k. przeworska		
					osada		wczesne średniowiecze	
					osada		późne średniowiecze	
					osada		nowożytny	
183	Dąbrówka	11	51-49	60	ślad osadnictwa		późne średniowiecze	
184	Dąbrówka	12	51-49	61	ślad osadnictwa		wczesne średniowiecze	
					osada		późne średniowiecze	
					ślad osadnictwa		nowożytny	
185	Dąbrówka	13	51-49	62	ślad osadnictwa	k. przeworska		
					ślad osadnictwa		wczesne średniowiecze	
					osada		późne średniowiecze	
					osada		nowożytny	
186	Unisławice	9	51-49	63	osada		I okres epoki brązu	

					osada	k. łużycka		
					osada	k. przeworska		
					osada		wczesne średniowiecze	
					osada		późne średniowiecze	
					osada		nowożytny	
187	Unistawice	10	51-49	64	ślad osadnictwa	k. ceramiki wstęgowej rytej		
					osada		I okres epoki brązu	
					ślad osadnictwa		wczesne średniowiecze	
					ślad osadnictwa		późne średniowiecze	
					osada		nowożytny	
188	Unistawice	11	51-49	65	ślad osadnictwa	k. łużycka		
					ślad osadnictwa		późne średniowiecze	
					osada		nowożytny	
189	Unistawice	12	51-49	66	ślad osadnictwa	k. pucharów lejkowatych		
					ślad osadnictwa		I okres epoki brązu	
190	Unistawice	13	51-49	67	ślad osadnictwa		I okres epoki brązu	
					osada		nowożytny	
191	Unistawice	14	51-49	69	?	?	?	
192	Unistawice	15	51-49	70	?	?	?	
193	Unistawice	16	51-49	71	?	?	?	
194	Dąbrówka	14	51-49	74	punkt osadniczy		późne średniowiecze/nowożytny XIV-XVI w.	
195	Unistawice	8	52-49	23	ślad osadnictwa		neolit	

Źródło: Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Toruniu, Delegatury we Włocławku (stan: maj 2020 r.)

Zabytki archeologiczne o ustalonej lokalizacji oznaczone zostały na rysunku „Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego”.

4.4. Stan zagrożenia środowiska kulturowego

Ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami szeroko określa pojęcie krajobrazu kulturowego jako przestrzeni historycznie ukształtowanej w wyniku działalności człowieka, zawierającej wytwory cywilizacji oraz elementy przyrodnicze. Tak sformułowana definicja, oznacza, iż do pojęcia krajobrazu kulturowego zakwalifikować można zarówno założenia urbanistyczne jak ruralistyczne a także obiekty architektoniczne wraz z ich otoczeniem i układy zieleni komponowanej.

Na terenie gminy Kowal widoczna jest dbałość o obiekty zabytkowe, w tym parki podworskie. Ochrona zabytków realizowana powinna być poprzez:

- kontrolę stanu zachowania obiektów;
- aktualizację gminnej ewidencji zabytków;
- wpis do rejestru obiektów o największej wartości;
- dofinansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy obiekcie wpisanym do rejestru;
- przeprowadzanie bieżących prac konserwatorskich i remontów;
- rewitalizację zabytkowych obiektów i założeń;
- sporządzanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego z uwzględnieniem ochrony obiektów zabytkowych;
- ustalanie kierunków konserwatorskich z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków;

- ochronę dziedzictwa archeologicznego.

4.5. Dobra kultury współczesnej

Dobra kultury współczesnej w rozumieniu ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (art. 2 pkt 10) są to „niebędące zabytkami dobra kultury, takie jak pomniki, miejsca pamięci, budynki, ich wnętrza i detale, zespoły budynków, założenia urbanistyczne i krajobrazowe, będące uznanym dorobkiem współcześnie żyjących pokoleń, jeżeli cechuje je wysoka wartość artystyczna lub historyczna”. Brak jest ujednoliconych kryteriów kwalifikacji obiektów do miana dóbr kultury współczesnej. Nie są one zabytkami, zatem nie podlegają rygorom konserwatorskim. Dobra kultury wraz z zabytkami tworzą krajobraz kulturowy gminy. Jest to przestrzeń ukształtowana historycznie w wyniku działalności człowieka obejmująca czynniki cywilizacyjne i elementy przyrodnicze objęte ochroną wyżej wymienionej ustawy.

Gmina Kowal nie posiada opracowanego gminnego programu opieki nad zabytkami, nie posiada wskazanych dóbr kultury współczesnej podlegających ochronie.

5. Uwarunkowania wynikające z rekomendacji i wniosków zawartych w audycie krajobrazowym lub określonych przez audyt krajobrazowy granic krajobrazów priorytetowych

Wymóg sporządzenia audytu krajobrazowego oraz uwzględniania wniosków i rekomendacji wynikających z audytu został wprowadzony Zmianą niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem narzędzi ochrony krajobrazu z dnia 06.10.2015 r.¹⁹ zmieniającą ustawę o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 11 września 2015 r.

Zgodnie z art. 13 ww. ustawy „Sejmiki poszczególnych województw uchwalą audyty krajobrazowe w terminie 3 lat od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy”. Województwo kujawsko-pomorskie nie posiada dotychczas takiego dokumentu, Zarząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego podjął uchwałę o przystąpieniu do jego sporządzenia²⁰, dokument jest w trakcie sporządzania.

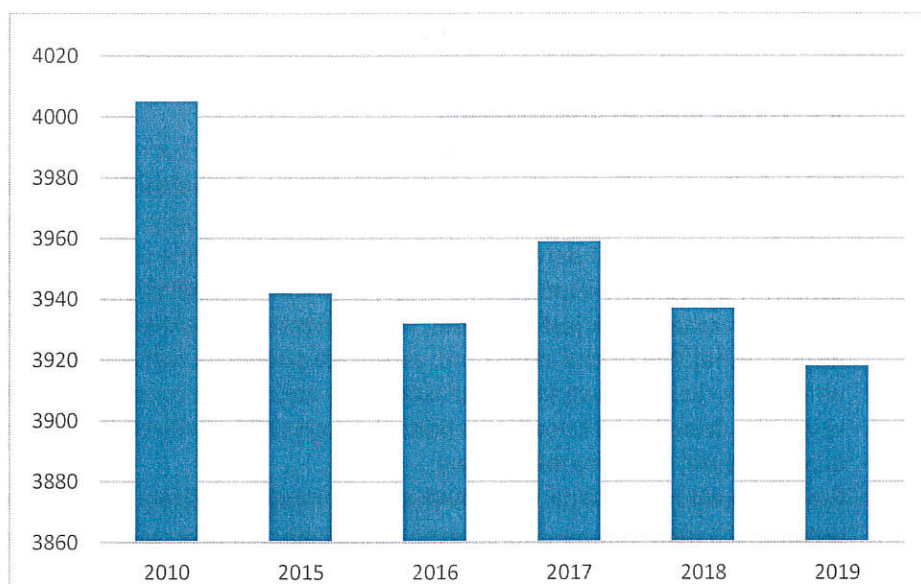
6. Uwarunkowania wynikające z warunków i jakości życia mieszkańców, w tym ochrony ich zdrowia

6.1. Potencjał demograficzny

Gminę Kowal wg danych GUS na dzień 31.12.2010 r. zamieszkiwało 4005 osób, co stanowiło 4,6% ludności powiatu włocławskiego. W ostatnich latach obserwowane jest zmniejszanie się liczby ludności w gminie, co przedstawiono na poniższym rysunku. Zmiany o podobnym charakterze występują również w powiecie włocławskim.

¹⁹ Dz.U. z 2015 r. poz. 774

²⁰ Uchwała Nr 7/235/17 Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 22 lutego 2017 r w sprawie przystąpienia do sporządzenia projektu audytu krajobrazowego dla województwa Kujawsko-pomorskiego wraz z wyznaczeniem jednostki odpowiedzialnej za wykonanie zadania.

Rysunek 11 Zmiany liczby ludności w gminie Kowal w latach 2010-2019

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL

Zmiany liczby ludności w latach 2000-2019 w poszczególnych miejscowościach gminy Kowal przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 9 Zmiany liczby ludności (mieszkańcy stali) w poszczególnych miejscowościach gminy Kowal wg danych Urzędu Gminy w Kowalu

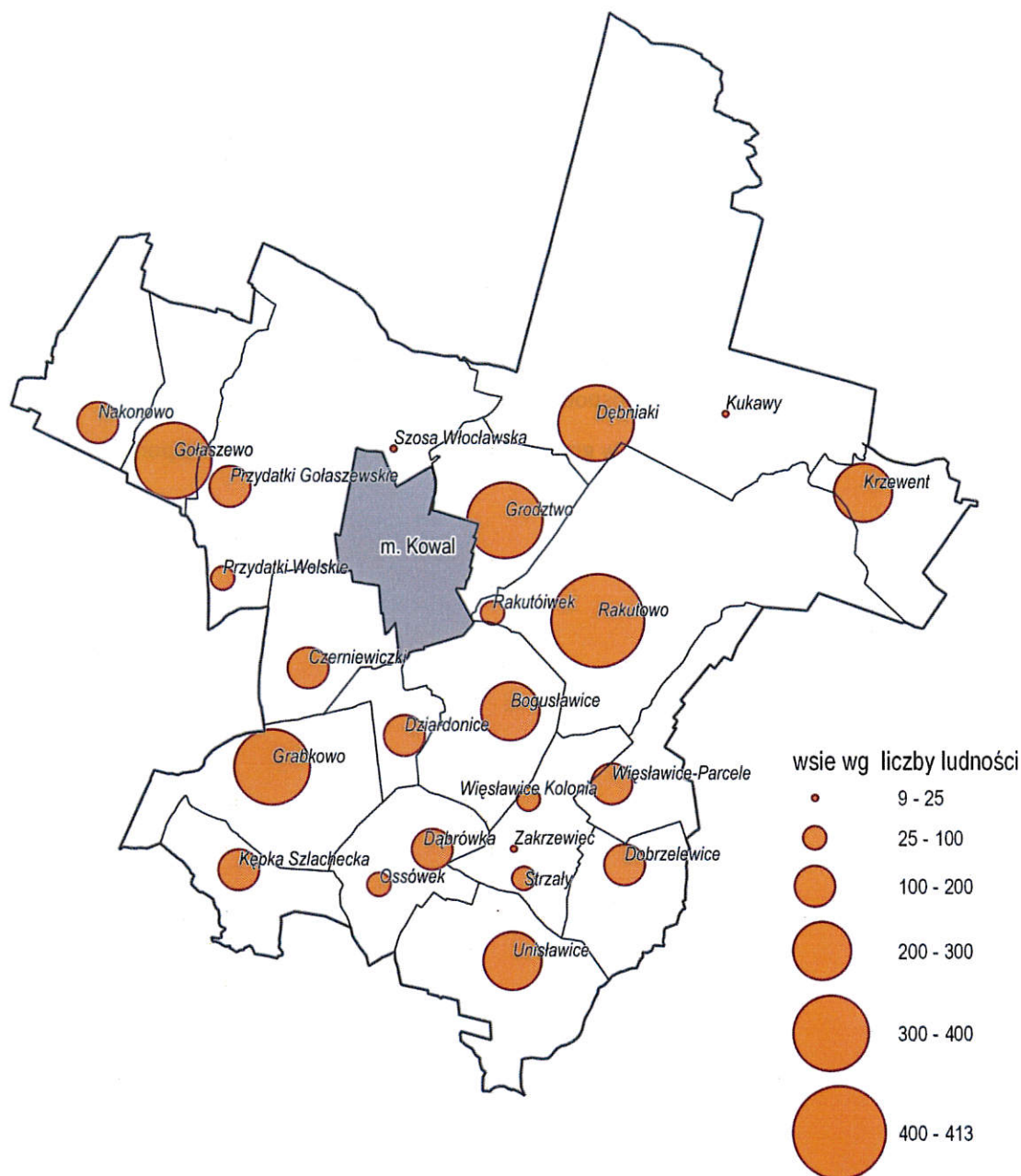
Lp	Sołectwo	Miejscowości	31.12.2000	31.12.2010	31.12.2019	zmiana 2010-2019
1	Bogusławice	Bogusławice	302	282	283	-19
2	Czerniewiczki	Czerniewiczki	117	108	101	-16
3	Dąbrówka	Dąbrówka	128	111	108	-20
		Ossówek	54	62	53	-1
4	Dębniaki	Dębniaki	287	269	307	20
		Kukawy	32	25	25	-7
5	Dobrzelevice	Dobrzelevice	174	176	158	-16
6	Dziardonice	Dziardonice	109	114	113	4
7	Gołaszewo	Gołaszewo	375	353	364	-11
8	Grabkowo	Grabkowo	360	328	306	-54
9	Grodztwo	Grodztwo	309	307	339	30
10	Kępka Szlachecka	Kępka Szlachecka	227	207	169	-58
11	Krzewent	Krzewent	200	210	219	19
12	Nakonowo	Nakonowo	184	184	171	-13
13	Przydatki Gołaszewskie	Przydatki Gołaszewskie	173	187	187	14
		Przydatki Wolskie	63	51	51	-12
		Szosa Włocławska	9	10	9	0
14	Rakutowo	Rakutowo	463	444	413	-50
		Rakutówek	62	60	61	-1
15	Strzały	Strzały	78	80	81	3
		Więśławice Kol	56	56	63	7

		Zakrzewiec	37	35	24	-13
16	Unisławice	Unisławice	292	249	239	-53
17	Więstawice -Parcele	Więstawice -Parcele	148	133	117	-31
Razem			4239	4041	3961	-278

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Urząd Gminy w Kowalu

Z powyższego zestawienia wynika, że w większości miejscowości w okresie od 2010 do 2019 roku liczba mieszkańców zmalała. Największy spadek liczby ludności odnotowały: Kępka Szlachecka, Grabkowo, Unisławice i Rakutowo. Największy wzrost liczby ludności nastąpił w Grodztwie, Dębniakach, Krzewencie i Przydatkach Gołaszewskich. Zmiany te odzwierciedlają zachodzące procesy w zakresie zagospodarowania przestrzennego.

Rozkład liczby ludności w gminie Kowal w roku 2019 przedstawia poniższy rysunek.

Rysunek 12 Rozmieszczenie ludności w miejscowościach gminy Kowal wg stanu 31.12.2019 r.

Opracowano na podstawie danych Urzędu Gminy w Kowalu

Na liczbę ludności w gminie w badanym okresie wpływ miał przyrost naturalny oraz migracje. Obydwa te parametry przyjmują w badanym okresie wartości skokowe. Przyrost naturalny przyjmował w gminie Kowal w większości wartości niższe niż w powiecie włocławskim i w obydwu tych jednostkach widoczny jest trend spadkowy, co jest zjawiskiem niekorzystnym. Saldo migracji w gminie w analizowanym okresie jest dwukrotnie mniejsze niż przeciętna wartość osiągnięta przez powiat włocławski, przy czym od 2015 roku obserwowany jest w gminie Kowal trend malejący a w powiecie rosnący. Kierunki migracji w zakresie zameldowań i wymeldowań z terenu gminy są podobne – przeważa kierunek z i do miasta. Z analizy wniosków składanych o wydanie decyzji o warunkach zabudowy na budynki mieszkalne jednorodzinne wynika że sołectwa Dębniaki i

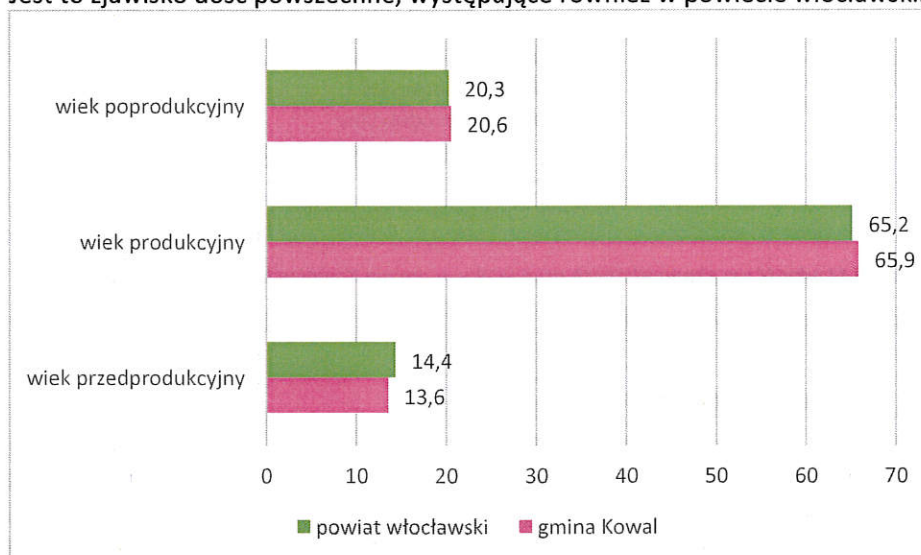
Grodzтво cieszą się bardzo dużym zainteresowaniem mieszkańców miasta Włocławek, którzy tu lokalizują swoje domy.

Tabela 10 Zmiany liczby ludności, saldo migracji i przyrost naturalny w gminie Kowal i powiecie włocławskim

		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
liczba ludności wg miejsca zamieszkania	powiat	87274	87345	87198	86920	86809	86758	86605	86604	86352	86037
	gmina	4005	4015	3999	3963	3957	3942	3932	3959	3937	3918
saldo migracji na 1000 ludności	powiat	0,0	1,2	-0,1	-1,1	-0,4	0,0	-0,6	0,3	-0,9	-1,9
	gmina	-4,2	1,8	1,0	-0,3	-6,1	0,0	1,8	2,0	-1,0	-0,8
przyrost naturalny na 1000 ludności	powiat	-1,28	-0,36	-1,79	-2,22	-1,37	-2,34	-1,78	-2,22	-2,22	-3,03
	gmina	-0,25	0,75	-2,49	-6,04	-1,52	-2,54	-2,79	-3,05	-5,07	-4,08

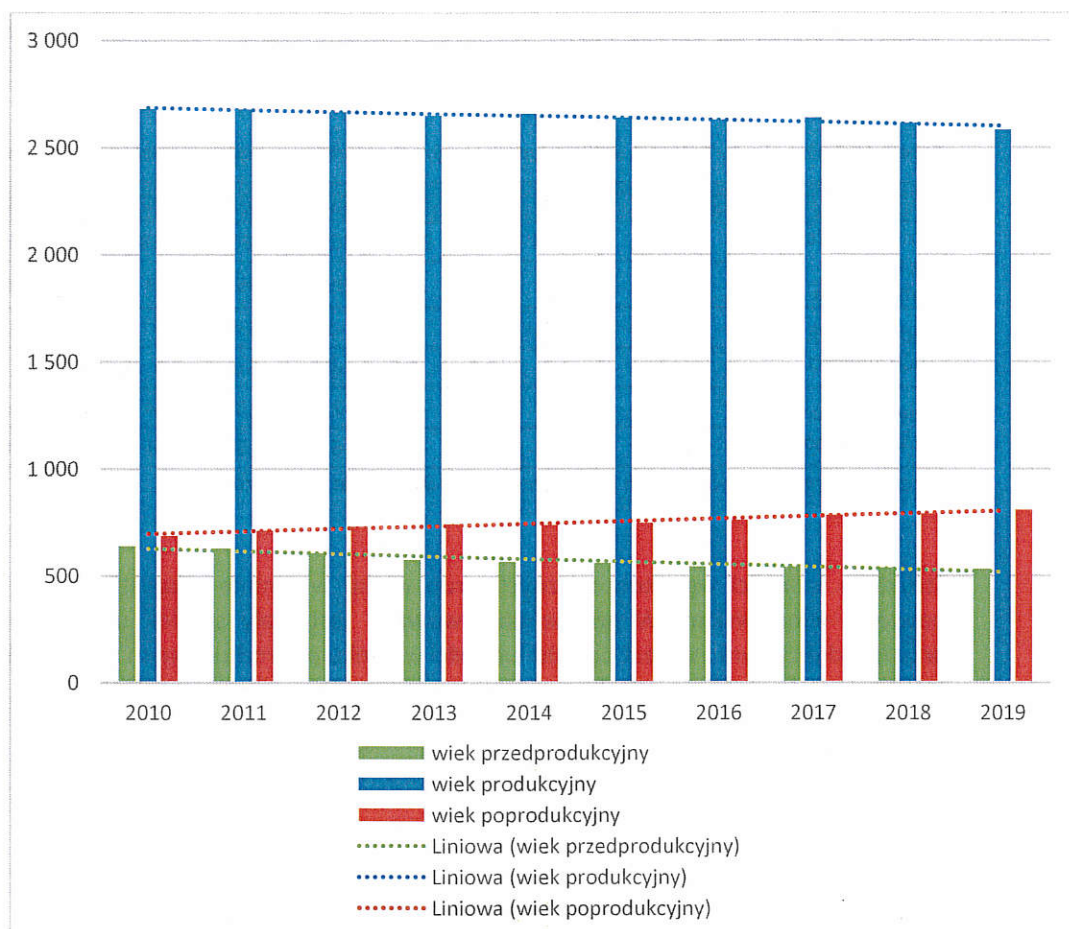
Opracowano na podstawie danych BDL, dane na dzień 31 grudnia danego roku

Struktura ludności wg ekonomicznych grup wieku w gminie przedstawia się podobnie jak w powiecie włocławskim. W gminie obserwowany jest stały spadek udziału ludności w wieku przedprodukcyjnym i wzrost udziału ludności w wieku poprodukcyjnym w liczbie ludności ogółem. Jest to zjawisko dość powszechne, występujące również w powiecie włocławskim.

Rysunek 13 Procentowy udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w liczbie ludności ogółem w 2019 r. w gminie Kowal oraz powiecie włocławskim

Opracowano na podstawie danych BDL

Rysunek 14 Ludność wg ekonomicznych grup wieku w gminie Kowal w latach 2010-2019

Opracowano na podstawie danych BD L

6.2. Sytuacja na rynku pracy

Analiza macierzy dojazdów do pracy²¹ wskazuje, że 275 mieszkańców gminy dojeżdża do pracy poza granicę gminy Kowal. Stanowi to 7% mieszkańców gminy ale jednocześnie 10,7% mieszkańców gminy będących w wieku produkcyjnym. Główny kierunek dojazdów stanowi miasto Włocławek (blisko 48% dojeżdżających) oraz miasto Kowal (25,6 % dojeżdżających). Pozostałe jednostki w których pracują mieszkańcy gminy to pobliskie gminy Chocień, Baruchowo, Włocławek ale również miasta Toruń i Bydgoszcz.

Miejsca pracy do których głównie dojeżdżają mieszkańcy gminy Kowal są bardzo dobrze dostępne komunikacyjnie, zarówno transportem indywidualnym (drogi krajowe, wojewódzkie i powiatowe) jak i transportem zbiorowym (autobusy obsługiwane przez Kujawsko-Pomorski Transport Samochodowy oraz przewoźników prywatnych oraz pociągi kursujące na linii kolejowej nr 18).

Gmina stanowi miejsce pracy nielicznych osób (49) dojeżdżających - głównie z Włocławka, Chocenia i miasta Kowal.

Wpływ na to ma m.in. położenie gminy – gmina „obwarzankowa” w stosunku do miasta Kowal, stanowiącego centrum usługowe i administracyjne dla mieszkańców gminy Kowal oraz bliskość i dogodne powiązania komunikacyjne z miastem Włocławek.

²¹ Przepływy ludności związane z zatrudnieniem w 2016 r., GUS [https://Główny Urząd Statystyczny / Obszary tematyczne / Rynek pracy / Opracowania / Przepływy ludności związane z zatrudnieniem w 2016 r.](https://Główny%20Urząd%20Statystyczny%20-%20Obszary%20tematyczne%20-%20Rynek%20pracy%20-%20Opracowania%20-%20Przepływy%20ludności%20związane%20z%20zatrudnieniem%20w%202016%20r.)

Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w gminie Kowal w latach 2010-2019 systematycznie spada – z 302 osób w 2010 roku do 173 osób w 2019 r. Wśród bezrobotnych przeważają kobiety, ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych przybiera wartości skokowe, na koniec 2019 roku wyniósł 57,8%.

Udział zarejestrowanych bezrobotnych w grupie osób w wieku produkcyjnym na koniec 2019 r. wynosił 7,0% i był niższy niż w powiecie włocławskim (8,7%) ale wyższy niż w województwie kujawsko-pomorskim (5,1%). Od 2012 r., kiedy to wskaźnik osiągnął najwyższą wartość, obserwowany jest systematyczny spadek udziału zarejestrowanych bezrobotnych w grupie osób w wieku produkcyjnym. Dynamika tych zmian jest zbliżona do zmian w powiecie włocławskim i wyższa niż w województwie kujawsko-pomorskim.

Udział bezrobotnych kobiet wśród kobiet w wieku produkcyjnym jest w gminie Kowal niższy niż w powiecie włocławskim – wynosił on w 2019r. 9,1% (powiat 11,1%) ale wyższy niż w województwie (6,6%).

Tabela 11 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w latach 2010-2019 [%]

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
woj. kujawsko-pomorskie	10,3	10,3	11,1	11,3	9,6	8,2	7,6	6,4	5,7	5,1
powiat włocławski	15,2	15,9	17	16,5	15,5	14,1	13,5	11,2	9,6	8,7
gmina Kowal	12	13,5	15,4	14,2	12,8	11,8	10,9	7,6	6,7	7

Opracowano na podstawie danych BDL

6.3. Infrastruktura społeczna

Dla mieszkańców gminy Kowal bardzo ważnym ośrodkiem, stanowiącym centrum usług jest miasto Kowal. Swoją siedzibę mają tu władze gminy, funkcjonują szkoły (w tym ponadpodstawowe), ośrodki opieki zdrowotnej, pomocy społecznej, obiekty sportowe i kultury, instytucje finansowe, służby odpowiedzialne za bezpieczeństwo publiczne. W obszarze gminy Kowal usługi rozmieszczone są nierównomiernie, występują w większych miejscowościach.

6.3.1. Ochrona zdrowia i opieka społeczna

W mieście Kowal funkcjonują dwa niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej świadczące usługi w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej oraz wybranych usług specjalistycznych. Dostępny jest również gabinet stomatologiczny. Możliwość zaopatrzenia w leki i preparaty medyczne zapewniają zlokalizowane na terenie miasta apteki. W zakresie specjalistycznych usług medycznych, w tym leczenia szpitalnego mieszkańcy gminy korzystają głównie we Włocławku, ale także w Toruniu i Bydgoszczy jak również poza granicami województwa kujawsko-pomorskiego.

W gminie funkcjonuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej (GOPS), mieszczący się w Urzędzie Gminy w Kowalu, realizujący zadania z zakresu pomocy społecznej. W 2019 roku pomoc i wsparcie w tym zakresie uzyskały 438 osoby, co stanowiło 11% wszystkich mieszkańców gminy. Analiza danych²² wskazuje, że w ciągu ostatnich trzech lat łączna liczba korzystających z pomocy społecznej uległa zmniejszeniu o 106 osób a liczba rodzin objętych pomocą o 50. Zmniejszyła się również liczba osób długotrwale korzystających z pomocy społecznej (o 68 osób) i wynosiła 111 na koniec 2019 r.

Dużą grupę korzystających ze świadczeń opieki społecznej stanowi ludność w wieku produkcyjnym (ponad 60%), pozytywnie zatem należy ocenić współpracę podjętą przez GOPS z Mobilnym Centrum

²² Raport o stanie gminy za 2018 r. i Raport o stanie gminy za 2019 r.

Informacji Zawodowej we Włocławku – warsztaty umiejętności, planowania kariery zawodowej i poszukiwania pracy.

Na terenie gminy nie funkcjonują publiczne placówki interwencyjne, domy opieki społecznej, noclegownie, domy i schroniska dla bezdomnych, środowiskowe domy samopomocy oraz domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży.

W miejscowości Grabkowo funkcjonuje prywatny dom opieki dla osób starszych.

6.3.2. Oświata i wychowanie

W gminie Kowal szkoły i przedszkola zlokalizowane są w miejscowościach Grabkowo (publiczna podstawowa z filią w Więśławicach, gdzie funkcjonuje również oddział przedszkolny) oraz Nakonowo (niepubliczna szkoła podstawowa i przedszkole). Przedszkola zlokalizowane są również w Grabkowie (przedszkole publiczne) oraz w Grodztwie (niepubliczne).

Dzieci i młodzież z terenu gminy Kowal korzysta również z placówek oświatowych położonych poza obszarem gminy – w mieście Kowal i Włocławek. Te miasta oferują kształcenie w różnych rodzajach szkół ponadpodstawowych – placówek takich nie ma na terenie gminy.

6.3.3. Kultura

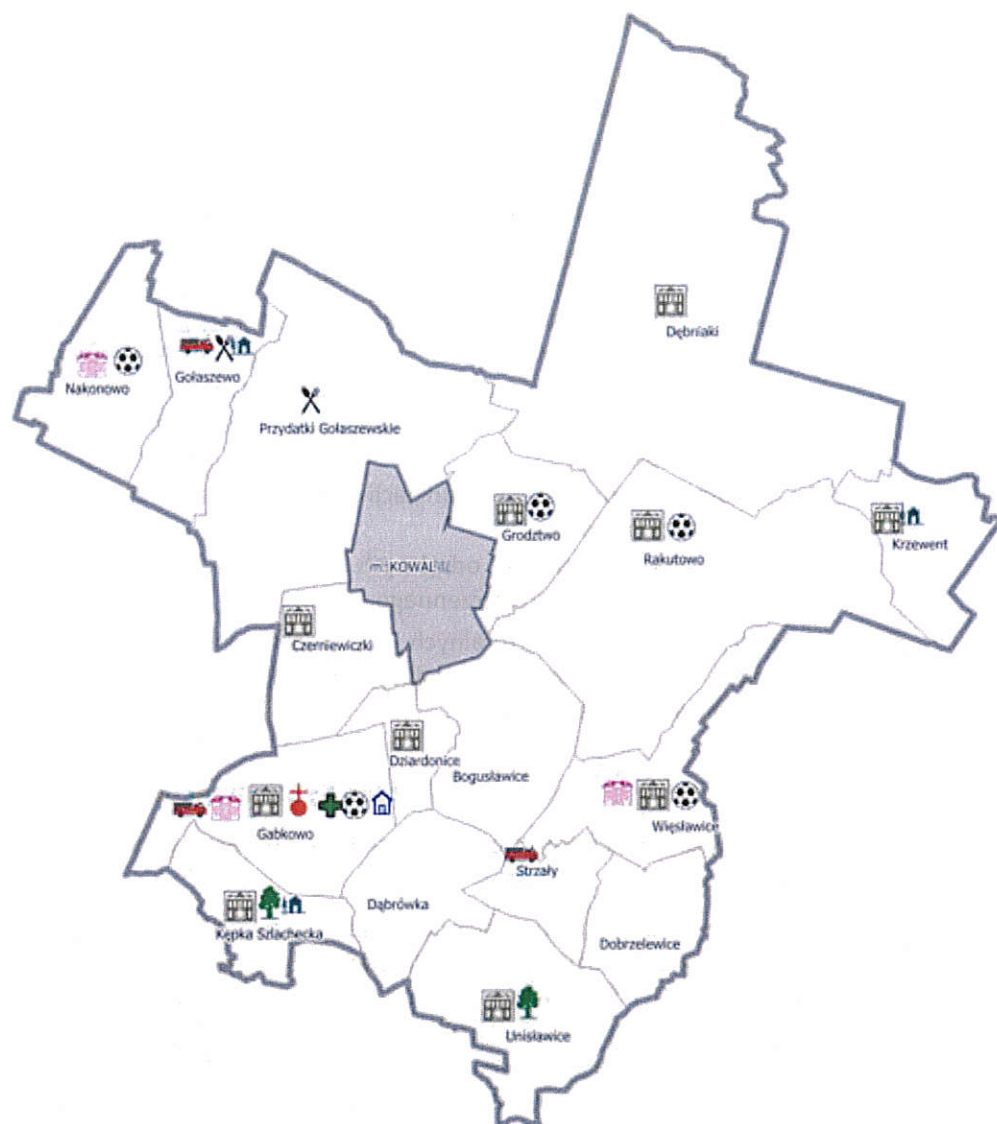
Głównym ośrodkiem w zakresie usług kultury jest dla mieszkańców gminy miasto Kowal i miasto Włocławek.

Na terenie gminy funkcjonują placówki kulturalno-oświatowe (w tym świetlice wiejskie) w miejscowościach: Czerniewiczki, Dębniaki, Dziardonice, Grabkowo, Kępka Szlachecka, Krzewent, Rakutowo, Unisławice, Więśławice Parcele. Są one bardzo ważne dla wiejskich społeczności lokalnych, są miejscem spotkań oraz zajęć edukacyjnych i kulturalnych nie tylko dla dzieci i młodzieży ale również dla dorosłych.

Dostęp do prasy i książek umożliwia mieszkańcom gminy Biblioteka Publiczna w Grabkowie.

6.3.4. Sport i rekreacja

Infrastruktura sportowo-rekreacyjna, poza obiektami przyszkolnymi, zlokalizowana jest w miejscowościach: Grabkowo, Grodztwo, Nakonowo, Rakutowo, Więśławice Parcele. Nad Jeziorem Lubiechowskim utworzone zostało miejsce wypoczynku i rekreacji. Ważnym miejscem odpoczynku i rekreacji są również tereny parków podworskich, o których atrakcyjne zagospodarowanie dba gmina.

Legenda:

	szkoła		cmentarz czynny
	placówka kulturalno-oświatowa (w tym świetlica)		park podworski
	remiza OSP		restauracja
	agroturystyka		infrastruktura sportowo-rekreacyjna (w tym place zabaw)
	kościół		zakład opiekuńczo-leczniczy

Rysunek 15 Rozmieszczenie obiektów infrastruktury społecznej na obszarze wiejskim gminy Kowal

Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Kowal

7. Uwarunkowania wynikające z zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia

Gmina nie należy do obszarów, w których zdrowie i życie mieszkańców lub poczucie komfortu zamieszkania, a także mienie, są szczególnie silnie zagrożone. Jako obszar słabo zurbanizowany, gmina pozbawiona jest szeregu patologii typowych dla dużych miast oraz obszarów podmiejskich. Zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia można podzielić na dwa rodzaje:

- naturalne – wynikające z uwarunkowań przyrodniczych,
- antropogeniczne – będące wynikiem działalności człowieka.

Zapobieganie zagrożeniom w sferze gospodarki przestrzennej możliwe jest w zakresie:

- planowania nowych lokalizacji zakładów mogących stwarzać zagrożenia na terenach o podobnej funkcji co oznacza utworzenie stref funkcjonalnych, a tym samym pozwala na oddzielenie obszarów przemysłowych od wymagających ochrony terenów mieszkaniowych;
- stworzenia możliwości komunikacji bezkolizyjnej na trasach transportu TŚP (toksyczne środki przemysłowe);
- stosowania przepisów odrębnych (np. ochrony przeciwpożarowej) w planach zagospodarowania przestrzennego.

W większości zagrożeń katastrofalnych nie można przeciwdziałać w sferze planowania przestrzennego, a jedynie można niwelować ich skutki poprzez działanie właściwych służb ratowniczych i szybkiego reagowania.

7.1. Charakterystyka zagrożeń i stanu bezpieczeństwa

Na terenie gminy brak jest udokumentowanych terenów narażonych na występowanie naturalnych zagrożeń geologicznych.

W obszarze gminy występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią. Zostały one wskazane na mapach zagrożenia powodziowego opublikowanych w dniu 23 października 2020 r. na stronie Ministerstwa Klimatu i Środowiska oraz na Hydroportalu www.isok.gov.pl. Definicję obszarów szczególnego zagrożenia powodzią zawiera ustawa z dnia 20 lipca 2017 roku Prawo wodne²³ a na terenie gminy Kowal obszary takie wyznaczone zostały wzdłuż rzeki Rakutówki oraz Lubieńki. Zasięg tych obszarów przedstawiono w rozdziale 16.

Pozostałe główne rodzaje zagrożeń bezpieczeństwa ludności i mienia na terenie gminy to:

- zdarzenia w ruchu drogowym,
- transport materiałów i substancji niebezpiecznych,
- przestępstwa przeciwko ludności i mieniu (kradzieże, pobicia, włamania, rozboje) – o niewielkim natężeniu,
- przemoc w rodzinie,
- wykroczenia wobec środowiska – zanieczyszczanie wód, dewastacja lasów, nielegalne składowanie odpadów, itp.
- występowanie napowietrznych linii elektroenergetycznych wraz z obszarami ograniczonego użytkowania ze względu na działanie pola elektromagnetycznego,
- lokalizację elektrowni wiatrowych ze względu na hałas.

²³ przez obszary szczególnego zagrożenia powodzią należy rozumieć: a) obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1%, b) obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10%, c) obszary między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano wał przeciwpowodziowy, a także wyspy i przymuliska, o których mowa w art. 224, stanowiące działki ewidencyjne, d) pas techniczny

Szczególnym rodzajem zagrożeń są tzw. poważne awarie, które zostały zdefiniowane w art. 3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, jako: zdarzenie, w szczególności emisja, pożar lub eksplozja, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstanie takiego zagrożenia z opóźnieniem. Zdarzenia te charakteryzują się nagłym przebiegiem, niepowtarzalnością, wieloprzyczynowością i różnorodnością skutków. Mogą powodować zagrożenie dla zdrowia i życia ludzi, szkody w środowisku, czy też poważne straty również gospodarcze.

Na terenie gminy Kowal nie występują zakłady przemysłowe o dużym ryzyku wystąpienia awarii przemysłowej i brak jest magazynów materiałów i substancji niebezpiecznych.

Potencjalnie miejscem wystąpienia awarii związanej z zagrożeniem środowiska naturalnego może być teren stacji paliw płynnych, ze względu na obrót substancjami niebezpiecznymi (dystrybucja paliw oraz substancji naftopochodnych). Potencjalne uszkodzenie lub wywrócenie dowożącej paliwo cysterny może doprowadzić do rozlania się na terenie obiektu od kilku do kilkunastu ton paliwa powodując poważne zagrożenie pożarowe oraz zanieczyszczenie powierzchniowe terenu obiektu dlatego place składowe, parking, teren dystrybucji paliw wraz ze stanowiskiem rozładunkowym cystern samochodowych oraz drogi dojazdowe na terenie stacji paliw powinny być wykonane z wysokimi krawężnikami uniemożliwiającymi rozlewanie się zanieczyszczeń po terenie. Mając jednak na uwadze nowoczesne standardy kontroli obiektów stwarzających potencjalne zagrożenie dla środowiska należy stwierdzić, że ryzyko wystąpienia awarii jest niewielkie.

7.2. Jednostki odpowiedzialne za zapewnienie bezpieczeństwa

Zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty, w tym również zadania z zakresu porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej, reguluje ustawa o samorządzie gminnym, która traktuje powyższe jako zadania własne gminy.

Do zapewnienia bezpieczeństwa publicznego zobowiązane są wszystkie organy władzy i administracji państwowej, szczególnie instytucje wyspecjalizowane w zapewnieniu bezpieczeństwa publicznego oraz przeciwdziałaniu zagrożeniom.

W gminie Kowal jednostkami tymi są: Policja (komisariat w mieście Kowal) i Ochotnicza Straż Pożarna zlokalizowana na terenie gminy w miejscowościach: Gołaszewo, Grabkowo i Strzały.

Obszar gminy w odnoścu do celów gaśniczych zabezpieczony jest z gminnej sieci wodociągowej, poprzez sieć hydrantów, które zainstalowane są na przyłączach wodociągowych oraz końcówkach sieci rozdzielczej.

8. Uwarunkowania wynikające z potrzeb i możliwości rozwoju gminy

8.1. Analiza dokumentów strategicznych

Najważniejsze dokumenty, które sporządza i realizuje samorząd województwa w celu zagwarantowania właściwego rozwoju województwa to strategia rozwoju województwa i plan zagospodarowania przestrzennego województwa.

Przyjęta uchwałą XXVIII/399/20 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 21 grudnia 2020 r. Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2020 roku – Strategia przyspieszenia 2030+ jest najważniejszym dokumentem programowym stanowiącym podstawę prowadzenia polityki przestrzennej województwa.

Misję rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2021-2030, wywodzącą się z analizy stanu i uwarunkowań rozwoju oraz aspiracji wyrażanych przez społeczeństwo, jak też woli

politycznej wyrażanej przez Samorząd Województwa co do charakteru tego rozwoju, w największym stopniu oddaje hasło „Człowiek w centrum uwagi”.

Zakłada się, że finalnym efektem kształtowania jakości życia mieszkańców w wyniku realizacji zawartych w niniejszej strategii działań, będzie przede wszystkim wzrost zamożności społeczeństwa, ale także znacznie większa satysfakcja z możliwości realizacji aspiracji życiowych na terenie województwa oraz komfort zamieszkiwania w regionie o dobrym stanie środowiska i wysokiej jakości oferowanych usług.

Idea przyspieszenia rozwoju będzie się opierać na czterech filarach, z których wywodzą się cele główne i cele operacyjne:

1. rozwoju społecznym – którego celem będzie wyposażenie społeczeństwa w wiedzę, umiejętności oraz postawy sprzyjające długiemu życiu w zdrowiu i dobrej sytuacji materialnej, a jednocześnie stymulujące rozwój nowoczesnej, efektywnej gospodarki, opartej o silne więzi społeczne,
2. zrównoważonym rozwoju gospodarczym – którego celem będzie zapewnienie podstaw wysokiej jakości życia, kształtowanej warunkami materialnymi i środowiskowymi, a jednocześnie lokować będzie region wśród twórców postępu, a nie tylko konsumentów jego efektów,
3. kształtowaniu przestrzeni – którego celem będzie zapewnienie atrakcyjnych warunków dla życia i prowadzenia działalności gospodarczej w sposób zapewniający utrzymanie we właściwym stanie zasobów i walorów środowiska przyrodniczego regionu, w tym zachowanie funkcjonalnej ciągłości sieci korytarzy ekologicznych,
4. sprawnym funkcjonowaniu systemów – którego celem będzie zapewnienie spójności, dostępności, bezpieczeństwa, czyli uwarunkowań kluczowych dla jakości życia, środowiska i rozwoju gospodarki.

W modelu funkcjonalno-przestrzennym rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego identyfikuje się miejsca, obiekty i dziedziny rozwoju specyficzne dla województwa, a przez to szczególnie istotne dla jego rozwoju.

Gmin Kowal została zakwalifikowana do gmin szczególnie predysponowanych do rozwoju wielkopowierzchniowych przestrzeni inwestycyjnych o znaczeniu ponadlokalnym.

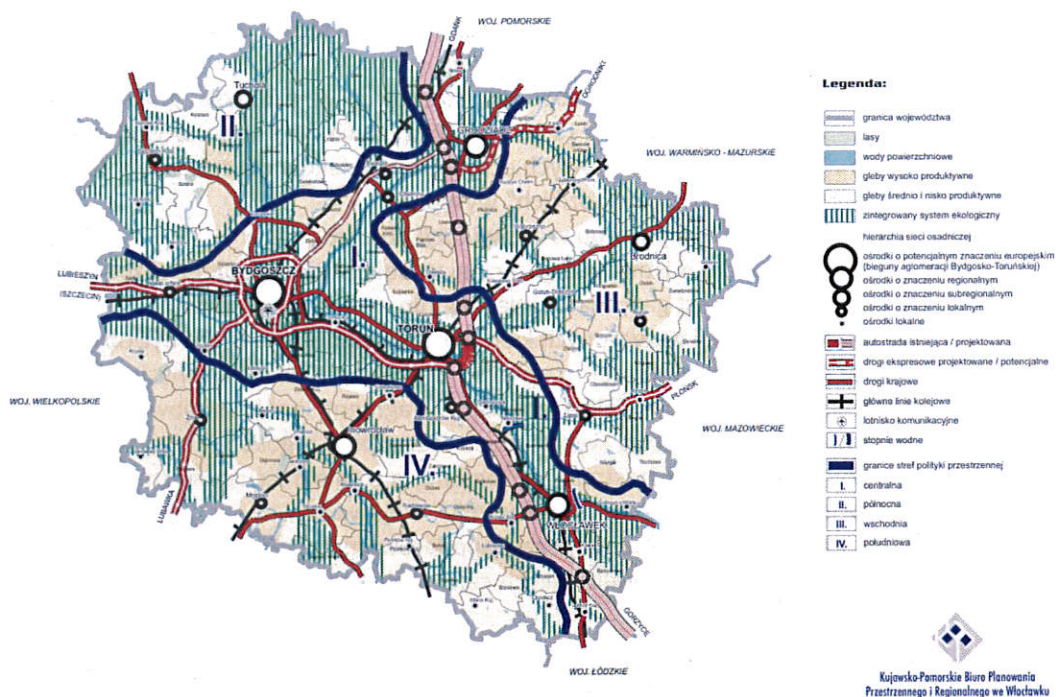
W obowiązującym Planie zagospodarowania przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego przyjętym uchwałą Nr XI/135/03 Sejmiku Województwa Kujawsko - Pomorskiego z dnia 26 czerwca 2003 r. wyodrębnione zostały, z uwzględnieniem zróżnicowanych uwarunkowań obszarów, cztery strefy polityki przestrzennej w której ustalono kierunki zagospodarowania.

**PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO**
1: 750 000

**Strefy polityki
przestrzennej**

RYS. NR 14

Rysunek 16 Strefy polityki przestrzennej w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego

Źródło: Plan zagospodarowania przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego przyjęty uchwałą nr XI/135/2003 Sejmiku Województwa Kujawski-Pomorskiego z dnia 26 czerwca 2003 r. (fragment mapy)

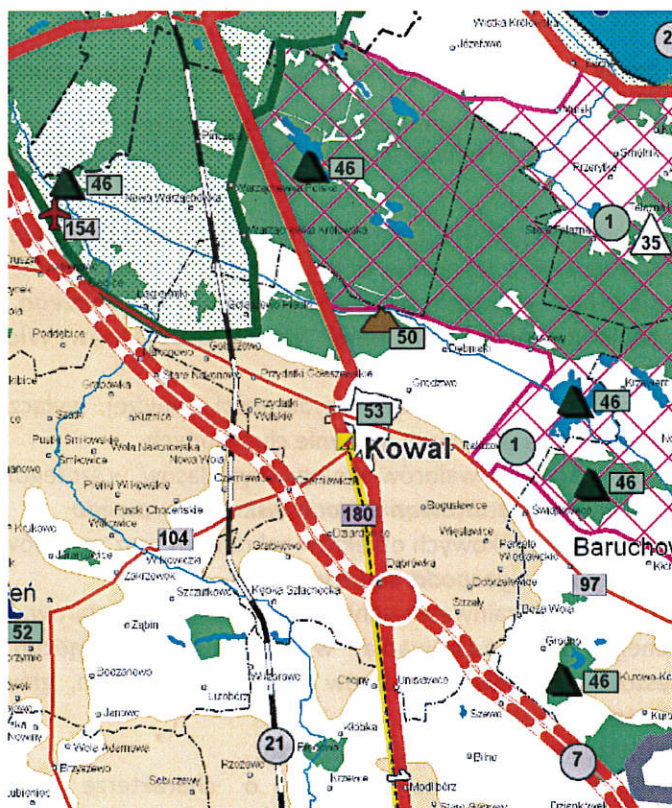
Gmina Kowal położona jest w I „centralnej” strefie polityki przestrzennej. Wśród najważniejszych ujętych w Planie działań w tej strefie, dotyczących gminy Kowal, należy wymienić:

- w zakresie **ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego**
 - włączenie do sieci ekologicznej Natura 2000 Lasów Włocławsko-Gostynińskich, Błot Rakutowskich,
 - zalesianie gruntów o niskiej przydatności rolniczej, wyłączanych z produkcji rolnej, w szczególności na obszarach prawnie chronionych
 - dalsze wzmacnianie walorów ekologicznych lasów, w szczególności monokultur sosnowych
- w sferze **ochrony i kształtowania środowiska kulturowego**
 - konserwację zabytkowych obiektów sakralnych oraz zespołów dworsko-parkowych
- w sferze związanej z **gospodarką turystyczną**
 - porządkowanie zainwestowania turystycznego obszarów, przez poprawę standardu obecnego zagospodarowania, w szczególności urządzeń infrastruktury technicznej, inwestowanie nowych obiektów usług turystycznych, głównie w obrębie istniejących jednostek osadniczych
- w sferze związanej z **działalnością rolniczą**:
 - rozwój produkcji rolnej głównie o charakterze podmiejskim, w tym owoce i warzywa zwłaszcza spod osłon, głównie w oparciu o małe gospodarstwa rolne
 - restrukturyzację i modernizację przetwórstwa rolno-spożywczego, a zwłaszcza mięsnego, mleczarskiego, zbożowo-młynarskiego, owocowo-warzywnego skupionego głównie w ośrodkach miejskich
- modernizację **układu komunikacyjnego**
 - budowę autostrady A1,

- przebudowę drogi krajowej nr 1 (obecnie nr 91)
- przebudowę dróg wojewódzkich do klasy G (główna), m.in. drogi nr 265 Brześć Kujawski – Kowal – Gostynin i nr 269 Szczerkowo – Chodecz – Kowal
- przebudowę dróg powiatowych i gminnych oraz linii kolejowych znaczenia regionalnego, zapewniającą dobrą dostępność siedzib urzędów powiatowych i gminnych
- w sferze **infrastruktury komunalnej**
 - uporządkowanie gospodarki ściekowej w obszarze gmin wiejskich poprzez budowę oczyszczalni ścieków i sieci kanalizacyjnych dla miejscowości o zwartej zabudowie
 - realizację przydomowych oczyszczalni ścieków dla zabudowy rozproszonej
 - bieżącą likwidację „dzikich” wysypisk
- w celu dalszego postępu w **gazyfikacji** obszaru
 - w oparciu o istniejące gazociągi wysokoprężne poprzez rozbudowę i budowę odgałęzień, możliwa jest gazyfikacja miast i gmin, w tym gminy Kowal

W wyniku realizacji wytyczonych kierunków działań strefa ta ma być obszarem wysokiej aktywności społecznej i gospodarczej, rozwoju procesów urbanistycznych, koncentracji infrastruktury technicznej. Obejmuje także znaczący fragment ogólnokrajowego (i regionalnego) systemu ekologicznego. Realizacja wytyczonych kierunków zagospodarowania przyczynić się powinna do uzyskania spójności przestrzennej regionu, a działalność społeczna i gospodarcza spowoduje, że strefa ta stanie się „lokomotywą rozwoju” województwa.

Uszczegółowieniem kierunków zagospodarowania przestrzennego całego województwa jest spis zadań ponadlokalnych realizujących cele publiczne. Wśród wymienionych w Planie zadań obszaru gminy Kowal dotyczą:

Rysunek 17 Inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym w gminie Kowal – obowiązujący plan województwa

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego przyjęty uchwałą Nr XI/135/03 Sejmiku Województwa Kujawsko - Pomorskiego z dnia 26 czerwca 2003 r.– inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym

Zadania o znaczeniu krajowym

- Zad. nr 1 – Włączenie do sieci ekologicznej Natura 2000 następujących obszarów: (...) Lasy Włocławsko-Gostynińskie, Błota Rakutowskie – tworzenie sieci ekologicznej Natura 2000 zostało zakończone, w obszarze gminy Kowal utworzono obszar specjalnej ochrony ptaków Błota Rakutowskie oraz specjalny obszar ochrony siedlisk Błota Kłócieńskie. Odstąpiono od objęcia tą formą ochrony lasów GWPK
- Zad. nr 2 – Ochrona gruntów o wysokiej przydatności dla rolnictwa przed zmianą użytkowania na cele nierolnicze (jest to zadanie ciągłe)
- Zad. nr 7 – budowa autostrady A1 – zadanie zrealizowane
- Zad. nr 11 – przebudowa drogi krajowej nr 1 (obecnie nr 91), budowa obwodnicy miasta Kowal – zadanie zrealizowane
- Zad. nr 21 – Modernizacja linii kolejowej nr 18 - utworzenie połączeń Euro i Intercity na trasie Bydgoszcz- Toruń- Warszawa – zadanie zrealizowane

Zadania o znaczeniu wojewódzkim

- Zad. nr 40 - Realizacja programu zwiększenia lesistości i zadrzewień województwa kujawsko-pomorskiego w latach 2001-2020 – w trakcie realizacji (realizacja ciągła)
- Zad. nr 46 – Opracowanie i ustanowienie planów ochrony dla wszystkich rezerwatów przyrody – zadanie zrealizowane, dla rezerwatu przyrody „Jezioro Rakutowskie” ustanowiony został plan ochrony
- Zad. nr 47 – Zachowanie korytarzy ekologicznych zapewniających ciągłość między obszarami prawnie chronionymi, w tym w dolinie Wisły i w dolinie Noteci – Ustawa w oparciu o którą określono zadanie utraciła moc w dniu 01.05.2004 r.
- Zad. nr 48 – Modernizacja wadliwie funkcjonujących systemów melioracyjnych, w szczególności na Pojezierzu Chełmińsko-Dobrzyńskim i Kujawach – zadanie zrealizowane
- Zad. nr 50 – Likwidacja składowisk odpadów stwarzających zagrożenia dla środowiska i rekultywacja nieczynnych składowisk odpadów – zadanie zrealizowane
- Zad. nr 97 – Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 265, w tym remont mostu w Nakonowie w km 12,40 – w trakcie realizacji
- Zad. nr 180 - Budowa gazociągu wysokiego ciśnienia relacji Kowal – Chodecz Dn 150mm – Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. Oddział Gazowniczy w Bydgoszczy nie zgłosiła takiego zadania inwestycyjnego – przyjęto, że odstąpiono od realizacji.

Jednym z instrumentów realizacji już nieobowiązującej Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2020 – Plan modernizacji 2020+ jest Polityka Terytorialna²⁴, której celem jest odejście od postrzegania obszarów przez pryzmat granic administracyjnych na rzecz ich indywidualnych potencjałów, barier i wzajemnych zależności. Realizowana jest ona na czterech poziomach:

- poziom wojewódzki – obejmujący miasta Bydgoszcz i Toruń oraz obszar powiązany z nimi funkcjonalnie (ZIT wojewódzki),
- poziom regionalny i subregionalny – obejmujący miasta: Włocławek, Grudziądz i Inowrocław wraz z obszarami powiązаныmi z nimi funkcjonalnie (OSI miast regionalnych/subregionalnych),
- poziom ponadlokalny (powiatowy) – obejmujący obszar powiatu ziemskiego (Obszary Rozwoju Społeczno-Gospodarczego),
- poziom lokalny – w ramach idei rozwoju lokalnego, kierowanego przez społeczność (RLKS).

Jednostki samorządu terytorialnego z własnej inicjatywy organizują się w ramach wyznaczonych (zaproponowanych) obszarów, przy merytorycznym i organizacyjnym wsparciu Samorządu

²⁴ Założenia przyjęte Uchwałą Nr 43/1605/13 Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 30 października 2013 r., zmienione Uchwałą Nr 11/346/2016 Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 16 marca 2016 r. oraz Uchwałą Nr 7/238/18 Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 21 lutego 2018 r.

Województwa. Podstawą realizacji Polityki Terytorialnej na każdym jej poziomie jest Strategia Rozwoju przygotowana dla danego obszaru. Dokument taki wskazuje przede wszystkim kierunki i cele rozwojowe dla sfery społecznej i gospodarczej i zawiera przedsięwzięcia infrastrukturalne i społeczne niezbędne dla danego terytorium.

Gmina Kowal położona jest w Obszarze Strategicznej Interwencji (OSI) miasta Włocławek, dla którego sporządzona została „Strategia rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji dla miasta Włocławek oraz obszaru powiązanego z nim funkcjonalnie 2020+”.

Zasięg terytorialny OSI Włocławka i obszaru powiązanego z nim funkcjonalnie³

³ Zasięg obszarowy OSI Włocławka uległ zmianie w stosunku do wskazanego w opracowaniu „Delimitacja i charakterystyka obszaru funkcjonalnego Włocławka oraz propozycja zasięgu realizacji instrumentu Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych”, w związku z tym, iż na mocy porozumienia gminy Dobrzyń nad Wisłą i Bobrowniki odstąpiły od realizacji działań wspólnie z OSI Włocławka.

Rysunek 18 Zasięg terytorialny OSI Włocławka

Źródło: Założenia polityki terytorialnej województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2014-2020 Załącznik do Uchwały Nr 7/238/18 Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 21 lutego 2018 r

Strategia określa cele rozwojowe oraz priorytety inwestycyjne, identyfikuje występujące problemy lub potencjały i wskazuje cel – sposób rozwiązania problemu lub wykorzystania potencjału wraz z proponowanymi działaniami. Znaczna część z zawartych w Strategii działań to działania o charakterze organizacyjnym. Do istotnych, mających związek z przestrzenią, należą działania dotyczące budowy infrastruktury technicznej, w tym dla obszarów inwestycyjnych, działania dotyczące budowy i przebudowy dróg oraz tras rowerowych, parkingów i oświetlenia ulicznego, działania związane z termomodernizacją budynków a także działania związane z tworzeniem placówek wsparcia i opieki nad osobami starszymi oraz placówki przedszkolnej.

Strategia zawiera również szereg konkretnie określonych projektów, podzielonych na listę podstawową i rezerwową, które stanowią priorytetowe inwestycje. Ich realizacja będzie uzależniona od pozyskania środków z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020 lub też środków z innych źródeł.

Na liście podstawowej znalazły się takie inwestycje w gminie Kowal jak:

- Termomodernizacja obiektów będących własnością gminy Kowal - budynki Szkoły Podstawowej w miejscowości Nakonowo, świetlica w miejscowości Czerniewiczki – zrealizowane
- Przebudowa wraz z rozbudową drogi wojewódzkiej nr 265 Brześć Kujawski-Gostynin od km 19+130 do km 34+025 w zakresie dotyczącym budowy ciągów pieszo-rowerowych – w realizacji
- Przebudowa wraz z rozbudową drogi wojewódzkiej nr 265 Brześć Kujawski - Gostynin od km 0+003 do km 19+117 w zakresie dotyczącym budowy ciągów pieszo-rowerowych – w realizacji

Na liście rezerwowej znalazły się takie inwestycje w gminie Kowal jak:

- Wsparcie dostępu do usług opiekuńczych dla osób starszych z niepełnosprawnościami oraz osób niesamodzielnymi z terenu Gminy Kowal

Odrębną listę stanowią projekty komplementarne, wykraczające poza możliwości finansowania w ramach polityki terytorialnej ale istotne dla zachowania spójności interwencji w tym obszarze. Na liście tej znalazły się takie inwestycje w gminie Kowal jak:

- Rewitalizacja zabytkowego pałacu i parku dworskiego w miejscowości Kępka Szlachecka, gmina Kowal – odstąpiono z uwagi na sytuację prawną nieruchomości
- Budowa sali gimnastycznej przy Gimnazjum Publicznym w Grabkowie

Gmina Kowal, wraz z gminami: Baruchowo, Boniewo, Brześć Kujawski, Chocień, Chodecz, Fabianki, Izbica Kujawska, Miasto Kowal, Lubień Kujawski, Lubanie, Lubraniec i Włocławek, wchodzi w skład „Lokalnej Grupy Działania Dorzecza Zgłowiączki” dla której sporządzona została Lokalna strategia rozwoju na lata 2014-2020” (LSR)²⁵ która realizowana jest w trzech etapach (I – od drugiej połowy 2016 do końca 2018 roku, II – od początku 2019 do końca 2020 roku, Etap III – od początku 2021 roku do końca 2022 roku).

W strategii określono cele ogólne i szczegółowe, grupy docelowe do których skierowane będą działania oraz zasady wyboru projektów, jakie będą realizowane na obszarze działania Stowarzyszenia.

Cele ogólne zawarte w Strategii:

- I. wspieranie przedsiębiorczości oraz podniesienia kompetencji i aktywności zawodowej społeczności objętej LSR,

²⁵ Załącznik nr 1 do uchwały Walnego Zebrania Członków LGD nr 10/2016 z dnia 18.10.2016 r. zaktualizowana uchwałą nr 1 Zarządu Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Dorzecza Zgłowiączki z dnia 16.05.2019r

- II. Wzrost udziału społeczności lokalnej w życiu społecznym i kulturalnym na obszarze LGD,
 III. Rozwój turystyki i agroturystyki oraz podniesienie, jakości życia mieszkańców w obszarze komunikacji, rekreacji i wypoczynku

realizowane są ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020 w ramach osi 7, której celem jest ożywienie społeczne i gospodarcze na obszarach LGD.

Zgodnie z zasadami realizacji polityki terytorialnej województwa określonymi w obecnie obowiązującej strategii gmina Kowal będzie wchodziła w skład Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej tj. OPPT Włocławka.

Strategia rozwoju gminy Kowal na lata 2015-2025 określiła wizję rozwoju „Gmina Kowal jako obszar zamieszkały przez ludzi aktywnych i przedsiębiorczych, z rozwiniętym rolnictwem, wyposażona w pełną infrastrukturę techniczną, posiadająca czyste i zdrowe środowisko naturalne, a także atrakcyjna jako obszar inwestycyjny”. Strategia wskazała cztery sfery będące priorytetem rozwoju gminy Kowal: społeczna, infrastruktura techniczna, gospodarka, środowisko i dla każdej nich wskazała cele strategiczne i projekty kluczowe. Ich zestawienie zawiera poniższa tabela:

Działanie	projekt kluczowy
Cel strategiczny Aktywizacja społeczności lokalnej na rzecz rozwoju gospodarczego oraz integracji wzrostu poczucia tożsamości i więzi międzyludzkich	
Wspieranie szeroko rozumianej edukacji	Podstawy organizacyjne i finansowe funkcjonowania rolnictwa ekologicznego
	Agroturystyka – organizacja i zasady funkcjonowania
	Opracowanie programu wspierania osób zamierzających podnosić swoje wykształcenie (np. ukończenie szkoły średniej lub wyższej)
Wspieranie działalności organizacji pozarządowych	Przygotowanie i wyposażenie wspólnej bazy (siedziby) dla organizacji działających na terenie gminy
	Realizowanie wspólnych, partnerskich projektów statutowych gmina jako Partner
Promowanie dobrych praktyk i doświadczeń w zakresie działalności społecznej	Organizowanie cyklicznych spotkań z instytucjami i osobami mającymi przekazać swoje doświadczenia i osiągnięcia na polu działalności społecznej
Pobudzanie przedsiębiorczości i aktywności zawodowej wśród mieszkańców	Utworzenie przy Urzędzie Gminy w Kowalu punktu konsultacyjnego dla osób zainteresowanych prowadzeniem działalności gospodarczej
	Stała promocja potrzeby aktywności zawodowej i podnoszenia kwalifikacji
Organizowanie przedsięwzięć mających na celu wzrost wiedzy o swojej „małej ojczyźnie”	Stała promocja wiedzy o gminie Kowal, jej kulturze, historii i przyrodzie
	Opracowanie i wydanie popularnej pozycji książkowej (również na płycie) zawierającej najciekawsze informacje o gminie i jej mieszkańcach
	Stałe wspieranie osób kultywujących tradycje i tożsamość lokalną
Cel strategiczny Rozwój infrastruktury technicznej wpływającej na atrakcyjność inwestycyjną gminy oraz jakość życia mieszkańców	
Modernizacja wewnętrznego układu drogowego	Budowa i modernizacja dróg gminnych zgodnie z przyjętym Planem Rozwoju Lokalnego dla gminy Kowal
	Aktywne działania na rzecz modernizacji dróg znajdujących się w gestii innych zarządców
Rozwój infrastruktury kanalizacyjnej	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków (ze względu na rozproszony charakter zabudowy gminy budowa indywidualnych oczyszczalni jest najbardziej korzystna ze względów ekonomicznych)
	Modernizacja i rozbudowa istniejącej gminnej oczyszczalni ścieków w m. Rakutowo (punkt zlewny)
	Przebudowa sieci kanalizacyjnej w Gołaszewie, gm. Kowal
	Budowa sieci kanalizacyjnej w m. Więstawice Parcele Bogusławskie (przepompownia) Dziardonice – Grabkowo – Ossówek – Dąbrówka
Rozwój i modernizacja sieci wodociągowej	Budowa wodociągu dla kompleksu obszarów inwestycyjnych w rejonie węzła autostradowego Kowal
	Modernizacja sieci wodociągowych na terenie gminy Kowal
Rozwój energetyki, w tym odnawialnej OZE	Wdrożenie programu „Montaż mikroinstalacji OZE w ramach Gminnego Programu Prosumenckiego dla gminy Kowal”
	Montaż instalacji fotowoltaicznych na obiektach użyteczności publicznej

	Montaż instalacji fotowoltaicznych na obiektach mieszkalnych
Podjęcie prac na rzecz gazyfikacji gminy	Opracowanie wstępnej koncepcji gazyfikacji gminy z uwzględnieniem terenów inwestycyjnych
Rozwój i modernizacja melioracji	Opracowanie koncepcji rozwoju melioracji uwzględniającej małą retencję
Cel strategiczny Zwiększanie atrakcyjności inwestycyjnej gminy i tworzenie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości	
Przygotowanie terenów inwestycyjnych w rejonie węzła autostradowego Kowal	Wykup terenów pod inwestycje i uzbrojenie
	Uchwalenie mpzp
Tworzenie instytucji wsparcia dla małej i średniej przedsiębiorczości	Utworzenie komórki zajmującej się doradztwem i pomocą organizacyjno-prawną dla chętnych do prowadzenia własnej działalności gospodarczej
	Ustanowienie przepisów prawa lokalnego sprzyjającego rozwojowi przedsiębiorczości
Promocja walorów gospodarczych gminy	Przygotowanie i realizacja programu promocji
	Współpraca z Urzędem Marszałkowskim Województwa Kujawsko-Pomorskiego w ramach promocji całego terenu województwa
Promocja walorów turystycznych i wspieranie rozwoju ogólnodostępnej bazy turystycznej i wypoczynkowej	Przygotowanie i realizacja programu promocji
	Przebudowa terenów przy plaży gminnej nad Jeziorem Lubiechowskim
Wspieranie różnych form budownictwa mieszkaniowego	Opracowanie programu rozwoju różnych form budownictwa mieszkaniowego
	Przygotowanie programu promocji gminy jako atrakcyjnego miejsca zamieszkania. Program powinien uwzględnić możliwość budowy obiektów dla pensjonariuszy „Domów złotej jesieni”
Cel strategiczny Racjonalne wykorzystanie i ochrona zasobów przyrodniczych	
Uporządkowanie zagospodarowanych terenów turystycznych wokół Jeziora Lubiechowskiego	Opracowanie programu i zakresu zadań i prac związanych z porządkowaniem
Ochrona powietrza atmosferycznego i zapobieganie jego zanieczyszczeniom	Prace termomodernizacyjne połączone z remontem więźby dachowej oraz pokrycia dachowego na budynkach komunalnych
	Opracowanie programu gazyfikacji gminy
Promowanie i wspieranie rolnictwa ekologicznego	Opracowanie i wdrożenie programu promocji rolnictwa ekologicznego
Poprawa estetyki zabudowy wiejskiej	Opracowanie programu estetyzacji gminy Kowal
Promocja zasobów przyrody	Budowa oznakowania walorów turystycznych poprzez wizualizację szlaków turystycznych i ich odpowiednie oznakowanie
	Współpraca z GWPK, Nadleśnictwem, RDOŚm, Towarzystwem Ochrony Przyrody

Strategiczne dla gminy obszary są zależne od siebie i wzajemnie się przenikają. Zadania zrealizowane w zakresie infrastruktury technicznej pomogą zrealizować zadania w sferze gospodarczej, pozytywnie wpłyną na ochronę środowiska i rozwój rekreacji oraz turystyki. Działania w ramach strefy społecznej wpłyną na poprawę aktywności mieszkańców.

Strategia jest na bieżąco realizowana – w latach 2018-2019, zgodnie z Raportem o stanie gminy za rok 2018 i za rok 2019, realizowane były następujące działania:

w ramach celu Rozwój infrastruktury technicznej wpływającej na atrakcyjność inwestycyjną gminy oraz jakość życia mieszkańców:

- Modernizacja i rozbudowa wewnętrznego układu komunikacyjnego
 - Przebudowa drogi w m. Unisławice 1+575 km
 - Przebudowa drogi w m. Czerniewiczki 1+190 km
 - Przebudowa mostu na rzece Rakutówka

- Przebudowa drogi w m. Strzały na odcinkach od km 0+000 do km 0+183 i od km 0+665 do km 1+272 o łącznej długości 790,00 m
- Rozpoczęto przebudowę drogi gminnej w miejscowościach Dobrzelewie - Więśławice na odcinku od km 0+000 do 2+340 km
- Wykonanie remontu części drogi gminnej w m. Dębniaki odc. od drogi powiatowej Kowal – Mostki do wsi Krzewent
- Rozwój infrastruktury kanalizacyjnej
 - Zakup i montaż zestawu do gospodarki osadem ściekowym na terenie gminnej oczyszczalni ścieków w miejscowości Rakutowo
 - Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy Kowal 28 szt.
- Rozwój i modernizacja sieci wodociągowej
 - Wymiana zestawu hydroforowego na terenie stacji uzdatniania wody w m. Grabkowo gmina Kowal
 - Budowa odcinka gminnej sieci wodociągowej z rur PE 110 w m. Dąbrówka dz. nr 17/1, 18/1, 24/1, 25/1, 26/1, Unisławice dz. nr 5/2, 8/3, 8/5, 11 gmina Kowal
 - Budowa zbiornika retencyjnego i wymianę zestawu hydroforowego na terenie stacji uzdatniania wody w miejscowości Dębniaki, dz. nr 122/2
 - Budowa stacji podwyższania ciśnienia wody dla miejscowości Unisławice, dz. nr 59/1 obręb Strzały
- Rozwój energetyki w tym źródeł OZE
 - W ramach próby zainstalowano lampy wykorzystujące energię słoneczną do oświetlenia dróg gminnych w miejscowościach Grabkowo, Dziardonice, Dobrzelewie.
 - Zamontowano innowacyjne źródło ogrzewania (pompa ciepła) na obiekcie świetlicy w m. Czerniewiczki.
 - Zamontowano panele fotowoltaiczne na dachu świetlicy w Czerniewiczkach.
 - Budowa energooszczędnego oświetlenia ulicznego na terenie gminy Kowal – 33 szt. lamp
- Podjęcie prac na rzecz gazyfikacji gminy
 - W roku 2018 przystąpiono do współpracy z biurem projektowym z Krakowa opiniując i uzgadniając dokumentację projektową budowy gazociągu DN1000 Gustorzyn – Wronów Etap I Gustorzyn – Leśniewice. W 2019 roku podjęto rozmowy aby w ramach tej inwestycji - na potrzeby gminy Kowal oraz okolicznych gmin wykonana została stacja redukująca ciśnienie gazu z wysokiego na średnie.

W ramach celu **Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej gminy i tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości**

- Pełne przygotowanie terenów inwestycyjnych
 - Uchwała nr XXXVI/211/18 Rady Gminy Kowal z dnia 23 marca 2018 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w obrębie miejscowości Dąbrówka, Unisławice i Kępka Szlachecka w gminie Kowal
 - Wychodząc naprzeciw inwestorom Rada Gminy Kowal podjęła uchwałę nr IV/42/2019 z dnia 25 marca 2019r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kowal co stworzy możliwość powiększenia terenów inwestycyjnych o kolejne 230 ha
- Promocja walorów gospodarczych gminy
 - Utworzenie Parku Inwestycyjnego Gminy Kowal. Banery reklamowe, współpraca z instytucjami takimi jak: Centra Obsługi Inwestorów i Eksporterów (COIE), Polska Agencja Inwestycji i Handlu (PAIH)

- Kontynuacja projektu „Expressway – promocja terenów inwestycyjnych” w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020
 - Promocja walorów turystycznych i wspieranie rozwoju ogólnodostępnej bazy turystycznej
 - współpraca z GWPK, Nadleśnictwem Włocławek, RDOŚ,
 - realizacja przedsięwzięcia pn.: „Utworzenie ogólnodostępnego miejsca wypoczynku i rekreacji nad jeziorem Lubiechowskim”
 - promowanie gospodarstw agroturystycznych na stronie internetowej Gminy Kowal
- W ramach celu Racjonalne wykorzystanie i ochrona zasobów przyrodniczych
- Ochrona powietrza atmosferycznego i zapobieganie jego zanieczyszczeniom
 - termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej będących własnością Gminy Kowal – budynków Szkoły w miejscowości Nakonowo z wymianą źródła ogrzewania na innowacyjne oraz budynku świetlicy wiejskiej w miejscowości Czerniewiczki z likwidacją istniejącego źródła ogrzewania i montażem pompy ciepła oraz paneli fotowoltaicznych,
 - dofinansowanie wymiany 9 źródeł ciepła zasilanych paliwami stałymi na terenie Gminy Kowal, - modernizacje dróg gminnych w miejscowościach Unisławice i Czerniewiczki w celu zapobieżenia pyleniu
 - Wymiana instalacji CO w świetlicy wiejskiej w miejscowości Dębniaki i Strzały
 - Promocja zasobów przyrody
 - utworzenie ogólnodostępnego miejsca wypoczynku i rekreacji nad Jeziorem Lubiechowskim
 - Ochrona środowiska i ochrona przyrody
 - Opieka nad zwierzętami bezdomnymi
 - Wspieranie działań na rzecz ładu przestrzennego i estetyki przestrzeni
 - Wykonane zostały nasadzenia w postaci 320 szt. krzewów oraz drzew przy świetlicach gminnych, SUW Grabkowo, Gimnazjum Publicznym w Grabkowie oraz na terenie parku w Bogusławicach.

Aktywizacja społeczności lokalnej na rzecz rozwoju gospodarczego oraz integracji i wzrostu poczucia tożsamości i więzi międzyludzkich

- Rewitalizacja zasobów społecznych i materialnych
 - Opracowany został Lokalny Program Rewitalizacji podjęty uchwałą nr XXXVI/223/18 z dnia 23 marca 2018 r. w sprawie: „przyjęcia Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Kowal na lata 2018 – 2023
- Wspieranie działalności organizacji pozarządowych
 - Wspieranie działalności jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych, Kół Gospodyń Wiejskich oraz orkiestry dętej z terenu Gminy Kowal
- Wspieranie szeroko rozumianej edukacji i sportu
 - Dofinansowanie Miejsko Gminnego Klubu Sportowego „Kujawiak” Kowal,
 - przygotowanie projektu pn.: „Utworzenie ogólnodostępnych miejsc wypoczynku i rekreacji w miejscowościach Więśławice i Grabkowo” (siłownie zewnętrzne)

8.2. Analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne

8.2.1. Analiza ekonomiczna

Rolnictwo

Gmina Kowal posiada średnio korzystne warunki do produkcji rolniczej. Grunty najbardziej przydatnych dla rolnictwa klas I – IVb zajmują łącznie 62,56%, a ogólny wskaźnik jakości rolniczej

przydatności przestrzeni produkcyjnej jest średni i wynosi 67,3 na 100 punktów przy wskaźniku dla województwa kujawsko-pomorskiego wynoszącym 71 pkt.

W klimatycznym bilansie wodnym rolnictwa (sporządzonym za okres 1970-2015)²⁶ obszar gminy Kowal cechuje się skrajnymi niedoborami wody, co powoduje, że nie można w pełni wykorzystać urodzajności pierwotnej gleb dla produkcji roślinnej.

Wg przeprowadzonego w 2010 r. Spisu Rolnego, na obszarze gminy Kowal funkcjonowało 621 gospodarstw rolnych, w tym 97,3% z nich osiągało dochody z działalności rolniczej (średnia w województwie kujawsko-pomorskim 87,7%). 53 gospodarstwa (8,5% wszystkich gospodarstw) uzyskiwało również dochody z pozarolniczej działalności gospodarczej (średnia w województwie 16,7%). Oznacza to, że prowadzone w gminie gospodarstwa rolne główne dochody czerpią z działalności rolniczej.

W strukturze gospodarstw wg powierzchni znaczny udział miały gospodarstwa małe (od 1 do 5 ha – 26%). Udział gospodarstw powyżej 15 ha wynosił w 2010 r. 18,8% ogólnej liczby gospodarstw (średnia w województwie kujawsko-pomorskim to 21,2%). Gospodarstwa powyżej 15 ha stanowią najsilniejszą grupę gospodarstw rolnych, a zarazem najbardziej rozwojową, są zdolne do funkcjonowania w warunkach gospodarki rynkowej.

W okresie od 2002 do 2010 r. obserwowane było zmniejszenie liczby gospodarstw rolnych o ok. 1/5 liczebności. W efekcie liczba gospodarstw w poszczególnych przedziałach wielkościowych również uległa zmniejszeniu.

Większość gospodarstw prowadziła produkcję wielokierunkową bez wyraźnie określonej specjalizacji. 507 spośród wszystkich gospodarstw zajmowało się produkcją roślinną.

Zwierzęta gospodarskie utrzymywano w 377 gospodarstwach rolnych. Najliczniej hodowano drób, trzodę chlewną i bydło.

Usługi i działalność produkcyjna przedsiębiorczość

Analiza liczby podmiotów wpisanych do rejestru REGON w latach 2010 – 2019 wskazuje na rosnącą ogólną liczbę podmiotów funkcjonujących w gminie Kowal – odpowiednio 198 w roku 2010 i 253 podmioty w roku 2019 (wzrost o 28%). Wzrost ten był większy niż przeciętnie w województwie kujawsko-pomorskim (8%) oraz w powiecie włocławskim (13%). Dominują podmioty sektora prywatnego. Podmioty sektora publicznego stanowią zaledwie niespełna 2% wszystkich podmiotów a ich działalność obejmuje sekcję P (edukacja – 4 podmioty), sekcję R (działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją – 1 podmiot).

W analizowanym okresie lekkiemu przesunięciu uległa natomiast struktura podmiotów wg rodzaju prowadzonej działalności (wg sekcji PKD 2007). Największy procentowo spadek nastąpił w sekcji A (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo) – o 50% oraz w sekcji K – działalność finansowa i ubezpieczeniowa o blisko 35%. Największy wzrost 500% nastąpił w sekcji P – edukacja, przy czym w sekcji tej ubyło podmiotów sektora publicznego a przybyło sektora prywatnego. Duży wzrost odnotowano także w sekcji Q – opieka zdrowotna i pomoc społeczna 275% i zmiany te zaszły w sektorze prywatnym.

Największy przyrost liczby podmiotów gospodarczych (w liczbach bezwzględnych) odnotowano w sekcji F – budownictwo (13 podmiotów) oraz H – transport i gospodarka magazynowa (10 podmiotów)

Wysoki wzrost nastąpił również w sekcji Q (opieka zdrowotna i pomoc społeczna) – 7 podmiotów, sekcji G – handel hurtowy i detaliczny – 7 podmiotów.

Należy również zwrócić uwagę, że podmioty gospodarcze z terenu gminy Kowal wpisane do rejestru REGON stanowią zaledwie 3,9% wszystkich podmiotów w powiecie włocławskim. Jest to wartość bardzo niska. Gmina nie wyróżnia się również na tle powiatu w żadnej z sekcji PKD.

Pod względem klas wielkościowych podmiotów gospodarczych (mierzonych liczbą zatrudnionych) funkcjonujących w gminie Kowal w latach 2010-2019 zaszły zmiany polegające na zmniejszeniu się

²⁶ Strategia na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, str. 336

liczby największych w gminie podmiotów, zatrudniających od 1 do 49 osób (z 17 w 2010 r. do 10 w 2019 r.). Podobne zjawisko wystąpiło w powiecie włocławskim i województwie kujawsko-pomorskim lecz miało mniejszą skalę. W gminie, wg stanu na koniec 2019 r. dominują małe podmioty gospodarcze, zatrudniające do 9 osób (96% wszystkich podmiotów), podobny udział małych podmiotów w ogólnej liczbie podmiotów gospodarczych występuje w powiecie włocławskim i województwie kujawsko-pomorskim.

W latach 2012-2019 nastąpił wzrost liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą ze 148 do 202 osób (o ok. 27%). Największy przyrost podmiotów prowadzonych przez osoby fizyczne nastąpił w sekcji F - budownictwo. Wysoki wzrost odnotowano również w sekcji G –handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, wyłączając motocykle. Spadek liczby podmiotów prowadzonych przez osoby fizyczne obserwowany jest w sekcji A (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo) – 50% oraz w sekcji Q (opieka zdrowotna i pomoc społeczna) – również zbliżony do 50%.

Wskaźniki – osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym - są znacznie mniejsze od średnich w powiecie włocławskim i województwie kujawsko-pomorskim i wynoszą (w roku 2019) odpowiednio 52 (powiat 60, województwo 72) i 8,17 (powiat 9,64, województwo 129).

Gmina Kowal posiada niskie wskaźniki w zakresie liczby i wielkości podmiotów gospodarczych. Brak tu większych firm, funkcjonują podmioty małe, zatrudniające do 49 pracowników. Aktywność gospodarcza osób fizycznych, w porównaniu do powiatu włocławskiego i województwa kujawsko-pomorskiego jest niska. Wpływ na niskie wskaźniki może mieć położenie gminy Kowal. Miasto Kowal, które otacza gmina, koncentruje różnego rodzaju działalności, posiada lepsze warunki, niż obszar gminy wiejskiej Kowal, do prowadzenia różnych form działalności (położenie, koncentracja usług niezbędnych do prowadzenia działalności, większy rynek zbytu itp.).

Turystyka i agroturystyka

Gmina Kowal mimo nie najlepszych warunków do produkcji rolnej jest gminą rolniczą. Jednak jej północna, i północno-wschodnia część posiada predyspozycje do rozwoju funkcji turystycznej i rekreacyjnej. Sprzyjają temu lasy Gostynińsko-Włocławskie i jeziora, w szczególności Lubiechowskie i Krzewent. W ich rejonie rozwija się zabudowa letniskowa i powstają publiczne obiekty służące rekreacji. Nie należy jednak zakładać znacznego udziału turystyki w gospodarce gminy. Zabudowa letniskowa służy wypoczynkowi jej właścicieli, nie występują obiekty oferujące miejsca noclegowe dla turystów (za wyjątkiem nielicznych gospodarstw agroturystycznych).

Wnioski

Z powyższych analiz wynika, że dominującą i podstawową funkcją ekonomiczną gminy jest i będzie rolnictwo. Obok działalności rolniczej rozwijają się tu różnego rodzaju działalności gospodarcze ale skala ich jest niewielka. Mimo predyspozycji do rozwoju turystyki nie należy jej traktować jako znaczący potencjał umożliwiający wygenerowanie istotnych korzyści gospodarczych dla gminy. Szansą dla gminy jest udostępnienie inwestorom terenów przy węźle autostrady A1 pod duże inwestycje produkcyjne, logistyczne, magazynowe itp.

8.2.2. Analiza środowiskowa

Północna i północno-wschodnia część gminy to obszar o bardzo bogatej bioróżnorodności, objęty różnymi formami ochrony przyrody. Położone w tej części gminy rozległe kompleksy leśne wchodzą w skład Gostynińsko-Włocławskiego Parku Krajobrazowego w którym występują ograniczenia w zabudowie zawarte w Rozporządzeniu Nr 37/2004 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 3 grudnia 2004 roku w sprawie Gostynińsko - Włocławskiego Parku Krajobrazowego w części

województwa kujawsko-pomorskiego (Dz. Urz. Woj. Kuj. - Pom. z 2004 r. Nr 120, poz. 1017 z późn. zm.). Chronią one zasoby przyrody i uniemożliwiają nadmierną presję inwestycyjną w tym obszarze. W rejonie Jeziora Rakutowskiego ustanowione zostały obszary Natura 2000, w których gospodarowanie odbywa się z uwzględnieniem ochrony ptaków lub siedlisk dla których obszary te zostały utworzone. Dodatkowym ograniczeniem dla rozwoju w tym rejonie innych funkcji jest płytkie zaleganie wód gruntowych i podatność na występowanie podtopień.

Stan i zasoby środowiska w pozostałym obszarze gminy Kowal nie stanowi istotnych barier dla rozwoju zabudowy o różnym charakterze (mieszkaniowej, usługowej, produkcyjnej). Chronione przed nią powinny być gleby wysokich klas bonitacyjnych, tereny o trudnych warunkach gruntowo-wodnych (gleby hydrogeniczne).

Występujące na terenie gminy urodzajne gleby w oparciu o które rozwinęła się rolnicza funkcja gminy należy zachować w jak najlepszym stanie – chronić przed erozją, odpowiednio prowadzić gospodarkę rolną, ograniczać przeznaczanie gleb najwyższych klas bonitacyjnych na cele nierolnicze oraz chronić przed zabudową niezwiązaną z funkcją rolniczą.

Ograniczeniem dla zabudowy są również obszary szczególnego zagrożenia powodzią występujące wzdłuż rzeki Rakutkówki i Lubieńki.

Ukształtowana w gminie zabudowa a także powstająca nowa zabudowa uwzględnia wyżej wymienione ograniczenia.

Stan i zasoby środowiska w gminie Kowal nie stanowią istotnych barier dla rozwoju zabudowy o różnym charakterze (mieszkaniowej, usługowej, produkcyjnej). Chronione przed nią powinny być, jak wspomniano wyżej, gleby wysokich klas bonitacyjnych, obszary wchodzące w skład korytarzy ekologicznych, jak również tereny o trudnych warunkach gruntowo-wodnych. W obszarach chronionych należy dostosować rodzaj przedsięwzięć do obowiązujących tam zakazów.

8.2.3. Analiza społeczna

Wsie w gminie Kowal są bardzo zróżnicowane pod względem liczby ludności. Największa, Rakutowo, liczące 413 mieszkańców, jest czterdziestopięciokrotnie większa od najmniejszej – Szosa Włocławka, liczącej 9 mieszkańców. Średnia liczba ludności w miejscowościach gminy wynosi 165 osób. Wszystkie wsie sołeckie mają ponad 100 mieszkańców i większość z nich posiada wyposażenie w podstawowe usługi. W sieci osadniczej nie ma wyraźnie wyodrębnionych ośrodków. Przestrzenny układ wsi w większości oparty jest na układzie ulicowym. Zabudowa zlokalizowana jest wzdłuż dróg, zazwyczaj po obu ich stronach i stanowi często bardzo długie ciągi dość zwartej zabudowy mieszkaniowej przeplecionej drobnymi usługami (np. Rakutowo). Zabudowa zagrodowa jest czasami przemieszana z zabudową mieszkaniową jednorodzinną przy wspomnianych ciągach dróg, a w pozostałych obszarach – rozproszona. Praktycznie nie występuje zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna.

Liczba budynków mieszkalnych w gminie w 2019 r. wynosiła 1135. Przyrost liczby budynków mieszkalnych (o ponad 6%) w okresie 2010-2019 był mniejszy niż średni w powiecie włocławskim (9,3%). Oznacza to, że gmina jest przeciętnie atrakcyjna do zamieszkania.

Centrum usług znajduje się w mieście Kowal otoczonym terenami gminy. Wsie w gminie Kowal są z tego powodu dość ubogie w usługi i infrastrukturę społeczną (szczegółowy opis w rozdziale 6.3).

Niemal wszystkie budynki zlokalizowane na terenie gminy Kowal są podłączone do gminnej sieci wodociągowej (stopień zwodociągowania 99,9%). Stopień skanalizowania (korzystający z kanalizacji w ogóle ludności) gminy Kowal jest niski i wynosi 32%. Brak jest sieci gazowej rozdzielczej.

Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania wynosi 87,7 m², a na 1 osobę przypada średnio 29,2m² powierzchni.

W ostatnich latach obserwowane są rosnące oczekiwania ludności co do wielkości mieszkań, stosowanych technologii i ich wyposażenia. Zmniejsza się przeciętna liczba osób zamieszkujących jedno mieszkanie (w 2010r. – 3,26; w 2019 r. - 3,0 osoby) oraz rośnie powierzchnia mieszkań.

W dalszej analizie, przy określaniu zapotrzebowania na nową zabudowę przyjęto perspektywę 30 lat od roku sporządzenia analiz (2019), czyli do roku 2049 i przyjęto:

- jako dane bazowe – dane za rok 2013, zgodnie z danymi na podstawie których GUS sporządził prognozę ludności ,
- prognozowaną liczbę osób na 1 mieszkanie w roku 2049 – 2,54²⁷,
- szacunkowy wzrost powierzchni 1 mieszkania z 87,7 m² w 2019 r. do 98 m² w 2049 (w oparciu o trend wzrostu powierzchni mieszkań obserwowany w gminie w latach 2010-2019).

Rynek pracy w gminie jest niewystarczający, analiza macierzy dojazdów do pracy²⁸ wskazuje, że 275 mieszkańców gminy dojeżdża do pracy poza granicę gminy Kowal. Stanowi to 7% mieszkańców gminy ale jednocześnie 10,7% mieszkańców gminy będących w wieku produkcyjnym.

Gmina stanowi miejsce pracy nielicznych osób (49) dojeżdżających - głównie z Włocławka, Chocenia i miasta Kowal.

Wpływ na to ma m.in. położenie gminy w stosunku do miasta Kowal, stanowiącego centrum usługowe i administracyjne dla mieszkańców gminy Kowal oraz bliskość i dogodne powiązania komunikacyjne z miastem Włocławek.

Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w gminie Kowal w latach 2010-2019 systematycznie spada – z 302 osób w 2010 roku do 173 osób w 2019 r. Udział zarejestrowanych bezrobotnych w grupie osób w wieku produkcyjnym na koniec 2019 r. wynosił 7,0% i był niższy niż w powiecie włocławskim (8,7%) ale wyższy niż w województwie kujawsko-pomorskim (5,1%).

8.3. Prognoza demograficzna

Prognoza liczby ludności na lata 2014-2050, sporządzona przez Główny Urząd Statystyczny, obliczona została w oparciu o stan ludności w dniu 31.12.2013 r. Prognozę liczby ludności dla gminy Kowal obliczono na podstawie prognozy dla powiatu włocławskiego.

W dniu 31.12.2013 r. gmina Kowal liczyła 3963 osoby a powiat włocławski 86 920 osób.

Ludność gminy Kowal stanowiła zatem 4,56% liczby ludności powiatu. Zgodnie z prognozami GUS w 2049 roku powiat włocławski mają zamieszkiwać 75 322 osoby, prognozowana liczba ludności w gminie Kowal wyniesie zatem 3434 osoby. W poniższej tabeli zawarto dane dla dwóch wariantów – „A” wynikającego z powyższych wyliczeń oraz „B”, w którym założono, że proces zmniejszania się liczby ludności nie będzie tak gwałtowny i przyjęto niepewność procesów rozwojowych (zgodnie z art. 10 ust. 7 upzp) na poziomie 30%.

Wariant	Liczba ludności w dniu 31.12.2013	Liczba ludności w 2049 r.	Zmiana liczby ludności
A	3963	3434	-529
B	3963	3610	-353

Opracowano na podstawie danych BDL

²⁷ Przyjęto średnią wartość na obszarach wiejskich w 2015 r. podaną przez Eurostat

²⁸ Przepływy ludności związane z zatrudnieniem w 2016 r., Główny Urząd Statystyczny [https://Główny Urząd Statystyczny / Obszary tematyczne / Rynek pracy / Opracowania / Przepływy ludności związane z zatrudnieniem w 2016 r.](https://Główny%20Urząd%20Statystyczny%20-%20Obszary%20tematyczne/Rynek%20pracy/Opracowania/Przepływy%20ludności%20związane%20z%20zatrudnieniem%20w%202016%20r.)

8.4. Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę

Ustawodawca w art. 10 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym określił poszczególne etapy sporządzania bilansu ale nie określił metody jego sporządzenia. W szczególności nie określił wskaźników jakimi należy się posłużyć między innymi przy obliczaniu chłonności terenów czy też szacowaniu powierzchni użytkowej zabudowy w podziale na funkcje. W związku z tym niniejsze opracowanie ma charakter autorski, a zastosowane w nim wskaźniki wynikają z dostępnych danych, wiedzy i doświadczenia sporządzających.

1) Maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę

Wyrażone w ilości powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy

Zabudowa mieszkaniowa

Prognoza demograficzna wskazuje na zmniejszenie liczby mieszkańców o 529 osób w wariantcie A i o 353 osoby w wariantcie B. Prognozowane w obydwu wariantach zmniejszenie liczby mieszkańców oznacza brak potrzeby rezerwowania terenów pod nową zabudowę mieszkaniową. Należy jednak wziąć pod uwagę naturalne procesy polegające na:

- dążeniu ludności do lepszych warunków życia, co wiąże się między innymi z poprawą standardu zamieszkania, w tym wielkością mieszkania
- rozgęszczaniu mieszkań – będące skutkiem sytuacji rodzinnych

Niezwykle trudno jest określić jakiej części obecnych mieszkańców gminy dotyczyć będą te procesy, w związku z tym w uproszczeniu przyjęto jako punkt wyjścia do dalszych obliczeń, że przeciętna wielkość mieszkania w gminie wynosić będzie 98 m² oraz będzie ono zamieszkiwane średnio przez nie więcej niż 2,54 osoby.

Rok	Liczba ludności w gminie	Liczba osób /1 mieszkanie	Średnia powierzchnia mieszkania [m ²]	Liczba mieszkań	Całkowita powierzchnia użytkowa mieszkań [m ²]
2013	3 963	3,18	87,7	1246	109 294
2049 wariant A	3 434	2,54	989	1350	132 322
saldo	-529			104	23 028
2049 wariant B	3 610	2,54	98	1419	139 084
saldo	-353			173	29 790

Opracowanie własne

Przeprowadzone obliczenia wskazują, że w gminie może istnieć zapotrzebowanie na 104 (w wariantcie A) do 173 mieszkań (w wariantcie B), co oznacza zapotrzebowanie na nową powierzchnię użytkową mieszkań odpowiednio od 23 028 m² do 29 790 m².

Przyjmując, że każde mieszkanie to jeden budynek mieszkalny oraz przyjmując średnią powierzchnię działki budowlanej w zabudowie mieszkaniowej w gminie Kowal wynoszącą 1000 m, na realizację ww. liczby mieszkań należy przewidzieć od 10,4 ha (w wariantcie A) do 17,3 ha (w wariantcie B) terenów netto.

Przyjmując szacunkowo udział terenów innych niż mieszkaniowe (m.in. komunikacji, usług, przestrzenie publiczne) na poziomie 15% należy na ww. liczbę mieszkań przewidzieć odpowiednio od 12 ha (w wariantcie A) do 20,5 ha (w wariantcie B) terenów brutto.

Zabudowa usługowa

Zgodnie z wyliczeniami przeprowadzonymi powyżej, przy założeniu, że planowana nowa zabudowa usługowa stanowić będzie 10% terenów mieszkaniowych, na zabudowę usługową należy przewidzieć od 1,2 ha do ok. 2 ha terenu. Przyjmując wskaźnik powierzchni zabudowy 0,5 oznacza to od 6000 m² do 10000 m² powierzchni zabudowy obiektów usługowych. Szacunkowo można przyjąć, że przy intensywności zabudowy wynoszącej 1,0, powierzchnia użytkowa stanowić będzie ok. 85% powierzchni zabudowy co oznacza, od 5100m² do 8500 m² powierzchni użytkowej budynków o funkcji usługowej.

Zabudowa produkcyjna

Oszacowanie zapotrzebowania na tego typu tereny jest niezwykle trudne, wpływ na to mają przede wszystkim decyzje podmiotów prowadzących działalność gospodarczą.

Analiza działalności gospodarczych w Gminie Kowal wskazała na niski poziom aktywności gospodarczej, zagospodarowane dotychczas tereny pod takie funkcje są niewielkie i rozsiane po terenie gminy.

Analiza wydawanych decyzji o warunkach zabudowy nie wskazuje na zainteresowanie małych inwestorów takimi terenami.

Oddana do użytku w ostatnich latach autostrada A1 przebiegająca w południowej części gminy oraz zlokalizowany na terenie gminy w miejscowości Dąbrówka węzeł stwarza możliwość wykorzystania dobrze skomunikowanych terenów pod rozwój działalności gospodarczych. Będzie to nowy element w strukturze funkcjonalno-przestrzennej gminy. Teren o powierzchni ok. 140 ha objęty jest już miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego a wg szacunków dokonanych w oparciu o zgłaszane zainteresowanie potencjalnych inwestorów wskazane jest powiększenie o ok. 230 ha.

W szacowaniu powierzchni nowych terenów do zainwestowania pominięto zabudowę typowo rolniczą uznając, że nowe obiekty o funkcji związanej z produkcją rolną (nowa zabudowa zagrodowa) rozwijać się będą w zależności od potrzeb, niemożliwych do oszacowania, w terenach użytkowanych już rolniczo.

2) Oszacowanie chłonności położonych na terenie gminy obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej

w granicach jednostki osadniczej w rozumieniu art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 2003 r. o urzędowych nazwach miejscowości i obiektów fizjograficznych, rozumianą jako możliwość lokalizowania na tych obszarach nowej zabudowy, wyrażoną w powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy

Pojęcie „zwarta struktura funkcjonalno-przestrzenna” nie posiada legalnej definicji, co pozwala na autorskie podejście do jej określenia. Wskazując obszary o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalno-przestrzennej przyjęto²⁹, że składają się one z:

- a) terenów o skupionej zabudowie – *rozumianych jako teren wyznaczony poprzez obrys poprowadzony w odległości 50 m od skrajnych krawędzi budynków w którym zawiera się co najmniej 10 budynków niebędących budynkami o funkcji pomocniczej (w szczególności garażowymi, gospodarczymi) a odległość między nimi nie przekracza 100m*

oraz zawartych w nich lub przylegających:

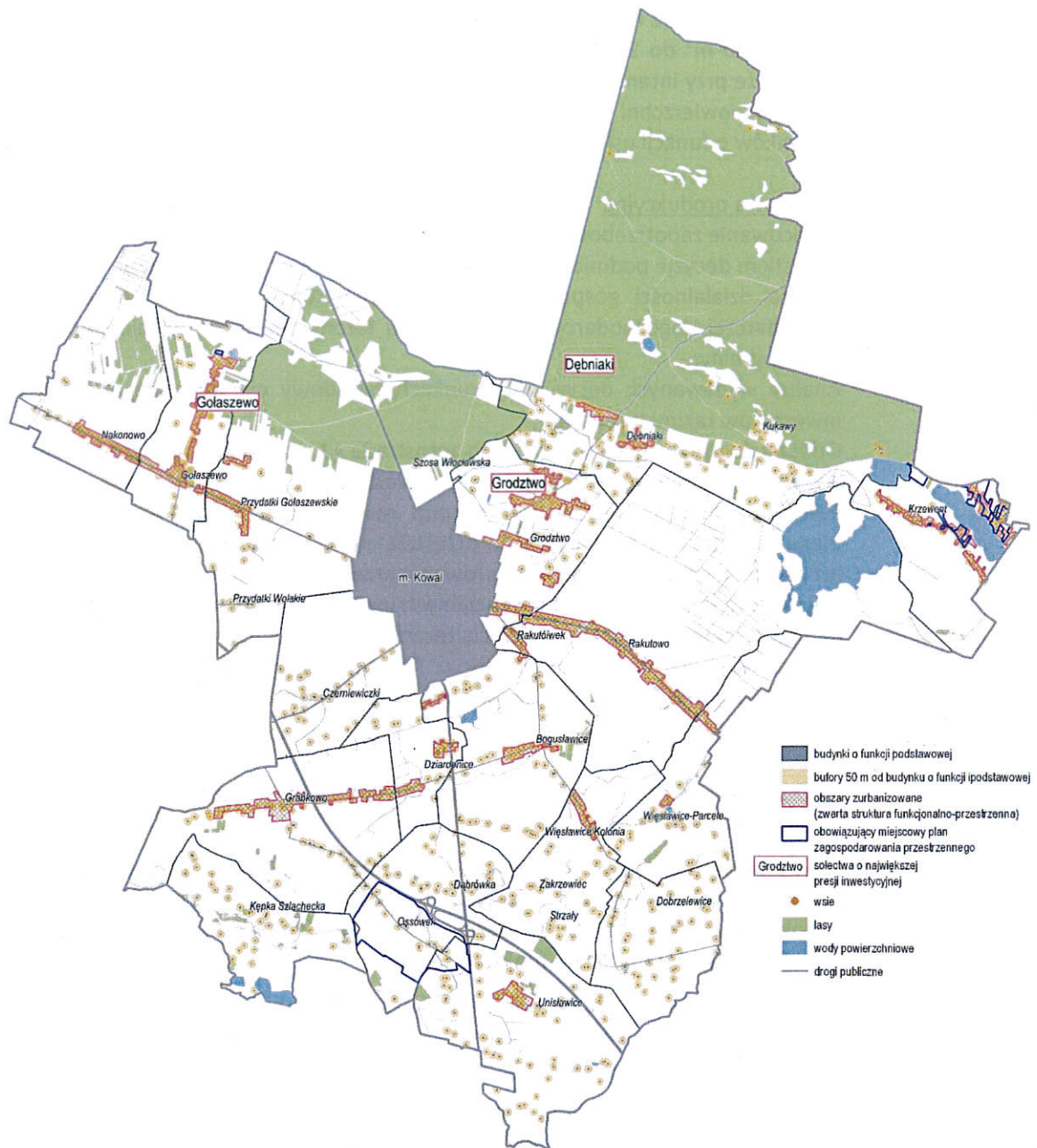
- b) punktów adresowych³⁰

²⁹ posilkowano się projektem ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku z uproszczeniem procesu inwestycyjno-budowlanego (projekt z dnia 20 września 2017 r.) Nr UD300 w wykazie prac legislacyjnych Rady Ministrów w rcl.gov.pl

³⁰ Dane udostępniane nieodpłatnie przez GUGiK

- c) innych terenów zabudowanych, przy czym ich powierzchnia nie przekracza 10% powierzchni skupionej zabudowy

Wynik analiz przedstawiono na rysunku nr 16.

Rysunek 19 Wyznaczenie obszarów o wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej

Opracowanie własne

Powierzchnia wyznaczonych buforów - 785 ha.

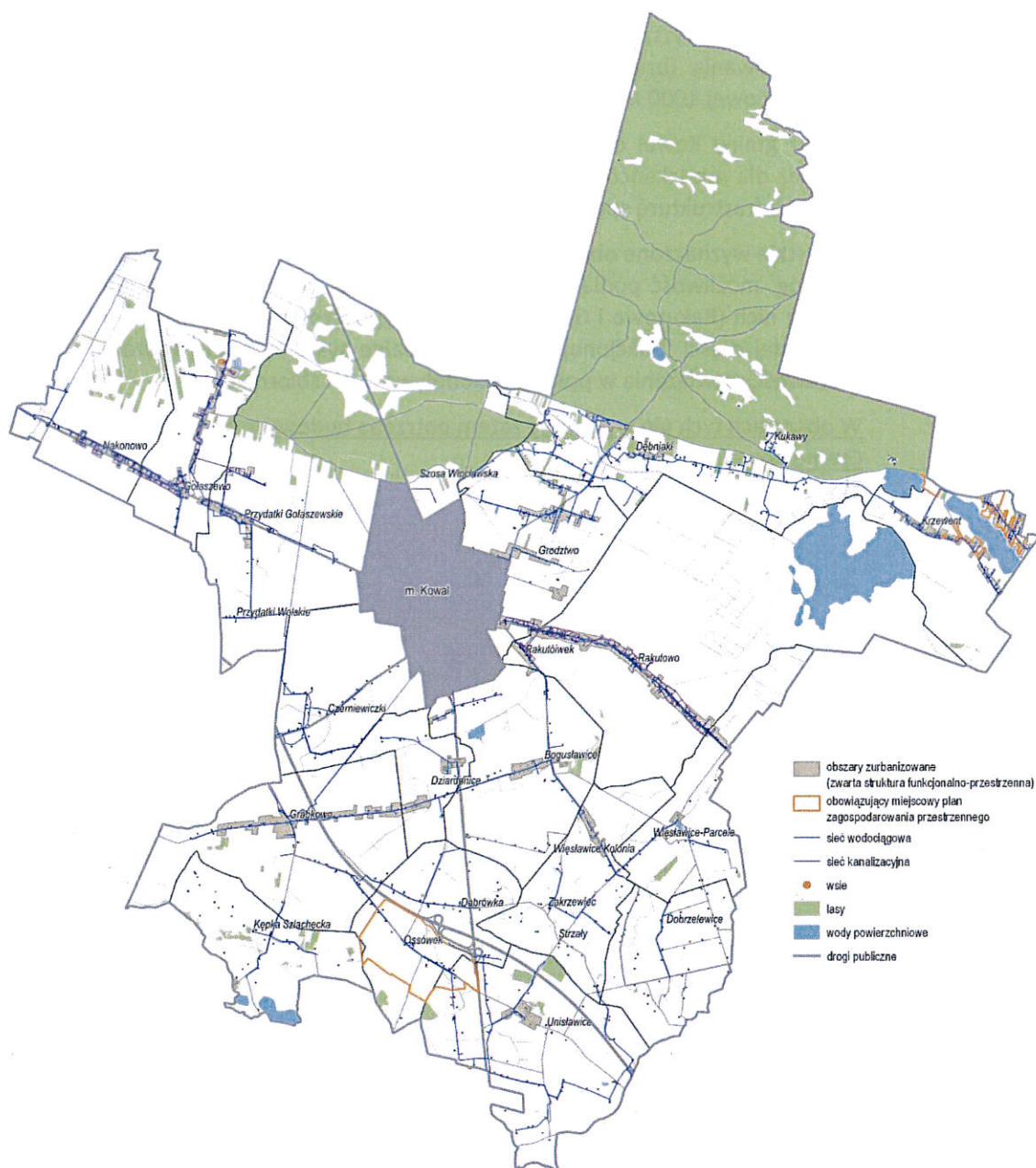
Powierzchnia terenów zurbanizowanych, wyznaczonych zgodnie z wyżej opisaną zasadą – ok. 315 ha, w tym 208 ha gruntów zainwestowanych. Dodatkowo ok. 41 ha gruntów rolnych niskich klas bonitacyjnych, położonych głównie w obrębie Grodzko a także Dębniaki i Gołaszewo, podzielonych zostało na działki budowlane.

łącznie zatem rezerwy terenów pod zabudowę mieszkaniową i usługową wynoszą ok. 150 ha. Znacząco przewyższa to obliczone wyżej potrzeby gminy w zakresie nowych terenów do zainwestowania (brutto). Przyjmując średnią powierzchnię działki budowlanej w zabudowie mieszkaniowej 1000 m², na terenach tych można wyznaczyć ok. 1500 takich działek.

Obszar gminy Kowal otacza położone niemal centralnie miasto Kowal, będące centrum usług również dla mieszkańców gminy Kowal. Wsie w gminie Kowal są z tego powodu dość ubogie w usługi i infrastrukturę społeczną.

Wszystkie wyznaczone obszary zurbanizowane wyposażone są w infrastrukturę – posiadają dostęp do dróg, możliwość podłączenia do występującej w ich obszarach gminnej sieci wodociągowej. Część z nich (Rakutowo i Gołaszewo) jest wyposażona w gminny system kanalizacji sanitarnej, w pozostałej części funkcjonują już indywidualne systemy odprowadzania ścieków lub też istnieje możliwość rozwiązania w postaci bezodpływowych zbiorników.

W obszarach tych nie występuje zatem potrzeba budowy infrastruktury technicznej oraz dróg przez Gminę Kowal.

Rysunek 20 Obszary zwartej struktury funkcjonalno-przestrzennej na tle istniejących dróg i infrastruktury technicznej

Opracowanie własne

3) Oszacowanie chłonności, położonych na terenie gminy, obszarów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę,

innych niż wymienione w pkt 2, rozumianą jako możliwość lokalizowania na tych obszarach nowej zabudowy, wyrażoną w powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy

Na terenie gminy Kowal obowiązują następujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego:

- 1) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Gminy Kowal we wsi Krzewent i Dębniaki w zakresie ustalenia terenów zabudowy usług turystycznych i zalesień Uchwała

Rady Gminy Kowal Nr XXIV/111/97 z dnia 10 czerwca 1997 r. – zgodnie z przeprowadzoną oceną aktualności planów miejscowych plan ten został zrealizowany w ok. 50%.

- 2) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu lokalizacji urządzeń i budowy oczyszczalni ścieków w obszarze wsi Rakutowo Gmina Kowal - Uchwała Rady Gminy Kowal Nr XXIX/135/98 z dnia 20 lutego 1998 r. – plan zrealizowany
- 3) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego obszaru działki nr 128/10 położonej we wsi Gołaszewo, Gmina Kowal w zakresie lokalizacji urządzeń i budowlń oczyszczalni ścieków Uchwała Rady Gminy Kowal Nr XXX/141/2002 z dnia 26 lipca 2002 r. – plan zrealizowany.
- 4) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w obrębie miejscowości Dąbrówka, Unisławice i Kępka Szlachecka w gminie Kowal – uchwała Nr XXXVI/211/18 Rady Gminy Kowal z dnia 23 marca 2018 r. W dniu 23 marca 2020 roku Rada Gminy Kowal podjęła Uchwałę Nr XIV/101/2020 w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego przy węźle autostrady A1 „Kowal”, w obrębie miejscowości Dąbrówka, Unisławice i Kępka Szlachecka w gminie Kowal. Stanowić on będzie zmianę ww. planu.

W wymienionych planach zagospodarowania przestrzennego nie ma rezerw terenów pod zabudowę mieszkaniową. Niewielkie rezerwy występują w zakresie zabudowy letniskowej, w rejonie jeziora Krzewent. Obszar objęty miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego w rejonie węzła Kowal przeznaczony pod zabudowę produkcyjno-usługową cieszy się dużym zainteresowaniem potencjalnych inwestorów i prawdopodobnie w krótkim czasie zostanie zainwestowany. Należy zatem już poszukiwać możliwości powiększenia oferty terenów inwestycyjnych.

4) Porównanie maksymalnego w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę

o którym mowa w pkt 1, oraz sumę powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy, o której mowa w pkt 2 i 3, a następnie, gdy maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę, o którym mowa w pkt 1:

- a) nie przekracza sumy powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy - nie przewiduje się lokalizacji nowej zabudowy poza obszarami, o których mowa w pkt 2 i 3,
- b) przekracza sumę powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy - bilans terenów pod zabudowę uzupełnia się o różnicę tych wielkości wyrażoną w powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy, i przewiduje się lokalizację nowej zabudowy poza obszarami, o których mowa w pkt 2 i 3, maksymalnie w ilości wynikającej z uzupełnionego bilansu;

Tabela 12 Bilans zapotrzebowania na nową zabudowę w gminie oraz terenów możliwych do zainwestowania w obszarach zurbanizowanych

	Liczba potrzebnych mieszkań	Całkowita powierzchnia użytkowa mieszkań [m ²]	Zapotrzebowanie na powierzchnię terenu [ha]
Wariant A			
Zabudowa mieszkaniowa	104	23 028	10,4
Zabudowa usługowa			1,8
Razem wariant A			12,2
Wariant B			
Zabudowa mieszkaniowa	173	29 790	17,3
Zabudowa usługowa			3,1
Razem wariant B			20,4
Tereny możliwe do zabudowy w wyznaczonych obszarach zawartej zabudowy (ha)			150
Tereny możliwe do zabudowy w obowiązujących planach miejscowych			0
Razem tereny możliwe do zainwestowania			150
Bilans= tereny możliwe do zainwestowania razem - potrzeby gminy			
Wariant A			137,8
Wariant B			129,6

Opracowanie własne

W wyznaczonych obszarach zurbanizowanych występuje więc nadwyżka terenów możliwych do zainwestowania w stosunku do potrzeb gminy. Liczba mieszkań możliwych do uzyskania na powierzchni 150 ha wynosi ok. 1500, przy potrzebach gminy od 104 (wariant A) do 173 (wariant B). Nie występuje zatem potrzeba wyznaczania innych, niż tereny zurbanizowane terenów pod nową zabudowę mieszkaniową i usługową.

5) Określenie możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnych i infrastruktury technicznej oraz społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy

Z uwagi na fakt, że

- wyznaczone obszary zurbanizowane są właściwie skomunikowane i wyposażone w infrastrukturę techniczną
- rozmieszczenie infrastruktury społecznej wynikającej z zadań własnych gminy jest na terenie gminy Kowal już ukształtowane i nie przewiduje się nowych obiektów

nie wystąpi konieczność ponoszenia nakładów finansowych przez gminę na ich budowę.

Odstąpiono zatem od szczegółowej analizy możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnych i infrastruktury technicznej oraz społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy.

8.5. Wnioski zgłaszane przez mieszkańców

Do Urzędu Gminy Kowal nie wpłynęły wnioski osób fizycznych dotyczące sporządzanego Studium ani też wskazujące na potrzebę sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

8.6. Tereny wskazane w obowiązującym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego (SUiKZP) gminy Kowal do rozwoju zabudowy

Wyniki przeprowadzonych analiz zestawione zostały wraz z obszarami wskazanymi w obowiązującym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kowal do rozwoju funkcji mieszkaniowo-usługowych i produkcyjno-usługowych.

Zgodnie z pismem Ministra Infrastruktury i Budownictwa znak DPP.621.1.2016.RR z dnia 29.04.2016 r. kierowanym do Wojewody Dolnośląskiego i przekazanym do wiadomości wszystkim wojewodom w kraju:

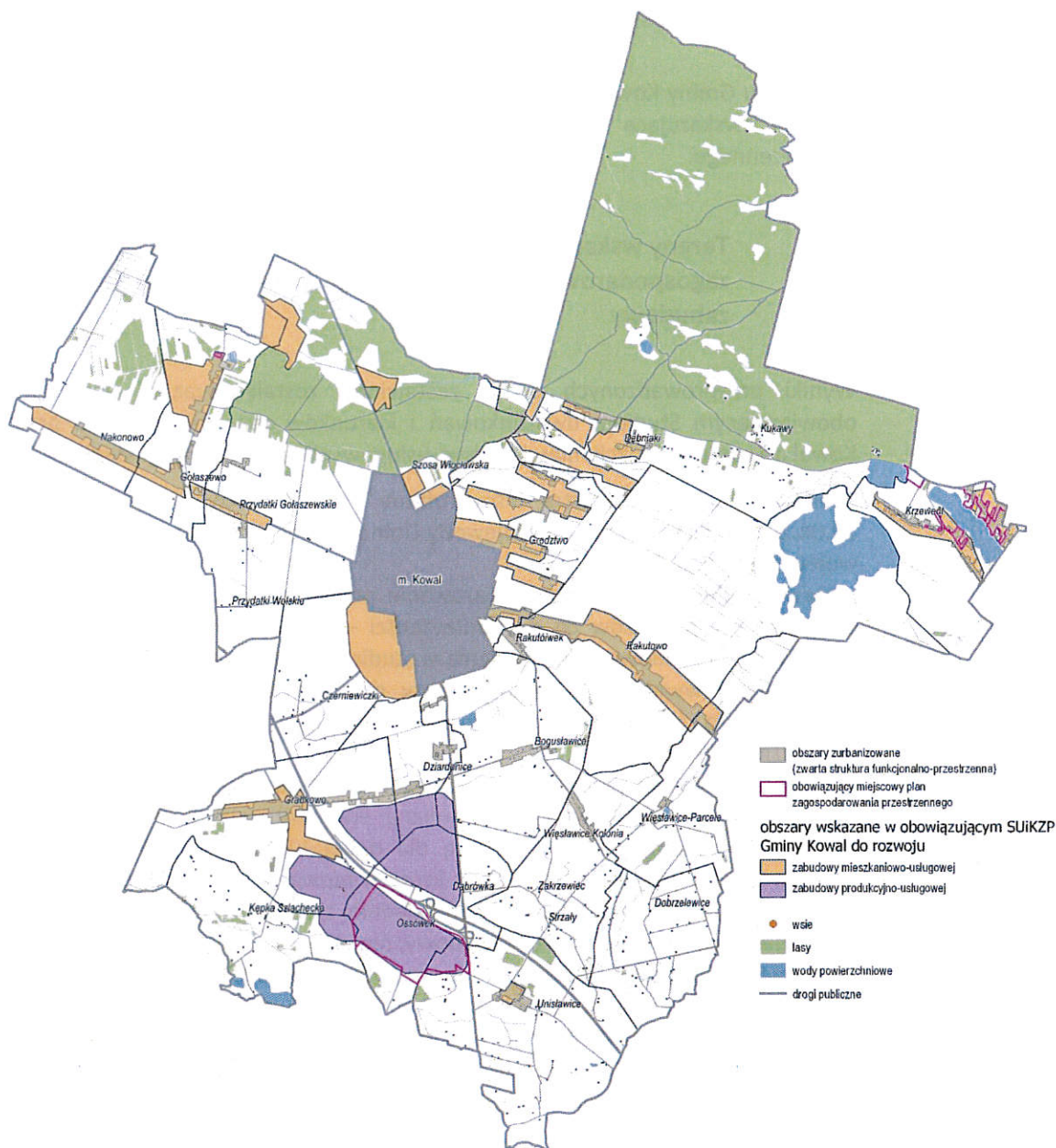
„ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym nie zawiera żadnych bezpośrednich odniesień czy przepisów co do konieczności – bezpośrednio po stwierdzeniu przeszacowania terenów pod zabudowę – zmniejszenia w studiach ich zakresu. Wyjątek można odnaleźć w art. 10 ust. 6 wyżej wymienionej ustawy, który nakazuje dostosowanie zapotrzebowania na nową zabudowę do możliwości finansowania przez gminę sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej i społecznej

Interpretacja nowych przepisów wskazująca, że w sytuacji, gdy z bilansu terenów pod zabudowę (wykonanego w ramach prac nad zmianą studium) wynika, że maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę dla danej funkcji jest mniejsze niż suma powierzchni użytkowej zabudowy na obszarach, o których mowa w art. ust. 5 pkt 2 i 3 wyżej wymienionej ustawy, gmina jest zobowiązana odpowiednio zmniejszyć w studium powierzchnię obszarów przewidzianych dla danej funkcji zabudowy, nie jest prawidłowa.

Przepisy te nie dopuszczają jedynie – w przypadku, gdy zapotrzebowanie na zabudowę może być w pełni zaspokojone na obszarach objętych planami miejscowymi oraz obszarach o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej – przewidywania nowej zabudowy poza tymi obszarami. Pod pojęciem „nowej zabudowy” rozumieć należy zabudowę, która nie była dotąd projektowana w obowiązującym studium.”

Nałożenie ww. informacji pozwoliło na określenie, które z obszarów wyznaczonych w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy do rozwoju poszczególnych funkcji należy zachować. Należą do nich obszary o funkcji zabudowy mieszkaniowo-usługowej w obrębach: Grodztwo, Gołaszewo, Dębniaki (a więc obręby o największej presji inwestycyjnej – tu należy wskazać na trafność określenia kierunków rozwoju gminy w obowiązującym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego), a także Grabkowo oraz Krzewent (tu zwłaszcza w zakresie funkcji rekreacji i wypoczynku).

W związku z rosnącym zainteresowaniem inwestorów lokalizacją działalności produkcyjnych, usługowych w tym z zakresu logistyki należy utrzymać wskazane w rejonie węzła autostrady A1 tereny pod takie funkcje.

Rysunek 21 Obszary o wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej na tle dotychczasowego przeznaczenia terenów w Studium

Opracowanie własne

Podsumowanie

Przeprowadzona analiza wskazała, że w obszarach o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej występują rezerwy niezabudowanych terenów przekraczające potrzeby gminy Kowal w zakresie określenia nowych terenów pod zabudowę. Posiadają one dostęp do dróg publicznych, wyposażone są w media infrastruktury technicznej, a cała gmina posiada ukształtowaną infrastrukturę usług publicznych.

Pożądane jest, poza określonymi obszarami o wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej, utrzymanie części przewidzianych w obowiązującym Studium gminy Kowal terenów wskazanych do rozwoju funkcji mieszkaniowo-usługowej i produkcyjno-usługowej. Należy

uwzględnić zabudowę rozwijającą się w oparciu o decyzje o warunkach zabudowy i zainteresowanie inwestorów, zwłaszcza tych terenów, gdzie dokonano już podziałów na działki budowlane. Zgodnie z przeprowadzoną analizą zasadne jest utrzymanie wskazanych w obowiązującym Studium gminy terenów pod zabudowę produkcyjno-usługową w sąsiedztwie węzła autostrady A1. Zasadne jest również utrzymanie oraz poszerzenie terenów rekreacyjnych w sąsiedztwie jeziora Krzewent. Powinny one umożliwiać budowę budynków rekreacji indywidualnej ale również stanowić tereny ogólnodostępne dla wypoczynku mieszkańców gminy.

9. Uwarunkowania wynikające ze stanu prawnego gruntów

Gmina zajmuje powierzchnię około 115 km² (11 479 ha) i należy do gmin o przeciętnej wielkości wśród gmin wiejskich w województwie kujawsko – pomorskim, jest drugą co do wielkości gminą wiejską w powiecie włocławskim (po gminie Włocławek). Do gminnego zasobu nieruchomości (na podstawie art. 24 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami³¹, należą nieruchomości, które stanowią przedmiot własności gminy i nie zostały oddane w użytkowanie wieczyste, oraz nieruchomości będące przedmiotem użytkowania wieczystego gminy.

Tabela 13 Struktura gruntów stanowiących własność Gminy Kowal według stanu na dzień 22 grudnia 2020 r.

LP	Wyszczególnienie	Powierzchnia gruntów w ha	Udział w powierzchni gruntów stanowiących własność Gminy w %
1	Drogi	93,8838	71,2
2	Nieruchomości zabudowane	11,9213	9,0
3	Nieruchomości niezabudowane	16,3457	12,4
4	Las	6,7500	5,1
5	Pozostałe nieruchomości (ujęcia wody, przepompownie)	3,0135	2,3
Razem		131,9155	100

Opracowano na podstawie danych udostępnionych przez Urząd Gminy Kowal, stan na 22.12.2020 r.

Grunty będące własnością Gminy Kowal stanowią 1,15% wszystkich gruntów w gminie. W strukturze własności pozostałych gruntów występują m.in. grunty Skarbu Państwa, Powiatu Włocławskiego ale zdecydowanie dominuje własność prywatna.

10. Uwarunkowania wynikające z występowania obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych

10.1. Obiekty i tereny chronione na podstawie przepisów o ochronie przyrody

W 2019 r. udział powierzchni obszarów chronionych w powiecie włocławskim wynosił 17,5% i był jednym z niższych wskaźników w całym województwie (15. miejsce wśród powiatów województwa). Wskaźnik ten był również prawie o połowę niższy niż średnia dla województwa (32,2%). Na terenie gminy wiejskiej Kowal występują obiekty przyrodnicze o wysokiej wartości podlegające ochronie. Mieści się tu Gostynińsko-Włocławski Park Krajobrazowy, rezerwat przyrody Jezioro Rakutowskie, dwa pomniki przyrody, 15 użytków ekologicznych oraz dwa obszary Natura 2000 (obszar specjalnej ochrony ptaków Błota Rakutowskie oraz specjalny obszar ochrony siedlisk

³¹ Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (tekst jedn. Dz. U. 2020, poz. 1990 z późn. zm.)

Błota Kłócieńskie). Ponadto na terenie gminy w 6 miejscowościach występują parki podworskie, najczęściej znacznie wyróżniające się w lokalnym krajobrazie. Przez teren gminy Kowal od północy na wschód, równoległe do rzeki Wisły, przebiega fragment „Północno-Centralnego” korytarza migracji dużych ssaków o znaczeniu regionalnym. Jezioro Rakutowskie, jezioro Kukawy, Leśnictwo Kukawy i Leśnictwo Plantowszczyzna objęte są ochroną akustyczną na mocy Zarządzenia Wojewody Włocławskiego Nr 43/83 z dnia 4 lipca 1983 r. - strefa ciszy. Podobnie jak na pozostałym obszarze kraju obowiązuje tu ochrona gatunkowa roślin, grzybów i zwierząt oparta o poszczególne rozporządzenia Ministra Środowiska. Także występujące na terenie gminy gatunki chronione, które znalazły się w rejestrze gatunków rzadkich i zagrożonych (Polska Czerwona Księga Zwierząt, Czerwona Lista Zwierząt Ginących i Zagrożonych w Polsce) podlegają ochronie.

Parki krajobrazowe

Obszary w północnej i wschodniej części gminy wchodzi w skład Gostynińsko-Włocławskiego Parku Krajobrazowego i jego otuliny (3 381 ha terenu gminy). Park ten funkcjonuje od 1979r. i mieści się na terenie województwa kujawsko-pomorskiego i mazowieckiego. Całkowita jego powierzchnia wynosi 38 950 ha, a jego otuliny 14 195 ha. W części położonej na terenie województwa kujawsko-pomorskiego park powołany został dla ochrony części obszaru Pojezierza Gostynińskiego ze względu na występujące rzadkie i chronione gatunki grzybów, roślin i zwierząt oraz ich siedliska bytowania. Celem jego powołania jest także ochrona kultury materialnej regionu, popularyzacja i promocja walorów przyrodniczych oraz historycznych Kujaw i Mazowsza. Na terenie parku obowiązują przepisy Rozporządzenia Nr 37/2004 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 3 grudnia 2004 r. w sprawie Gostynińsko-Włocławskiego Parku Krajobrazowego (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z 2004 r. Nr 120 poz. 2017 ze zm.).

Obszary chronionego krajobrazu

Na terenie gminy nie występują obszary chronionego krajobrazu.

Rezerваты przyrody

Na obszarze gminy mieści się rezerwat przyrody o nazwie Jezioro Rakutowskie. Rezerwat ustanowiony został w 1982r. Jego powierzchnia wynosi 416,74 ha. Zgodnie z Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 23 marca 2016 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Jezioro Rakutowskie” (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. poz. 1083) celem ochrony rezerwatu jest zachowanie największego na Pojezierzu Gostynińskim jeziora oraz terenów przyległych z charakterystycznymi zbiorowiskami roślinnymi oraz miejscami bytowania wielu rzadkich gatunków ptaków. Zarządzeniem Nr 15/0210/2011 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 28 grudnia 2011r. dla rezerwatu przyrody Jezioro Rakutowskie ustanowiono plan ochrony (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. Nr 311, poz. 3387). Wśród stwierdzonych zagrożeń dla rezerwatu wyróżniono m.in.:

- niekorzystne zmiany hydrologiczne w zlewni jeziora Rakutowskiego, wpływające na stan i jakość awifauny oraz zasoby florystyczne ekosystemu,
- postępujący proces degradacji torfów i licznych, niekorzystnych przemian związanych z niskim poziomem wód,
- przyspieszona sukcesja naturalna odsłoniętej części dna jeziora Rakutowskiego,
- zarastanie brzegów jeziora roślinnością szuwarową.

Działaniami ochronnymi wskazanymi w zarządzeniu jest m.in. wykonanie prac inżyniersko-technicznych hamujących dalszą degradację ekosystemu Jeziora Rakutowskiego; stabilizacja poziomu wody w jeziorze i niedopuszczenie do nadmiernego obniżania poziomu lustra wody późnym latem i wczesną jesienią; sukcesywne usuwanie krzewów i drzew; ograniczenie rozwoju roślinności szuwarowej oraz monitoring jakości wód Rakutówki i jeziora Rakutowskiego wraz z kontrolą pracy oczyszczalni ścieków w Baruchowie i Rakutowie.

Pomniki przyrody

Na terenie gminy wiejskiej Kowal ustanowiono następujące pomniki przyrody:

1. Dąb szypułkowy (*Quercus robur*) – rośnie w miejscowości Rakutowo w pasie drogi wojewódzkiej nr 265 kierunku Gostynin, strona lewa przy posesji Rakutowo 3 działka nr 153, na obszarze GWPK i Natura 2000 Błota Rakutowskie;
2. Lipa drobnolistna (*Tilia cordata*) – rośnie w miejscowości Krzewent przy drodze gminnej w kierunku Gorenia po prawej stronie drogi na działce nr 90/5, na obszarze GWPK.

Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody (art. 45 ust. 10) w stosunku do wyżej wymienionych pomników przyrody zabrania się m.in.:

- niszczenia, uszkodzania lub przekształcania obiektu;
- uszkodzania i zanieczyszczania gleby;
- dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;
- wylewania gnojowicy z wyjątkiem nawożenia własnych gruntów rolnych;
- zmiany sposobu użytkowania ziemi;
- umieszczenia tablic reklamowych.

Użytki ekologiczne

Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody za użytki ekologiczne uznaje się zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej.

Na terenie gminy Kowal mieści 15 użytków ekologicznych zlokalizowanych w północnej części gminy w miejscowości Dębniaki. Rozmieszczone są w układach pasmowych. Wchodzą one w system użytków ekologicznych zlokalizowanych w Gostynińsko-Włocławskim Parku Krajobrazowym. Dwa z nich mieszczą się częściowo na terenie gminy wiejskiej Kowal oraz na terenie gminy wiejskiej Włocławek. Łącznie użytki ekologiczne zajmują ok. 63 ha (0,5% powierzchni gminy).

Użytki ekologiczne uznane Rozporządzeniem nr 32/98 Wojewody Włocławskiego z 19.11.1998 r.:

- bagno, nr działki ewidencyjnej 239/5, o powierzchni 3,25 ha, nr rejestracyjny CRFOP³²: PL.ZIPOP.1393.UE.0418092.2141;
- bagno, nr działki ewidencyjnej 271/3, o powierzchni 0,26 ha, nr rejestracyjny CRFOP: PL.ZIPOP.1393.UE.0418092.2142;
- siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków, nr działki ewidencyjnej 271/3, o powierzchni 0,50 ha, nr rejestracyjny CRFOP: PL.ZIPOP.1393.UE.0418092.2143.

Użytki ekologiczne uznane Rozporządzeniem nr 32/98 Wojewody Włocławskiego z 19.11.1998 r. oraz Rozporządzeniem Nr 1/2004 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z 19.01.2004 r.:

- bagno, nr działki ewidencyjnej 269/3 LP, 270/1LP, dwa obszary o powierzchni 5,35 ha, nr rejestracyjny CRFOP: PL.ZIPOP.1393.UE.0418092.1354;
- bagno, nr działki ewidencyjnej 237/2LP, 238/2LP, 268LP, trzy obszary o powierzchni 7,80 ha, nr rejestracyjny CRFOP: PL.ZIPOP.1393.UE.0418092.1355;
- bagno, nr działki ewidencyjnej 267LP, o powierzchni 2,18 ha, nr rejestracyjny CRFOP: PL.ZIPOP.1393.UE.0418092.1356.

Użytki ekologiczne uznane Rozporządzeniem Nr 1/2004 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z 19.01.2004 r.:

- bagno mieszczące się w Józefowie (gmina wiejska Włocławek) oraz Dębniakach (gmina wiejska Kowal), działka nr 62/2LP, 90/1LP; 61/3LP, 89LP, o powierzchni 5,87 ha, nr rejestracyjny CRFOP: PL.ZIPOP.1393.UE.0418092.1344;

³² CRFOP – Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody

- bagno, nr działki ewidencyjnej 83/8LP, o powierzchni 0,41 ha, nr rejestracyjny CRFOP: PL.ZIPOP.1393.UE.0418092.1347;
- bagno, nr działki ewidencyjnej 115/3LP, o powierzchni 1,27 ha, nr rejestracyjny CRFOP: PL.ZIPOP.1393.UE.0418092.1348;
- bagno, nr działki ewidencyjnej 116/3LP, o powierzchni 0,60 ha, nr rejestracyjny CRFOP: PL.ZIPOP.1393.UE.0418092.1349;
- bagno, nr działki ewidencyjnej 112/3LP, o powierzchni 0,43 ha, nr rejestracyjny CRFOP: PL.ZIPOP.1393.UE.0418092.1350;
- bagno, nr działki ewidencyjnej 113/3LP, 114/3LP, 144LP, 143LP, pięć obszarów o powierzchni 6,56 ha, nr rejestracyjny CRFOP: PL.ZIPOP.1393.UE.0418092.1351;
- bagno mieszczące się w Telążnej Starej (gmina wiejska Włocławek) oraz w Dębniakach (gmina wiejska Kowal), działka nr 110/1LP, 140/1LP, 141LP; 139/3LP, 140/2LP, dwa obszary o powierzchni 18,57 ha, nr rejestracyjny CRFOP: PL.ZIPOP.1393.UE.0418092.1352;
- bagno, nr działki ewidencyjnej 170/1LP, o powierzchni 2,95 ha, nr rejestracyjny CRFOP: PL.ZIPOP.1393.UE.0418092.1353;
- bagno, nr działki ewidencyjnej 240/4LP, 241/4LP, 272/1LP, trzy obszary o powierzchni 6,80 ha, nr rejestracyjny CRFOP: PL.ZIPOP.1393.UE.0418092.1357.

Obszary Natura 2000

Na obszarze gminy mieszczą się dwa obszary Natura 2000:

- obszar specjalnej ochrony ptaków Błota Rakutowskie
- specjalny obszar ochrony siedlisk Błota Kłócieńskie.

Obszar specjalnej ochrony ptaków Błota Rakutowskie PLB040001, na terenie którego obowiązują przepisy rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Błota Rakutowskie PLB040001 (Dz. U. z 2011 r., nr 25 poz. 133) oraz Zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 29 września 2015 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Błota Rakutowskie PLB040001 (Dz. Urz. Woj. Kuj-Pom. z 2015 r. poz. 3035), a także mają zastosowanie przepisy art. 33 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2021 r. poz. 1098 ze zm.).

Obszar ten mieści się we wschodniej części gminy Kowal (1 864,9 ha) oraz częściowo na terenie gminy Baruchowo (2 573,0 ha). Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 29 września 2015 r. ustanowiony został plan zadań ochronnych dla tego obszaru. Dokument identyfikuje istniejące i potencjalne zagrożenia dla zachowania właściwego stanu ochrony ptaków i ich siedlisk będących przedmiotem ochrony. Wśród zagrożeń wyróżniono m.in. intensyfikację rolnictwa, osuszanie terenów, zalesianie terenów otwartych, a także niewłaściwe koszenie (zbyt intensywne lub zaniechanie koszenia). W planie zadań ochronnych wskazano także cele działań ochronnych, tj. poprawa stanu zachowania siedlisk ptaków i odpoczynku migrującej populacji, weryfikacja liczebności gatunków czy utrzymanie odpowiedniej liczby par lęgowych. Wskazanymi działaniami ochronnymi są: stabilizacja warunków wodnych; zachowanie siedlisk gatunków ptaków stanowiących przedmiot ochrony położonych na trwałych użytkach zielonych; odtwarzanie terenów otwartych łąk zarastających szuwarami, drzewami i krzewami czy odtwarzanie wilgotnych łąk. Niezbędny jest także monitoring stanu ochrony wraz z oceną liczebności gatunków, stanu zachowania siedlisk oraz oceną wpływu drapieżników.

Specjalny obszar ochrony siedlisk Błota Kłócieńskie PLH040031, wyznaczony Decyzją Komisji z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2010) 9669)(2011/64/UE). Na jego terenie obowiązują przepisy rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 2 września 2021 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Błota Kłócieńskie PLH040031 (Dz. U. z 2021 r., poz. 1919) oraz Zarządzenia Regionalnego Dyrektora

Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 27 lipca 2017 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Błota Kłócieńskie PLH040031 (Dz. Urz. Woj. Kuj-Pom. poz. 3108), a także mają zastosowanie przepisy art. 33 ustawy o ochronie przyrody.

Obszar ten mieści się na terenie gminy wiejskiej Kowal i Baruchowo (podobny zasięg jak obszaru Natura 2000 Błota Rakutowskie). Zajmuje on powierzchnię 3 899,28 ha. Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 27 lipca 2017 r. ustanowiony został plan zadań ochronnych dla tego obszaru. Zagrożeniami dla tego obszaru jest m.in. sukcesja (zarastanie jezior roślinnością wodną i szuwarową); intensyfikacja rolnictwa; niewłaściwe koszenie (zbyt intensywne lub zaniechanie koszenia); zalesianie terenów otwartych; osuszanie łąk; ekspansja gatunków obcych czy wycinanie lasów. Jako cele działań ochronnych wskazano m.in. utrzymanie co najmniej aktualnego stanu ochrony siedlisk podlegających ochronie lub zachowanie tych siedlisk w stanie nie pogorszonym. Wskazanymi w dokumencie działaniami ochronnymi jest m.in. usunięcie drzew i krzewów zarastających powierzchnię siedlisk; ekstensywne użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe lub pastwiskowe naprzemiennie z użytkowaniem kośnym; usuwanie gatunków obcych; zachowanie siedlisk przyrodniczych położonych na trwałych użytkach zielonych. Prowadzony powinien być również monitoring stanu ochrony siedlisk; ocena procentowego udziału drzew i krzewów na powierzchni siedlisk oraz ocena procentowego udziału gatunków obcych.

Jezioro Rakutowskie, jezioro Kukawy, Leśnictwo Kukawy i Leśnictwo Plantowszczyzna objęte są ochroną akustyczną na mocy Zarządzenia Wojewody Włocławskiego Nr 43/83 z dnia 4 lipca 1983 r. - strefa ciszy.

Przez teren gminy przebiega korytarz ekologiczny pn. KPnC Dolina Wisły - Kampinowski PN, wyznaczony przez IBS PAN.

Ochrona gatunkowa

Spośród innych form ochrony, w gminie obowiązuje powszechna w kraju ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów prowadzona na podstawie odpowiednich rozporządzeń Ministra Środowiska.³³ Ponadto niektóre gatunki chronione znalazły się w rejestrze gatunków rzadkich i zagrożonych (Polska Czerwona Księga Zwierząt, Czerwona Lista Zwierząt Ginących i Zagrożonych w Polsce). Wymienione w ww. rozporządzeniach gatunki roślin i zwierząt występujące na terenie gminy podlegają ochronie.

Parki podworskie

Ochronie podlegają również dawne parki dworskie i założenia dworsko-parkowe, które zostały wpisane do rejestru zabytków. Obiekty te znajdują się w 6 miejscowościach na terenie gminy: Bogusławicach, Dąbrówce, Grabkowie, Kępce Szlacheckiej, Unisławicach oraz Więslawicach. Zwraca się w nich uwagę nie tylko na cenny starodrzew, ale również na układ kompozycyjny. W niektórych z zachowanych parków podworskich namnożyły się gatunki przypadkowe, co spowodowało zatracenie ich pierwotnych układów kompozycyjnych. Oprócz nieczytelnego lub zniekształconego układu kompozycyjnego, często występujący tam starodrzew jest silnie zredukowany. Jednak w dalszym ciągu są to swoiste enklawy przyrodnicze z dość bogatym składem florystycznym wyróżniające się w lokalnym krajobrazie. Wymagają one podjęcia odpowiednich działań pielęgnacyjnych i prac konserwatorskich.

³³ rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 roku w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2014 poz. 1409); rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. z 2014 r. poz. 1408); rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2016 r., poz. 2183).

10.2. Obiekty i obszary chronione na podstawie przepisów o ochronie zabytków

Zabytki nieruchome wpisane do rejestru zabytków i ewidencji zabytków oraz zabytki archeologiczne niewpisane do rejestru zabytków ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków podlegające ochronie na podstawie Ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami przedstawione zostały w rozdziale 4 Uwarunkowania wynikające ze stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej.

Zasoby zabytkowe gminy, choć skromne ilościowo, związane głównie z omawianą już siecią osadniczą, są dokumentem przemian społeczno-kulturowych, jakie zachodziły na tych terenach w minionych wiekach. Historyczne osady wiejskie zachowały podstawowe elementy dawnego rozplanowania i główne dominanty kompozycyjno-przestrzenne, pojedyncze obiekty zabytkowe architektury sakralnej i świeckiej z różnych okresów, a także zespoły miejscowego budownictwa wiejskiego o znacznych wartościach kulturowych.

10.3. Obszary chronione na podstawie przepisów o ochronie gruntów rolnych i leśnych

Najwartościowsze gleby zakwalifikowane do klas I-IIIb podlegają na obszarach pozamiejskich bezwzględnej ochronie przed zmianą sposobu użytkowania. Podstawą tej ochrony jest ustawa o ochronie gruntów rolnych i leśnych³⁴. Zgodnie z przepisami tej ustawy zmiana przeznaczenia gruntów stanowiących użytki rolne klas I-III na cele nierolnicze i nieleśne wymaga zgody ministra właściwego do spraw rolnictwa i rozwoju wsi i uzyskiwana jest na etapie sporządzania planu miejscowego.

Według ww. ustawy ochrona tych gruntów polega na:

- ograniczaniu przeznaczania ich na cele nierolnicze lub nieleśne;
- zapobieganiu procesom degradacji i dewastacji gruntów rolnych oraz szkodom w produkcji rolniczej powstającym wskutek działalności nierolniczej i ruchów masowych;
- zapobieganiu procesom degradacji i dewastacji gruntów leśnych oraz szkodom w drzewostanach i produkcji leśnej, powstającym wskutek działalności nieleśnej i ruchów masowych ziemi;
- rekultywacji i zagospodarowaniu gruntów na cele rolnicze;
- zachowaniu torfowisk i oczek wodnych jako naturalnych zbiorników wodnych;
- ograniczaniu zmian naturalnego ukształtowania powierzchni ziemi;
- przywracaniu wartości użytkowej gruntom, które utraciły charakter gruntów leśnych wskutek działalności nieleśnej;
- poprawianiu wartości użytkowej gruntów leśnych oraz zapobieganiu obniżania ich produktywności.

W gminie wiejskiej Kowal brak gruntów klasy I, a grunty klas II i III zajmują około 23,23% ogólnej powierzchni gruntów (w tym grunty II klasy stanowią zaledwie 0,28%).

Występujące na terenie gminy kompleksy leśne zajmujące 2 721 ha (23,1% powierzchni gminy) są również chronione na podstawie przepisów ww. ustawy. Ich przeznaczenie na inne cele wymaga uzyskania zgody odpowiednich organów, w zależności od rodzaju własności lasu.

11. Uwarunkowania wynikające z występowania obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych

Na terenie gminy brak jest udokumentowanych terenów narażonych na występowanie naturalnych zagrożeń geologicznych.

Zgodnie z „Mapą osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi” wykonaną w ramach Systemu Ośłony Przeciwośuwiskowej na terenie gminy wiejskiej Kowal nie występują takie obszary.

³⁴ Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (tekst jed. Dz.U. z 2021 r. poz. 1326)

12. Uwarunkowania wynikające z występowania udokumentowanych złóż kopalin, zasobów wód podziemnych oraz udokumentowanych kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla

12.1. Udokumentowane złoża kopalin

Złożem kopaliny według ustawy Prawo geologiczne i górnicze jest naturalne nagromadzenie minerałów, skał oraz innych substancji, których wydobywanie może przynieść korzyść gospodarczą. Na terenie gminy wiejskiej Kowal zgodnie z Bilansem zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31 XII 2019 r. udokumentowano złoża piasków i żwirów Nakonowo I. Mieści się ono na działce nr 141/2 w Nakonowie. Złoże ma formę pokładową i jest rozpoznane szczegółowo. Jego zasoby geologiczne bilansowe wynoszą 705 tys. ton. Zgodnie z danymi systemu Midas Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowego Instytutu Badawczego tereny nad złożem zakwalifikowane są jako obszar gospodarki rolnej na gruntach V klasy bonitacyjnej o powierzchni 5,08 ha. Na głębokości od 7,70 do 9,70 m poniżej poziomu terenu mieści się poziom wodonośny wody pitnej. Stosunek grubości nadkładu do miąższości złoża wynosi 0,06. Miąższość złoża wynosi od 2,90 do 12,10 m (średnio 8,50 m), a grubość nadkładu od 0,40 do 0,90 m (średnio 0,50 m). Rekultywacja złoża przewidziana jest w kierunku rolniczo-wodnym. Złoże nie jest obecnie eksploatowane.

W miejscowości Grodztwo na działkach nr 142, 145 i 148 eksploatowano złoża piasków. Powierzchnia złoża wynosiła 1,85 ha. Złoże zostało skreślone z bilansu zasobów z dniem 31 grudnia 2014 r. Stosunek grubości nadkładu do miąższości złoża wynosił 0,09. Miąższość złoża wynosiła od 5,4 do 5,6 m (średnio 5,5 m), a grubość nadkładu od 0,4 do 0,6 m (średnio 0,5 m). Złoże poddano rekultywacji w kierunku rolniczo-wodnym.

Ponadto literatura wskazuje również na występowanie na obszarze gminy piasków pochodzenia lodowcowego w rejonie Gołaszewa. Powierzchnia tego kruszywa zajmuje około 5 ha, a średnia miąższość perspektywicznego złoża wynosi ok. 4 m. W rejonach wsi Nakonowo, Przydatki Gołaszewskie, Grodztwo, Dębniaki i Krzewent występują punkty tzw. „dzikiej” eksploatacji. Innymi występującymi w gminie surowcami są iły plioceńskie, gliny zwałowe, węgiel brunatny i torfy.

Złoża ilów nie są eksploatowane ze względu na powierzchniowe formy zagospodarowania terenu oraz występowanie na glebach chronionych.

Zasoby węgla brunatnego na podstawie badań w 1963 r. określono jako pozabilansowe. Złoża torfów posiadają małe miąższości i popielatność powyżej 20%, w efekcie czego nie nadają się do wykorzystania na skalę przemysłową.

Występujące na terenie gminy złoża kopalin nie są obecnie eksploatowane, w efekcie czego nie występują tu obszary górnicze.

12.2. Zasoby wód podziemnych

Pośród typów wód podziemnych najpowszechniejszymi na terenie gminy są:

- wody gruntowe występujące najpłycej i oddzielone od powierzchni ziemi przepuszczalną strefą ponad zwierciadłem wody (strefa aeracji). Ich zasilanie odbywa się poprzez infiltrujące opady atmosferyczne,
- wody wgłębne znajdujące się w warstwach wodonośnych pokrytych utworami słabo przepuszczalnymi. Związek z powierzchnią jest ograniczony, co zmniejsza zasilanie, ale zwiększa odporność na zanieczyszczenia,
- wody głębinowe będące wodami izolowanymi od powierzchni ziemi większymi kompleksami utworów nieprzepuszczalnych.

Na większości obszaru istnieje pełna izolacja pierwszego użytkowego poziomu wodonośnego od powierzchni. Na terenie gminy występują wszystkie ww. piętra wodonośne wiekowo związane z trzeciorzędem oraz z czwartorzędem. Wody czwartorzędowe stanowią największe zasoby wód podziemnych. Są one fundamentalnym źródłem zaopatrzenia ludności w wodę. Na przeważającym obszarze miąższość tych utworów wodonośnych sięga od 5 do 15 m. Poziom wodonośny w utworach pliocenu występuje na głębokości 20-100 m i jest nieciągły. Jego wydajność sięga od 10 do 70 m³h⁻¹. Mniejsze znaczenie mają utwory wodonośne miocenijskie zalegające na głębokości 20 – 100 m. Podobnie jak poziom pliocenijski, poziom ten jest również nieciągły, a wydajności wynoszą od 10 do 70 m³h⁻¹.

Na obszarze gminy wody podziemne najpłycej zalegają w pobliżu jezior i cieków wodnych. W tych miejscach ich głębokości zbliżają się do poziomu gruntu. Natomiast najgłębiej (ok. 5 m poniżej poziomu gruntu) wody podziemne występują na zachód od miasta Kowala oraz w południowo-wschodniej części gminy.

Północna i północno-wschodnia część gminy mieści się na obszarze Głównego Zbiornika Wód Podziemnych Nr 220 „Pradolina rzeki Środkowa Wisła (Włocławek-Płock)”. Jego zasoby udokumentowano w 1998r. Wg dokumentacji z 2015 r. zbiornik ten zajmuje powierzchnię 777 km², a jego szacunkowe zasoby dyspozycyjne wynoszą 107 187 m³/d. Średnio wody zalegają na głębokości 35 m (od 2 do 110 m). Lustro wody ma przeważnie charakter swobodny, jednak w kierunku północno-zachodnim zmienia się na napięte. Wody tego zbiornika charakteryzują się korzystnymi parametrami hydrogeologicznymi i ogólnie dobrą jakością. Na przeważającym obszarze występują wody o II i III klasie jakości, dlatego wody tego zbiornika są powszechnie ujmowane do eksploatacji przez liczne ujęcia komunalne i przemysłowe. Na większości obszaru GZWP poziom zbiornikowy jest pozbawiony warstwy izolującej lub lokalnie ma ona niewielką miąższość, w związku z czym sklasyfikowany został jako zbiornik bardzo podatny na antropopresję. Największymi zagrożeniami dla jakości wód zbiornika są tereny zwartej zabudowy w dużym stopniu pozbawione kanalizacji sanitarnej oraz duże ośrodki przemysłowe w Płocku i Włocławku. Zgodnie z dokumentacją zbiornika jedynie 12% całkowitej powierzchni zbiornika jest wystarczająco chronione przed zanieczyszczeniami (obszary średnio podatne o obliczonym czasie przesączania dłuższym niż 25 lat). 5% powierzchni obszaru zbiornika stanowi obszar podatny o obliczonym czasie przesączania/przesiákania wynoszącym 5 – 25 lat, natomiast 83% powierzchni to obszar bardzo podatny na zanieczyszczenia o czasie przesączania przez strefę aeracji krótszym niż 5 lat. Proponowany obszar ochronny to 697,9 km² (89,8%).

Znaczna część gminy (oprócz zachodnich fragmentów) znajduje się w zasięgu Głównego Zbiornika Wód Podziemnych Nr 215 „Subniecka warszawska”. Zbiornik ten nie ma opracowanej dokumentacji hydrogeologicznej. Całkowita powierzchnia zbiornika wynosi 51 000 km², a średnia głębokość sięga 160 m. Podstawowe znaczenie użytkowe mają wody czwartorzędowego oraz paleogeńsko - neogeńskiego piętra wodonośnego.

Obecnie gmina jest zwodociągowana w 99,9%. Ujęcia wód wraz ze stacjami uzdatniania znajdują się w 4 lokalizacjach: Dębniakach, Grabkowie, Nakonowie i Rakutowie. Ze względu na panujące tu warunki geologiczne i hydrogeologiczne, dla studni głębinowych nie zostały wyznaczone strefy ochrony pośredniej. W sąsiedztwie tych studni nie występują konflikty zagrażające czystości wód. Sprzyjającym dla utrzymania czystości tych wód jest fakt, że studnie czerpią wody podziemne z dobrze izolowanych poziomów wodonośnych.

12.3. Udokumentowane kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla

Na terenie gminy Kowal nie występują udokumentowane kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla.

13. Uwarunkowania wynikające z występowania terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych

W granicach gminy Kowal obecnie nie występują tereny i obszary górnicze wyznaczone na podstawie przepisów odrębnych.

14. Uwarunkowania wynikające ze stanu systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym stopnia uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami

14.1. Uwarunkowania wynikające z istniejącego systemu transportowego

Układ komunikacyjny obszaru gminy Kowal stanowi szkielet układu przestrzennego. Służy zarówno mieszkańcom, jak też przejeżdżającym tranzytem przez obszar gminy.

System komunikacyjny gminy Kowal składa się przede wszystkim z sieci dróg kołowych, a teren gminy łączy się z zewnętrznym układem komunikacyjnym regionu za pomocą autostrady A-1, drogi krajowej nr 91, dróg wojewódzkich nr 265 i 269 oraz sieci dróg powiatowych i gminnych. Drogi powiatowe stanowią połączenie między miastami będącymi siedzibami powiatów, siedzibami gmin, a także ze względu na dość niski standard dróg gminnych pomiędzy wsiami i oddalonymi obszarami gminy.

Łączna długość dróg publicznych na terenie gminy wynosi ok. 121,14 km, w tym ok. 9,13 km stanowi autostrada, ok. 9,62 km droga krajowa, ok. 12,31 km drogi wojewódzkie, ok. 26,30 km drogi powiatowe a ok. 64,14 km drogi publiczne kategorii gminnej.

14.1.1. Układ drogowy

Przez teren gminy Kowal przebiega Autostrada A-1, która jest jedną z najważniejszych tras komunikacyjnych Polski. Łączy porty morskie Trójmiasta z Górnym Śląskiem i z południem Europy. Trasa ma strategiczny wpływ na rozwój ekonomiczny regionu i kraju, tworząc korzystne warunki dla nowych inwestycji. Wpływa również na spadek liczby wypadków drogowych i usprawnia komunikację pomiędzy poszczególnymi regionami Polski. Na terenie gminy, w miejscowości Dąbrówka, zlokalizowany jest również węzeł autostradowy „Kowal”.

Zdjęcia 5-6 Autostrada A-1 w Unistawicach i Dąbrowce

Przez teren gminy Kowal przebiega droga krajowa nr 91 relacji Gdańsk – Częstochowa będąca alternatywą dla ww. autostrady A-1. Jest to droga klasy głównej ruchu przyspieszonego.

Zdjęcie 7 Droga krajowa nr 91 w Przydatkach Gołaszewskich

Drogi wojewódzkie

Przez teren gminy Kowal przebiegają dwie drogi publiczne kategorii wojewódzkiej: nr 265 o przebiegu Brześć Kujawski – Gostynin oraz nr 269 o przebiegu Szczerkowo – Kowal. Są to drogi klasy zbiorczej. Posiadają nawierzchnię twardą (asfaltobeton). Administracyjnie ww. drogami na terenie Gminy Kowal zarządza Zarząd Dróg Wojewódzkich w Bydgoszczy Rejon Dróg Wojewódzkich we Włocławku.

Zdjęcie 8 Droga wojewódzka nr 265 w Gołaszewie

Drogi powiatowe

Zgodnie z Uchwałą Nr 26/175/2003 Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 09 kwietnia 2003 r. (zmiana załącznika - uchwała Nr 51/847/10) w sprawie nadania drogom publicznym zaliczonym do kategorii dróg powiatowych nowych numerów przez teren gminy Kowal przebiegają następujące drogi publiczne kategorii powiatowej:

Tabela 14 Wykaz dróg publicznych kategorii powiatowej

Lp.	Nr drogi	Przebieg drogi	Długość [km]
1	2907C	Kowal – granica gm. Włocławek – droga krajowa nr 62	6,20
2	2916C	Torzewo – droga wojewódzka nr 265	0,64
3	2917C	Kowal – (granica gminy Chocień) Śmiłowice	2,14
4	2920C	Kowal – granica gminy Baruchowo	7,91
5	2925C	granica gminy Chocień – droga powiatowa nr 2920C	5,35
6	2926C	droga powiatowa nr 2925C – droga krajowa nr 91	4,06
	Razem		26,30

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Kowalu

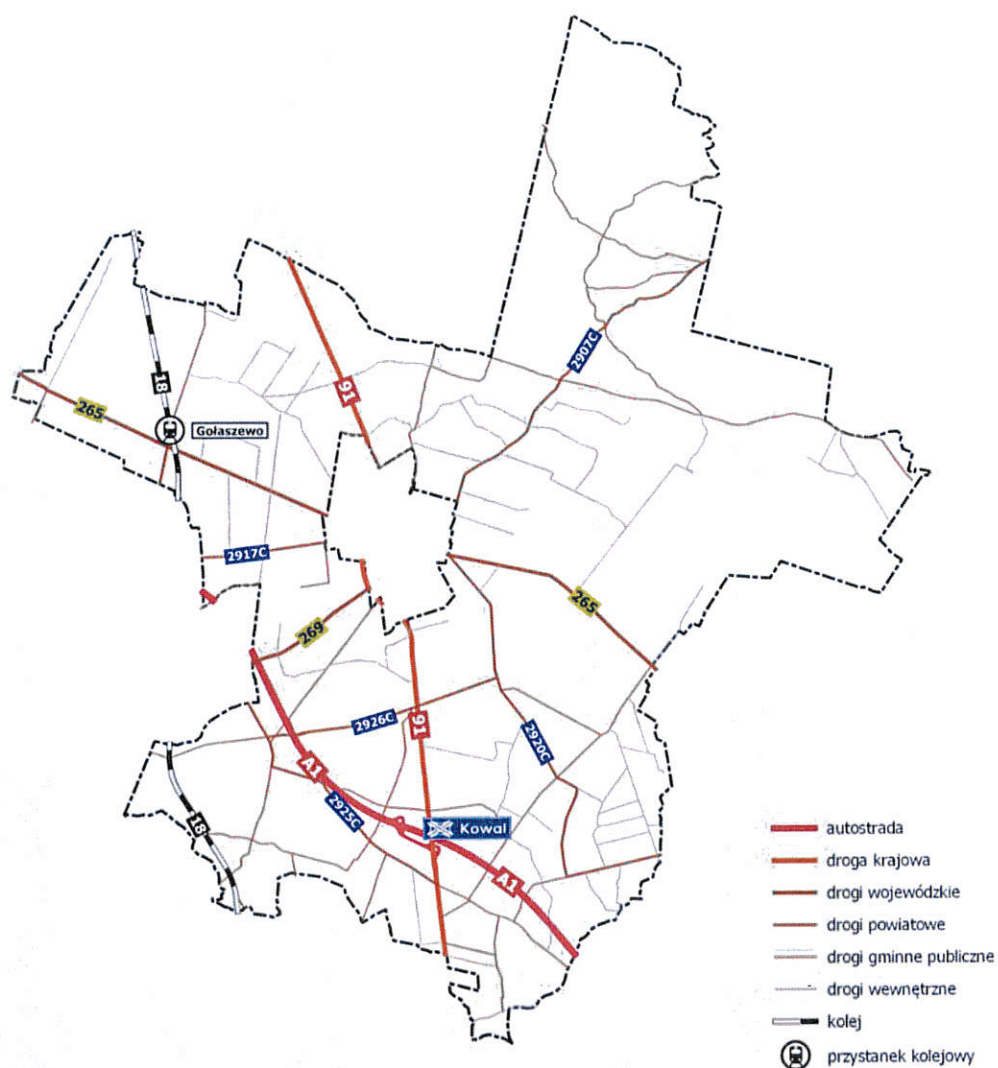
Łączna długość dróg publicznych kategorii powiatowej na terenie Kowal wynosi 26,30 km, co stanowi ok. 30% wszystkich dróg na terenie gminy. Wszystkie drogi powiatowej są klasy zbiorczej. Administracyjnie drogami powiatowymi na terenie gminy Kowal zarządza Zarząd Dróg Powiatowych we Włocławku z siedzibą w Jarantowicach.

Zdjęcie 9 Droga powiatowa nr 2920C w Bogusławicach

Zdjęcie 10 Droga powiatowa nr 2907C w Grodztwie

Rysunek 22 Drogi publiczne na terenie gminy Kowal

Opracowano na podstawie BDOT10K

Do dróg gminnych zalicza się drogi o znaczeniu lokalnym niezaliczone do innych kategorii, stanowiące uzupełniającą sieć dróg służących miejscowym potrzebom z wyłączeniem dróg wewnętrznych.

Wykaz dróg stanowiących drogi publiczne kategorii gminnej zawiera poniższa tabela.

Tabela 15 Wykaz dróg publicznych kategorii gminnej na terenie gminy Kowal

Lp.	Numer drogi	Klasa	Przebieg drogi	Długość drogi w „ok. km”
1.	190901C		Warząchewka - Gołaszewo	5,40
2.	190902C		Mursk - Przerytka	3,95
3.	190903C		Przyborowo - Kowal	2,67
4.	190904C		Widoń - Telążna Leśna	1,89
5.	190905C		Mursk - Kukawy	6,57
6.	190906C		Przyborowo - Dębniaki - Goreń	9,23
7.	190907C		Nakonowo - Śmitowice	0,28
8.	190008C		Nowa Wola - Kowal	1,05

9.	190909C		Kowal – Grabkowo	2,86
10.	190910C		Grabkowo – Kępka Szlachecka	2,29
11.	190911C		Świątkowice – Unisławice	1,89
12.	190912C		Wilkowiczki – Grabkowo	2,02
13.	190913C		Bogusławice – Więśławice	5,68
14.	190914C		Grabkowo – Strzały	3,91
15.	190915C		Unisławice – Szewo	2,66
16.	190916C		Unisławice – Szatkowizna	1,67
17.	190917C		Dziardonice – Ossówek	2,41
18.	190918C		Ossówek – Rzegocin	1,22
19.	190919C		Kępka Szlachecka – Kłóbka	4,58
20.	190920C		Kępka Szlachecka – Nowy Młyn	0,62
21.	190921C		Unisławice – droga nr 010916C	1,29
łącznie długość				64,14

Opracowano na podstawie danych Urzędu Gminy Kowal

Drogi publiczne kategorii gminnej to drogi klasy lokalnej. Długość dróg publicznych kategorii gminnej wynosi ok. 64,14 km. Drogi gminne stanowią 52,9% wszystkich dróg na terenie gminy.

Drogi gminne posiadają nawierzchnię twardą, w części twardą oraz gruntową lub całkowicie gruntową. Drogi o nawierzchni gruntowej w okresie jesienno-zimowym często stają się nieprzejezdne.

Niezależnie od dróg uznanych jako drogi gminne, występują drogi o funkcji porównywalnej z drogami gminnymi, drogi wewnętrzne, których długość na terenie gminy wynosi ok. 67,15 km oraz dojazdy. Powstawały one wraz z rozwojem zabudowy mieszkaniowej oraz infrastruktury. Zaliczenie tych dróg do kategorii dróg gminnych powinno nastąpić w drodze uchwały Rady Gminy po zasięgnięciu opinii właściwej Rady Powiatu. Na terenie gminy drogi te są przeważnie drogami gruntowymi.

Wykaz dróg wewnętrznych (stanowiących własność gminy Kowal nie ujętych w wykazie dróg gminnych kategorii publicznej) zawiera poniższa tabela.

Tabela 16 Wykaz dróg wewnętrznych (gminnych nie ujętych w wykazie dróg gminnych kategorii publicznej) na terenie gminy Kowal

Lp.	Klasa	Przebieg drogi	Długość drogi w „km”
1.		Przydatki Wolskie - Czerniewiczki - Dziardonice	3,498
2.		Dziardonice - Przerytka - (dr. nr 91)	0,845
3.		(dr. nr 91) - Przerytka - Bogusławice	0,651
4.		(dr. nr 91) - Bogusławice - Więśławice	2,364
5.		(dr. nr 91) - Szewo - (do dr. nr 4610020)	0,890
6.		(dr. nr 265) – Przydatki Gołaszewskie – Przydatki Wolskie	1,376
7.		Rakutowo – Krzewent – (przez wieś Krzewent)	2,395
8.		(dr. pow. nr 46913) Kowal – Grodztwo Górne	1,012
9.		(dr. pow. nr 46913) – Grodztwo – Grodztwo Dolne – I	1,210
10.		(dr. pow. nr 46913) – Grodztwo – Grodztwo Dolne – II	0,850
11.		(dr. nr 91) – Unisławice – Szatkowizna	1,612
12.		(dr. gm. 4610006) - Przyborowo – Grodztwo	1,235
13.		(dr. gm. 4610005) – Krzewent I	0,745
14.		(dr. gm. 4610005) – Krzewent II	0,640
15.		(dr. pow. 46927) – Dobrzelewie – Więśławice	1,670
16.		(dr. pow. 46932 (Unisławice – Charchocin – (dr. nr 91)	1,710
17.		Dobrzelewie – Grodztwo Kol. I	0,838

18.	Dobrzelewie – dr. gminna Więśławice – Boża Wola	1,155
19.	Dobrzelewie – Grodno Kol. II	0,987
20.	Zakrzewiec – Grodno Kol. I	0,520
21.	Więśławice – dr. gm. Strzały – Więśławice	0,425
22.	Więśławice – Więśławice Kol.	0,965
23.	Dobrzelewie – dr. gm. Więśławice – Boża Wola I	0,726
24.	Dobrzelewie dr. gm. Więśławice – Boża Wola II	0,645
25.	Dobrzelewie dr. gm. Więśławice – Boża Wola III	0,915
26.	(dr. gm. Unisławice – Świątkowice) – Kol. Więśławice	0,937
27.	Więśławice – Strzały	1,166
28.	Szatkowizna – gr. Gminy – (dr. nr 91)	0,738
29.	Dębniaki – Rakutowo – (wygon)	4,210
30.	Dębniaki – do dr. Rakutowo (wygon)	1,460
31.	(dr. nr 265) – Świątkowice – (wygon)	1,924
32.	Rakutówek – Rakutowo – (dr. nr 265)	0,594
33.	Przyborowo – Grodztwo	1,180
34.	Przyborowo – Ława – Dębniaki	4,526
35.	Dębniaki – Szkoła Dębniaki	1,592
36.	Przydatki Goł. – dr. nr 265 – Przydatki Wolskie	3,050
37.	Przydatki Goł. – Kowal – ul. Leśna – (dr. nr 265)	2,350
38.	Gołaszewo – dr. nr 91 – Przyborowo	4,270
39.	Warząchewka – Nakonowo – (dr. nr 265)	2,455
40.	dr. gm. Nr 461003 Gołaszewo Piaski – gr. Gminy	0,780
41.	Gołaszewo Piaski – rzeka Rakutówka – (łąki) - I	1,370
42.	Gołaszewo Piaski – rzeka Rakutówka – (łąki) - II	1,120
43.	Gołaszewo Piaski – (dr. nr 91) – Przyborowo	1,315
44.	Strzały – Dobrzelewiczki – (gr. Gminy)	2,235
łączna długość		ok. 67,15

Opracowano na podstawie danych Urzędu Gminy Kowal

Na terenie gminy Kowal nie występują samodzielne trasy przeznaczone dla ruchu rowerowego (drogi rowerowe). Istnieje potrzeba budowy dróg rowerowych, przede wszystkim wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych i w terenach atrakcyjnych turystycznie.

Zdjęcie 11 Droga gminna nr 190911C w Unisławicach Zdjęcie 12 Droga wewnętrzna w Dębniakach

14.1.2. Komunikacja kolejowa

Przez teren gminy Kowal przebiega trasa linii kolei normalnotorowej nr 18 relacji Piła - Kutno. Na linii tej odbywa się regularny ruch pasażerski oraz towarowy. Na terenie gminy Kowal, w miejscowości Gołaszewo zlokalizowany jest przystanek kolejowy.

14.1.3. Komunikacja autobusowa

Gmina Kowal obsługiwana jest komunikacją autobusową realizowaną głównie przez Kujawsko-Pomorski Transport Samochodowy S.A. z siedzibą we Włocławku. Spółka zapewnia powiązania w zakresie podmiejskim i dalekobieżnym. Dworzec PKS zlokalizowany jest w mieście Kowal.

Należy z dużym prawdopodobieństwem założyć, że podstawowym środkiem komunikacji zbiorowej na terenie gminy Kowal pozostanie nadal autobus.

14.1.4. Parkowanie pojazdów

Zespoły parkingowe umożliwiające parkowanie większej liczby pojazdów występują w sąsiedztwie głównych obiektów usługowych – szkół w miejscowości: Grabkowo, Nakonowo, Więstawice oraz przy kościele w miejscowości Grabkowo.

Mieszkańcy gminy posiadają garaże samochodowe (najczęściej pojedyncze) zlokalizowane na działkach prywatnych zarówno w zabudowie mieszkaniowej jednorodzinnej jak i zagrodowej.

14.1.5. Zaplecze techniczne motoryzacji

Na terenie gminy Kowal funkcjonują dwie stacje paliw: MOYA w miejscowości przydatki Gołaszewskie oraz OLKOP w miejscowości Unisławice. Obie stacje usytuowane są bezpośrednio przy drodze krajowej nr 91.

Zdjęcie 13 stacja paliw w Unisławicach

Zdjęcie 14 stacja paliw w Przydatkach Gołaszewskich

14.2. Uwarunkowania wynikające z istniejącej infrastruktury technicznej

14.2.1. Zaopatrzenie w wodę

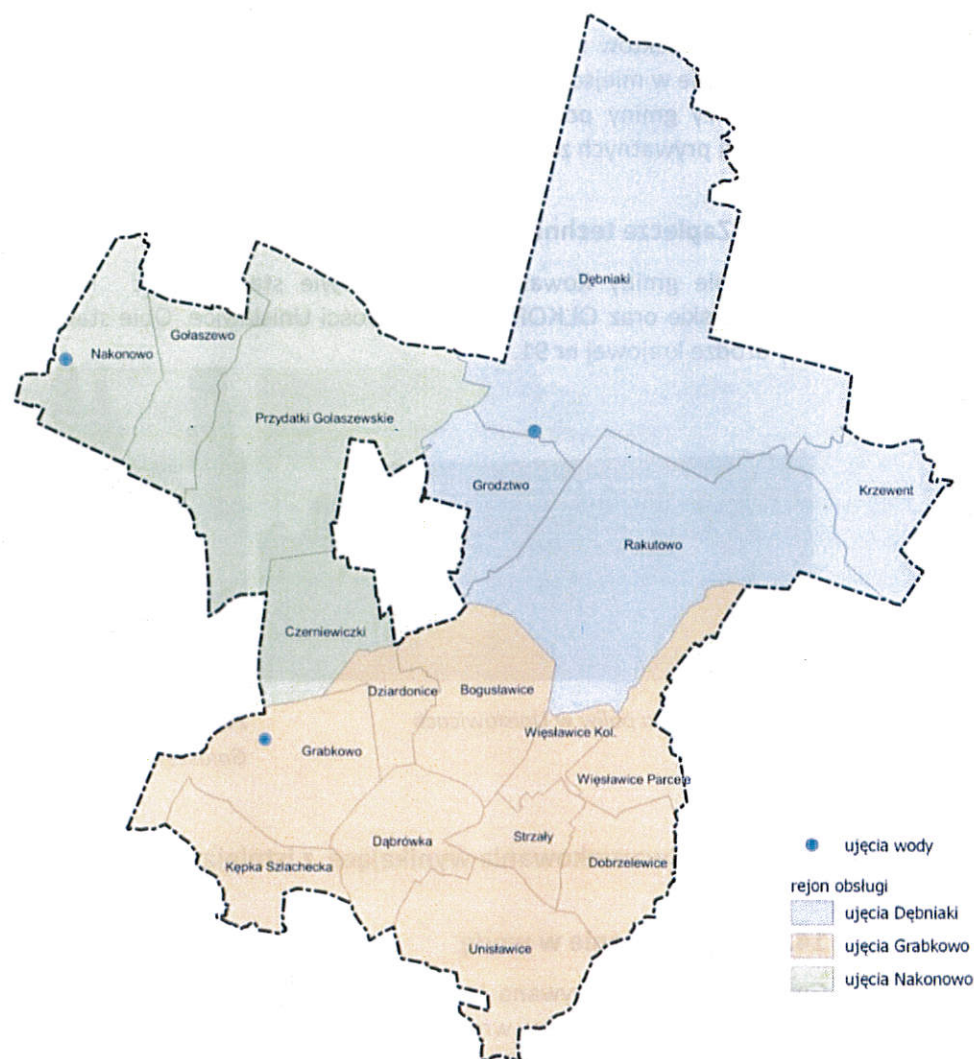
Gmina Kowal zaopatrywana jest w wodę do picia z trzech gminnych ujęć wody posiadających udokumentowane zasoby wraz ze stacjami uzdatniania, w miejscowościach: Dębniaki (dz. nr 122/2), Nakonowo (dz. nr 289/2) i Grabkowo (dz. nr 25/6). W miejscowości Rakutowo (dz. nr 118/2 i 118/4) zlokalizowane jest czwarte ujęcie, obecnie nieczynne, stanowiące rezerwę wody dla wodociągu gminnego.

Dla przedmiotowych ujęć nie zostały ustanowione w drodze aktu prawa miejscowego oraz decyzji strefy ochronne obejmujące tereny ochrony pośredniej. Do rezygnacji z wyznaczenia terenu

ochrony pośredniej przedmiotowych ujęć oraz do ograniczenia strefy ochronnej tylko do terenu ochrony bezpośredniej upoważniły warunki geologiczne i hydrogeologiczne.

Gmina posiada wystarczające zasoby wodne dla zaopatrzenia w wodę odbiorców w swoich granicach administracyjnych. Dobrze rozwinięta jest sieć wodociągowa. Stopień zwodociągowania gminy w 2019 r. wyniósł 99,9% i był znacznie wyższy niż średni w Polsce (92,1%), w województwie kujawsko-pomorskim (95,4%) i w powiecie włocławskim (95,1%). Wśród gmin powiatu gmina wiejska Kowal posiadała najwyższy wskaźnik zwodociągowania (podobnie jak gmina miejska Kowal, gmina Lubanie i Lubraniec). Gmina już od dawna posiadała znacznie rozbudowaną sieć wodociągową (w 2002 r. – 88,1% mieszkańców gminy korzystało z wodociągu, w 2019 r. – 99,9%). Długość czynnej rozdzielczej sieci wodociągowej w gminie wynosiła w 2018 r. 147,1 km. Od 2010r. dobudowano 11,1 km.

Z analizy zasięgu sieci systemu gminnych wodociągów wynika, że na terenie gminy istnieją pojedyncze tereny poza zasięgiem obsługi sieci wodociągowej, wymagające rozbudowy sieci. Dotyczy to rejonów, gdzie zabudowa mieszkaniowa znajduje się w stanie rozproszonym, głównie na obrzeżach gminy.

Rysunek 23 Ujęcia wody i ich rejony obsługi

Opracowano na podstawie danych Urzędu Gminy w Kowalu

Tabela 17 Długość czynnej sieci wodociągowej w latach 2010-2019 [km]

JEDNOSTKA TERYTORIALNA	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
1	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
KUJAWSKO-POMORSKIE	21782,0	22133,2	22551,3	22725,1	22985,7	23239,8	23360,1	23596,9	23777,6	23915,6
POWIAT WŁOCŁAWSKI	1 942,6	1 948,4	1 968,0	1 977,8	2 001,4	2 023,4	2 026,5	2 090,1	2 109,8	2 124,0
Kowal (2)	136,7	138,9	138,9	138,9	139,4	139,4	139,4	147,`	147,1	147,8

Opracowano na podstawie danych BDL

Zgodnie z powyższą tabelą łączna długość sieci wodociągowej na terenie gminy wynosiła na koniec 2019 r. 147,8 km. W przeciągu ostatnich 10 lat pobudowano 11,1 km sieci wodociągowej.

Tabela 18 Korzystający z wodociągów w ogólnej ludności w latach 2010-2019 [%]

JEDNOSTKA TERYTORIALNA	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
KUJAWSKO-POMORSKIE	90,8	90,9	91,1	91,2	95,2	95,2	95,3	95,3	95,4	95,4
POWIAT WŁOCŁAWSKI	85,3	85,6	85,7	85,9	95,1	95,2	92,3	95,1	95,1	95,1
Kowal (2)	88,6	88,8	88,9	89,0	99,9	99,9	99,9	99,9	99,9	99,9

Opracowano na podstawie danych BDL

Średnia zwodociągowania dla gminy Kowal jest bardzo wysoka, na koniec 2019 r. wynosiła 99,9%. Jest ona wyższa od średniej dla powiatu włocławskiego, województwa kujawsko-pomorskiego jak i kraju. W ciągu ostatnich 10 lat wzrosła o 11,3 punktów procentowych.

Tabela 19 Przyłącza wodociągowe prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania w latach 2010-2019 [szt.]

JEDNOSTKA TERYTORIALNA	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
KUJAWSKO-POMORSKIE	254 431	260 157	265 257	269 640	273 399	276 286	280 422	283 392	283 123	287 210
POWIAT WŁOCŁAWSKI	18 895	19 316	19 516	19 837	20 187	20 527	21 345	20 851	20 812	20 936
Kowal (2)	1 056	1 074	1 087	1 095	1 112	1 125	1 161	1 140	1 294	1 276

Opracowano na podstawie danych BDL

W gminie Kowal na koniec 2019 r. wykonanych było 1 276 podłączeń prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania.

Tabela 20 Zużycie wody w gospodarstwach domowych na 1 korzystającego w latach 2010-2019 [m³]

JEDNOSTKA TERYTORIALNA	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
KUJAWSKO-POMORSKIE	35,9	35,3	35,1	35,1	34,9	35,7	32,3	32,6	35,3	35,4
POWIAT WŁOCŁAWSKI	34,8	36,2	35,4	40,1	39,8	42,3	41,2	36,0	39,7	42,7
Kowal (2)	29,2	29,7	32,3	32,6	30,6	34,3	36,3	33,8	35,0	37,2

Opracowano na podstawie danych BDL

Zużycie wody w gospodarstwach domowych na 1 korzystającego w gminie Kowal na koniec 2019 r. wynosiło 37,2 m³. Jest to wskaźnik niższy niż dla powiatu włocławskiego lecz porównywalny do

wskaźnika dla województwa kujawsko-pomorskiego. W ciągu ostatnich 10 lat wskaźnik ten utrzymuje się mniej więcej na tym samym poziomie.

Sieć wodociągowa w gminie jest bardzo sprawna i mało awaryjna (w 2015 r. zanotowano 3 awarie sieci, w 2016 r. – 5 awarii, a w 2017 r. i 2018 r. po jednej awarii sieci).

14.2.2. Gospodarka ściekowa

Na terenie gminy funkcjonuje sieć kanalizacyjna o długości 25,7 km. Siecią objęte są zwarte tereny zabudowy z Gołaszewie; Grodztwie i Rakutowku (niewielkie obszary zabudowy) oraz wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 265 (od miasta Kowal w kierunku gminy Baruchowo). Na terenie gminy funkcjonują dwie mechaniczno-biologiczne oczyszczalnie ścieków komunalnych, w miejscowości Rakutowo i Gołaszewo. Przepustowość oczyszczalni ścieków w Rakutowie wynosi 80 m³/dobę. Oczyszczalnia ścieków w Gołaszewie posiada przepustowość 120 m³/dobę. Odbiornikiem oczyszczonych ścieków z obydwu oczyszczalni jest Rakutówka.

Na terenie gminy Kowal nie wyznaczono aglomeracji (kanalizacyjnej).

Gmina Kowal mieści się w grupie gmin województwa o stosunkowo niskim wskaźniku skanalizowania. W 2018 r. wskaźnik ten wyniósł 31,5%. Był on wyjątkowo niski w stosunku do średniego wskaźnika dla kraju (70,8%), województwa kujawsko-pomorskiego (70,0%) oraz niższy niż średnia dla powiatu włocławskiego (41,5%). Gmina przystąpiła do budowy sieci kanalizacyjnej w 1998 r. Awaryjność sieci kanalizacyjnej jest stosunkowo niewielka (w 2015 r. zanotowano 4 awarie sieci, w 2016 r. – 3 awarie, w 2017 r. – brak awarii, a w 2018 r. – 1 awarię).

Tabela 21 Długość czynnej sieci kanalizacyjnej w latach 2010-2019 [km]

JEDNOSTKA TERYTORIALNA	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
KUJAWSKO-POMORSKIE	6 365,4	6 959,4	7 006,9	7 384,2	7 648,0	7 887,5	8,003,5	8 085,8	8 262,5	8 410,7
POWIAT WŁOCŁAWSKI	212,1	228,2	249,9	315,2	330,5	331,4	375,3	377,4	388,2	401,4
Kowal (2)	18,5	21,4	24,7	24,7	24,7	24,7	24,7	25,7	25,7	25,8

Opracowano na podstawie danych BDL

Na koniec 2019 r. długość czynnej sieci kanalizacyjnej w gminie Kowal wynosiła 25,8 km. W ciągu ostatnich 10 lat na terenie gminy wybudowano 7,3 km sieci kanalizacyjnych.

Tabela 22 Korzystający z kanalizacji w ogólnej ludności w latach 2010-2019 [%]

JEDNOSTKA TERYTORIALNA	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
KUJAWSKO-POMORSKIE	64,3	65,2	65,6	66,1	69,1	69,6	69,9	70,0	70,0	70,2
POWIAT WŁOCŁAWSKI	30,0	32,1	32,6	34,3	39,4	39,5	40,7	41,2	41,5	41,7
Kowal (2)	21,7	26,3	28,1	28,1	28,1	28,1	28,6	29,5	31,5	32,0

Opracowano na podstawie danych BDL

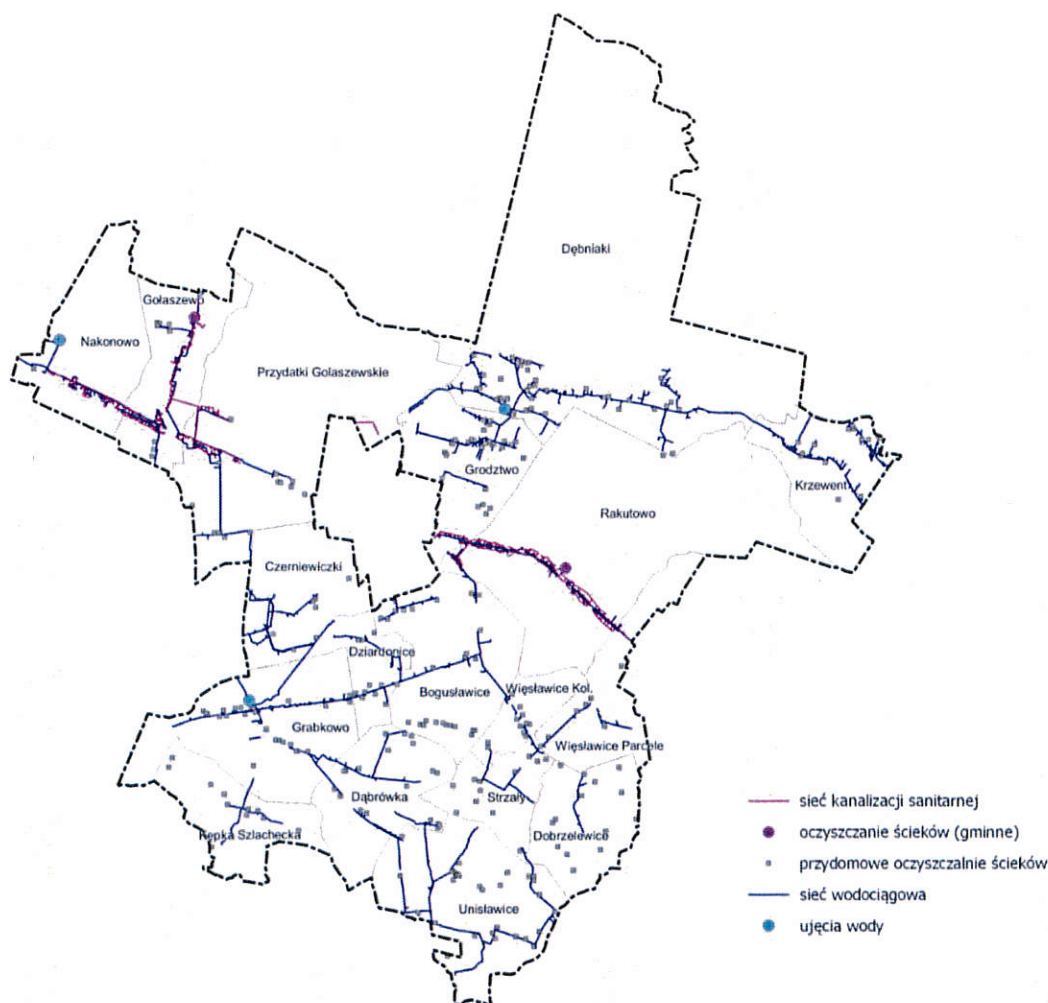
Średnia skanalizowania dla gminy Kowal na koniec 2019 r. wynosiła 32% i jest ona niższa od średniej dla powiatu włocławskiego oraz ponad dwukrotnie niższa od średniej dla województwa kujawsko-pomorskiego.

Tabela 23 Korzystający z kanalizacji w ogóle ludności - przyrost w latach 2010-2019 [%]

JEDNOSTKA TERYTORIALNA	2010	2019	Przyrost w latach 2006-2016
1	2	3	4
KUJAWSKO-POMORSKIE	64,3	70,2	5,9
POWIAT WŁOCŁAWSKI	30,0	41,7	11,7
Kowal (2)	21,7	32,0	10,3

Opracowano na podstawie danych BDL

Z powyższej tabeli wynika, że w ciągu ostatnich 10 lat analizowany wskaźnik dla gminy Kowal zwiększył się z 21,7% i na koniec 2019 r. wynosił 32%. Wskaźnik skanalizowania gminy Kowal w 2010 r. był średnim wskaźnikiem w powiecie włocławskim. W ciągu ostatnich 10 lat postęp w realizacji sieci kanalizacyjnych jest tu zbliżony do postępu w powiecie włocławskim, lecz prawie dwukrotnie szybszy niż w województwie kujawsko-pomorskim.

Rysunek 24 Gospodarka wodno-ściekowa

Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Kowalu

Na terenie gminy jest wiele miejscowości o rozproszonej zabudowie, na terenie których wykonanie sieci kanalizacyjnych nie ma ekonomicznego uzasadnienia. W tej sytuacji możliwym do realizacji rozwiązaniem mogą być małe przydomowe oczyszczalnie ścieków. Na terenie gminy Kowal, według stanu na koniec 2019 r. (BDL) funkcjonowały 424 zbiorniki bezodpływowe oraz 267 przydomowych oczyszczalni ścieków.

Gmina wspiera ich budowę, szczególnie w miejscach rozproszonej zabudowy, gdzie nie ma możliwości włączenia do gminnej kanalizacji, a realizacja sieci kanalizacyjnej jest ekonomicznie nieopłacalna. Gmina stara się również kontrolować właściwe opróżnianie oraz eksploatację zbiorników wchodzących w skład przydomowych oczyszczalni ścieków.

Tabela 24 Przyłącza sieci kanalizacyjnej prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania w latach 2010-2019 [szt.]

JEDNOSTKA TERYTORIALNA	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
KUJAWSKO-POMORSKIE	128 778	134 732	138 172	141 316	145 197	149 031	152 135	153 704	153 994	156 734
POWIAT WŁOCŁAWSKI	5 302	5 687	5 834	6 341	6 771	6 762	7 226	7 440	7 469	7 550
Kowal (2)	225	244	270	271	271	271	279	242	275	283

Opracowano na podstawie danych BDL

14.2.3. Zaopatrzenie w energię elektryczną

Przez teren gminy przebiega linia elektroenergetyczna wysokiego napięcia 110 kV. Dla linii elektroenergetycznych 110 kV wymagany jest pas ograniczonego użytkowania o szerokości 40 m (po 20 m od osi linii w obu kierunkach), a dla linii elektroenergetycznych średniego napięcia SN-15kV pas techniczny o szerokości po 6,5 m w obie strony od osi linii.

Zaopatrzenie gminy Kowal w energię elektryczną oparte jest na dostawach Zakładu Energetycznego Energa-Operator S.A. Oddział w Toruniu.

Źródłem zasilania gminy w energię elektryczną jest Główny Punkt Zasilania 110/15 kV w Lubieniu Kujawskim oraz rozdzielnia stacyjna 15 kV - Kruszyn. Zasilanie gminy w energię elektryczną odbywa się poprzez sieć rozdzielczą, wyprowadzonych z GPZ napowietrznych linii elektroenergetycznych SN-15 kV zasilających stacje transformatorowe SN/15 kV i dalej poprzez sieć rozdzielczą linii nn 0,4 kV. Rozwój sieci elektroenergetycznej będzie następował w oparciu o rezerwy istniejącej infrastruktury elektroenergetycznej oraz budowę nowych linii w zależności od potrzeb gminy i możliwości finansowych gestora sieci.

Wytyczne dotyczące użytkowania terenu w pasach technologicznych istniejących linii elektroenergetycznych:

- warunki lokalizacji wszelkich obiektów w pasach technologicznych należy uzgadniać z właścicielem linii elektroenergetycznych,
- w pasach technologicznych nie wolno lokalizować budynków mieszkalnych i innych przeznaczonych na stały pobyt ludzi,
- dopuszcza się odbudowę, rozbudowę, przebudowę i nadbudowę istniejących linii,
- pod liniami nie należy sadzić roślinności wysokiej – zalesiania terenów rolnych w pasach technologicznych linii mogą być przeprowadzone w uzgodnieniu z właścicielem linii, który określi maksymalną wysokość sadzonych drzew i krzewów,
- wszelkie zmiany w kwalifikacji terenu w obrębie pasów technologicznych linii i w ich najbliższym sąsiedztwie powinny być zaopiniowane przez właściciela linii,
- dla linii elektroenergetycznych musi być zapewniony dostęp w celu wykonania prac eksploatacyjnych.

14.2.4. Odnawialne źródła energii

Nie ma jednoznacznej definicji, która charakteryzowałaby czym są odnawialne źródła energii. W Ustawie Prawo Energetyczne jest napisane, że odnawialne źródła energii to: "źródła wykorzystujące w procesie przetwarzania energię wiatru, promieniowania słonecznego, geotermalną, fal, prądów i pływów morskich, spadku rzek oraz energię pozyskiwaną z biomasy, biogazu wysypiskowego, a także z biogazu powstałego w procesach odprowadzania lub oczyszczania ścieków albo rozkładu składowanych szczątków roślinnych i zwierzęcych".

Farmy wiatrowe są obcym elementem w polskim krajobrazie, choć z uwagi na wzrost zapotrzebowania na energię odnawialną coraz bardziej powszechnym.

Na terenie gminy Kowal, w miejscowości Unisławice, zlokalizowane są dwie elektrownie wiatrowe: na dz. nr 3/4 - generator o mocy 0,45 MW i całkowitej wysokości 45 m oraz na dz. nr ewid. 79/2 o mocy 0,6 MW o całkowitej wysokości 93,4 m.

Na terenie gminy Kowal nie występują instalacje oparte o inne odnawialne źródła energii. Pomimo posiadania, z racji prowadzonej gospodarki rolnej, dużych zasobów biomasy (roślinnej, odchodów zwierzęcych i innych odpadów organicznych) nie została tu zlokalizowana żadna biogazownia.

W latach 2017-2020 na terenie gminy Kowal wydano osiem decyzji o warunkach zabudowy na budowę farm fotowoltaicznych o łącznej mocy 17MW:

- w miejscowości Unisławice na dz. nr 167/1, 169/2 i 171/2 – cztery elektrownie fotowoltaiczne o mocy do 1MW każda,
- w miejscowości Grabkowo na dz. nr 184/1, 184/2 i 193 – elektrownia fotowoltaiczna o mocy do 2MW,
- w miejscowości Przydatki Gołaszewskie na dz. nr 801/6 i 801/7 – elektrownia fotowoltaiczna o mocy do 2MW,
- w miejscowości Przydatki Gołaszewskie na dz. nr 817 – elektrownia fotowoltaiczna o mocy do 1MW,
- w miejscowości Przydatki Gołaszewskie na dz. nr 818 – elektrownia fotowoltaiczna o mocy do 1MW,
- w miejscowości Gołaszewo na dz. nr 218, 219, 232, 233 – dwie elektrownie fotowoltaiczne o mocy do 1MW każda,
- w miejscowości Unisławice na dz. nr 179, 181 – elektrownia fotowoltaiczna o mocy do 2MW,
- w miejscowości Nakonowo na dz. nr 289/1 – elektrownia fotowoltaiczna o mocy do 3MW.

Żadna z tych farm fotowoltaicznych nie została jeszcze zrealizowana.

14.2.5. Zaopatrzenie w gaz

Przez gminę Kowal przebiega trasa istniejącego gazociągu wysokiego ciśnienia DN 500 MOP 8,4 MPa relacji Gustorzyn-Gostynin oraz trasa projektowanego gazociągu wysokiego ciśnienia DN 1000 MOP 8,4 MPa relacji Gustorzyn-Leśniewice wraz z infrastrukturą niezbędną do jego obsługi, wobec czego obowiązuje konieczność spełnienia wymagań Rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 26 kwietnia 2013 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać sieci gazowe i ich usytuowanie (Dz. U. z 2013 r., poz. 640, zał. nr 2) w zakresie zachowania stref kontrolowanych gazociągów względem projektowanych obiektów. W strefach kontrolowanych obowiązuje zakaz wznoszenia obiektów budowlanych, urządzenia stałych składów i magazynów oraz podejmowania działań mogących spowodować uszkodzenie gazociągu podczas jego użytkowania.

Szerokość strefy kontrolowanej dla projektowanego gazociągu DN 1000 wynosi 12,0 m (po 6,0 m na strony od osi gazociągu). W przypadku gazociągu DN 500 szerokości stref kontrolowanych uzależnione są od rodzaju obiektów terenowych, wobec których są wyznaczone np. dla budynków mieszkalnych jedno- i wielorodzinnych szerokość strefy kontrolowanej wynosi 70,0 m (po 35,0 m

od osi gazociągu), zaś w przypadku pozostałych obiektów – zgodnie z tabelą nr 1, stanowiącą część Załącznika nr 2 do ww. Rozporządzenia. Wskazane powyżej szerokość stref kontrolowanych od gazociągów są odległościami minimalnymi.

W miejscowości Czerniewiczki planowana jest budowa stacji regazyfikacji gazu LNG (wydana decyzja wójta Gminy Kowal o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego). Realizacja inwestycji podyktowana jest względami ekologicznymi, ale także technologicznymi i ekonomicznymi.

14.2.6. Gospodarka odpadami

Zasady postępowania z odpadami w sposób zapewniający ochronę życia, zdrowia ludzi i ochronę środowiska określa ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach.

Odpady unieszkodliwiane są w ramach instalacji przetwarzania odpadów komunalnych w Machnacu (gmina Brześć Kujawski).

W miejscu dawnego zrekultywowanego składowiska odpadów, w miejscowości Przydatki Gołaszewskie zlokalizowany jest Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK). Do punktu tego mieszkańcy mogą bezpłatnie dostarczać: przeterminowane leki, chemikalia, zużyte baterie i akumulatory, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, meble i inne odpady wielkogabarytowe, odpady budowlane i rozbiórkowe, zużyte opony samochodowe, bioodpady, popiół, szkło, papier, metale i tworzywa sztuczne, odpady niebezpieczne, odpady nieklasyfikujące się do odpadów medycznych powstałe w gospodarstwie domowym w wyniku przyjmowania produktów leczniczych w formie iniekcji i prowadzenia monitoringu poziomu substancji we krwi, w szczególności igły i strzykawki, odpady tekstyliów i odzieży.

14.2.7. Zaopatrzenie w ciepło

Zaopatrzenie gminy w ciepło oparte jest na indywidualnych źródłach ciepła i kotłowniach osiedlowych i zakładowych. Urządzenia te emitują do atmosfery SO_2 , NO_2 , CO w ilościach, które dla pojedynczego pieca czy kuchni wydają się znikomo małe, ale bardzo uciążliwe ze względu na bezpośrednią oddziaływanie.

Urządzenia grzewcze należy modernizować poprzez zainstalowanie paliw o niskim stopniu emisji zanieczyszczeń (paliwa ekologiczne).

Na obszarze województwa kujawsko - pomorskiego obowiązuje uchwała Sejmiku Województwa Kujawsko – Pomorskiego nr VIII/136/19 z dnia 24 czerwca 2019 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa kujawsko – pomorskiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw.

14.2.8. Telekomunikacja i teleinformatyka

Gmina Kowal posiada rozbudowaną sieć infrastruktury telekomunikacyjnej telefonii stacjonarnej. W ostatnich latach nastąpił bardzo szybki rozwój sieci telefonii komórkowej, powstały stacje bazowe telefonii komórkowej.

Na terenie gminy znajdują się cztery stacje bazowe operatorów telefonii komórkowej działających w Polsce, w tym jedna stacja w miejscowości Unisławice oraz trzy ułożone wzdłuż autostrady A-1.

Rozwinięta sieć telefoniczna, a w konsekwencji możliwości w zakresie porozumiewania się i szybkiej transmisji danych jest wyznacznikiem możliwości rozwoju gospodarczego gminy.

W ramach uzyskanych przez Polskę funduszy unijnych związanych z rozwojem infrastruktury społeczeństwa informacyjnego wybudowana została w województwie kujawsko – pomorskim szerokopasmowa sieć teleinformatyczna w celu zapewnienia powszechnego dostępu do

szerokopasmowego Internetu jako bazy do realizacji warstwy aplikacji i usług: e-government, e-learning, e-health.

W każdym powiecie utworzony został węzeł dystrybucyjny, a w każdej gminie (w tym gminie Kowal) punkt dostępowy.

Szerokopasmowa sieć informatyczna jest niezbędnym narzędziem kształtującym konkurencyjność i atrakcyjność poszczególnych gmin jak i całego województwa.

Wnioski:

Przez teren gminy Kowal przebiega autostrada A-1, jedna droga kategorii krajowej nr 91, dwie drogi kategorii wojewódzkiej, drogi kategorii powiatowej, drogi publiczne kategorii gminnej oraz drogi wewnętrzne (drogi gminne, które nie zostały przyjęte uchwałą jako drogi publiczne). Przez teren gminy przebiega kolej normalnotorowa. Podstawowe problemy systemu transportowego gminy Kowal są zbieżne z problemami definiowanymi na terenie całego kraju, zarówno w ośrodkach gminnych, jak i poza nimi. Elementy układu lokalnej komunikacji drogowej wymagają systematycznej rozbudowy i przebudowy.

Uzbrojenie gminy Kowal w media infrastruktury technicznej (unieszkodliwianie ścieków, gospodarka odpadami, zaopatrzenie w energię elektryczną) nie jest w jeszcze pełni wystarczające. Podstawowe problemy z zakresu infrastruktury technicznej również są zbieżne z problemami definiowanymi na terenie całego kraju, zarówno w ośrodkach gminnych, jak i poza nimi. Dotyczą one przede wszystkim gospodarki ściekowej - rozbudowy systemów kanalizacyjnych jak również czystego powietrza - zmiany czynnika grzewczego z tradycyjnego na paliwa ekologiczne o niskim stopniu emisji zanieczyszczeń.

15. Uwarunkowania wynikające z zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych

Spośród wskazanych w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego przyjętym uchwałą Nr XI/135/03 Sejmiku Województwa Kujawsko - Pomorskiego z dnia 26 czerwca 2003 r. zadań realizujących cele publiczne o znaczeniu ponadlokalnym³⁵ do realizacji pozostały:

Zadania o znaczeniu krajowym

Zad. nr 2 – Ochrona gruntów o wysokiej przydatności dla rolnictwa przed zmianą użytkowania na cele nierolnicze

Zadania o znaczeniu wojewódzkim

40. Realizacja programu zwiększenia lesistości i zadrzewień województwa kujawsko-pomorskiego w latach 2001-2020

97. Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 265.

Realizacja tych zadań przyczyni się do ochrony cennych rolniczo gleb, zwiększenia lesistości oraz poprawi funkcjonowanie dróg i zwiększy bezpieczeństwo ruchu.

16. Uwarunkowania wynikające z wymagań dotyczących ochrony przeciwpowodziowej

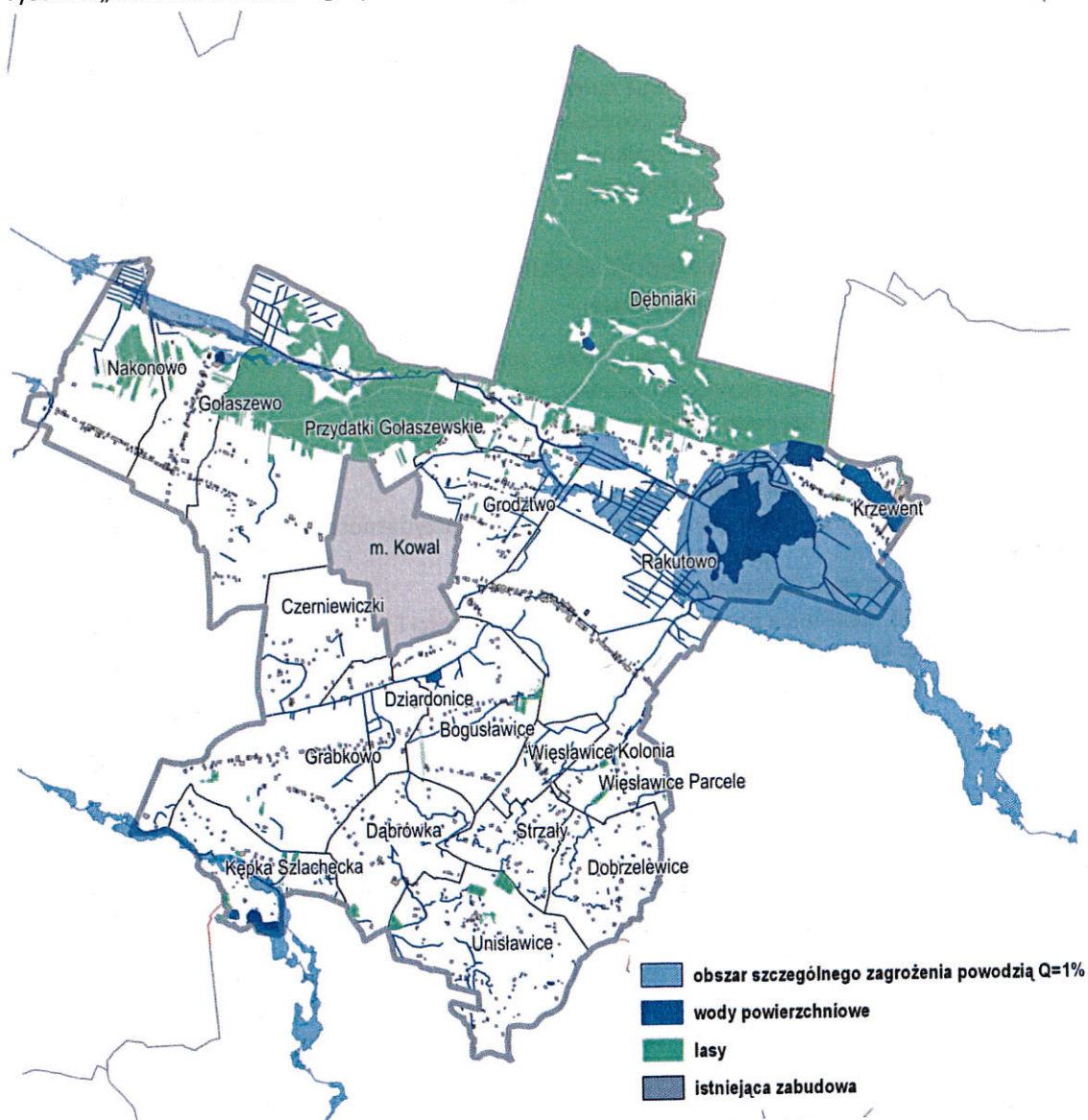
Planowanie przestrzenne uwzględniające prawidłowo wszelkie uwarunkowania i potrzeby wynikające z zagrożeń oraz ochrony przed powodzią, działa prewencyjnie dając w efekcie zmniejszenie skutków ewentualnej powodzi.

³⁵ Wykaz zadań zawarto w rozdziale 8.1. Analiza dokumentów strategicznych

Zgodnie z art. 163 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo Wodne (Dz. U. z 2021 r. poz. 2233 ze zm.), ochrona przed powodzią jest zadaniem Wód Polskich oraz organów administracji rządowej i samorządowej. Prowadzi się ją z uwzględnieniem map zagrożenia powodziowego, map ryzyka powodziowego oraz planów zarządzania ryzykiem powodziowym. Obowiązek sporządzenia map spoczywa na Wodach Polskich.

Sporządzone w 2015 roku mapy zagrożenia powodzią zostały zaktualizowane i zostały zatwierdzone przez ministra właściwego do spraw gospodarki wodnej. Podanie zaktualizowanych oraz nowych MZP i MRP do publicznej wiadomości przez ich umieszczenie na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Ministerstwa Środowiska i Klimatu nastąpiło w dniu 22 października 2020 r. Mapy opublikowane zostały również w Hydroportalu (isok.gov.pl).

Zgodnie z art. 166 ust. 1 pkt 1 ww. ustawy Prawo Wodne, w celu zapewnienia ochrony ludności i mienia przed powodzią, obszary szczególnego zagrożenia powodzią uwzględnia się w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. W obszarze gminy Kowal obszary szczególnego zagrożenia powodzią (obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1% oraz wysokie i wynosi 10%) występują od rzeki Rakutowki i rzeki Lubieńki a ich zasięg przedstawia poniższy rysunek. Obszary te zostały oznaczone również na rysunku „Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego”.

Rysunek 25 Obszary szczególnego zagrożenia powodzią – woda 1% i 10%

Źródło: isok.gov.pl

Planowana zabudowa lub planowane zagospodarowanie terenu położonego na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią nie może:

- naruszać ustaleń planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza;
- naruszać ustaleń planu zarządzania ryzykiem powodziowym;
- stanowić zagrożenia dla ochrony zdrowia ludzi, środowiska i dóbr kultury wpisanych do rejestru zabytków;
- naruszać funkcjonowania infrastruktury krytycznej w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym;
- utrudniać zarządzania ryzykiem powodziowym.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Gminy w Kowalu

Edward Dominikowski

Wójt Gminy Kowal

**STUDIUM
UWARUNKWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY KOWAL**

kierunki

Załącznik nr 2 do uchwały
Rady Gminy Kowal
Nr XLII/272/2023 z dnia 27 lutego 2023 r.

Kowal, wrzesień 2022

Spis treści

III. KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENEGO GMINY KOWAL.....	5
1. Cele polityki przestrzennej	5
2. Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów, w tym wynikające z audytu krajobrazowego	6
2.1. Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy	6
2.2. Kierunki zmian w przeznaczeniu terenów	13
2.3. Kierunki zmian wynikające z audytu krajobrazowego	16
3. Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny przeznaczone pod zabudowę oraz tereny wyłączone spod zabudowy	16
3.1. Wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów przeznaczonych pod zabudowę	16
3.2. Tereny wyłączone spod zabudowy	19
4. Obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego i uzdrowisk	20
4.1. Obszary oraz zasady ochrony krajobrazu kulturowego	23
4.2. Obszary oraz zasady ochrony uzdrowisk	24
5. Obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej	24
5.1. Kierunki kształtowania polityki przestrzennej w zakresie dziedzictwa kulturowego	24
5.2. Obszary i zasady ochrony dóbr kultury współczesnej	25
6. Kierunki rozwoju systemów komunikacji	25
6.1. Kierunki rozwoju systemu transportowego	25
6.2. Kierunki rozwoju komunikacji zbiorowej	26
6.3. Polityka parkingowa	27
6.4. Ruch pieszny i rowerowy	27
6.5. Zaplecze techniczne	27
7. Kierunki rozwoju systemów infrastruktury technicznej	28
7.1. Zaopatrzenie w wodę	28
7.2. Gospodarka ściekowa	29
7.3. Gospodarka energetyczna	29
7.4. Telekomunikacja i teleinformatyka	32
7.5. Gospodarka odpadami	33
8. Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym	33
9. Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa	34
10. Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także obszary przestrzeni publicznej	35
11. Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne	37
12. Kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej	37
12.1. Kierunki i zasady kształtowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej	37
12.2. Kierunki i zasady kształtowania leśnej przestrzeni produkcyjnej	38

13. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią oraz obszary osuwania się mas ziemnych	39
13.1. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią	39
13.2. Obszary osuwania się mas ziemnych	39
13.3. Wymagania dotyczące przeciwdziałania skutkom żywiołów	39
14. Obiekty i obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny	40
15. Obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych oraz obowiązujące na nich ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady.....	40
16. Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji , rekultywacji lub remediacji.....	40
16.1. Tereny wymagające przekształceń	40
16.2. Tereny wymagające rehabilitacji	41
16.3. Tereny wymagające rekultywacji	41
16.4. Tereny wymagające remediacji	41
17. Obszary zdegradowane	42
18. Granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych	42
19. Obszary funkcjonalne o znaczeniu lokalnym	42
20. Obszary, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 500 kW	42
21. WYTYCZNE DO UWZGLĘDNIENIA PRZY SPORZĄDZANIU MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO.....	43
IV. UZASADNIENIE ZAWIERAJĄCE OBJAŚNIENIA PRZYJĘTYCH ROZWIĄZAŃ ORAZ SYNTEZA USTALEŃ PROJEKTU STUDIUM	44
1. Uzasadnienie zawierające objaśnienia przyjętych rozwiązań.....	44
2. Synteza ustaleń projektu studium	45

III. KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENEGO GMINY KOWAL

1. Cele polityki przestrzennej

Sporządzona w 2016 r. Strategia rozwoju gminy Kowal na lata 2015-2025 określiła wizję rozwoju „Gmina Kowal jako obszar zamieszkały przez ludzi aktywnych i przedsiębiorczych, z rozwiniętym rolnictwem, wyposażona w pełną infrastrukturę techniczną, posiadająca czyste i zdrowe środowisko naturalne, a także atrakcyjna jako obszar inwestycyjny”. Strategia wskazała cztery sfery będące priorytetem rozwoju gminy Kowal:

- społeczna,
- infrastruktura techniczna,
- gospodarka,
- środowisko

i dla każdej nich wskazała cele strategiczne i projekty kluczowe. Ustalenia Strategii pozostają aktualne i są sukcesywnie realizowane.¹

Zadaniem Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy jest określenie polityki przestrzennej i lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego. Priorytetem planowania przestrzennego jest dążenie do osiągnięcia ładu przestrzennego. Zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, termin ten oznacza takie ukształtowanie przestrzeni, które tworzy harmonijną całość oraz uwzględnia w uporządkowanych relacjach wszelkie uwarunkowania i wymagania funkcjonalne, społeczno-gospodarcze, środowiskowe, kulturowe oraz kompozycyjno-estetyczne.

Polityka przestrzenna realizowana przez Gminę powinna umożliwić realizację nakreślonych w Strategii celów. Składa się ona z polityk odnoszących się do poszczególnych komponentów tworzących całość środowiska funkcjonowania Gminy i życia mieszkańców, między innymi sposobu zagospodarowania, rozmieszczenia różnorodnych funkcji, dostępności i stanu infrastruktury technicznej, transportowej i społecznej, środowiska przyrodniczego i kulturowego, bezpieczeństwa.

Przyjmuje się, że gmina Kowal będzie rozwijać się w oparciu o posiadane potencjały, do których należą w szczególności

- korzystne warunki do produkcji rolniczej,
- uwarunkowania przyrodnicze stwarzające dogodne warunki do rozwoju turystyki i wypoczynku,
- zlokalizowany na terenie gminy węzeł autostrady A1 – tereny w jego otoczeniu predysponowane są do lokalizacji inwestycji produkcyjnych, logistycznych, magazynowych itp.

Gmina powinna w swoim rozwoju wykorzystywać również szanse związane z położeniem w obszarze funkcjonalnym miasta Włocławek, poprzez m.in. podejmowanie wraz z innymi gminami wspólnych inicjatyw, w szczególności w zakresie usług publicznych oraz realizacji inwestycji drogowych (w tym dróg rowerowych) i infrastrukturalnych. Z uwagi na położenie w sąsiedztwie Włocławka widoczne jest zainteresowanie mieszkańców tego miasta osiedlaniem się na terenie gminy Kowal.

Rozwój gminy wspierany będzie poprzez:

- rozwój infrastruktury technicznej - zapewnienie możliwie powszechnej obsługi, wysokich standardów i pewności działania,
- rozwój infrastruktury transportowej - budowę nowych dróg publicznych i sukcesywne podnoszenie standardu technicznego istniejących dróg publicznych w celu zapewnienia dobrej

¹ Wykaz celów strategicznych i projektów kluczowych oraz informacja o dotychczasowej realizacji Strategii znajduje się w części „Uwarunkowania”, w rozdziale 8.1. Analiza dokumentów strategicznych

dostępności do miejscowości gminnej, łatwego przemieszczania się pomiędzy miejscowościami oraz dobrego dostępu do dróg wyższej rangi (krajowej, wojewódzkich i powiatowych),

- zapewnienie łatwego dostępu do usług publicznych oraz wysokiej jakości ich funkcjonowania, w tym dostosowanie oferty do prognozowanych zmian struktury wiekowej ludności gminy,
- działania na rzecz rozwoju gospodarczego, w tym wyznaczenie i przygotowanie terenów pod rozwój inwestycji gospodarczych,
- rozwój funkcji turystycznej m.in. poprzez budowę dróg i szlaków rowerowych, publicznych miejsc wypoczynku i rekreacji,
- działania w sferze środowiska, polegające na ochronie najcenniejszych walorów, sanacji obszarów przekształconych i zdegradowanych, wykorzystaniu gospodarczym środowiska (rolnicza i leśna przestrzeń produkcyjna) przy uwzględnieniu równowagi pomiędzy potencjałem przyrodniczym, odpornością na antropopresję, a możliwością gospodarczej eksploatacji.

2. Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów, w tym wynikające z audytu krajobrazowego

Ustalenia zawarte w kolejnych rozdziałach niniejszego Studium określają kierunki działań, jakie należy podjąć w celu realizacji przyjętej polityki przestrzennej gminy. Nie przesądzają one jednak o granicach zainwestowania i użytkowania terenów.

2.1. Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy

Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy sformułowane zostały w oparciu o uwarunkowania rozwoju gminy, w tym:

- preferencje rozwoju,
- progi i ograniczenia rozwoju,
- cele określone w strategii rozwoju gminy.

W obszarze gminy Kowal wyraźnie widoczne są dwie zróżnicowane części. Część północna gminy to rozległe kompleksy leśne objęte ochroną w formie parku krajobrazowego a także obszary cenne przyrodniczo, związane z niecką w której położone jest jezioro Rakutowskie, objęte ochroną w formie obszarów Natura 2000 oraz rezerwatem przyrody. Pozostała część gminy ma charakter rolniczy – pola uprawne wraz z zabudową zagrodową, gdzie funkcji mieszkalnej towarzyszą budynki gospodarcze, inwentarskie, silosy itp.

Mimo rozwoju innych funkcji (turystycznej, gospodarczej) nadal najważniejszą funkcją gminy pozostanie rolnictwo.

Strukturę funkcjonalno-przestrzenną gminy należy uznać za ukształtowaną, nie wymagającą większych korekt. Zabudowa lokalizowana jest zasadniczo w sposób zwarty, bez nadmiernego rozproszenia, nawiązuje do istniejącego sąsiedztwa i uwzględnia funkcjonowanie środowiska przyrodniczego. Jedynie w rejonie Grodzta i Dębniaków, ze względu na dużą presję inwestycyjną w zakresie zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, wskazana jest planowa realizacja tej zabudowy oraz towarzyszącej jej infrastruktury w tym drogowej.

Osiągnięcie trwałego, zrównoważonego rozwoju gminy oraz realizacja strategicznych celów przyjętych w strategii rozwoju gminy Kowal nie wymaga zdecydowanych zmian w strukturze funkcjonalno-przestrzennej.

Ograniczenia rozwoju przestrzennego w zakresie inwestycji stanowią obszary objęte ochroną konserwatorską, obszary o niekorzystnych warunkach fizjograficznych, duże kompleksy gruntów wysokich klas bonitacyjnych, tereny leśne oraz obszary chronione lub planowane do ochrony.

Preferencjami rozwoju przestrzennego gminy Kowal w zakresie inwestowania są grunty niskich klas bonitacyjnych, obszary o dobrych i dogodnych warunkach fizjograficznych, tereny stanowiące własność komunalną i państwową, a przede wszystkim tereny uzbrojone i z możliwością łatwego przyłączenia do sieci infrastruktury technicznej.

Kierunki zmian w strukturze funkcjonalno-przestrzennej oraz w przeznaczeniu terenów muszą wynikać również z audytu krajobrazowego, w tym uwzględniać zawarte w nim rekomendacje i wnioski. Dotychczas nie sporządzono audytu krajobrazowego dla obszaru województwa kujawsko-pomorskiego. Po jego uchwaleniu konieczna będzie weryfikacja i uzupełnienie ustaleń Studium o zapisy zawarte w audycie krajobrazowym.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy jest kontynuacją polityki przestrzennej przyjętej w Studium (...) uchwalonym w 2000 r. Pozostaje w zgodzie z przyjętymi kierunkami zmian, jednocześnie aktualizując je i dostosowując do obecnych potrzeb rozwoju gminy i wymogów prawa.

Kierunki rozwoju zagospodarowania przestrzennego zostały sformułowane w oparciu o analizę istniejących uwarunkowań oraz przyjętych celów polityki przestrzennej, przedstawionych we wcześniejszym rozdziale.

Przyjmuje się podstawowe zasady kształtowania struktury funkcjonalno-przestrzennej:

- utrzymanie rolniczego charakteru gminy,
- tworzenie warunków dla wielofunkcyjnego rozwoju miejscowości wiejskich,
- tworzenie warunków do rozwoju turystyki i rekreacji,
- dążenie do zapewnienia właściwej obsługi ludności w zakresie dostępu do usług publicznych,
- wykorzystanie rezerw terenowych w obrębie obszarów zainwestowanych poprzez ich restrukturyzację (zmiana przeznaczenia) z poszanowaniem walorów środowiska przyrodniczego i kulturowego,
- wyznaczenie terenów koncentracji działalności gospodarczych,
- zakaz realizacji zabudowy mieszkaniowej w zabudowie produkcyjnej i produkcyjno-usługowej,
- zakaz lokalizacji nowych dużych ferm chowu i hodowli zwierząt powyżej 90 dużych jednostek przeliczeniowych (DJP),
- minimalizacja konfliktów wynikających z przesłanek funkcjonalnych i przestrzennych, wywołujących negatywne skutki środowiskowe, społeczne i gospodarcze,
- dążenie do utrzymania istniejących terenów zieleni oraz lasów,
- ochronę terenów cennych przyrodniczo i kulturowo,
- utrzymanie korytarzy ekologicznych (o znaczeniu regionalnym i migracji dużych ssaków) oraz kształtowanie lokalnych korytarzy ekologicznych.

Dla zdefiniowania szczegółowych polityk przestrzennych w oparciu o analizę istniejącego zainwestowania i zagospodarowania oraz na podstawie analiz dotyczących:

- potrzeb i możliwości rozwoju gminy,
- ograniczeń dla zabudowy i zagospodarowania terenu wynikających z wymogów ochrony przyrody, ochrony zabytków, ochrony środowiska i zdrowia ludzi, zagrożeń powodziowych, ustawy o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych,
- istniejącego wyposażenia gminy w obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej oraz możliwości jej rozwoju,
- dotychczasowego przeznaczenia terenów określonego w dotychczas obowiązującym

- studium,
- złożonych wniosków do studium,
- wydanych decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu

wyznaczono:

- 1) strefy funkcjonalne
 - A – mieszkaniowo-usługowa- obejmuje obszary o ukształtowanej strukturze przestrzennej: Gołaszewo, Nakonowo, Przydatki Gołaszewskie, Grodztwo, Dębniaki, Rakutowo, Grabkowo, Bogusławice, Więśławice Kolonia ,
 - B – produkcyjno-usługowa - obejmuje obszary położone w obrębach Dąbrówka, Kępka Szlachecka, Grabkowo, Strzały,
 - C - rekreacyjno-wypoczynkowo-mieszkaniowa – obejmuje obszar w rejonie jeziora Krzewent,
 - D – leśno-ekologiczna obejmuje teren Gostynińsko-Włocławskiego Parku Krajobrazowego wraz z otuliną, z wyłączeniem stref A,E i F,
 - E – ekologiczna obejmuje tereny położone w rejonie jeziora Rakutowskiego,
 - F – ekologiczno-rolnicza obejmuje tereny położone w rejonie Nakonowa,
 - G – rolniczo-osadnicza obejmuje tereny położone poza strefami funkcjonalnymi: A, B, C, D, E i F.

a w nich kierunki zmian w przeznaczeniu terenów:
- 2) obszary ochrony środowiska i jego zasobów oraz ochrony przyrody:
 - tereny rolnicze (grunty orne oraz łąki i pastwiska trwałe)
 - lasy
 - korytarze ekologiczne
 - obiekty objęte formami ochrony przyrody (Gostynińsko-Włocławski Park Krajobrazowy, rezerwat przyrody, pomniki przyrody, użytki ekologiczne, obszary Natura 2000)
 - wody powierzchniowe
 - Główny Zbiornik Wód Podziemnych
 - tereny zieleni urządzonej (parki)
 - korytarze ekologiczne
- 3) chronione obszary i obiekty dziedzictwa kulturowego i zabytki
 - zabytki nieruchome wpisane do rejestru zabytków i ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków
 - zabytki archeologiczne
- 4) obszary kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej
 - gleby wysokiej przydatności rolniczej
 - lasy (państwowe i prywatne)
- 5) obszary szczególnej polityki w zakresie kształtowania ładu przestrzennego - obszar wymagający rewitalizacji
- 6) obszary problemowe - wymagające podjęcia działań w celu ich przekształcenia (w tym poprawy jakości) lub stanowiące ograniczenia w zagospodarowaniu
 - obszary szczególnego zagrożenia powodzią,
 - obszary zagrożone podtopieniami,
 - pasy technologiczne związane z przebiegami infrastruktury technicznej,
 - obszary ograniczeń związane z istniejącymi elektrowniami wiatrowymi,
 - jednolite części wód powierzchniowych zagrożone nieosiągnięciem celów środowiskowych,
 - Główne Zbiorniki Wód Podziemnych,
 - korytarze ekologiczne,
 - złoża surowców mineralnych (kruszyw),
 - strefy wokół cmentarzy,

- strefy w sąsiedztwie istniejących elektrowni wiatrowych
- 7) obszary obsługi w zakresie komunikacji
 - droga krajowa klasy autostrady
 - droga krajowa klasy głównej,
 - drogi wojewódzkie klasy zbiorczej,
 - drogi powiatowe klasy zbiorczej,
 - drogi gminne klasy lokalnej,
 - linia kolejowa normalnotorowa zelektryfikowana nr 18
 - stacje paliw,
- 8) obszary obsługi w zakresie infrastruktury technicznej
 - gminne ujęcia wody oraz stacje uzdatniania,
 - oczyszczalnie ścieków,
 - napowietrzne linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia i średnich napięć,
 - stacje transformatorowe,
 - gazociągi wysokiego ciśnienia,
 - stacje bazowe telefonii komórkowej.

Powyższe elementy oznaczone zostały na rysunku „Kierunki zagospodarowania przestrzennego”.

Zakres przekształceń i kierunków zmian w strukturze przestrzennej dla obszarów gminy sformułowano w odniesieniu do wyodrębnionych stref funkcjonalnych.

A – mieszkaniowo-usługowa

obejmuje obszary o ukształtowanej strukturze przestrzennej: Gołaszewo, Nakonowo, Przydatki Gołaszewskie, Grodztwo, Dębniaki, Rakutowo, Grabkowo, Bogusławice, Więśławice Kolonia.

Są to obszary o dominującej funkcji mieszkaniowej realizowanej w formie dość zwartej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zagrodowej.

- Dopuszcza się lokalizację usług nieuciążliwych w tym handlu, jako zabudowy usługowej wolnostojącej na wydzielonych działkach oraz w ramach zabudowy mieszkaniowej, zgodnie z przepisami odrębnymi.
- W obszarach pozbawionych czytelnej struktury przestrzennej, a także w terenach przeznaczonych pod nowe zainwestowanie należy dążyć do jednego charakteru zabudowy w obrębie określonej jednostki urbanistycznej.
- Zaleca się tworzenie przestrzeni publicznych, m.in: skwerów, placów, zieleńców wzbogaconych małą architekturą.
- Tereny rolne włączone w obszar strefy, przy przekształcaniu na cele mieszkaniowe, mieszkaniowo-usługowe i usługowe wymagają rozwiązań projektowych w zakresie podziałów geodezyjnych, wydzielenia dróg wewnętrznych dla obsługi komunikacyjnej i uzbrojenia terenu.
- Zakaz zabudowy terenów lasów włączonych w obszar strefy dla których nie dokonano zmiany przeznaczenia na cele inne niż leśne (nie dotyczy inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej).
- Zabudowa gruntów zmeliorowanych musi zapewniać ochronę terenów sąsiednich.
- Utrzymuje się istniejący układ dróg publicznych zakładając ich przebudowę do właściwych parametrów technicznych i użytkowych przypisanych klasom dróg oraz zakłada się budowę nowych dróg wewnętrznych związanych z planowaną nową zabudową.
- W zakresie gospodarki ściekowej - jako zadanie priorytetowe zakłada się likwidację wszystkich źródeł zanieczyszczeń gleby, wód powierzchniowych i podziemnych. Docelowo ustala się podłączenie posesji do gminnej sieci kanalizacyjnej, do czasu wybudowania kanalizacji ustala się budowę przydomowych oczyszczalni ścieków lub zbiorników szczelnych.

- W zakresie stanu czystości powietrza atmosferycznego - jako zadanie priorytetowe uznaje się likwidację źródeł emisji zanieczyszczeń pochodzących z palenisk poprzez zmianę czynnika grzewczego z tradycyjnego na paliwa ekologiczne niskoemisyjne i bezemisyjne.
- Ustala się zakaz lokalizowania w tych strefach elektrowni wiatrowych oraz fotowoltaicznych, z wyłączeniem mikroinstalacji
- Zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, w rozumieniu przepisów odrębnych², z wyjątkiem infrastruktury technicznej i transportowej.

W strefie tej, w miejscowości Unisławice, część obszaru zurbanizowanego położona jest w strefie związanej z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu wynikającej z sąsiedztwa elektrowni wiatrowej zlokalizowanej na działce nr ewid. 79/3 obręb Unisławice³ - oznaczona na rysunku Studium symbolem MUp- zabudowa mieszkaniowo-usługowa (potencjalna). W przypadku zmiany stanu faktycznego (rozbiórki lub wymiany ww elektrowni na elektrownię skutkującą mniejszą strefą) lub zmiany stanu prawnego (zmiana przepisów regulujących odległość zabudowy od elektrowni wiatrowych) dla obszaru tego ustala się kierunek zmian w przeznaczeniu terenu MU – teren zabudowy mieszkaniowo-usługowej.

B – produkcyjno-usługowa

Obejmuje obszary położone w obrębach Dąbrówka, Kępka Szlachecka, Grabkowo, Strzały.

Są to obszary doskonale skomunikowane, położone w bliskim sąsiedztwie węzła A-1, predysponowane do lokalizacji działalności gospodarczych o dużej skali.

Dopuszcza się lokalizację przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco i zawsze znacząco oddziaływać na środowisko⁴.

Dla każdej lokalizacji zakładu przemysłowego, produkcyjno-usługowego lub usług uciążliwych, zgodnie z obowiązującymi przepisami, należy przeprowadzić postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko.

Przy granicy z terenami mieszkaniowo-usługowymi lokalizować działalności usługowe nieuciążliwe oraz stosować rozwiązania chroniące zabudowę mieszkaniową, w tym pasy zieleni wielopiętrowej, zimozielonej.

Tereny pod nowe inwestycje wyposażać w odpowiednie systemy komunikacji wewnętrznej (drogi, parkingi).

Zakaz zabudowy terenów lasów włączonych w obszar strefy dla których nie dokonano zmiany przeznaczenia na cele inne niż leśne (nie dotyczy inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej).

W strefie nie dopuszcza się lokalizacji elektrowni wiatrowych, dopuszcza się lokalizację innych odnawialnych źródeł energii, w tym systemów fotowoltaicznych o mocy powyżej 500 kW.

C - rekreacyjno-wypoczynkowo-mieszkaniowa

Obejmuje obszar położony w rejonie jeziora Krzewent w obrębie Krzewent.

Utrzymuje się istniejącą zabudowę rekreacji indywidualnej i zabudowę mieszkaniową jednorodzinną oraz istniejące zagospodarowanie, w tym z zakresu infrastruktury technicznej wraz z możliwością wyposażenia obszaru w nowe obiekty oraz dostosowania ich do szerokiej oferty sportowo-rekreacyjnej.

² Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących zawsze znacząco i potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko

³ Strefa obejmuje obszar położony w odległości 10x całkowita wysokość elektrowni wiatrowej zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych (t.j. Dz. U. z 2011 r. poz. 724). Zgodnie z przepisami tej ustawy w strefie tej nie mogą być lokalizowane budynki mieszkalne

⁴ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących zawsze znacząco i potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko

W planowanej zabudowie i zagospodarowaniu terenów uwzględniać obowiązujące przepisy odrębne, w tym związane z ochroną walorów Gostynińsko Włocławskiego Parku Krajobrazowego. Zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, w rozumieniu przepisów odrębnych⁵, z wyjątkiem infrastruktury technicznej i transportowej.

W strefie zakazuje się lokalizowania nowych obiektów związanych z hodowlą i chowem zwierząt, a także innych obiektów mogących stanowić zagrożenie dla położonych w sąsiedztwie jezior Krzewent, Lubiechowskie, Rakutowskie (np. płyt gnojowych).

Obszary dotychczas niezagospodarowane, niekwalifikujące się do zabudowy zagospodarować zielenią.

D – ekologiczna – leśna

Obejmuje teren Gostynińsko-Włocławskiego Parku Krajobrazowego wraz z otuliną w obrębie Dębniaki i Przydatki Gołaszewskie, z wyłączeniem stref A i E.

Priorytetem w tej strefie jest zachowanie funkcji przyrodniczych, zapobieganie fragmentacji środowiska i ograniczanie aktywności inwestycyjnej.

Utrzymuje się istniejącą w tym obszarze zabudowę, w tym rekreacji indywidualnej i mieszkaniową z możliwością jej rozbudowy i przebudowy, a także istniejące zagospodarowanie z zakresu infrastruktury technicznej i transportu.

Dopuszcza się nową zabudowę zagrodową, mieszkaniową jednorodzinną, rekreacji indywidualnej oraz usługową przy uwzględnieniu obowiązujących przepisów odrębnych, w tym związanych z ochroną walorów Gostynińsko Włocławskiego Parku Krajobrazowego.

Wskazane jest wytyczenie turystycznych tras rowerowych, nordic walking itp. wraz z miejscami odpoczynku.

Zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, w rozumieniu przepisów odrębnych⁶, z wyjątkiem infrastruktury technicznej i transportowej.

Nakaz utrzymania drożności korytarzy ekologicznych.

E – ekologiczna

Obejmuje rejon jeziora Rakutowskiego w obrębie Rakutowo.

Priorytetem w tej strefie jest zachowanie funkcji przyrodniczych, zapobieganie fragmentacji środowiska i ograniczanie aktywności inwestycyjnej.

Nakaz utrzymania drożności korytarzy ekologicznych.

Utrzymuje się istniejącą zabudowę z możliwością jej rozbudowy, przebudowy i zmiany sposobu użytkowania na funkcję, która nie będzie kolidowała z istniejącym w sąsiedztwie zainwestowaniem.

Dopuszcza się realizację nowej zabudowy zagrodowej, wskazana jest jej lokalizacja w sąsiedztwie istniejącej infrastruktury technicznej i transportowej.

W zabudowie zagrodowej zakazuje się lokalizowania nowych obiektów związanych z chowem i hodowlą zwierząt, a także innych obiektów mogących stanowić zagrożenie dla środowiska.

Ogranicza się możliwość realizacji nowej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej.

Ogranicza się realizację nowej zabudowy usługowej, za wyjątkiem usług publicznych oraz usług związanych z gospodarką leśną lub rolnictwem.

Nową zabudowę realizować z uwzględnieniem obowiązujących przepisów odrębnych, w tym związanych z ochroną walorów Gostynińsko Włocławskiego Parku Krajobrazowego, ochroną obszarów Natura 2000 oraz rezerwatu przyrody.

Dopuszcza się zalesianie gruntów o niskiej przydatności dla rolnictwa.

⁵ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących zawsze znacząco i potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko

⁶ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących zawsze znacząco i potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko

F – ekologiczno-rolnicza

Obejmuje tereny położone w obrębie Nakonowo.

Priorytetem w tej strefie jest zachowanie funkcji przyrodniczych, zapobieganie fragmentacji środowiska i ograniczanie aktywności inwestycyjnej.

Nakaz utrzymania drożności korytarzy ekologicznych.

Utrzymuje się istniejącą zabudowę z możliwością jej rozbudowy, przebudowy i zmiany sposobu użytkowania na funkcję, która nie będzie kolidowała z istniejącym w sąsiedztwie zainwestowaniem. Dopuszcza się realizację nowej zabudowy zagrodowej, wskazana jest jej lokalizacja w sąsiedztwie istniejącej infrastruktury technicznej i transportowej.

W zabudowie zagrodowej zakazuje się lokalizowania nowych obiektów związanych z chowem i hodowlą zwierząt, a także innych obiektów mogących stanowić zagrożenie dla środowiska.

Ogranicza się możliwość realizacji nowej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej.

Ogranicza się realizację nowej zabudowy usługowej, za wyjątkiem usług publicznych oraz usług związanych z gospodarką leśną lub rolnictwem.

Dopuszcza się zalesianie gruntów o niskiej przydatności dla rolnictwa.

W strefie dopuszcza się lokalizację systemów fotowoltaicznych o mocy powyżej 500 kW, pod warunkiem zachowania funkcji przyrodniczej strefy (prowadzone jest postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko dla przedsięwzięcia polegającego na „Budowie farmy fotowoltaicznej o mocy 15 MW z magazynem energii o mocy 45 MW, wraz z infrastrukturą techniczną, w szczególności stacją transformatorową (GPZ), urządzeniami towarzyszącymi, w tym do zasilania awaryjnego, przyłączy do sieci WN, oświetleniem i niezbędnymi instalacjami elektrycznymi” na terenie działek 287/2, 288, 289/1, 290 w obrębie Nakonowo, gmina Kowal). Zakaz lokalizacji elektrowni wiatrowych.

G – rolniczo-osadnicza

Obejmuje tereny położone poza strefami funkcjonalnymi: A, B, C, D, E i F, szczególnie w obrębach: Unisławice, Strzały, Dobrzelewie, Więśławice Parcele i Więśławice Kolonia, Rakutowo, Bogusławice, Dziardonice, Grabkowo, Kępka Szlachecka, Czerniewiczki, Przydatki Gołaszewskie i Nakonowo.

W strefie występują dobre gleby, wskazane do wykorzystania na cele intensywnej produkcji rolnej. Wskazana jest komasacja areałów. Istniejące tereny zabudowane, w tym usługowe, mogą zachować swoją dotychczasową funkcję niezwiązaną z funkcją rolniczą (z możliwością rozbudowy, przebudowy).

Możliwa jest realizacja nowych budynków mieszkalnych jednorodzinnych a także budynków i budowli związanych z prowadzeniem działalności rolniczej. Nie dopuszcza się możliwości dokonywania podziału gruntów rolnych na cele zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej niezwiązanej z funkcją rolniczą.

Dopuszcza się realizację usług służących zaspokajaniu potrzeb lokalnych społeczności (usług handlu, społecznych, ochrony zdrowia, sportu, rekreacji itp.)

- W zakresie gospodarowania rolniczą przestrzenią produkcyjną ustala się ochronę gruntów rolnych o wysokich klasach bonitacyjnych przed wyłączeniem z produkcji rolnej.
- Zabudowa gruntów zmeliorowanych musi zapewniać ochronę terenów sąsiednich.
- Zaleca się wprowadzenie zadrzewień i zakrzaceń śródpolnych.
- Dopuszcza się zalesianie i zadrzewianie gruntów niskich klas bonitacyjnych.
- W zakresie gospodarki ściekowej - jako zadanie priorytetowe zakłada się likwidację wszystkich źródeł zanieczyszczeń gleby, wód powierzchniowych i podziemnych poprzez budowę ekologicznych oczyszczalni przydomowych. Dopuszcza się odprowadzanie ścieków do szczelnych zbiorników okresowo opróżnianych, w przypadku gdy warunki gruntowo-wodne nie będą odpowiednie dla lokalizacji oczyszczalni przydomowych.

- W zakresie stanu czystości powietrza atmosferycznego - jako zadanie priorytetowe uznaje się likwidację źródeł emisji zanieczyszczeń pochodzących z palenisk poprzez zmianę czynnika grzewczego z tradycyjnego na paliwa ekologiczne niskoemisyjne i bezemisyjne.
- Dopuszcza się lokalizację instalacji do produkcji odnawialnych źródeł energii (w tym budowę systemów fotowoltaicznych o mocy powyżej 500 kW), z wykluczeniem lokalizacji nowych elektrowni wiatrowych.

2.2. Kierunki zmian w przeznaczeniu terenów

Uwzględniając bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę, w poszczególnych strefach funkcjonalnych wyodrębniono tereny o różnych kierunkach zmian przeznaczenia i użytkowania (oznaczone na rysunku „Kierunki zagospodarowania przestrzennego”):

MU – tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej

Tereny o dominującej funkcji mieszkaniowej jednorodzinnej oraz usług, w tym rzemiosła.

Dopuszcza się realizację usług podstawowych związanych z obsługą mieszkańców, terenów zieleni urządzonej, infrastruktury technicznej oraz urządzeń sportowych. Powierzchnia terenów przeznaczonych pod usługi nie może być większa niż 25% powierzchni terenu inwestycji. Dopuszcza się wyłącznie realizację obiektów usługowych nie zaliczonych do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów odrębnych.

Kształtowanie nowej zabudowy uwzględniać powinno zapewnienie odpowiedniego układu komunikacyjnego (drogi przystosowane do celów przeciwpożarowych), wyposażenie terenu w niezbędne urządzenia i obiekty infrastruktury technicznej.

Nową zabudowę kształtować z uwzględnieniem ograniczeń wynikających z przepisów odrębnych.

Dbałość o ład przestrzenny zapewnią ustalenia dotyczące form zabudowy określone w planach miejscowych.

MUp – tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej (potencjalne)

Tereny położone w strefie 10-krotnej całkowitej wysokości od istniejących elektrowni wiatrowych. W przypadku zmiany stanu faktycznego (rozbiórki lub wymiany istniejących elektrowni wiatrowych na elektrownie skutkujące mniejszą strefą) lub zmiany stanu prawnego (zmiana przepisów regulujących odległość zabudowy od elektrowni wiatrowych) dla obszaru tego ustala się kierunek zmian w przeznaczeniu terenu MU – teren zabudowy mieszkaniowo-usługowej.

MNg – tereny gminnej zabudowy mieszkaniowej

Tereny przeznaczone na realizację gminnego budownictwa mieszkaniowego (zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna i jednorodzinna), w celu zaspokojenia zbiorowych potrzeb wspólnoty – zadanie własne gminy zgodnie z art. 7 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym.

Dopuszcza się realizację terenów zieleni urządzonej, infrastruktury technicznej oraz urządzeń sportowych i rekreacyjnych.

U – tereny zabudowy o dominującej funkcji usługowej

Tereny przeznaczone na działalność usługową nieuciążliwą (nie zaliczoną do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko).

W zabudowie usługowej dopuszcza się realizację zabudowy mieszkaniowej na podstawie analiz urbanistycznych, w nawiązaniu do zabudowy sąsiedniej, z uwzględnieniem spójności kompozycji przestrzennej.

ML/MN – tereny zabudowy lotniskowej / zabudowy mieszkaniowej

Tereny w całości położone w granicy Gostynińsko-Włocławskiego Parku Krajobrazowego, dla których obowiązują przepisy Rozporządzenia Nr 37/2004 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dn. 3

grudnia 2004 r. w sprawie Gostynińsko-Włocławskiego Parku Krajobrazowego, w tym zakaz budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem obiektów służących turystyce wodnej, gospodarce wodnej lub rybactwie (§ 4 pkt. 7. ww. rozporządzenia).

Tereny o dominującej funkcji rekreacji indywidualnej. Dopuszcza się realizację nowej zabudowy rekreacji indywidualnej oraz usług podstawowych związanych z sezonową obsługą mieszkańców (usługi handlu, obiekty gastronomii, urządzeń sportowych itp.), terenów zieleni urządzonej, infrastruktury technicznej.

Tereny z możliwością zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej oraz realizacją terenów zieleni urządzonej oraz infrastruktury technicznej.

Powierzchnia terenów pod usługi nie może być większa niż 25% terenu inwestycji. Dopuszcza się wyłącznie realizację obiektów usługowych nie zaliczonych do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów odrębnych.

Nową zabudowę kształtować wraz z zapewnieniem odpowiedniego układu komunikacyjnego (drogi przystosowane do celów przeciwpożarowych) oraz niezbędnych urządzeń i obiektów infrastruktury technicznej.

US – tereny rekreacyjno-sportowe

Tereny o dominującej funkcji usług sportu i rekreacji. Utrzymuje się dotychczasowe zagospodarowanie wraz z możliwością wyposażenia w nowe obiekty, urządzenia sportowe i rekreacyjne oraz dostosowanie terenów do szerokiej oferty sportowej i rekreacyjnej. Dopuszcza się realizację obiektów i urządzeń towarzyszących usługom sportu i rekreacji takich jak, między innymi: usługi gastronomii, handlu, kultury, obiekty administracyjno-socjalne lub techniczne, tereny zieleni urządzonej, parkingi oraz tereny infrastruktury technicznej.

PU – tereny zabudowy produkcyjno-usługowej

Dla rozwoju działalności produkcyjno-usługowej wyznacza się tereny w strefie B produkcyjno-usługowej oraz utrzymuje się istniejące tereny zabudowy produkcyjno-usługowej w pozostałych strefach z możliwością ich przebudowy, rozbudowy i zmiany sposobu użytkowania.

Dopuszcza się możliwość lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco i potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko – pod warunkiem, że uciążliwość inwestycji zamknie się w granicach własności inwestora (nie dotyczy urządzeń infrastruktury łączności), przy zastosowaniu zabezpieczeń przed oddziaływaniem na sąsiednie tereny o funkcjach mieszkaniowych.

Zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w bezpośrednim sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej.

W terenach planowanych pod nowe zainwestowanie wprowadzać rozwiązania komunikacyjne (drogi przystosowane do celów przeciwpożarowych) zapewniające sprawną komunikację wewnętrzną oraz bezpieczne połączenie z istniejącym układem sieci drogowej.

W obszarach tych rozmieszczone mogą być urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 500 kW (z wyłączeniem elektrowni wiatrowych). Granica stref z ograniczeniami w zabudowie, zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu związanych z ich lokalizacją zamknąć się musi w granicy terenów PU.

ZP – tereny zieleni urządzonej (w tym parki podworskie)

Utrzymuje się istniejącą zieleni i wprowadza się obowiązek uzupełniających nasadzeń zieleni. Dopuszcza się realizację obiektów małej architektury służących wypoczynkowi i rekreacji. Dla obiektów zabytkowych obowiązują ustalenia zawarte w rozdziale 5.

ZC – tereny cmentarzy

Utrzymuje się dotychczasową funkcję usytuowanych na terenie gminy czynnych cmentarzy.

Lokalizacja nowego cmentarza na zasadach określonych w art. 14 ust. 7 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Zagospodarowanie cmentarzy winno odbywać się zgodnie z przepisami odrębnymi⁷.

las (państwowe i prywatne)

Utrzymuje się istniejące kompleksy leśne, gospodarka leśna zgodnie z przepisami odrębnymi. Podstawowe kierunki kształtowania leśnej przestrzeni produkcyjnej dotyczą ochrony i zachowania istniejących powierzchni lasów oraz ochrony przed włączeniami ich z produkcji leśnej. Proekologiczne zasady gospodarowania ich zasobami określone w rozdziale 12.2

W zakresie rozwoju infrastruktury technicznej - adaptacja istniejących obiektów lub urządzeń infrastruktury technicznej oraz możliwość przebudowy i lokalizacji nowych sieci, urządzeń, budynków i budowli infrastruktury technicznej, niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania gminy.

Zagospodarowanie terenów zgodnie z funkcją i charakterem obiektów oraz uwzględnieniem zasad ochrony środowiska i przepisów odrębnych.

W – gospodarka wodna – gminne ujęcia wody

Tereny przeznaczone do zaopatrzenia mieszkańców gminy w wodę – gminne ujęcia wody wraz ze strefami ochrony bezpośredniej.

K – gospodarka ściekowa - oczyszczalnia ścieków

Teren mechaniczno-biologicznej oczyszczalni ścieków w Rakutowie i Gołaszewie.

NU – gospodarka odpadami – Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych

Teren Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych w Przydatkach Gołaszewskich.

E –elektrownie wiatrowe

Istniejące elektrownie wiatrowe wraz ze strefami związanymi z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu wynikającymi z przepisów odrębnych⁸.

Dopuszcza się rozbiórkę istniejących elektrowni wiatrowych. Możliwa jest przebudowa istniejących elektrowni w tym zastąpienie istniejącej elektrowni nową pod warunkiem nie powiększania istniejących obecnie stref związanych z ograniczeniami w zabudowie.

Tereny pozostałe

EN – użytki ekologiczne

Tereny uznane za użytki ekologiczne ustalone na podstawie przepisów odrębnych, dla których obowiązują ustalenia i zakazy zawarte w rozdziale 4.

Tereny wód powierzchniowych (cieki, zbiorniki wodne)

Tereny istniejących wód powierzchniowych.

⁷ Zgodnie z § 3 rozporządzenia Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 25 sierpnia 1959 r. w sprawie określenia, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie na cmentarze (Dz. U. z 1959 r. Nr 52, poz. 315), *odległość cmentarza od zabudowań mieszkalnych, od zakładów produkujących artykuły żywności, zakładów żywienia zbiorowego bądź zakładów przechowujących artykuły żywności oraz studzien, źródeł i strumieni, służących do czerpania wody do picia i potrzeb gospodarczych, powinna wynosić co najmniej 150 m; odległość ta może być zmniejszona do 50 m pod warunkiem, że teren w granicach od 50 do 150 m odległości od cmentarza posiada sieć wodociągową i wszystkie budynki korzystające z wody są do tej sieci podłączone.*

⁸ Obecnie jest to ustawa z dnia 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych (Dz. U. z 2021 r. poz. 724). Zgodnie z art. 4. 1. Ustawy „*Odległość, w której mogą być lokalizowane i budowane: 1) elektrownia wiatrowa – od budynku mieszkalnego albo budynku o funkcji mieszanej, w skład której wchodzi funkcja mieszkaniowa, oraz 2) budynek mieszkalny albo budynek o funkcji mieszanej, w skład której wchodzi funkcja mieszkaniowa – od elektrowni wiatrowej – jest równa lub większa od dziesięciokrotności wysokości elektrowni wiatrowej mierzonej od poziomu gruntu do najwyższego punktu budowli, wliczając elementy techniczne, w szczególności wirnik wraz z łopatkami (całkowita wysokość elektrowni wiatrowej)*”.

Korytarze ekologiczne (o znaczeniu regionalnym i lokalnym)

Tereny predysponowane do stanowienia zasobu biotycznego środowiska przyrodniczego gminy. Tworzą je kompleksy roślinności łąkowo – bagiennej, położone przeważnie wzdłuż cieków wodnych. Utrzymuje się ich dotychczasowe użytkowanie oraz istniejącą zabudowę z możliwością jej rozbudowy, przebudowy.

Obszary szczególnego zagrożenia powodzią

Obszary szczególnego zagrożenia powodzią, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1% oraz wysokie i wynosi 10%, wskazane na mapach zagrożenia powodziowego opublikowanych w dniu 23 października 2020 r. na stronie Ministerstwa Klimatu i Środowiska oraz na Hydroportalu www.isok.gov.pl. Na ww. obszarach obowiązują ustalenia zawarte w rozdziale 13.1.

2.3. Kierunki zmian wynikające z audytu krajobrazowego

Audyt krajobrazowy jest dokumentem obligatoryjnie sporządzanym przez Samorząd Województwa. Celem dokumentu jest identyfikacja krajobrazów występujących na terenie województwa (również krajobrazów priorytetowych), określenie ich charakterystycznych cech oraz dokonanie oceny ich wartości.

Studium nie ustala kierunków zmian wynikających z audytu krajobrazowego ponieważ województwo kujawsko-pomorskie nie posiada dotychczas takiego dokumentu⁹.

Podjęta została uchwała Nr 7/235/17 Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 22 lutego 2017 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia projektu audytu krajobrazowego dla województwa kujawsko-pomorskiego oraz wyznaczenia jednostki odpowiedzialnej za wykonanie zadania.

3. Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny przeznaczone pod zabudowę oraz tereny wyłączone spod zabudowy

Wskazane w Studium kierunkowe przeznaczenie terenów nie wyklucza możliwości zachowania dotychczasowego sposobu użytkowania i zagospodarowania terenów a także możliwości dokonywania remontów i rozbudowy istniejących obiektów.

Dopuszcza się również ustalenie w planie miejscowym przeznaczenia terenu zgodnego z dotychczasowym użytkowaniem i zagospodarowaniem, niezależnie od kierunku przeznaczenia wyznaczonego w studium, zwłaszcza w sytuacji gdy istniejący sposób zagospodarowania ma utrwalony charakter.

3.1. Wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów przeznaczonych pod zabudowę

MU – terenu zabudowy mieszkaniowo-usługowej **zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna:**

⁹ Wymóg ten został wprowadzony Zmianą niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem narzędzi ochrony krajobrazu z dnia 06.10.2015 r. (Dz.U. z 2015 r. poz. 774) zmieniającą ustawę o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dniem 11 września 2015 r.

Zgodnie z art. 13 ww. ustawy dotyczącej zmiany niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem narzędzi ochrony krajobrazu „Sejmiki poszczególnych województw uchwalą audyty krajobrazowe w terminie 3 lat od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy”.

- powierzchnia zabudowy – nie mniej niż 10% i nie więcej niż 30% powierzchni działki lub terenu inwestycji,
- powierzchnia biologicznie czynna – nie mniej niż 50% i nie więcej niż 80% powierzchni działki lub terenu inwestycji,
- wysokość zabudowy – nie mniej niż jedna a maksymalnie do trzech kondygnacji, ale nie więcej niż 10 m,
- minimalna powierzchnia działki budowlanej – nie określa się.

zabudowa usługowa

- powierzchnia zabudowy – nie mniej niż 15% i nie więcej niż 60% powierzchni działki lub terenu inwestycji,
- w przypadku usług handlu powierzchnia sprzedaży nie większa niż 2000 m²,
- powierzchnia biologicznie czynna – nie mniej niż 20% i nie więcej niż 70% powierzchni działki lub terenu inwestycji,
- wysokość zabudowy – nie mniej niż jedna a maksymalnie do trzech kondygnacji, ale nie więcej niż 12 m,
- minimalna powierzchnia działki budowlanej – powinna co najmniej zapewnić zachowanie minimalnych odległości wynikających z przepisów odrębnych, w tym przeciwpożarowych, prześłaniania i warunków nasłonecznienia terenów sąsiednich, a także możliwości zbilansowania w jej obrębie potrzeb parkingowych określonych na etapie sporządzania planu miejscowego.

MNg – tereny gminnej zabudowy mieszkaniowej

- powierzchnia zabudowy – nie mniej niż 10% i nie więcej niż 40% powierzchni działki lub terenu inwestycji,
- powierzchnia biologicznie czynna – nie mniej niż 50% i nie więcej niż 70% powierzchni działki lub terenu inwestycji,
- wysokość zabudowy – nie mniej niż jedna a maksymalnie do trzech kondygnacji, ale nie więcej niż 10 m,
- minimalna powierzchnia działki budowlanej – nie określa się.

ML – tereny zabudowy letniskowej

- powierzchnia zabudowy – nie mniej niż 10% i nie więcej niż 30% powierzchni działki lub terenu inwestycji,
- powierzchnia biologicznie czynna – nie mniej niż 50% i nie więcej niż 80% powierzchni działki lub terenu inwestycji,
- wysokość zabudowy – nie mniej niż jedna a maksymalnie do dwóch kondygnacji, ale nie więcej niż 8 m,
- minimalna powierzchnia działki budowlanej – nie określa się.

U – tereny zabudowy usługowej

- powierzchnia zabudowy – nie mniej niż 20% i nie więcej niż 60% powierzchni działki lub terenu inwestycji,
- w przypadku usług handlu powierzchnia sprzedaży nie większa niż 2000 m²,
- powierzchnia biologicznie czynna – nie mniej niż 20% i nie więcej niż 60% powierzchni działki lub terenu inwestycji,
- wysokość zabudowy – nie mniej niż jedna a maksymalnie do trzech kondygnacji, ale nie więcej niż 12 m (nie dotyczy wież i wieżyczek obiektów sakralnych i użyteczności publicznej),
- minimalna powierzchnia działki budowlanej – powinna co najmniej zapewnić zachowanie minimalnych odległości wynikających z przepisów odrębnych, w tym przeciwpożarowych, prześłaniania i warunków nasłonecznienia terenów sąsiednich, a także możliwości zbilansowania w jej obrębie potrzeb parkingowych określonych na etapie sporządzania planu miejscowego.

Gabaryty i standardy obiektów użyteczności publicznej oraz zagospodarowanie terenów usług publicznych należy kształtować indywidualnie w dostosowaniu do wielkości i rodzaju pełnionej funkcji.

US – tereny rekreacyjno-sportowe

- powierzchnia zabudowy – nie określa się,
- powierzchnia biologicznie czynna – nie określa się,
- wysokość zabudowy – nie mniej niż jedna a maksymalnie do trzech kondygnacji (ograniczenie nie dotyczy instalacji, urządzeń i obiektów sportowo-rekreacyjnych),
- minimalna powierzchnia działki budowlanej – powinna co najmniej zapewnić zachowanie minimalnych odległości wynikających z przepisów odrębnych, w tym przeciwpożarowych, przesłaniania i warunków nasłonecznienia terenów sąsiednich, a także możliwości zbilansowania w jej obrębie potrzeb parkingowych określonych na etapie sporządzania planu miejscowego.

PU – tereny zabudowy produkcyjno-usługowej

zabudowa produkcyjna

- powierzchnia zabudowy – nie mniej niż 20% i nie więcej niż 70% powierzchni działki lub terenu inwestycji,
- powierzchnia biologicznie czynna – nie mniej niż 10% nie więcej niż 60% powierzchni działki lub terenu inwestycji,
- wysokość zabudowy – obiekty produkcyjne zgodnie z wymaganiami technologicznymi, obiekty usługowe i administracyjno-socjalne – nie mniej niż jedna a maksymalnie do czterech kondygnacji,
- minimalna powierzchnia działki budowlanej – powinna co najmniej zapewnić zachowanie minimalnych odległości wynikających z przepisów odrębnych, w tym przeciwpożarowych, przesłaniania i warunków nasłonecznienia terenów sąsiednich, a także możliwości zbilansowania w jej obrębie potrzeb parkingowych określonych na etapie sporządzania planu miejscowego.

zabudowa usługowa

- powierzchnia zabudowy – nie mniej niż 20% i nie więcej niż 60% powierzchni działki lub terenu inwestycji,
- w przypadku usług handlu powierzchnia sprzedaży nie większa niż 2000 m²,
- powierzchnia biologicznie czynna – nie mniej niż 25% i nie więcej niż 60% powierzchni działki lub terenu inwestycji,
- wysokość zabudowy – nie mniej niż jedna a maksymalnie do trzech kondygnacji,
- minimalna powierzchnia działki budowlanej – powinna co najmniej zapewnić zachowanie minimalnych odległości wynikających z przepisów odrębnych, w tym przeciwpożarowych, przesłaniania i warunków nasłonecznienia terenów sąsiednich, a także możliwości zbilansowania w jej obrębie potrzeb parkingowych określonych na etapie sporządzania planu miejscowego.

Ustala się wprowadzenie pasa zieleni izolacyjnej w formie zwartych, zróżnicowanych nasadzeń drzew i krzewów o całorocznej vegetacji o szerokości uzależnionej od rodzaju zabudowy produkcyjno-usługowej i przeprowadzonej w ramach wydawania pozwolenia na budowę oceny oddziaływania danej inwestycji na środowisko, pomiędzy terenami zabudowy produkcyjnej i produkcyjno-usługowej a sąsiednimi terenami zabudowy mieszkaniowej, w celu ochrony zabudowy mieszkaniowej przed uciążliwościami.

ZP – tereny zieleni urządzonej (w tym parki podworskie)

ZC – tereny istniejących cmentarzy

Lasy

- powierzchnia zabudowy – dla cmentarzy maksymalnie do 5% powierzchni działki lub terenu inwestycji, dla pozostałych terenów – nie ustala się,
- powierzchnia biologicznie czynna – nie ustala się,
- wysokość zabudowy – nie ustala się,
- minimalna powierzchnia działki budowlanej – nie ustala się.

Tereny infrastruktury technicznej:

W – gospodarka wodna – gminne ujęcie wody

K – gospodarka ściekowa – oczyszczalnia ścieków

E – elektrownie wiatrowe

Tereny elektroenergetyki

Stacje bazowe telefonii komórkowej

- powierzchnia zabudowy – nie mniej niż 5% i maksymalnie do 100% powierzchni działki lub terenu inwestycji,
- powierzchnia biologicznie czynna – nie ustala się, zachować możliwie największą powierzchnię biologicznie czynną,
- wysokość zabudowy – nie ustala się,
- minimalna powierzchnia działki budowlanej – nie ustala się.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kowal jest dokumentem kierunkowym, w którym wskazuje się potencjalne tereny inwestycyjne. Stąd celem zoptymalizowania gospodarowania przestrzenią zaleca się etapowanie przeznaczenia terenów w planach miejscowych.

3.2. Tereny wyłączone spod zabudowy

Terenami wyłączonymi spod nowej zabudowy są:

- tereny wód powierzchniowych (wody otwarte, rowy, oczka wodne), za wyjątkiem obiektów służących gospodarce wodnej,
- tereny lasów – dla których nie dokonano zmiany przeznaczenia na cele inne niż leśne (nie dotyczy inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej),
- pasy drogowe dróg publicznych i wewnętrznych, za wyjątkiem obiektów związanych z drogą oraz infrastrukturą techniczną.

Terenami występowania ograniczeń dla zabudowy są:

- obszary znajdujące się w strefie szczególnego zagrożenia powodzią, zagospodarowanie tych terenów należy podporządkować ograniczeniom wynikającym z przepisów odrębnych. Dopuszcza się odstępstwa wskazane w przepisach odrębnych¹⁰,
- obszary zagrożone podtopieniami,
- tereny zmeliorowane. W przypadku lokalizacji obiektów budowlanych na terenach zmeliorowanych należy dokonać przebudowy urządzeń dla zapewnienia ich właściwego funkcjonowania,

¹⁰ obecnie ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz.U.2021.2233 z późn. zm.)

- tereny występowania gleb I - III klasy bonitacyjnej,
- teren korytarza ekologicznego o znaczeniu regionalnym (dopuszcza się odstępstwa na podstawie niniejszego studium i planów miejscowych),
- tereny lokalnych korytarzy ekologicznych,
- tereny zadrzewień, torfowisk, tereny łąkowo - bagienne i pastwiska,
- tereny o trudnych warunkach geoinżynierskich,
- tereny objęte formami ochrony przyrody (w tym GWPK, obszary natura 2000)
- cmentarze oraz strefy ochrony sanitarnej o szerokości 50m od terenu czynnego cmentarza,
- pasy technologiczne przebiegu napowietrznych linii elektroenergetycznych WN i SN (dopuszcza się odstępstwa zgodnie z przepisami odrębnymi),
- strefy kontrolowane gazociągów.

4. Obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego i uzdrowisk

Prawidłowo realizowana polityka przestrzenna na obszarze gminy winna być postrzegana jako powiązanie założonych celów rozwoju z pożądanymi jego zmianami w strefach funkcjonalnych z zachowaniem i kształtowaniem jej systemu ekologicznego, zachowaniem obszarów i obiektów podlegających ochronie prawnej oraz eliminacją wszelkich zagrożeń mogących zakłócić jego stan i funkcjonowanie. Przestrzenny rozwój gminy powinien uwzględniać istniejące wartości przyrodnicze i krajobrazowe własne, jak również zasoby gmin sąsiednich. Uwarunkowania środowiskowe stanowią potencjał danego obszaru, ale jednocześnie są determinantą rozwoju powodując ograniczenia inwestycyjne.

Ocena aktualnego stanu środowiska przyrodniczego na obszarze gminy oraz identyfikacja najważniejszych problemów ekologicznych i przestrzennych pozwalają określić ogólne przyrodnicze kierunki rozwoju przestrzennego gminy:

- zapewnienie trwałości istnienia systemu przyrodniczego gminy i jego ekologicznych funkcji,
- racjonalizacja wykorzystania terenów zieleni oraz lasów na cele rekreacji,
- zachowanie właściwych proporcji terenów otwartych (powierzchni terenów biologicznie czynnych) do terenów zainwestowanych,
- prowadzenie gospodarki leśnej zgodnie z planami urządzenia lasów; zachowanie i powiększanie powierzchni terenów leśnych,
- kształtowanie pasów zieleni o funkcji izolacyjnej i ochronnej wzdłuż ciągów komunikacji,
- przeprowadzanie prac pielęgnacyjnych i rewitalizacyjnych w zespołach dworsko-parkowych,
- zachowanie istniejącego zagospodarowania w obrębie korytarza ekologicznego o znaczeniu regionalnym oraz w otoczeniu lokalnych korytarzy ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą w skali gminy,
- uwzględnienie działań prowadzących do poprawy jakości wód powierzchniowych, a zwłaszcza rozbudowa i przebudowa gminnej sieci kanalizacyjnej,
- uwzględnienie działań prowadzących do poprawy jakości wód podziemnych oraz bezwzględna ochrona i przestrzeganie zasad zagospodarowania terenów ujęć wód,
- uwzględnienie działań prowadzących do poprawy stanu jakości powietrza atmosferycznego i klimatu akustycznego, w szczególności poprzez ograniczenie niskiej emisji, wyeliminowanie spalania odpadów w piecach domowych, utrzymanie hałasu poniżej dopuszczalnego lub co najmniej na tym poziomie,
- uwzględnienie zasad ochrony gruntów przed erozją, podejmowanie wszelkich działań służących zapobieganiu erozji wietrznej oraz przeciwdziałających skutkom suszy, w tym m.in. zwiększanie małej retencji poprzez utrzymanie enklaw zieleni śródpolnej, przydrożnej i przyzagrodowej, a także terenów okresowo podmokłych, retencjonowanie wody,

- uwzględnienie obszarów szczególnego zagrożenia powodzią z dopuszczeniem możliwości zainwestowania zgodnie z przepisami odrębnymi,
- uwzględnienie celów ochrony obszarów objętych formami ochrony przyrody,
- eliminacja niezgodności pomiędzy użytkowaniem terenu a warunkami przyrodniczymi,
- wdrażanie nowoczesnego systemu gospodarki odpadami wraz z pełną realizacją obowiązującego *Planu gospodarki odpadami województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2016-2022 z perspektywą na lata 2023-2028*¹¹,
- osiągnięcie celów środowiskowych wyznaczonych w różnych dokumentach strategicznych, w tym osiągnięcie udziału energii ze źródeł odnawialnych zawartego w pakiecie klimatycznym.

Prawidłowo realizowana polityka przestrzenna na obszarze gminy musi w pełni uwzględniać ochronę istniejącego systemu ekologicznego, eliminować wszystkie źródła zagrożeń, które mogą negatywnie oddziaływać na jego stan i funkcjonowanie. Konieczna jest też poprawa jakości środowiska wraz z wzbogaceniem jego zasobów i walorów krajobrazowych. Realizacja powyższych zadań jest istotnym warunkiem rozwoju zrównoważonego, polegającego na gospodarowaniu w harmonii z przyrodą, z zachowaniem zasad i wymogów ochrony środowiska, wynikających z głównych założeń polityki ekologicznej państwa, województwa, powiatu i gminy.

Ważnym elementem docelowej struktury funkcjonalno-przestrzennej są i będą obszary decydujące o zasobach i jakości środowiska biotycznego gminy oraz warunkach życia człowieka tj. lasy, kompleksy łąkowo - bagienne, cieki i tereny zieleni pełniące w krajobrazie gminy funkcje ochronne, krajobrazowo-estetyczne, regulacyjne w zakresie gospodarki wodnej oraz ważne węzły ekologiczne. Mimo że obszary te nie podlegają ochronie prawnej, pełnią ważne funkcje środowiskotwórcze, co powinno decydować o ich ochronie i ograniczeniu zabudowy, z możliwością wzbogacania ich naturalnych zasobów oraz przystosowania do pełnienia funkcji rekreacyjnych.

W stosunku do uznanych pomników przyrody zabrania się: niszczenia, uszkodzenia obiektu lub obszaru wokół, uszkodzenia i zanieczyszczania gleby oraz umieszczania tablic reklamowych.

W granicy obszaru Gostynińsko-Włocławskiego Parku Krajobrazowego obowiązują zakazy określone w Rozporządzeniu Nr 37/2004 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 3 grudnia 2004 roku w sprawie Gostynińsko - Włocławskiego Parku Krajobrazowego w części województwa kujawsko-pomorskiego (Dz. Urz. Woj. Kuj. - Pom. z 2004 r. Nr 120, poz. 2017 z późn. zm.), między innymi:

- realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu ustawy – Prawo ochrony środowiska,
- wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztemrowym, przeciwpowodziowym lub przeciwo-wiskowych lub budową, odbudową, utrzymaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych,
- dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody lub racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybnej;
- likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej lub zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
- budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem obiektów służących turystyce wodnej, gospodarce wodnej lub rybnej.

¹¹ Obowiązujący Plan gospodarki odpadami województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2016 -2022 z perspektywą na lata 2023-2028 przyjęty został Uchwałą Nr XXXII/545/17 Sejmiku Województwa Kujawsko- Pomorskiego z dnia 29 maja 2017 r.

W granicy obszarów Natura 2000 zabrania się podejmowania działań mogących, osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności:

- pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000,
- wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000,
- pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.

W granicy obszarów uznanych za użytki ekologiczne (oznaczonych jako UE na rysunku „*Kierunki zagospodarowania przestrzennego*”) obowiązują zakazy określone w Rozporządzeniu Nr 32/98 Wojewody Włocławskiego z dnia 19.11.1998 r. oraz Rozporządzeniu Nr 1/2004 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z 19.01.2004 r.:

- niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu;
- wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu z wyjątkiem obiektów związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym lub przeciwpowodziowym;
- uszkodzenia i zanieczyszczania gleby;
- wysypywania, zakopywania i wylewania odpadów lub innych nieczystości;
- zaśmiecania obiektu i terenów wokół niego;
- dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody i zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz gospodarki rybackiej;
- likwidowania małych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych;
- wylewania gnojowicy z wyjątkiem nawożenia własnych gruntów rolnych;
- lokalizacji budownictwa lotniskowego poza miejscami wyznaczonymi w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego;
- budowy budynków, budowli, obiektów małej architektury i tymczasowych obiektów budowlanych mogących mieć negatywny wpływ na obiekt chroniony bądź spowodować degradację krajobrazu;
- wypalania roślinności i pozostałości roślinnych, wydobywania skał, minerałów, torfu oraz niszczenia gleby.

Obszary zurbanizowane, obejmujące zwartą zabudowę oraz tereny planowane do zurbanizowania, na których wystąpiły bądź wystąpią znaczne przekształcenia środowiska, powinny w swej strukturze charakteryzować się wysokim udziałem powierzchni biologicznie czynnej. Tworzyć je powinna użytkowa i ozdobna zieleń przydomowa, zieleń pełniąca funkcje ochronne, wykształcona wzdłuż ciągów komunikacji, obiektów usługowych i przemysłowych oraz ogólnodostępne tereny zieleni (skwery, zieleńce, place zabaw i rekreacji itp.).

Kierunkowym działaniem skutecznie łagodzącym narastające dysfunkcje w rozwoju przestrzeni poszczególnych obszarów jest zachowanie środowiskowych normatywów urbanistycznych gwarantujących zachowanie istniejących i tworzenie nowych przestrzeni zieleni.

W terenach zainwestowanych w poszczególnych strefach funkcjonalnych kierunek zmian w zagospodarowaniu będzie wpływał na poprawę warunków bio- i topoklimatycznych poprzez dążenie do:

- eliminowania bądź łagodzenia sąsiedztwa funkcji sobie przeciwstawnych,
- wydzielania terenów pełniących funkcje stref izolacyjnych pomiędzy terenami o przeciwstawnych funkcjach, które urządzone jako tereny zieleni mogą pełnić funkcję ochronną, izolacyjną i biernego wypoczynku,
- łagodzenia przeinwestowania terenów poprzez biologiczne wzbogacanie ich w elementy środowiskotwórcze.

Równie ważnymi czynnikami decydującymi o zasobach i jakości środowiska przyrodniczego oraz warunkach życia człowieka a związanymi ze strukturą funkcjonalno-przestrzenną gminy są:

- gospodarka ściekowa - jako zadanie priorytetowe zakłada się likwidację wszystkich źródeł zanieczyszczeń gleby, wód powierzchniowych i podziemnych,
- stan czystości powietrza atmosferycznego - jako zadanie priorytetowe uznaje się likwidację źródeł emisji zanieczyszczeń pochodzących z palenisk domowych poprzez zmianę czynnika grzewczego z tradycyjnego na paliwa ekologiczne o niskim stopniu emisji zanieczyszczeń,
- ochrona powierzchni ziemi - jako zadanie priorytetowe uznaje się objęcie zorganizowanym systemem gromadzenia, wywozu i utylizacji odpadów wszystkich posesji na terenie gminy.

Główny zbiornik wód podziemnych (GZWP) występujący na terenie gminy nie został dotychczas objęty ochroną prawną. Na jego obszarze w celu ochrony perspektywicznych zasobów wody pitnej, powinny być przestrzegane surowe reżimy ochronne w zakresie gospodarki ściekowej i zagospodarowania odpadów oraz wprowadza się zakaz lokalizowania przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

4.1. Obszary oraz zasady ochrony krajobrazu kulturowego

Istniejące elementy przyrodnicze, pola uprawne, tereny zabudowane oraz towarzysząca jej infrastruktura komunikacyjna tworzą charakterystyczny krajobraz kulturowy. Rozwijające się osadnictwo oraz działalność człowieka powodują głębokie zmiany w środowisku, trwałe je przekształcając. Znaczącą rolę odgrywa głównie rozwój osadnictwa wiejskiego. Towarzysząca mu intensyfikacja produkcji rolniczej prowadzić może do powstania m.in. wielkoobszarowych monokultur roślinnych. W efekcie krajobraz kulturowy ulega znacznym niekorzystnym przekształceniom.

Ze względu na predyspozycje gminy, zmierza się do zachowania i wzmocnienia funkcji rolniczej wraz z utrzymaniem towarzyszącego jej krajobrazu. Nie ustala się lokalizacji nowych elektrowni wiatrowych, które negatywnie wpływają na walory krajobrazowe.

Ochrona krajobrazu kulturowego podlega zasadom ochrony na podstawie ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, w których określone są zasady ochrony terenów wartościowych krajobrazowo.

W zakresie ochrony krajobrazu kulturowego Studium postuluje:

- ✓ Wyekspozowanie dziedzictwa kulturowego gminy poprzez rewitalizację zespołów i obiektów zabytkowych, a także utrzymanie objętych ochroną prawną układów urbanistycznych (w tym ruralistycznych).
- ✓ Zachowanie elementów związanych z ekspozycją krajobrazową.
- ✓ Projektowanie nowej zabudowy (szczególnie zagrodowej) wraz z zielenią towarzyszącą, ogródkami przydomowymi, sadami itd.
- ✓ Kształtowanie wysokiej jakości przestrzeni publicznych.
- ✓ Przestrzeganie zasad i standardów kształtowania zabudowy w oparciu o przepisy prawne.
- ✓ Zachowanie istniejących w krajobrazie elementów tj. kompleksy leśne, zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne, przydrożne, zbiorniki i ciekі wodne, zieleni towarzysząca zabudowie zagrodowej itp. wraz z zachowaniem istniejącego ukształtowania terenu.
- ✓ Rewitalizację obszarów i obiektów dysharmonizujących z otoczeniem.
- ✓ Ochronę tradycyjnych form zabudowy i zagospodarowania na obszarach o czytelnej tożsamości kulturowej – nowe lub przebudowywane obiekty powinny nawiązywać skalą i formą do lokalnej tradycji architektonicznej oraz harmonizować z zabudową istniejącą i otaczającym krajobrazem.
- ✓ Ograniczanie działalności inwestycyjnej na terenach otwartych.
- ✓ Zakaz lokalizacji nowych elektrowni wiatrowych.

4.2. Obszary oraz zasady ochrony uzdrowisk

Nie ustala się ponieważ na terenie gminy Kowal nie znajdują się obszary i obiekty uzdrowiskowe.

5. Obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 23 lipca 2003r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy uwzględnia się ochronę zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru, zabytków znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków i parków kulturowych oraz wyznacza się strefy ochrony konserwatorskiej w oparciu o analizę stanu istniejącego, analizę materiałów wejściowych, w tym kartograficznych, ikonograficznych.

Celem prowadzonej w Studium polityki przestrzennej jest zachowanie wartości dziedzictwa kulturowego i zabytków, jak również dziedzictwa archeologicznego w stanie możliwie niezmienionym, ich konserwacja, rewaloryzacja oraz ochrona przed przekształceniami i degradacją.

5.1. Kierunki kształtowania polityki przestrzennej w zakresie dziedzictwa kulturowego

Zasady ochrony i utrzymania zabytków architektury i budownictwa wpisanych do rejestru zabytków (wymienionych w tabeli 6 - uwarunkowania)

Obowiązuje:

- trwałe zachowanie historycznej formy architektonicznej i substancji budowlanej obiektu wpisanego do rejestru,
- utrzymanie (ewentualnie rewaloryzacja) otoczenia obiektu zabytkowego zgodnie z historycznym zagospodarowaniem,
- opracowanie rozwiązań inwestycyjnych na podstawie zaleceń konserwatorskich, zgodnie z odpowiednimi przepisami szczególnymi - Ustawą z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

W oparciu o Ustawę o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, uwzględnia się ochronę zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków oraz ich otoczenia, a także innych zabytków nieruchomych znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków oraz parków kulturowych.

Zasady ochrony i utrzymania zewidencjonowanych zabytków architektury i budownictwa o lokalnych walorach zabytkowych – obiekty figurujące w gminnej ewidencji zabytków / wojewódzkiej ewidencji zabytków (wymienionych w tabeli 7 - uwarunkowania).

Obowiązuje:

- utrzymanie historycznej formy architektonicznej obiektu (gabaryty, forma dachu i rodzaj pokrycia, kompozycja i wystrój elewacji, forma stolarki okiennej i drzwiowej),
- zapewnienie zachowania walorów funkcjonalnych i użytkowych obiektu,
- zagospodarowanie na nowe funkcje przy utrzymaniu walorów zabytkowych,
- opracowanie dokumentacji konserwatorskiej obiektu w przypadku jego rozbiórki,
- współpraca z wojewódzkim konserwatorem zabytków zgodnie z odpowiednimi przepisami szczególnymi dotyczącymi ochrony zabytków.

Zasady ochrony zabytków archeologicznych (wymienionych w tabeli 8 - uwarunkowania)

Obowiązuje:

- ochrona konserwatorska wszystkich stanowisk archeologicznych,
- w przypadku prowadzenia inwestycji w obrębie zabytków archeologicznych powiadomienie Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków o przystąpieniu do przygotowań inwestycji.

Zabytki archeologiczne o ustalonej lokalizacji oznaczone zostały na rysunku „Kierunki zagospodarowania przestrzennego”.

5.2. Obszary i zasady ochrony dóbr kultury współczesnej

Dobra kultury współczesnej to, zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, niebędące zabytkami dobra kultury, takie jak pomniki, miejsca pamięci, budynki, ich wnętrza i detale, zespoły budynków, założenia urbanistyczne i krajobrazowe, będące uznanym dorobkiem współcześnie żyjących pokoleń, jeżeli cechuje je wysoka wartość artystyczna lub historyczna.

Gmina Kowal nie posiada opracowanego gminnego programu opieki nad zabytkami, nie posiada wskazanych dóbr kultury współczesnej podlegających ochronie

6. Kierunki rozwoju systemów komunikacji

Celem polityki rozwoju systemów transportowych gminy, opartej na zasadach zrównoważonego rozwoju, jest stworzenie warunków dla sprawnego, bezpiecznego i ekonomicznego przemieszczania się osób i towarów, przy ograniczaniu szkodliwego wpływu na środowisko i warunki życia mieszkańców gminy.

6.1. Kierunki rozwoju systemu transportowego

Układ podstawowy będzie wypełniał nadrzędne funkcje, wynikające z kierunków rozwoju systemu transportowego kraju i województwa, służąc powiązaniom krajowym, regionalnym, a także powiązaniom zewnętrznym i częściowo wewnętrznym gminy. Zadaniem tego układu będzie przede wszystkim prowadzenie ruchu. Obsługa zagospodarowania przy pomocy dróg układu podstawowego odbywać się będzie w zakresie, wynikającym z klas dróg i dopuszczonym przepisami dotyczącymi warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne.

Zadaniem układu obsługującego będzie zapewnienie bezpośredniego dojazdu i obsługa zagospodarowania, wyprowadzenie ruchu na układ podstawowy oraz zapewnienie powiązań zewnętrznych i wewnętrznych, nie obsługiwanych przez układ podstawowy.

Podstawowy układ drogowy gminy Kowal tworzyć będą:

- Autostrada A1
- droga krajowa nr 91 Gdańsk-Częstochowa,
- drogi wojewódzkie nr 265 o przebiegu Brześć Kujawski – Gostynin oraz nr 269 o przebiegu Szczerkowo – Kowal,
- drogi powiatowe:
 - 2907C Kowal – granica gm. Włocławek – droga krajowa nr 62
 - 2916C Torzewo – droga wojewódzka nr 265
 - 2917C Kowal – (granica gminy Chocień) Śmiłowice
 - 2920C Kowal – granica gminy Baruchowo
 - 2925C granica gminy Chocień – droga powiatowa nr 2920C
 - 2926C droga powiatowa nr 2925C – droga krajowa nr 91

W zakresie układu obsługującego przewiduje się:

- budowę dróg gminnych usprawniających ruch, poprawiających spójność sieci drogowej i obsługę zagospodarowania w gminie,

- rozbudowę, przebudowę, połączenie istniejących dróg gminnych publicznych i wewnętrznych (niepublicznych) związanych z rozwojem gminy, w tym położonych w bezpośrednim sąsiedztwie miasta Kowal (obwód Grodzko i Bogusławice),

W celu wyprowadzenia ruchu tranzytowego z nieprzystosowanych do tego ulic miasta Kowal, dopuszcza się budowę drogi łączącej drogę wojewódzką nr 265 (od strony Rakutowa) z drogą krajową nr 91 (obwodnicą miasta Kowal) od strony południowej lub północnej, która docelowo służyłaby skomunikowaniu ruchu tranzytowego z węzłem autostrady A-1.

Przedstawione na rysunku drogi gminne nie wyczerpują możliwości ich rozwoju. W szczególności w sporządzanych planach miejscowych mogą być wyznaczane kolejne drogi gminne.

W celu określenia wymagań technicznych i użytkowych wprowadza się następujące klasy dróg publicznych na terenie gminy Kowal:

- droga krajowa klasy autostrady – A-1
- droga krajowa klasy głównej,
- drogi wojewódzkie klasy zbiorczej,
- drogi powiatowe klasy zbiorczej,
- drogi gminne klasy lokalnej.

Należy zapewnić możliwości przestrzenne dla rozbudowy i przebudowy dróg powiatowych do klasy drogi zbiorczej oraz dróg publicznych kategorii gminnej i dróg wewnętrznych nie ujętych w wykazie dróg gminnych publicznych (drogi niepubliczne), których parametry powinny zostać poprawione z uwagi na ich znaczenie komunikacyjne i spójność sieci drogowej.

Kierunki kształtowania systemu drogowego:

- połączenie poszczególnych miejscowości z układem dróg krajowych i wojewódzkich, ośrodkiem gminnym i powiatowym oraz siedzibami gmin sąsiednich za pośrednictwem dróg powiatowych i gminnych wyszczególnionych w uwarunkowaniach,
- dostosowanie parametrów technicznych do normatywnych dla danej klasy,
- zwiększenie bezpieczeństwa w terenach zabudowanych poprzez budowę chodników, dróg rowerowych i zatok autobusowych,
- układ dróg gminnych należy wzbogacić o drogi obsługujące zabudowę na terenach wsi i lokalne drogi dojazdowe,
- sukcesywne dążenie do realizacji nawierzchni twardych na drogach gminnych,
- sukcesywna realizacja spójnej sieci dróg rowerowych, prowadzonych w terenie niezależnie od układu jezdni, dotyczy to zarówno dróg turystycznych jak i dojazdów do szkół, obiektów usługowych, miejsc pracy.

Przez teren gminy przebiega linia kolejowa normalnotorowa zelektryfikowana nr 18 znaczenia państwowego, relacji Piła – Kutno, przeznaczona do modernizacji. Należy dążyć do zachowania istniejącego przystanku w miejscowości Gołaszewo.

6.2. Kierunki rozwoju komunikacji zbiorowej

Podstawowym środkiem komunikacji zbiorowej na terenie gminy Kowal jest komunikacja autobusowa. Celem rozwoju komunikacji zbiorowej jest poprawa standardu obsługi, w tym zapewnienie możliwości korzystania z niej wszystkim mieszkańcom gminy.

Komunikację autobusową będzie realizować:

- powiązania z ośrodkami wojewódzkimi,
- powiązania z ośrodkiem powiatowym,
- powiązania międzygminne i wewnątrzgminne.

Generalną zasadą funkcjonowania komunikacji będzie prowadzenie wszystkich linii przez miejscowość będącą ośrodkiem gminnym, co umożliwi połączenie obsługiwanych obszarów z siedzibą władz gminy oraz zapewni dostęp do oferowanych w tej miejscowości usług.

Zakłada się, że kierunkiem rozwojowym powinno być objęcie komunikacją zbiorową wszystkich miejscowości w gminie.

Układ linii autobusowych zależeć będzie od rozwoju układu drogowego i będzie ulegał zmianom w miarę jego rozbudowy. Dla potrzeb funkcjonowania komunikacji autobusowej, w planach miejscowych oraz projektach budowlanych dróg należy przewidywać lokalizację przystanków z zatokami i wiatami oraz w miarę potrzeb i możliwości pętli końcowych.

Wyposażenie istniejącego układu w nawierzchnie twarde, chodniki, drogi rowerowe i urządzenia dla komunikacji zbiorowej oraz budowa dróg dla obsługi zagospodarowania na nowych terenach powinno być działaniem ciągłym.

Należy dążyć do zachowania istniejącego przystanku kolejowego w miejscowości Gołaszewo.

6.3. Polityka parkingowa

Wraz ze wzrostem motoryzacji oraz realizacją wyznaczonych terenów rozwojowych na terenie gminy Kowal będzie rosła potrzeba zapewnienia odpowiedniej liczby miejsc parkingowych.

W przypadku rozbudowy poszczególnych obiektów oraz budowy nowych – już na etapie sporządzania projektu należy każdorazowo dokonywać analizy potrzebnej liczby miejsc parkingowych i rezerwować odpowiedniej wielkości tereny.

Realizacja miejsc postojowych w liniach rozgraniczających dróg w formie zatok i pasów postojowych, dopuszczalna jest na warunkach określonych w rozporządzeniu Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 2 marca 1999 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi i ich usytuowanie (tekst jedn. Dz.U. z 2016 r. poz. 124 ze zm.).

6.4. Ruch pieszy i rowerowy

Należy uwzględniać potrzeby ruchu pieszego poprzez tworzenie dogodnych, krótkich i bezpiecznych powiązań dla pieszych i odpowiednie kształtowanie przestrzeni publicznych. Celem rozwoju dróg rowerowych jest zapewnienie poruszania się bezpiecznie w dogodnych warunkach środowiskowych oraz uczynienie z roweru konkurencyjnego środka lokomocji, szczególnie w stosunku do samochodu osobowego.

Przyjęto następujące zasady kształtowania sieci dróg rowerowych:

- zapewnienie powiązań rejonów mieszkalnych z miejscami pracy, szkołami, handlem i usługami,
- wyposażenie dróg układu podstawowego (klas głównej i zbiorczych) i wybranych układu obsługującego (lokalnych i dojazdowych) w drogi rowerowe lub pieszo-rowerowe,
- dopuszczenie ruchu rowerowego na jezdniach pozostałych dróg o mniejszym ruchu, na zasadach ogólnych, wspólnie z ruchem pojazdów samochodowych.

Ponadto konieczne będzie tworzenie miejsc do przechowywania i parkowania rowerów, szczególnie przy szkołach, obiektach handlowych i usługowych.

W planach miejscowych oraz w miarę budowy nowych dróg i przebudowy istniejących, każdorazowo powinna być przeanalizowana możliwość i celowość budowy dróg rowerowych.

6.5. Zaplecze techniczne

W dziedzinie zaplecza technicznego należy dążyć do równoważenia popytu i podaży. Lokalizacja stacji paliw, stacji obsługi pojazdów powinna być realizowana stosownie do popytu na usługi motoryzacyjne. Rozwój zaplecza technicznego powinien następować w oparciu o nowoczesne rozwiązania i wyposażenie gwarantujące zaspokojenie potrzeb motoryzacyjnych, a także ochronę środowiska.

7. Kierunki rozwoju systemów infrastruktury technicznej

Podstawowym celem z zakresu infrastruktury technicznej jest wzrost poziomu rozwoju poszczególnych mediów infrastruktury technicznej jako czynnika powodującego wzrost poziomu życia ludności i rozwoju społeczno-gospodarczego, jak również osiągnięcia odpowiedniej jakości środowiska przyrodniczego.

7.1. Zaopatrzenie w wodę

Jednym z celów polityki ekologicznej państwa jest zapewnienie mieszkańcom dostępu do wody o jakości odpowiadającej normom wody do spożycia oraz niezbędnej ilości na potrzeby socjalno-bytowe. Docelowy układ gminnej sieci wodociągowej zasilany będzie z istniejących stacji wodociągowych. Dopuszcza się również możliwość zasilania w wodę terenów położonych w bezpośrednim sąsiedztwie miasta Kowal z istniejącej na terenie miasta infrastruktury wodociągowej. Zakłada się 100% zaopatrzenia mieszkańców w wodę z sieci wodociągowej. W tym celu konieczna jest realizacja następujących przedsięwzięć:

- dalsza rozbudowa sieci wodociągowej w zależności od potrzeb, umożliwiających bezawaryjną dostawę wody do nowych odbiorców,
- remont starych sieci wodociągowych,
- remont i rozbudowa istniejących gminnych ujęć wody w zależności od potrzeb.

Przebudowa i rozbudowa sieci wodociągowej zagwarantuje nieprzerwane dostawy wody mieszkańcom gminy, zmniejszy ilość występujących awarii sieci wodociągowych oraz wpłynie na obniżenie kosztów eksploatacji sieci i zapewni poprawę jakości wody.

Przy przebudowie i rozbudowie sieci wodociągowej należy zapewnić zaopatrzenie wodne do zewnętrznego gaszenia pożarów poprzez zapewnienie na sieci wodociągowej odpowiedniej ilości hydrantów nadziemnych. Dopuszcza się realizację odrębnej sieci zaopatrzenia w wodę i indywidualnych przeciwpożarowych zbiorników wodnych w uzasadnionych technicznie przypadkach zgodnych z przepisami odrębnymi.¹²

Ujęcia wody oznaczone zostały na rysunku „Kierunki zagospodarowania przestrzennego”.

Dla istniejących gminnych ujęć wody wyznaczono strefy ochrony bezpośredniej w obrębie istniejących ogrodzeń ujęć i studni.

Na terenie ochrony bezpośredniej ujęcia wody zgodnie z obowiązującymi przepisami¹³ należy:

- odprowadzać wody opadowe lub roztopowe w sposób uniemożliwiający przedostawanie się ich do urządzeń służących do poboru wody,
- zagospodarować teren zielenią,
- odprowadzać poza granicę terenu ochrony bezpośredniej ścieki z urządzeń sanitarnych, przeznaczonych do użytku osób zatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody,
- ograniczyć do niezbędnych potrzeb przebywanie osób niezatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody.

Dla gminnych ujęć wody nie zostały wyznaczone strefy ochrony pośredniej. Zgodnie z obowiązującymi przepisami właściciel ujęcia wody realizujący zadania w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę jest zobowiązany do przeprowadzenia analizy ryzyka¹⁴, o której mowa w art.

¹² Wymagania dotyczące przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę oraz dróg pożarowych zawarte są w Rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 24 lipca 2009 r. (Dz. U. Nr 124, poz. 1030)

¹³ obecnie art. 128 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2021 r. poz. 2233 ze zm.)

¹⁴ Zgodnie z art. 11 ust. 5 Analizę ryzyka przeprowadza się dla: 1) ujęć wody dostarczających więcej niż 10 m³ wody na dobę lub służących zaopatrzeniu w wodę więcej niż 50 osób, 2) indywidualnych ujęć wody dostarczających do 10 m³ wody na dobę lub służących zaopatrzeniu w wodę do 50 osób, jeśli woda jest dostarczana, jako woda przeznaczona do spożycia przez ludzi w ramach działalności handlowej, usługowej, przemysłowej albo do budynków użyteczności publicznej.

133 ust. 3¹⁵ ustawy prawo wodne, i przekazać ją do właściwego wojewody. Na podstawie wykonanej analizy ryzyka ustanawia się strefę ochrony pośredniej ujęcia wody.

7.2. Gospodarka ściekowa

W zakresie systemu kanalizacji głównym kierunkiem rozwoju jest objęcie systemem kanalizacji sanitarnej miejscowości o zwartej zabudowie na terenie gminy.

W zakresie ścieków sanitarnych i ich oczyszczania zakłada się:

- utrzymanie i rozbudowę w zależności od potrzeb gminnych mechaniczno-biologicznych oczyszczalni ścieków,
- rozbudowę sieci kanalizacji sanitarnej,
- realizację indywidualnych systemów oczyszczania ścieków, w miejscach gdzie jest niemożliwa technicznie lub ekonomicznie nieuzasadniona budowa sieci kanalizacyjnych,
- dopuszcza się możliwość odprowadzania ścieków socjalno-bytowych z terenów położonych w bezpośrednim sąsiedztwie miasta Kowal do istniejącej na terenie miasta infrastruktury kanalizacyjnej,
- dopuszcza się tymczasowo, do czasu pełnego skanalizowania terenów o zwartej zabudowie jak i w terenach o rozproszonej zabudowie, realizację szczelnych zbiorników bezodpływowych z koniecznością wywozu do punktu zlewnego przy oczyszczalni,

W zakresie odprowadzania wód opadowych zakłada się:

- budowę urządzeń podczyszczających ścieki deszczowe (separatory, piaskowniki) oraz właściwą eksploatację wpustów ulicznych, które stanowią pierwszy stopień oczyszczania ścieków deszczowych,
- budowę kolektorów i kanałów deszczowych w ramach rozbudowy układu komunikacyjnego,
- bieżące prowadzenie prac remontowych i modernizacyjnych poprawiających stan techniczny rowów odwadniających oraz zachowanie cieków powierzchniowych dla swobodnego spływu wód,
- wody opadowe i roztopowe nie będące ściekami odprowadzać stosując infiltrację do gruntu lub retencjonowanie a następnie wykorzystanie do celów użytkowych, zgodnie z przepisami odrębnymi.

Oczyszczalnie ścieków oznaczone zostały na rysunku „Kierunki zagospodarowania przestrzennego”.

7.3. Gospodarka energetyczna

7.3.1. Zaopatrzenie w gaz

Gaz ziemny posiada wysokie walory jako czynnik energetyczny, umożliwiający realizację polityki proekologicznej i podnoszenie standardu życia ludności.

W zakresie zadań ponadlokalnych gazownictwa zakłada się:

¹⁵ Zgodnie z art. 133 ust. 3 ustawy Prawo wodne, strefę ochrony pośredniej dla ujęć wody ustanawia się na podstawie przeprowadzonej analizy ryzyka obejmującej ocenę zagrożeń zdrowotnych z uwzględnieniem czynników negatywnie wpływających na jakość ujmowanej wody, przeprowadzonej w oparciu o analizy hydrogeologiczne lub hydrologiczne oraz dokumentację hydrogeologiczną lub hydrologiczną, analizę identyfikacji źródeł zagrożenia wynikających ze sposobu zagospodarowania terenu, a także o wyniki badania jakości ujmowanej wody.

- adaptację przebiegającego przez teren gminy istniejącego gazociągu wysokiego ciśnienia DN 500 MOP 8,4 MPa relacji Gustorzyn- Gostynin, z możliwością jego przebudowy i rozbudowy, w celu zwiększenia pewności i jakości zasilania,
- budowę planowanego gazociągu wysokiego ciśnienia DN 1000 MOP 8,4 MPa relacji Gustorzyn- Lęśniewice (województwo mazowieckie),

Obszary te zostały oznaczone na rysunku „Kierunki zagospodarowania przestrzennego”.

Wszelkie zamierzenia inwestycyjne w strefach kontrolowanych i sąsiedztwie gazociągów należy uzgodnić z operatorem gazociągów, zgodnie z przepisami odrębnymi.

W zakresie zadań lokalnych w zakresie gazownictwa zakłada się możliwość realizacji gazowej sieci rozdzielczej i zaopatrzenie w gaz przede wszystkim terenów o zwartej zabudowie i przewidzianych do zagospodarowania w studium.

Dopuszcza się budowę na terenie gminy stacji regazyfikacji gazu LNG (wydana decyzja wójta Gminy Kowal o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego) w przypadku uzasadnionym względami ekologicznymi, ale także technologicznymi i ekonomicznymi.

Budowa sieci i podłączeń zależna jest od wyników analiz ekonomicznych.

Przy opracowywaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obejmujących ww. sieci gazowe, należy uwzględniać tereny pod budowę i rozbudowę tych obiektów.

7.3.2. Zaopatrzenie ciepło

Zmiany zachodzące w udziale paliw w zaopatrzeniu w ciepło, polegające na wycofywaniu się ze spalania węgla na rzecz gazu, oleju oraz korzystania z energii elektrycznej do celów grzewczych zmieniają strukturę pokrycia zapotrzebowania na ciepło przez poszczególne media. Podstawowe znaczenie w wyborze mediów energetycznych mają koszty, ograniczenia wynikające z ochrony środowiska oraz pewność dostawy.

W zakresie ciepłownictwa zakłada się:

- sukcesywną przebudowę urządzeń grzewczych w celu zastosowania paliw o niskim stopniu emisji zanieczyszczeń do środowiska oraz instalowaniu sprawnych urządzeń zmniejszających emisję szkodliwych substancji do atmosfery,
- opracowanie i sukcesywne wdrażanie programu restrukturyzacji gospodarki cieplnej, (sukcesywna likwidacja indywidualnego ogrzewania piecami węglowymi, szczególnie w obszarach zabudowy zwartej),
- rozwiązywanie potrzeb cieplnych budownictwa mieszkalnego w zależności od ekonomicznych uwarunkowań ze źródeł lokalnych lub indywidualnych z zastosowaniem systemów grzewczych opartych o paliwa ekologiczne niskoemisyjne i/lub bezemisyjne.

Na obszarze województwa kujawsko - pomorskiego obowiązuje uchwała Sejmiku Województwa Kujawsko – Pomorskiego nr VIII/136/19 z dnia 24 czerwca 2019 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa kujawsko – pomorskiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw.

7.3.3. Zaopatrzenie w energię elektryczną

Jednostką zaopatrującą gminę w energię elektryczną jest ENERGA-OPERATOR S.A. Oddział w Toruniu.

W zakresie zadań ponadlokalnych w zakresie elektroenergetyki:

- zakłada się adaptację przebiegających przez teren gminy istniejących napowietrznych linii elektroenergetycznych wysokich napięć do planowanego zagospodarowania terenu,

- dopuszcza się budowę nowych linii elektroenergetycznych wysokich i najwyższych napięć oraz Głównych Punktów Zasilania (GPZ) związanych z rozwojem gminy (w tym między innymi w ramach strefy inwestycyjnej w rejonie węzła autostradowego „Kowal”) oraz w celu zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego województwa i kraju.

W zakresie zadań lokalnych w zakresie elektroenergetyki zakłada się:

- adaptację przebiegających przez teren gminy istniejących napowietrznych linii elektroenergetycznych do planowanego zagospodarowania terenu,
- przebudowę starych linii energetycznych w celu zwiększenia pewności i jakości zasilania jak również sukcesywne wprowadzanie sieci kablowych w obszarach zabudowanych,
- rozbudowę sieci rozdzielczej 15 kV związanej z rozwojem gminy,
- realizację stacji transformatorowych na terenach zainwestowanych oraz planowanych do zainwestowania, wynikających ze zwiększonego obciążenia,
- budowę lokalnych, ekologicznych źródeł energii, z wyłączeniem lokalizacji nowych elektrowni wiatrowych,
- racjonalizację gospodarki energią (nowoczesne technologie, energooszczędne źródła światła, maszyny i urządzenia elektryczne),
- właściwą eksploatację i konserwację urządzeń, zmniejszających straty energii zagrożenia porażeniowego i pożarowego.

Przy opracowywaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obejmujących ww. urządzenia energetyczne, należy uwzględniać tereny pod budowę i rozbudowę tych obiektów. Korzystne z punktu widzenia systemu energetycznego jest działanie w kierunku istotnego zwiększenia skojarzonej produkcji energii elektrycznej i ciepłej (opartej na paliwie gazowym). Byłoby to zgodne z aktualnymi trendami w energetyce krajowej, zmierzającymi do minimalizacji udziału węgla kamiennego i brunatnego w produkcji energii elektrycznej.

Dla istniejącej linii napowietrznej 110 kV wynikają konsekwencje przestrzenne w postaci zajęcia terenu szerokości po 20 m w obie strony od osi linii.

Wytyczne dotyczące użytkowania terenu w pasach technologicznych istniejących linii elektroenergetycznych:

- warunki lokalizacji wszelkich obiektów w pasach technologicznych należy uzgadniać z właścicielem linii elektroenergetycznych,
- w pasach technologicznych nie wolno lokalizować budynków mieszkalnych i innych przeznaczonych na stały pobyt ludzi,
- dopuszcza się odbudowę, rozbudowę, przebudowę i nadbudowę istniejących linii,
- pod liniami nie należy sadzić roślinności wysokiej – zalesiania terenów rolnych w pasach technologicznych linii mogą być przeprowadzone w uzgodnieniu z właścicielem linii, który określi maksymalną wysokość sadzonych drzew i krzewów,
- wszelkie zmiany w kwalifikacji terenu w obrębie pasów technologicznych linii i w ich najbliższym sąsiedztwie powinny być zaopiniowane przez właściciela linii,
- dla linii elektroenergetycznych musi być zapewniony dostęp w celu wykonania prac eksploatacyjnych.

Przebieg istniejącej linii wysokiego napięcia oraz linii średniego napięcia wraz ze stacjami transformatorowymi pokazano na rysunku „*Kierunki zagospodarowania przestrzennego*”.

7.3.4. Odnawialne źródła energii

Istniejące elektrownie wiatrowe powodują ograniczenia w zagospodarowaniu terenu wynikające z ustawy o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych¹⁶. Dopuszcza się rozbiórkę elektrowni oraz ich wymianę pod warunkiem nie powiększania istniejących obecnie stref związanych z ograniczeniami w zabudowie.

W odległości mniejszej niż 200 metrów od istniejących elektrowni wiatrowych, w celu ograniczenia przywabiania ptaków i nietoperzy, wprowadza się zakaz zalesień i nasadzenia zieleni wysokiej oraz tworzenia zbiorników wodnych.

Na terenie gminy Kowal nie wskazuje się nowych lokalizacji farm wiatrowych i pojedynczych elektrowni wiatrowych o mocy powyżej 500 kW. W granicach terenów produkcyjno- usługowych (PU) mogą być lokalizowane urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 500 kW (z wyłączeniem elektrowni wiatrowych). Granica stref ochronnych związanych z ograniczeniami w zabudowie, zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu związanych z ich lokalizacją zamknąć się musi w granicy terenów PU.

Dopuszcza się na terenie gminy:

- rozwój energetycznych systemów rozproszonych w oparciu o źródła odnawialne, przede wszystkim biomasę oraz energię słoneczną,
- rozwój zawodowych systemów energetycznych opartych na dostępnych źródłach biogazu z odpadów organicznych, odpadów zwierzęcych w gospodarstwach rolnych oraz z zakładów produkcyjnych,
- rozwój zintegrowanych systemów energetycznych z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii, w tym realizacja systemów fotowoltaicznych,
- rozwój kogeneracyjnych systemów energetycznych (jednoczesne wytwarzanie ciepła i energii elektrycznej) z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii.

Obiekty i urządzenia do produkcji energii odnawialnej lokalizować na terenach niskich klas bonitacyjnych.

7.4. Telekomunikacja i teleinformatyka

Sieć telekomunikacyjna musi umożliwiać korzystanie z szerokiego wachlarza nowoczesnych usług telekomunikacyjnych, które zaspakajają potrzeby użytkowników telefonów i komputerów.

W zakresie telekomunikacji utrzymuje się istniejące na terenie gminy sieci i urządzenia telekomunikacyjne (w tym cztery stacje bazowe telefonii komórkowej), przewiduje się dalszą rozbudowę sieci telekomunikacyjnych zarówno w formie tradycyjnej jak i wykorzystując nowe technologie, postuluje się rozbudowę i przebudowę infrastruktury światłowodowej i objęcie całej gminy zintegrowanym systemem telekomunikacyjnym połączonym z systemami sieci wojewódzkiej i krajowej z zachowaniem w lokalizacji wymogów ustawy o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych.

Dla zwiększenia dostępności sieci internetowej i rozwoju społeczeństwa informacyjnego, wskazuje się rozwój szerokopasmowego dostępu do Internetu, rozwój sieci bezprzewodowych, urządzenie publicznych punktów dostępu do Internetu.

¹⁶ Obecnie jest to ustawa z dnia 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych (t.j. Dz. U. z 2021r. poz. 724). Zgodnie z art. 4. 1. Ustawy „Odległość, w której mogą być lokalizowane i budowane: 1) elektrownia wiatrowa – od budynku mieszkalnego albo budynku o funkcji mieszanej, w skład której wchodzi funkcja mieszkaniowa, oraz 2) budynek mieszkalny albo budynek o funkcji mieszanej, w skład której wchodzi funkcja mieszkaniowa – od elektrowni wiatrowej – jest równa lub większa od dziesięciokrotności wysokości elektrowni wiatrowej mierzonej od poziomu gruntu do najwyższego punktu budowli, wliczając elementy techniczne, w szczególności wirnik wraz z łopatkami (całkowita wysokość elektrowni wiatrowej)”.

7.5. Gospodarka odpadami

Podstawowym dokumentem na terenie gminy w zakresie gospodarki odpadami jest Regulamin o utrzymaniu czystości i porządku w gminie. Głównym kierunkiem będzie doskonalenie systemu selektywnej zbiórki i segregacji odpadów.

Polityka w zakresie gospodarki odpadami prowadzona będzie zgodnie z ustaleniami *Planu gospodarki odpadami województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2016-2022 z perspektywą na lata 2023-2028*¹⁷ poprzez kompleksowe i systemowe rozwiązania z uwzględnieniem najnowocześniejszych dostępnych technik ich unieszkodliwiania i odzysku, dążenie do objęcia 100% mieszkańców gminy selektywną zbiórką odpadów, unieszkodliwianie odpadów w sposób najefektywniejszy, sprawdzający odpad końcowy do postaci najmniej szkodzącej środowisku oraz wdrażanie systemu eliminacji odpadów niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych, ich zbiórki i unieszkodliwiania.

8. Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym

Do obszarów inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym, których realizację przewiduje się na terenie gminy Kowal należą:

- ✓ teren dróg gminnych oraz obiektów i urządzeń transportu publicznego w tym ogólnodostępnych parkingów,
- ✓ teren przystanku kolejowego,
- ✓ sieci elektroenergetyczne SN i nn wraz z transformatorami,
- ✓ teren gminnych ujęć wody wraz z całą siecią wodociągową,
- ✓ teren oczyszczalni ścieków wraz z całą siecią kanalizacyjną,
- ✓ teren szkół i przedszkoli,
- ✓ teren kultu religijnego – kościoły, kaplice, domy parafialne, itp.,
- ✓ teren obiektów kultury,
- ✓ teren obiektów administracji lokalnej,
- ✓ teren jednostki straży pożarnej i policji,
- ✓ teren obiektów zdrowia,
- ✓ teren czynnych cmentarzy,
- ✓ teren lasów i zieleni publicznej,
- ✓ teren usług sportu, rekreacji i place zabaw.

Wszelkie niezbędne dla prawidłowego funkcjonowania gminy obiekty i urządzenia, a w szczególności: obiekty obsługi technicznej, urządzenia wodne i melioracji, drogi wewnętrzne, zieleni parkową, ciągi pieszo-jezdne, ciągi piesze, drogi rowerowe można realizować na każdym terenie w sposób nie kolidujący z funkcją tych terenów i przepisami odrębnymi.

Zabudowa usługowa w zakresie usług publicznych (administracja, oświata, zdrowie, kultura itp.) może być realizowana w terenach U (zabudowy usługowej), MU (zabudowy mieszkaniowo-usługowej), ZP (tereny zieleni urządzonej w tym parki podworskie) a w szczególnie uzasadnionych przypadkach również w terenach rolniczo-osadniczych.

Dla ww. inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym nie istnieje konieczność opracowania planu miejscowego.

Nie wyznacza się nowych terenów pod funkcje cmentarza.

¹⁷ Obowiązujący Plan gospodarki odpadami województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2016 -2022 z perspektywą na lata 2023-2028 przyjęty został Uchwałą Nr XXXII/545/17 Sejmiku Województwa Kujawsko- Pomorskiego z dnia 29 maja 2017 r.

9. Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa

Do inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym wskazanych w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa kujawsko – pomorskiego przyjętym uchwałą Nr XI/135/03 Sejmiku Województwa Kujawsko - Pomorskiego z dnia 26 czerwca 2003 r. w tabeli zadań ponadlokalnych realizujących cele publiczne, których jeszcze nie zrealizowano lub odstąpiono od ich realizacji należą:

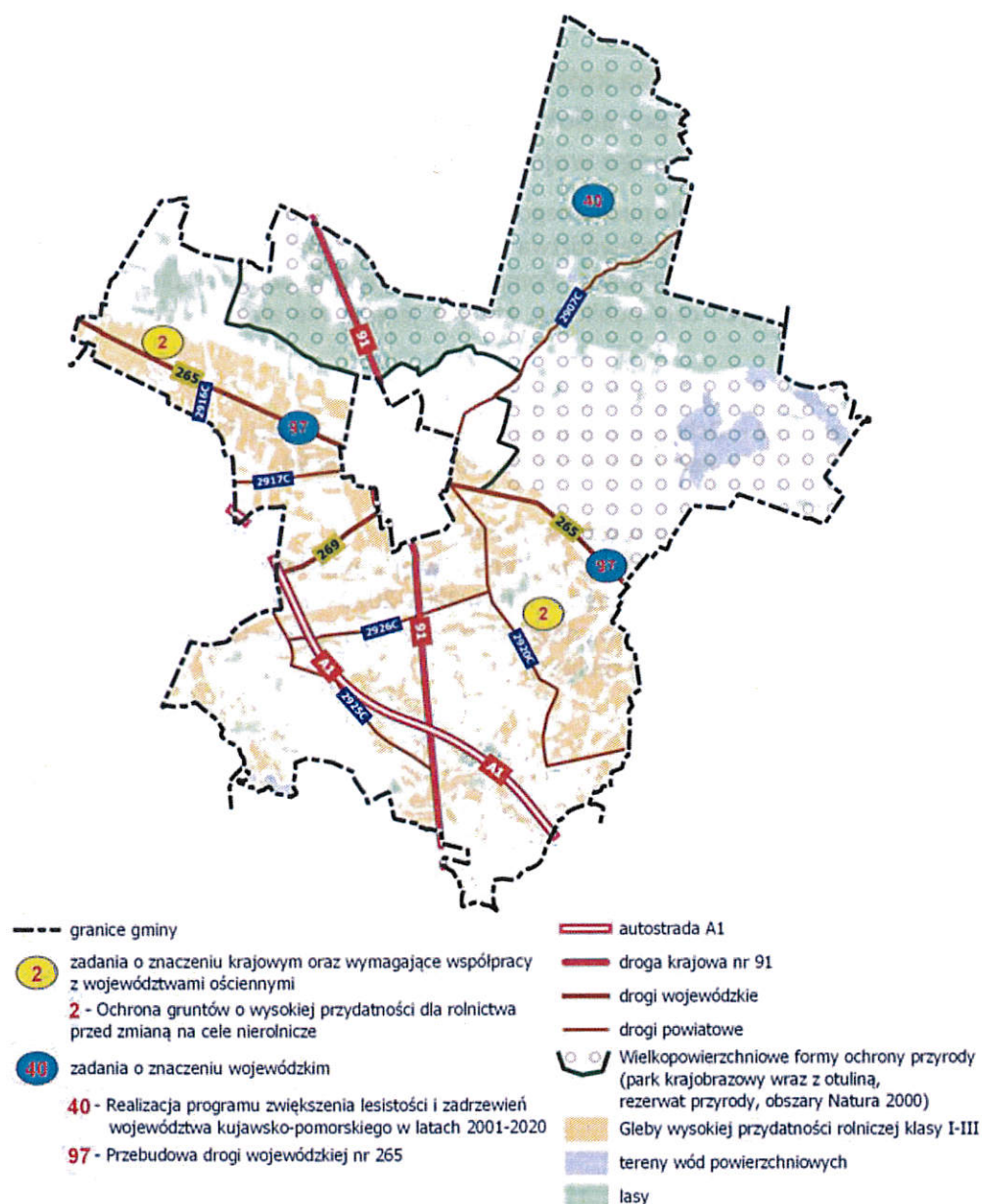
Zadania o znaczeniu krajowym

Zad. nr 2 – Ochrona gruntów o wysokiej przydatności dla rolnictwa przed zmianą użytkowania na cele nierolnicze (jest to zadanie ciągłe)

Zadania o znaczeniu wojewódzkim

Zad. nr 40 - Realizacja programu zwiększenia lesistości i zadrzewień województwa kujawsko-pomorskiego w latach 2001-2020 – w trakcie realizacji (realizacja ciągła)

Zad. nr 97 – Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 265, w tym remont mostu w Nakonowie w km 12,40 – w trakcie realizacji

Rysunek 1. Inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym w gminie Kowal – obowiązujący plan województwa

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego przyjęty uchwałą Nr XI/135/03 Sejmiku Województwa Kujawsko - Pomorskiego z dnia 26 czerwca 2003 r. – inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym

10. Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w

tym obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także obszary przestrzeni publicznej

W studium wyznacza się obszary, dla których ustala się obowiązek sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego jeśli tego wymagają przepisy odrębne lub wynika on z ustaleń studium.

Obszary górnicze

Nie wyznacza się obszarów górniczych w rozumieniu art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze.

Obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości

Tereny rolne wskazane w studium do zmiany sposobu użytkowania, szczególnie strefy MU, P i RP, na etapie sporządzania miejscowych planów, mogą wymagać scaleń i podziałów w rozumieniu art. 102 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2021 r. poz. 1899 z późn. zm.).

Potrzeby przeprowadzenia scaleń i podziałów nieruchomości określa się w szczegółowych zapisach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Obszary rozmieszczenia obiektów handlowych, o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m²

Na terenie gminy Kowal nie wyznacza się obszarów w których mogą być lokalizowane obiekty handlowe o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m², o których mowa w art. 10 ust. 3a ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Obszary przestrzeni publicznej o znaczeniu lokalnym

Obszar przestrzeni publicznej to obszar o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, poprawy jakości ich życia i sprzyjający nawiązywaniu kontaktów społecznych ze względu na jego położenie oraz cechy funkcjonalno-przestrzenne, określony w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego – definicja zawarta w Ustawie z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Za obszary przestrzeni publicznej uznaje się obszary silnie identyfikowane przez mieszkańców jako miejsca kształtujące tożsamość gminy, sprzyjające nawiązywaniu kontaktów społecznych ze względu na swoje położenie, charakter i świadomość mieszkańców gminy. Przestrzenie publiczne kreują wizerunek gminy, stanowią charakterystyczne i łatwo rozpoznawalne tło dla organizowanych imprez masowych, ich jakość zależy od wyposażenia w elementy zagospodarowania wyróżniające je spośród innych.

Należy dążyć do rehabilitacji zdegradowanej zabudowy towarzyszącej przestrzeniom publicznym, eliminować zagrożenia bezpieczeństwa publicznego i patologie społeczne.

Wzbogacanie atrakcyjności przestrzeni publicznych poprzez koncentrację atrakcyjnych usług, wprowadzanie obiektów małej architektury, poprawę dostępności do komunikacji zbiorowej czy wprowadzanie zieleni wpłynie na ich rangę i podniesie atrakcyjność gminy.

Na terenie gminy nie przewiduje się konieczności sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla istniejących obszarów przestrzeni publicznej z uwagi na fakt, że w części są to tereny chronione przepisami odrębnymi lub ich zagospodarowanie bądź rodzaj zainwestowania stanowi trwałe formy osiadłe w krajobrazie.

11. Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne

Obszary objęte uchwałami Rady Gminy w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowych planów

W dniu 23 marca 2020 roku Rada Gminy Kowal podjęła Uchwałę Nr XIV/101/2020 w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego przy węźle autostrady A1 „Kowal”, w obrębie miejscowości Dąbrówka, Unistawice i Kępka Szlachecka w gminie Kowal. Plan ten stanowić będzie w części zmianę Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w obrębie miejscowości Dąbrówka, Unistawice i Kępka Szlachecka w gminie Kowal – uchwała Nr XXXVI/211/18 Rady Gminy Kowal z dnia 23 marca 2018 r.

Obszary, dla których gmina zamierza lub dla których zalecane jest opracowania planów miejscowych

Tereny zabudowy mieszkaniowej, usługowej, mieszkaniowo-usługowej i produkcyjno-usługowej wyznaczone do zmiany sposobu użytkowania w poszczególnych strefach funkcjonalnych. W planach tych wskazane jest wyznaczenie w obszarach urbanizowanych przestrzeni publicznych, głównie pełniących funkcję wypoczynkowo-rekreacyjną, dla umożliwienia mieszkańcom wypoczynku, także aktywnego.

Obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne

Na obszarze gminy, w poszczególnych strefach funkcjonalnych, wskazano nowe tereny inwestycyjne. Ich zagospodarowanie zgodnie ze wskazanymi kierunkami zmian przeznaczenia terenów wiązać się będzie ze zmianą przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze. Dopuszcza się tylko niewielkie wyłączenia gruntów z użytkowania leśnego – związane z realizacją poszczególnych inwestycji, ponieważ żadne z ustaleń Studium nie ma na celu ograniczania powierzchni lub zwartości lasów, jak też osłabiania ich potencjału ekologicznego w inny sposób.

12. Kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

12.1. Kierunki i zasady kształtowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej

Priorytetowym kierunkiem rozwoju przestrzennego gminy pozostaje funkcja rolnicza.

Dla ochrony i racjonalnego wykorzystania rolniczej przestrzeni produkcyjnej wyznacza się strefę rolniczo-osadniczą oznaczoną na rysunku „Kierunki zagospodarowania przestrzennego”. Są to tereny zwartych kompleksów gruntów rolnych w części zmeliorowanych lub łąk i pastwisk.

Gospodarowanie rolniczą przestrzenią produkcyjną na terenie gminy Kowal winno odbywać się w oparciu o jej zasoby naturalne, z zachowaniem rozwoju zrównoważonego, zgodnego z wymogami ochrony środowiska. Kierunki kształtowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej polegać będą głównie na:

- wykorzystywanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej z dostosowaniem kierunków produkcji, jej intensywności, kultury rolnej do walorów i ograniczeń przyrodniczych;
- utrzymywanie zwartych kompleksów rolniczej przestrzeni produkcyjnej przy jednoczesnym unikaniu wielkoobszarowych monokultur roślinnych;
- ochrona gruntów rolnych wysokich klas bonitacyjnych przed innym niż rolnicze zagospodarowaniem terenów w obszarach nie wskazanych do zainwestowania;

- utrzymanie i ochrona przed zmianą użytkowania gleb pochodzenia organicznego;
- gospodarowanie rolniczą przestrzenią produkcyjną zgodnie z Polskim Kodeksem Dobrej Praktyki Rolniczej,
- budowa nowych śródpolnych oczek wodnych, które działać będą jak sorbent biogenów spływających z pól uprawnych (ograniczenie spływu zanieczyszczeń obszarowych z terenów rolniczych);
- podejmowanie działań zapobiegających erozji eolicznej, a zwłaszcza utrzymanie, zachowanie i wprowadzanie nowych zadrzewień i zakrzewień śródpolnych i przydrożnych; wzbogacanie obszarów bezpośredniej zabudowy (głównie zagrodowej) o zieleni ogródków przydomowych, sadów itp.
- regulacja stosunków wodnych na gruntach rolnych – poprawa działania systemów melioracyjnych w celu zminimalizowania deficytu wody;
- wspieranie upraw roślin energetycznych i zbóż na cele energetyczne oraz wspieranie lokalnego sektora przetwórstwa biomasy na cele energetyczne oraz technologii grzewczych bazujących na lokalnie pozyskiwanej biomase;
- preferowanie dogęszczania istniejącej zabudowy oraz uporządkowaniu jej struktury;
- w zwartych terenach wsi kreowanie przestrzeni publicznych służących integracji mieszkańców (światlic, placów zabaw itd.) wraz z infrastrukturą towarzyszącą (oświetlenie, drogi, zieleni) oraz lokalizowanie usług służących lokalnej społeczności;
- zapobieganie szkodliwym wpływom prowadzonej produkcji rolnej na środowisko;
- zachowanie naturalnego krajobrazu, ochrona przed wprowadzaniem elementów „obcych” z zakresu architektury i zagospodarowania;
- unowocześnianie gospodarstw;
- rozwój zaplecza dla rolnictwa, a także magazynowania, przetwórstwa rolno-spożywczego oraz funkcji towarzyszących rolnictwu, w tym tworzenie miejsc wsparcia i obsługi dla rolnictwa;
- podejmowanie działań w sferze społeczno – gospodarczo - infrastrukturalnej ukierunkowanych na poprawę jakości życia ludności rolniczej oraz warunków funkcjonowania gospodarstw, w tym: przeciwdziałanie bezrobociu i wspieranie restrukturyzacji rynku pracy w celu przechodzenia do działalności pozarolniczych, poprawę jakości wykształcenia, rozwój przedsiębiorczości na obszarach wiejskich, wsparcie dla poprawy jakości i rozbudowy budynków i urządzeń służących produkcji rolnej;
- wyposażanie terenów w niezbędną infrastrukturę techniczną, m.in. drogową, energetyczną itd. oraz przebudowa istniejącej infrastruktury;
- reelektryfikacja polegająca na przebudowie sieci i częściowej eliminacji nadmiaru linii biegnących przez tereny rolne (słupy energetyczne ograniczające mechanizację).

12.2. Kierunki i zasady kształtowania leśnej przestrzeni produkcyjnej

Podstawowym dokumentem dotyczącym gospodarowania w kompleksach leśnych Lasów Państwowych jest plan urządzania lasu. Określa się w nim m.in. przyrodnicze i ekonomiczne warunki gospodarki leśnej, cele i zasady polityki leśnej oraz sposoby realizacji zidentyfikowanych zadań. Zasady gospodarki leśnej dotyczącej lasów prywatnych zawarte są w uproszczonych planach urządzania lasów. Działania ochronne istniejących lasów i zalesienia dodatkowych terenów powinny być prowadzone zgodnie ze stosowanymi zasadami określonymi w przepisach odrębnych.

Podstawowe kierunki kształtowania leśnej przestrzeni produkcyjnej mają na celu ochronę lasów przed włączeniami ich z produkcji leśnej i zachowanie istniejących powierzchni lasów. Lasy stanowiące własność Skarbu Państwa powinny służyć mieszkańcom gminy do wypoczynku i rekreacji.

Wymienione ogólne kierunki działań winny być realizowane przez:

- prowadzenie gospodarki leśnej zgodnie z zasadami określonymi w planach urządzania lasów (zarówno państwowych jak i prywatnych);

- dążenie do zwiększenia udziału lasów w ogólnej powierzchni gminy (dolesienia);
- zachowanie i wzbogacanie funkcji lasów, zwłaszcza funkcji ekologicznych;
- zapobieganie degradacji i zanieczyszczaniu lasów;
- poprawa stanu sanitarnego lasów, w tym przebudowa drzewostanów zmienionych lub silnie uszkodzonych; podejmowanie działań zapobiegających przedostawaniu się szkodników i chorób grzybowych;
- ochrona i wzbogacanie bioróżnorodności gatunkowej lasów, a w tym eliminowanie gatunków inwazyjnych wypierających rodzimą florę oraz preferowanie nowych nasadzeń rodzimych gatunków uwzględniając warunki siedliskowe obszaru;
- w ramach ochrony przeciwpożarowej lasów należy zachować w należytym stanie wszelkie drogi i dojazdy przeciwpożarowe oraz punkty zaopatrzenia w wodę.

Do zalesień w pierwszej kolejności preferuje się tereny nieużytków oraz grunty bezpośrednio przylegające do kompleksów leśnych. Uwzględniając aspekty ekologiczne i ekonomiczne także grunty rolne słabych klas bonitacji, głównie V i VI należy zaprzestać użytkować rolniczo i przeznaczyć je pod inne funkcje, zwłaszcza pod dolesienia i zadrzewienie. Przed zalesieniem należy dokonać rozpoznania przyrodniczego terenu celem uniknięcia zniszczenia siedlisk i gatunków chronionych, szczególnie jeśli dotyczy to gruntów innych niż orne.

Dla ochrony i racjonalnego wykorzystania leśnej przestrzeni produkcyjnej wyznacza się obszary leśnej przestrzeni produkcyjnej, oznaczone na rysunku „Kierunki zagospodarowania przestrzennego” - lasy

13. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią oraz obszary osuwania się mas ziemnych

13.1. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią

Obszary szczególnego zagrożenia powodzią (obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1% oraz wysokie i wynosi 10%), zostały oznaczone na rysunku „Kierunki zagospodarowania przestrzennego”.

Inwestycje w obszarach szczególnego zagrożenia powodzią zawarte zostały w przepisach odrębnych z zakresu gospodarowania wodami. W Studium nie wyznaczono terenów, w granicach których możliwa byłaby realizacja działań zakazanych do realizacji na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią.

13.2. Obszary osuwania się mas ziemnych

Na terenie gminy Kowal, zgodnie z „Mapą osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi” wykonaną w ramach Systemu Osłony Przeciwośuwiskowej, stwierdzono występowanie jednego terenu zagrożonego ruchami masowymi ziemi o numerze SOPO 17688.

13.3. Wymagania dotyczące przeciwdziałania skutkom żywiołów

Nadzwyczajne zagrożenie życia, zdrowia, mienia ludzi i środowiska wywołane siłami natury lub działalnością człowieka narasta we współczesnych czasach, ponieważ jest ono m. in. także pochodną postępu cywilizacyjnego. Sytuacja ta wymaga podjęcia przez odpowiednie władze gminy i służby, działań adekwatnych do rozmiaru zagrożenia i jego rodzaju. Większości wypadków (katastrof) jako zdarzeń losowych nie da się uniknąć – możliwe jest jednak ograniczenie skutków i strat jakie one powodują. Ograniczenie skutków nadzwyczajnych zagrożeń jest możliwe poprzez działania:

- ✓ zapobiegawcze (techniczne i nietechniczne) przed zdarzeniem,

- ✓ ratownicze (organizacyjno-techniczne) w trakcie zdarzenia.

Sprawne reagowanie jest podstawowym warunkiem skuteczności podejmowanych działań ratowniczych. Wymaga to opracowania i wdrożenia przez gminę kompleksowego Planu Zarządzania Kryzysowego, zgodnie z ustawą z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym.

W zakresie zagospodarowania przestrzennego studium zawiera ustalenia wpływające na ograniczanie skutków żywiołów oraz umożliwiające właściwe prowadzenie działań ratowniczych:

- zapewnienia parametrów dróg umożliwiających sprawne poruszanie się pojazdów ratowniczych,
- zapewnienie hydrantów nadziemnych na sieci wodociągowej do zewnętrznego gaszenia pożarów. Dopuszcza się realizację odrębnej sieci zaopatrzenia w wodę i indywidualnych przeciwpożarowych zbiorników wodnych w uzasadnionych technicznie przypadkach zgodnych z przepisami odrębnymi,
- zachowanie odpowiedniego udziału powierzchni biologicznie czynnych w obszarach zabudowanych (możliwość retencji wód z deszczy nawalnych),
- szczególne zasady zagospodarowania w obszarach szczególnego zagrożenia powodzią,
- rozwój infrastruktury telekomunikacyjnej (umożliwienie sprawnego przesyłania informacji o zagrożeniu oraz koordynację akcji ratowniczych).

14. Obiekty i obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny

Na obszarze gminy Kowal nie wskazuje się obiektów i obszarów, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny.

15. Obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych oraz obowiązujące na nich ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady

W granicach administracyjnych gminy Kowal nie występują pomniki zagłady i ich strefy ochronne, w rozumieniu ustawy z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady¹⁸.

16. Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji

16.1. Tereny wymagające przekształceń

Przekształcenie obszaru polega na zmianie bądź uzupełnieniu istniejącego zagospodarowania, poprawie standardu architektonicznego istniejących obiektów jak również przystosowaniu terenu do nowych funkcji poprzez likwidację lub przebudowę istniejącego zagospodarowania.

¹⁸ Tekst jednolity Dz. U. z 2015 r. poz. 2120

16.2. Tereny wymagające rehabilitacji

Celem rehabilitacji jest zachowanie jednostek przestrzennych gminy o szczególnych walorach kulturowych, utrzymaniu ich podstawowego układu architektonicznego i urbanistycznego.

Na terenie gminy Kowal przebudowy będą wymagały tereny zdegradowane wyznaczone w Lokalnym Programie Rewitalizacji:

- założenia dworko-parkowe w których należy doprowadzić i utrzymać zabudowę w należytym stanie technicznym, zachować lub odtworzyć układy kompozycyjne, uzupełnić i właściwie prowadzić pielęgnację zieleni (w nawiązaniu do dotychczasowego charakteru w oparciu o specjalistyczną dokumentację), zachować lub odtworzyć małą architekturę, unikać podziałów własnościowych, unikać wprowadzania w sąsiedztwie funkcji i obiektów kolizyjnych, dysharmonijnych, zwłaszcza dominant przestrzennych. Dopuszcza się adaptację obiektów do pełnienia nowych funkcji zgodnych z charakterem założeń wypoczynkowych, rekreacyjnych lub usługowych w przypadku założeń dworsko-parkowych miejscowościach: Bogusławice, Dąbrówka, Unisławice i zespołu pałacowo-parkowego Więśławice ,
- obręb Bogusławice (obszar rewitalizacji wskazany w Lokalnym Programie Rewitalizacji – przedstawiony na rysunku „Kierunki zagospodarowania przestrzennego”) – objęty działaniami wynikającymi z tego Programu.

16.3. Tereny wymagające rekultywacji

Zgodnie z ustawą o ochronie gruntów rolnych i leśnych; art. 4 pkt 18 – pod pojęciem *rekultywacji* gruntów rozumie się nadanie lub przywrócenie gruntom zdegradowanym albo zdewastowanym wartości użytkowych lub przyrodniczych przez właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie właściwości fizycznych i chemicznych, uregulowanie stosunków wodnych, odtworzenie gleb, umocnienie skarp oraz odbudowanie lub zbudowanie niezbędnych dróg.

Starosta prowadzi okresowe badania jakości gleby i ziemi oraz corocznie aktualizowany rejestr zawierający informacje o terenach, na których stwierdzono przekroczenia standardów jakości gleby lub ziemi, ze wskazaniem obszarów, na których powstaje obowiązek rekultywacji.

Na terenie gminy Kowal nie stwierdzono terenów, które wymagają przeprowadzenia rekultywacji.

16.4. Tereny wymagające remediacji

Pojęcie remediacji zdefiniowane zostało w Ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska i rozumiane jest jako poddanie gleby, ziemi i wód gruntowych działaniom mającym na celu usunięcie lub zmniejszenie ilości substancji powodujących ryzyko, ich kontrolowanie oraz ograniczenie rozprzestrzeniania się, tak aby teren zanieczyszczony przestał stwarzać zagrożenie dla zdrowia ludzi lub stanu środowiska, z uwzględnieniem obecnego i, o ile jest to możliwe, planowanego w przyszłości sposobu użytkowania terenu; remediacja może polegać na samooczyszczaniu, jeżeli przynosi największe korzyści dla środowiska.

Na terenie Gminy nie stwierdzono występowania historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi lub wystąpienia bezpośrednich zagrożeń szkodą w środowisku lub szkód w środowisku. W związku z powyższym nie określa się obszarów wymagających remediacji. Rozpoznanie i wyznaczenie obszarów wymagających remediacji może być przeprowadzone zgodnie z przepisami ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie oraz ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska.

17. Obszary zdegradowane

W opracowanym dla gminy Kowal Lokalnym Programie Rewitalizacji w oparciu o analizę koncentracji negatywnych zjawisk, w szczególności wysokiego udziału osób w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem, wysokiego bezrobocia, dużych problemów ekonomicznych ludności i wysokiej liczby interwencji Policji z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego, wyznaczone zostały dwa obszary zdegradowane Kępka Szlachecka i Bogusławice.

Interwencja w tych obszarach będzie polegała na przeprowadzeniu działań aktywizujących: społecznych o charakterze integracyjnym i edukacyjnym, a także zawodowych skierowanych do osób bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo.

W ramach celu głównego wyznaczono dwa kierunki działań:

- zagospodarowanie przestrzeni zdegradowanych na cele aktywizacji społecznej,
- aktywizacja oraz integracja osób zagrożonych ubóstwem i wykluczonych społecznie.

Obszary te zostały oznaczone na rysunku „Kierunki zagospodarowania przestrzennego”.

18. Granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych

Na terenie gminy Kowal występują tereny zamknięte o których mowa w art. 2 ust. 9 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne (tekst jedn. Dz. U. z 2016 r. poz. 1629)¹⁹, ustanowione decyzją nr 3 Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 24 marca 2014 r. w sprawie ustalenia terenów, przez które przebiegają linie kolejowe, jako terenów zamkniętych.

Decyzją Ministra Infrastruktury terenami zamkniętymi w gminie Kowal są działki nr ewid. 113 Gołaszewo, 2 i 38 Grabkowo, 88 i 140 Kępka Szlachecka, 15 Nakonowo, 213 Wola Nakonowska. Tereny te nie mają ustanowionych stref ochronnych.

19. Obszary funkcjonalne o znaczeniu lokalnym

Na terenie gminy Kowal nie wyznacza się obszarów funkcjonalnych o znaczeniu lokalnym.

20. Obszary, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 500 kW

W obszarze gminy nie przewiduje się możliwości lokalizacji elektrowni wiatrowych o mocy większej niż moc mikroinstalacji w rozumieniu przepisów odrębnych²⁰.

Urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 500 kW mogą być lokalizowane w strefie funkcjonalnej B produkcyjno-usługowej przy czym granica stref ochronnych związanych z ograniczeniami w zabudowie, zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu związanych z ich lokalizacją zamykać się musi w graniach terenu PU oraz strefie funkcjonalnej G rolniczo-osadniczej i strefie funkcjonalnej F ekologiczno-rolniczej.

¹⁹ terenami zamkniętymi są tereny o charakterze zastrzeżonym ze względu na obronność i bezpieczeństwo Państwa, określone przez właściwych ministrów i kierowników urzędów centralnych. Decyzją Ministra Infrastruktury terenami zamkniętymi w gminie Kowal są działki nr ewid. 113 Gołaszewo, 2 i 38 Grabkowo, 88 i 140 Kępka Szlachecka, 15 Nakonowo, 213 Wola Nakonowska

²⁰ Ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (Dz. U. z 2021 r. poz. 610).

21. Wytyczne do uwzględnienia przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego

21.1. W zakresie określenia przeznaczenia terenów oraz wskaźników intensywności wykorzystania terenu

Przeznaczenie terenów w ustaleniach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego winno zapewniać rozwój wiodącej funkcji terenu wskazanej w Studium. Inne funkcje, towarzyszące funkcji wiodącej, a wskazane w Studium jako „dopuszczalne”, mogą być dopuszczone w ramach jednego terenu (wraz z funkcją wiodącą) lub na terenie wydzielonym na cele tej funkcji. Dopuszcza się zachowanie istniejących elementów zagospodarowania z możliwością ich rozwoju, o funkcji innej niż wskazane przeznaczenie, w tym z możliwością ich wydzielania, o ile nie powoduje to konfliktów przestrzennych – uciążliwości lub ograniczeń w możliwości rozwoju funkcji podstawowej - wiodącej.

Wskaźniki kształtowania zabudowy zawarte w Studium stanowią zgeneralizowanie ramy ustalania wskaźników w planach miejscowych. Dopuszcza się przyjęcie innych wskaźników, jeśli uzasadnia to istniejący stan zagospodarowania i potrzeba przekształceń istniejącej zabudowy oraz, w szczególnie uzasadnionych przypadkach, względy funkcjonalne planowanych inwestycji.

Na wszystkich terenach dopuszcza się lokalizację infrastruktury technicznej związanej z obsługą terenu, terenów komunikacji, terenów zieleni urządzonej.

Warunki realizacji funkcji dopuszczalnych wskazanych w Studium na wyznaczonych terenach – do ustalenia w planie miejscowym.

21.2. W zakresie zasad zagospodarowania przestrzennego

Ustalane w planach miejscowych zasady ochrony środowiska muszą zapewniać ochronę, rozwój a także rewaloryzację istniejących zasobów środowiska przyrodniczego, niwelować ewentualny niekorzystny wpływ działalności człowieka na środowisko oraz nie naruszać ustaleń zawartych w Studium.

Dla spełnienia powyższych wymogów w planach miejscowych należy między innymi: określić wskaźniki kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenu tj. minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej w odniesieniu do działki budowlanej, minimalną i maksymalną intensywność zabudowy w dostosowaniu do specyfiki lokalizacji i funkcji terenu; określić zasady gospodarowania wodami, odprowadzania ścieków, gospodarki odpadami, zgodnie z kierunkami zawartymi w Studium oraz uwzględnić zasady ochrony obszarów i obiektów objętych ochroną prawną na podstawie przepisów odrębnych.

W ustaleniach planów miejscowych należy zagwarantować ochronę krajobrazu kulturowego oraz dóbr kultury współczesnej zgodnie z wymaganiami określonymi w przepisach odrębnych.

Ustalenia planów winny respektować wskazane kierunki działań w zakresie ochrony obiektów zabytkowych i krajobrazu kulturowego.

Zasady ochrony, zakres dopuszczalnych przekształceń przy obiektach zabytkowych oraz ich otoczeniu winny zostać określone indywidualnie dla poszczególnych obiektów w planie miejscowym zgodnie z wytycznymi konserwatorskimi i ogólnymi kierunkami zawartymi w Studium.

W planach miejscowych parametry techniczne dróg należy przyjąć odpowiednio do klasy technicznej drogi, zgodnie z przepisami odrębnymi oraz ustaleniami Studium. Dopuszcza się zmianę klasy technicznej drogi, jeśli będzie to wynikać z analizy zmian natężenia ruchu oraz przyjęcie innych parametrów technicznych, o ile będzie to wynikało z istniejącego stanu zagospodarowania.

W planach miejscowych należy określić sposób realizacji miejsc parkingowych oraz ich minimalną liczbę, zgodnie z wymogami przepisów odrębnych. Niezależnie od przyjętych ustaleń, szerokość

pasów drogowych ustalona w planach miejscowych powinna uwzględniać możliwość lokalizacji ogólnodostępnych miejsc parkingowych.

W planach miejscowych należy zapewnić możliwość rozwoju wszystkich sieci infrastruktury technicznej jak i ich eksploatacji, konserwacji i remontu. Urządzenia infrastruktury technicznej lokalizować w terenach ogólnodostępnych, a ich lokalizacja na terenach działek prywatnych nie może powodować istotnego ograniczenia w możliwościach zagospodarowania nieruchomości. Ustalenia planu miejscowego powinny umożliwiać docelowy rozwój sieci zgodnie z przyjętymi założeniami rozwoju sieci z ewentualnym wprowadzeniem rozwiązań tymczasowych.

IV. Uzasadnienie zawierające objaśnienia przyjętych rozwiązań oraz synteza ustaleń projektu studium

1. Uzasadnienie zawierające objaśnienia przyjętych rozwiązań

Obowiązujące Studium gminy Kowal sporządzone zostało zgodnie z przepisami nieobowiązującej już ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym, która w bardzo ograniczonym zakresie określała formę studium oraz tok prac nad jego sporządzeniem. Koncentrowała się przede wszystkim na zakresie problematyki studium nakładając równocześnie obowiązek badania, przez zarząd gminy „spójności” rozwiązań projektowych miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „z polityką przestrzenną gminy” określoną w studium.

Obecnie obowiązująca ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2022 r. poz. 503), a następnie wydane na jej podstawie Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. Nr 118 poz. 1233), w odmienny od dotychczasowego sposób zdefiniowały wymagany zakres ustaleń oraz formę opracowania studium.

Zgodnie z obowiązującą ustawą zależność pomiędzy studium i planem miejscowym traktowana jest łagodniej ponieważ ustalenia planu miejscowego nie mogą naruszać ustaleń studium.

Ocenę stopnia zgodności przewidywanych rozwiązań z ustaleniami studium należy ocenić już na etapie wstępnych analiz przed podjęciem przez radę gminy stosownej uchwały w sprawie przystąpienia do sporządzania planu miejscowego.

Celem niniejszego opracowania było sporządzenie dokumentu w oparciu o obowiązujące aktualnie przepisy.

Na rozwiązania przyjęte w studium miały wpływ:

- położenie gminy w regionie,
- stan zagospodarowania przestrzennego,
- infrastruktura techniczna i komunikacja,
- gospodarka,
- środowisko przyrodnicze i kulturowe,
- bilans terenów.

Na potrzeby studium sporządzone zostało opracowanie ekofizjograficzne dla obszaru całej gminy wyodrębniające między innymi obszary wymagające szczególnej ochrony w nawiązaniu do polityki ekologicznej państwa, obszary zagrożeń naturalnych spowodowanych działalnością człowieka, a także obszary zdegradowane wymagające przywrócenia ich do właściwego stanu.

W projekcie studium uwzględnione zostały uwarunkowania wynikające z różnych przepisów prawa, które należy uwzględnić w zagospodarowaniu przestrzennym. Projekt studium zawiera kompleksową identyfikację takich uwarunkowań, zgodną z aktualnym stanem prawnym i stanem

rozpoznania tych uwarunkowań, a także wymaganymi dokumentami i decyzjami innych organów, we wszystkich dziedzinach rzutujących na strefę zagospodarowania przestrzennego.

Studium zostało sporządzone w formie wymaganej przez rozporządzenie w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, z zachowaniem procedury określonej w art. 11 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Analizy planistyczne sporządzane w trakcie opracowania studium oraz wszystkie dokumenty związane z poszczególnymi fazami procedury formalno-prawnej sporządzania studium zawiera dokumentacja planistyczna.

Na etapie prac nad koncepcją rozwoju gminy, po dokonaniu diagnozy stanu i analizy uwarunkowań (wewnętrznych i zewnętrznych) oraz przy uwzględnieniu zamierzeń władz gminy co do dalszego rozwoju, rozważono różne warianty dalszego rozwoju – optymalnego z punktu realizacji zakładanych celów.

Elementy „wariantowania” (czyli wyboru optymalnego wariantu) rozwoju gminy dotyczyły:

- wyboru pomiędzy koncepcją „zachowawczą” a „agresywną” w kreowaniu rozwoju gminy,
- wyboru funkcji/rodzajów działalności do stymulowania rozwoju,
- wyboru lokalizacji nowych przedsięwzięć,
- wyboru szczegółowych rozwiązań w zakresie niektórych rodzajów lokalnej infrastruktury technicznej lub parametrów zagospodarowania (część infrastruktury lokalnej nie wymaga planowania, ponieważ jest już zrealizowana lub aktualnie podlega realizacji).

Za wariant optymalny uznano rozwiązanie:

- zapewniające realne szanse realizacji przyjętych celów i założeń rozwoju,
- minimalizujące straty środowiskowe (dążenie do osiągnięcia zamierzonych celów przy eliminacji lub jak mniejszym oddziaływaniu na środowisko),
- minimalizujące koszty realizacji,
- dostosowujące skalę proponowanych zmian zagospodarowania do prognozowanych zmian charakteru gminy - zwłaszcza liczby ludności i przebiegu procesów zachodzących w gminie (unikanie przewymiarowania ustaleń Studium).

2. Synteza ustaleń projektu studium

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego opracowane zostało dla całego obszaru gminy Kowal w celu określenia polityki przestrzennej samorządu lokalnego. Określa ono politykę przestrzenną gminy, w tym lokalne zasady zagospodarowania przestrzennego, stanowi podstawowe narzędzie umożliwiające spełnienie zadań własnych gminy w zakresie ładu przestrzennego, ochrony wartości przyrodniczych, kształtowania komunikacji i infrastruktury technicznej.

Decyzja o podjęciu prac nad studium wyniknęła przede wszystkim z potrzeby doprowadzenia do zgodności treści studium z dynamicznie zmieniającym się w naszym kraju prawodawstwem.

Obowiązująca od 11 lipca 2003 r. ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jedn. Dz. U. z 2022 r. poz. 503) wprowadziła zasadnicze zmiany dotyczące toku formalno-prawnego nad sporządzeniem studium, określiła jego formę a także zmieniła zakres jego problematyki. Wymagany zakres projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego w części tekstowej i graficznej określony został w Rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego (Dz. U. Nr 118 poz. 1233).

Studium uchwalone przez radę gminy nie jest aktem prawa miejscowego, stanowi tzw. „akt kierownictwa wewnętrznego” wykorzystywany przy podejmowaniu decyzji w zakresie działań

dotyczących polityki przestrzennej gminy. Ustalenia studium realizowane są poprzez plany miejscowe, których ustalenia nie mogą naruszać ustaleń studium²¹.

Studium jest opracowaniem o charakterze strategicznym, długookresowym, które określa politykę przestrzenną rozwoju gminy rozumianą jako ustalenie celów rozwoju, ich hierarchii oraz kierunków i sposobu działań prowadzących do osiągnięcia ich na obszarze całej gminy.

Zakres studium obejmuje problematykę zgodnie z art. 10 ust. 1 i 2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, na którą składa się część tekstowa i graficzna.

Niniejsze Studium uwzględnia zapisy obowiązującej Strategii rozwoju gminy Kowal na lata 2003-2018²². Zawiera również zapisy uwzględniające nowe zadania w zakresie kształtowania struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy wynikające z „Planu zagospodarowania przestrzennego województwa kujawsko – pomorskiego” uchwalonego Uchwałą nr XI/135/03 Sejmiku Województwa Kujawsko – Pomorskiego z dnia 26 czerwca 2003 r.

Rozwój przestrzenny gminy jest zdeterminowany warunkami naturalnymi oraz istniejącym zainwestowaniem. Istotne znaczenie ma również zainwestowanie poza granicami administracyjnymi, na obszarze gmin przyległych.

Rozwój gminy polegać będzie z jednej strony na przekształceniach funkcjonalnych i przestrzennych oraz wypełnieniu istniejących struktur w ramach terenów już zurbanizowanych, z zachowaniem walorów środowiska przyrodniczego i kulturowego, z drugiej strony na przygotowaniu technicznym i planistycznym nowych terenów.

Osiągnięcie trwałego, zrównoważonego rozwoju gminy oraz realizacja strategicznych celów przyjętych w strategii rozwoju gminy Kowal wymaga zmian w strukturze funkcjonalno-przestrzennej.

Przyjmuje się podział gminy na następujące strefy funkcjonalno-przestrzenne:

A – mieszkaniowo-usługowa- obejmuje obszary o ukształtowanej strukturze przestrzennej:

Gołaszewo, Nakonowo, Przydatki Gołaszewskie, Grodzko, Dębniaki, Rakutowo, Grabkowo, Bogusławice, Więstawice Kolonia ,

B – produkcyjno-usługowa - obejmuje obszary położone w obrębach Dąbrówka, Kępka Szlachecka, Grabkowo, Strzały,

C - rekreacyjno-wypoczynkowo-mieszkaniowa – obejmuje obszar w rejonie jeziora Krzewent,

D – leśno-ekologiczna obejmuje teren Gostynińsko-Włocławskiego Parku Krajobrazowego wraz z otuliną, z wyłączeniem stref A,E i F,

E – ekologiczna obejmuje tereny położone w rejonie jeziora Rakutowskiego,

F – ekologiczno-rolnicza obejmuje tereny położone w rejonie Nakonowa,

G – rolniczo-osadnicza obejmuje tereny położone poza strefami funkcjonalnymi: A, B, C, D, E i F.

Uwzględniając uwarunkowania rozwoju gminy oraz konieczność realizacji przez władze samorządowe polityki przestrzennej, nierozdzielnie związanej z polityką społeczną, ekonomiczno-gospodarczą i ekologiczną, wyznaczono drogę rozwoju poprzez sprecyzowanie kierunków rozwoju przestrzennego gminy. Przyjęte kierunki rozwoju przestrzennego prowadzą do określenia potencjalnych możliwości wykorzystania przestrzeni oraz niezbędnych z punktu widzenia realizacji celów zmian w zagospodarowaniu.

Przyjęto podstawowe zasady kształtowania struktury funkcjonalno-przestrzennej:

- utrzymanie rolniczego charakteru gminy,
- tworzenie warunków dla wielofunkcyjnego rozwoju miejscowości wiejskich,
- tworzenie warunków do rozwoju turystyki i rekreacji,

²¹ art. 20 ust. 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2022 r. poz. 503) - *Plan miejscowy uchwała rada gminy, po stwierdzeniu, że nie narusza on ustaleń studium,*

- dążenie do zapewnienia właściwej obsługi ludności w zakresie dostępu do usług publicznych,
- wykorzystanie rezerw terenowych w obrębie obszarów zainwestowanych poprzez ich restrukturyzację (zmiana przeznaczenia) z poszanowaniem walorów środowiska przyrodniczego i kulturowego,
- wyznaczenie terenów koncentracji działalności gospodarczych,
- zakaz realizacji zabudowy mieszkaniowej w zabudowie produkcyjnej i produkcyjno-usługowej,
- zakaz lokalizacji nowych dużych ferm chowu i hodowli zwierząt powyżej 90 DJP,
- minimalizacja konfliktów wynikających z przesłanek funkcjonalnych i przestrzennych, wywołujących negatywne skutki środowiskowe, społeczne i gospodarcze,
- dążenie do utrzymania istniejących terenów zieleni oraz lasów,
- ochronę terenów cennych przyrodniczo i kulturowo,
- utrzymanie korytarzy ekologicznych (o znaczeniu regionalnym i migracji dużych ssaków) oraz kształtowanie lokalnych korytarzy ekologicznych.

Dla zdefiniowania szczegółowych polityk przestrzennych w oparciu o analizę istniejącego zainwestowania i zagospodarowania oraz na podstawie analiz dotyczących:

- potrzeb i możliwości rozwoju gminy,
- ograniczeń dla zabudowy i zagospodarowania terenu wynikających z wymogów ochrony przyrody, ochrony zabytków, ochrony środowiska i zdrowia ludzi, zagrożeń powodziowych, ustawy o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych,
- istniejącego wyposażenia gminy w obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej oraz możliwości jej rozwoju,
- dotychczasowego przeznaczenia terenów określonego w dotychczas obowiązującym studium,
- złożonych wniosków do studium,
- wydanych decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu

wyznaczono strefy funkcjonalne:

a w nich kierunki zmian w przeznaczeniu terenów:

- 7) obszary ochrony środowiska i jego zasobów oraz ochrony przyrody:
 - tereny rolnicze (grunty orne oraz łąki i pastwiska trwałe)
 - lasy
 - korytarze ekologiczne
 - obiekty objęte formami ochrony przyrody (Gostynińsko-Włocławski Park Krajobrazowy, rezerwat przyrody, pomniki przyrody, użytki ekologiczne, obszary Natura 2000)
 - wody powierzchniowe
 - Główny Zbiornik Wód Podziemnych
 - tereny zieleni urządzonej (parki)
 - korytarze ekologiczne
- 8) chronione obszary i obiekty dziedzictwa kulturowego i zabytki
 - zabytki nieruchome wpisane do rejestru zabytków i ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków
 - zabytki archeologiczne
- 9) obszary kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej
 - gleby wysokiej przydatności rolniczej
 - lasy (państwowe i prywatne)
- 10) obszary szczególnej polityki w zakresie kształtowania ładu przestrzennego - obszar wymagający rewitalizacji

- 11) obszary problemowe - wymagające podjęcia działań w celu ich przekształcenia (w tym poprawy jakości) lub stanowiące ograniczenia w zagospodarowaniu
- obszary szczególnego zagrożenia powodzią,
 - obszary zagrożone podtopieniami,
 - pasy technologiczne związane z przebiegami infrastruktury technicznej,
 - obszary ograniczeń związane z istniejącymi elektrowniami wiatrowymi,
 - jednolite części wód powierzchniowych zagrożone nieosiągnięciem celów środowiskowych,
 - Główne Zbiorniki Wód Podziemnych,
 - korytarze ekologiczne,
 - złoża surowców mineralnych (kruszyw),
 - strefy wokół cmentarzy,
 - strefy w sąsiedztwie istniejących elektrowni wiatrowych
- 7) obszary obsługi w zakresie komunikacji
- droga krajowa klasy autostrady
 - droga krajowa klasy głównej,
 - drogi wojewódzkie klasy zbiorczej,
 - drogi powiatowe klasy zbiorczej,
 - drogi gminne klasy lokalnej i dojazdowej,
 - linia kolejowa normalnotorowa zelektryfikowana nr 18
 - stacje paliw,
- 8) obszary obsługi w zakresie infrastruktury technicznej
- gminne ujęcia wody oraz stacje uzdatniania,
 - oczyszczalnie ścieków,
 - napowietrzne linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia i średnich napięć,
 - stacje transformatorowe,
 - gazociągi wysokiego ciśnienia,
 - stacje bazowe telefonii komórkowej

PRZEWODNICZĄCY
Rady Gminy w Kowalu

Edward Dominikowski

**RADA
GMINY KOWAL**

**Załącznik Nr 5
do Uchwały Nr XLII/272/23
Rady Gminy Kowal
z dnia 27 lutego 2023 r.**

Rozstrzygnięcie Rady Gminy Kowal o sposobie rozpatrzenia uwag zgłoszonych do projektu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kowal.

Do projektu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kowal, w terminie ustalonym zgodnie z art. 11 pkt. 11 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2022 . poz. 503 z późn. zm.) tj. w dniach od 26 września do 25 października 2022 r., z możliwością składania uwag w nieprzekraczalnym terminie do dnia 16 listopada 2022 r., nie złożono żadnych uwag. W związku z powyższym nie ma potrzeby rozstrzygnięcia o sposobie ich rozpatrzenia.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Gminy w Kowalu

Edward Dominikowski

**Załącznik Nr 6
do Uchwały Nr XLII/272/23
Rady Gminy Kowal
z dnia 27 lutego 2023 r.**

Załącznik6.gml

Dane przestrzenne

Rada Gminy Kowal na podstawie art. 67 a ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 503 ze zm.) utworzyła dane przestrzenne dla Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Kowal, które stanowią załącznik w postaci cyfrowej do uchwały.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Gminy w Kowalu

Edward Dominikowski